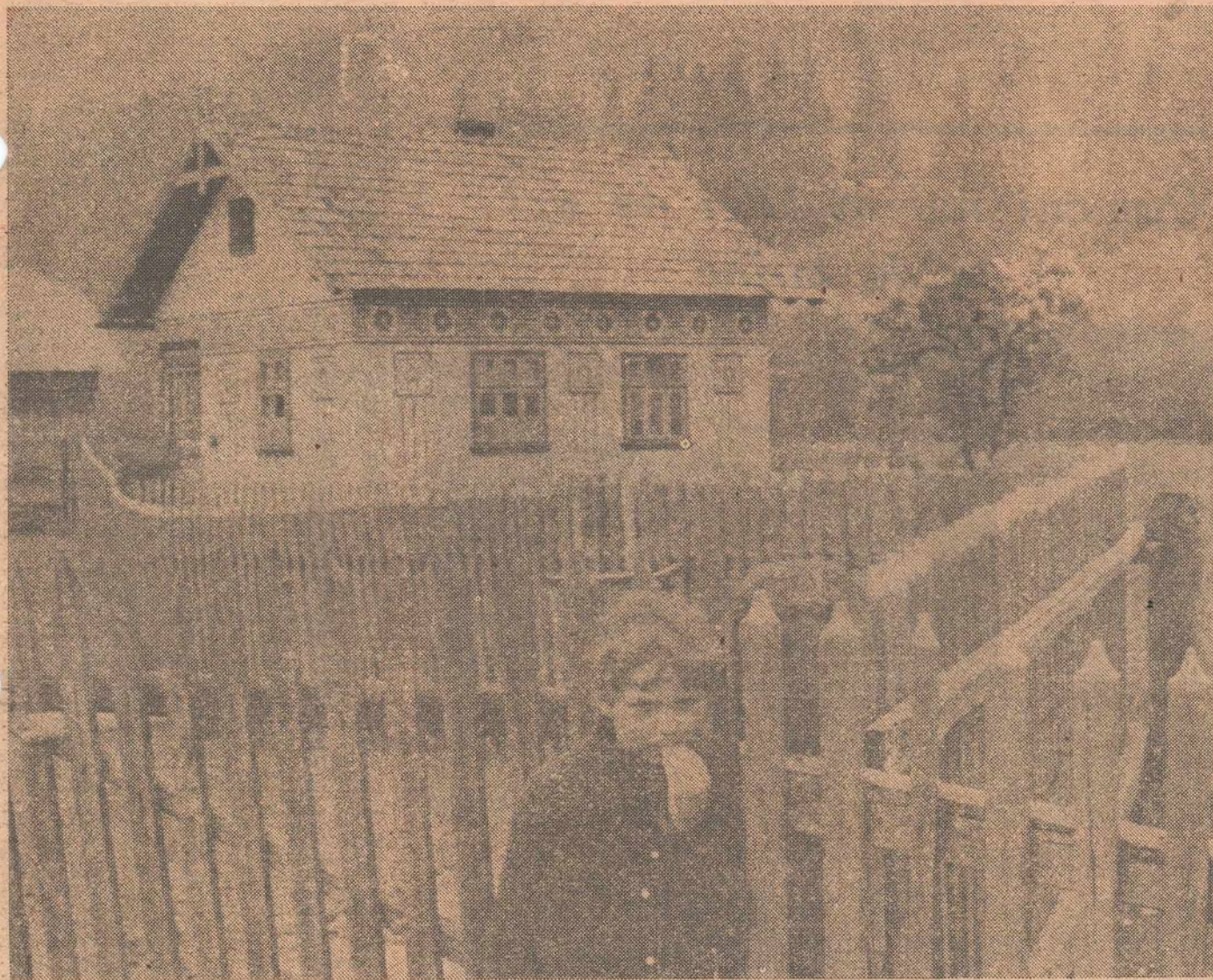

23 AUGUST
40
1944-1984

Industria de vîrf a României, rosturile și țăriile ei

(paginile 8-9)

*„Nu știu
alții cum sînt,
dar eu
cînd mă gîndesc
la locul
nașterii mele...”*

Acasă, la țărani
pămîntului,
la obîrșia
spiritualității
românești

(paginile 6-7)

Iacobeni — artă și renaștere

Răsfirată pe Valea Bistriței aurii și peste Obcinele Bucovinei, urcînd Mesteceanișul pînă în tîmpla codrilor albaștri, pînă la verticala unui kilometru, adunînd 4 sate și viața a 5.800 de locuitori, Iacobeni este un fiord în necuprinsa mare a naturii și istoriei Țării de Sus a Moldovei.

„Navigăm” în autoturismul profesorului Adrian Ivianu pe panglica unei șosele albe ce se ține de firul apei, pe care altădată coborau plutele, și ne înconjoară de pretutindeni un peisaj fantast, cu flăcări vegetale aprinse în ferestre de zori de zi și dimineții de vară. Emoțiile ne răvășesc, luciditatea se tulbură în fața tabloului inexprimabil. Logica profesorului ne aduce însă la realitatea misiunii noastre de reporter și ne reordonează gîndirea și rațiunea.

De fel din Vatra Dornei, din porțile cărcia se și desprinde așezarea incit nici nu-ți dai seama cînd se termină orașul și cînd începe satul, a studiat istoria (la Iași), tocmai fermecat de trecutul tot albit de necuprins și încă insuficient cercetat al locurilor, încercînd s-o facă prin pu-

(Continuare în pag. 10)

CICI IORDACHE-ADAM

La București, pe Stadionul Republicii, un moment inedit: Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a implinit *5.000.000 spectatori*

(paginile 16-17)

Totul pentru libertatea țării

(pagina 12)

larba — o mare necunoscută a lumii moderne

(pagina 29)

Euro '84

(paginile 26-27)

Muncim și trăim frumos

● 12 milioane dolari asimilari ● 16 milioane lei recuperari ●

Odată intrat pe poarta Întreprinderii de anvelope Victoria Florești, în ciuda specificului tehnologic, se lucrează aici cu negru de fum și cauciuc, te impresionează ordinea și curățenia. Pe marginea aleilor sînt ronduri de flori care-și păstrează prospețimea de parcă ar fi într-un parc al unui oraș departe de orice activitate industrială. Cu timpul, pereții hanelor s-au acoperit cu un strat de negreală, pe vopseaua electrocadelor care transportă materiale sau produse finite se văd urme de negru, dar asta nu deranjează, cum nu deranjează să vezi urmele muncii pe o salopetă de muncitor. Cu toate că mecanizarea și automatizarea sînt prezente în toate procesele tehnologice, iar asigurarea prin ventilație și climatizare a condițiilor de mediu constituie una din principalele preocupări ale proiectanților și beneficiarului, munca celor care fabrică anvelope nu este ușoară. Sînt într-o fabrică de anvelope locuri de muncă asemănătoare cu cele din turnătorii sau forje, în care oamenii lucrează și iarna îmbrăcați doar în salopete puse direct pe piele. Sînt și temperaturi înalte, și zgomot, și negru de fum, de care nu poți scăpa la sfîrșitul schimbului decît stînd o jumătate de oră sub duș, însă, așa cum se întîmplă mai totdeauna acolo unde munca este mai grea, și îndirjirea și felul de a se organiza al oamenilor sînt pe măsură. Așa cum ne spunea Ion Neagu, președintele Comitetului de sindicat, pentru ca întreprinderea să se poată achita de sarcinile din ce în ce mai mari ce i-au fost trasate, pentru a face față cererii mereu crescute de anvelope, camere de aer și alte produse de cauciuc necesare economiei, a fost nevoie să se descopere și să se folosească la maximum toate rezervele interne în ceea ce privește disciplina individuală și tehnologică, valorificarea cu promptitudine a inițiativelor valoroase.

Dacă astăzi valoarea producției fizice a crescut față de anul 1965, anul Congresului al IX-lea al P.C.R., anul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost investit în funcția de secretar general al partidului, de șase ori, acest lucru se datorește în mare măsură dotării, în cadrul dezvoltărilor și modernizărilor prin care a trecut întreprinderea, cu utilaje de înaltă productivitate și competitivitate, de crearea unor procese tehnologice de vîrf dar și, într-o măsură la fel de mare, a formării în procesul muncii a unui colectiv muncitoresc conștient de obligațiile și drepturile care-i revin în calitate de producător, proprietar și beneficiar. Răspunzînd necesităților celor mai stringente ale economiei noastre, I.A.V. Florești produce peste 120 tipuri de anvelope, în cîte două și trei variante constructive, anvelope și camere de aer pentru motoare, turisme, camioane, tractoare și avioane, precum și diferite subansamble de cauciuc necesare industriei.

Una din preocupările de bază ale oamenilor muncii din I.A.V. Florești, condusă de partid și mobilizată de organizațiile de masă și obștești, a fost îmbunătățirea permanentă a calității produselor, creșterea competitivității lor la export și diversificarea gamei de tipodimensiuni. La chemările partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se realiza o nouă calitate a muncii și a vieții în toate domeniile activității economico-sociale, de a se orienta activitatea spre factorii intensivi, calitativi ai dezvoltării, oamenii muncii de la I.A.V. Florești au răspuns cu rezultate concrete, cu fapte. Anvelopele, purtînd însemnul I.A.V. Florești rulează pe șoselele din peste 20 de țări, unele din ele cu vechi tradiții în domeniu. Din producția de anvelope și camere de aer, mai mult de jumătate se exportă, fie ca atare, fie ca subansamble ale unor mașini și agregate de transport. Față de 1963, exportul direct s-a dublat. De la an la an se înregistrează o scădere a numărului de anvelope reclamate, atît la intern cît și la extern. Pentru a ne da seama de saltul calitativ înregistrat în întreprindere, să spunem că pe primele 5 luni ale anului, raportată la valoarea produselor destinate exportului, față de perioada similară a anului trecut, numărul anvelopelor reclamate a scăzut de la 1,3 la 0,2 la sută. Diversificarea gamei de produse, creșterea calității lor s-a făcut în paralel cu asimilarea de noi materii prime românești care să le înlocuiască pe cele din import. Cauciucul polizoprenic, creația acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, înlocuiește 40 la sută din consumul de cauciuc natural care, evident, se importă. În viitor, jumătate din cauciucul natural va fi înlocuit de noul produs românesc. Cordurile metalice produse de I.S.P.S. Buzău le înlocuiesc pe cele din import. Inutil să spunem că folosirea materialelor românești nu a afectat cu nimic calitatea produselor întreprinderii. Introducerea în procesul de fabricație a acestor două noi produse românești reduce într-un an efortul valutar cu circa 12 milioane dolari. În privința diversificării producției și fabricării de noi tipodimensiuni, să menționăm anvelopele de turism 155 SR 13, în 4 variante constructive, 185 SR 14 D 91 TM, 175/70 SR 13 D 316 și multe altele. Să mai adăugăm o gamă extrem de largă de anvelope de autocamion, inclusiv o serie de burdufuri elastice solicitate de unități din eco-

nomia națională. Și în materie de control al calității produselor s-au obținut rezultate din cele mai notabile. S-a generalizat controlul cu raze X, se efectuează controale ale uniformității și ale dezechilibrului dinamice. S-au generalizat de asemenea metodele de testare în regim natural și în rulaj forțat, pe bancuri speciale de probă. Echipa de tehnicieni a întreprinderii, condusă de Nicolae Constantin, directorul tehnic al întreprinderii, și-a făcut cu prisosință datoria.

Să încercăm acum să evidențiem cîteva din inițiativele fructificate cu succes în întreprinderea de anvelope Victoria Florești. Apelăm din nou la bunăvoința tovarășului Ion Neagu, președintele comitetului de sindicat.

— Îmbunătățirea continuă a calității produselor, introducerea în toate sectoarele de activitate a progresului tehnic a fost în mare măsură rezultatul generalizării pe întreaga întreprindere a unor inițiative muncitorești. „Cel mai bun operator al lunii”, „Oameni cu care ne mîndrim” în etape premergătoare acordării titlului de „Fiu de onoare al întreprinderii”. De la lansarea acestei inițiative au fost declarați filii de onoare ai întreprinderii 850 de oameni ai muncii. Condițiile acordării titlului sînt încă-

terea productivității muncii, îmbunătățirea calității, reducerea efortului fizic și ameliorarea condițiilor de muncă. Contul de economii al secțiilor, constituit din economii la materii prime și reducerea prețului de cost, prin gospodărirea atență a materiilor prime și materialelor, recuperarea și reutilizarea în proces a materiilor secundare a stat de asemenea în atenția oamenilor muncii și ale organizațiilor de masă și obștești. Din recuperarea și reutilizarea cordului metalic, recuperarea și reutilizarea în proces a polietilenei, recuperarea deșeurilor de cord textil gumat și confecționarea din ele de plasturi pentru reparat anvelope și confecționarea de anvelope cu masă plină, inclusiv de benzi de jantă s-a obținut în primele 5 luni ale acestui an o eficiență economică de 16 milioane lei. Disciplina muncitorească asumată conștient de fiecare om al muncii, dotarea fluxului de fabricație cu aparatură și personal corespunzător pentru testarea parametrilor tuturor componentelor care concurează la fabricarea anvelopelor, inclusiv testarea produselor finite au dus continuu la ridicarea nivelului calitativ al produselor noastre. În privința economisirii energiei s-au stabilit programe riguroase deosebi în secțiile mari consumatoare de energie electrică

Am scris pînă acum despre munca și realizările celor peste 6.000 de oameni ai muncii din întreprindere. Nu putem încheia acest capitol fără să spunem că rezultatele deosebite din ultimii trei ani ale poporului nostru, 40 de ani de libertate și Congresul al XIII-lea, situează colectivul pe locuri fruntașe în întrecerea socialistă. Și aici munca se desfășoară între jaloane trasate cu fermitate și știință a conducerii de către partid.

Am ilustrat realizările colectivului de la I.A.V. Florești prin cîteva cifre. În spatele acestora sînt oameni disciplinați, harnici, pricepuți, care au crescut odată cu întreprinderea, care s-au maturizat devenind oameni noi ai zilei de azi și de mîine, ridicîndu-și mereu nivelul profesional, lărgindu-și orizontul cunoașterii, trăind din ce în ce mai bine prin propria lor muncă. Din cei 850 de filii de onoare ai întreprinderii îi putem aminti aici doar pe cîteva: Ion Filip și Ion Bolezatu, malaxoriști la Secția amestecare primară și definitivă, Elena Clonea și Georgeta Petroaie, operatori chimiști la Secția anvelope radiale turism, Ion Ștefan, operator chimist la Secția anvelope grele, Traian Anghel, Mariana Enache, Gheorghe David, operatori chimiști la Uzina nouă, Ion Stancu, Gheorghe Șt. Nicolae, mecanici la compartimentul electro-mecano ATM.

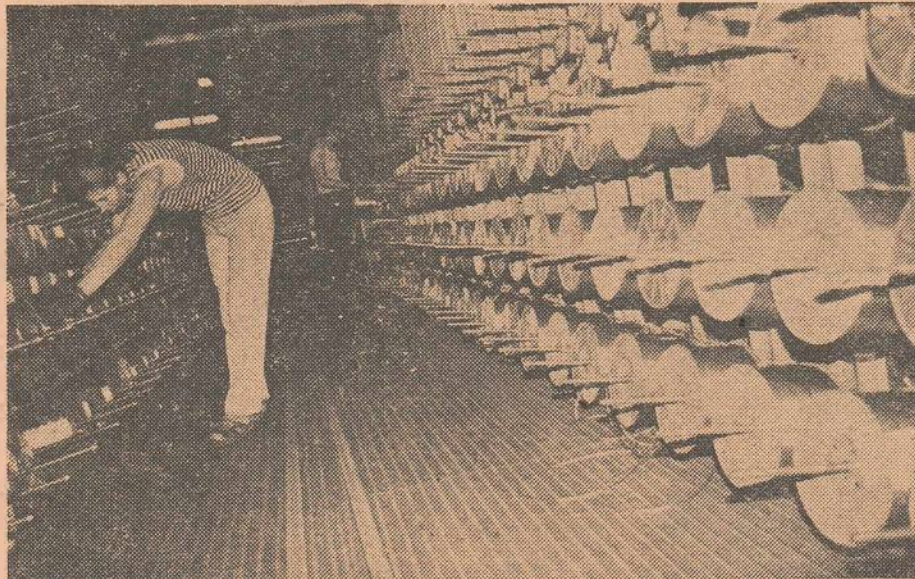
Jumătate din numărul muncitorilor din întreprindere sînt femei. Ele muncesc cot la cot cu bărbații, conduc secții și sectoare de activitate. Inginera Elisabeta Fonechiu este șefa CTC și președinta O.D.U.S. Secția anvelope radiale turism, alcătuită din femei în procent de aproape 90 la sută este fruntașă pe întreprindere. Inginera Ștefania Vasiliu, președinta comisiei de femei, este coordonatoarea acestei secții. Colaboratoarele ei sînt șefele de ateliere, inginerile J. Jiroveanu și Mariana Androne. Deci, o secție alcătuită aproape numai din femei și condusă de femei. Și în alte funcții de răspundere activează cu succes, bucurîndu-se de stima și încrederea colectivului, femei. Inginera Eugenia Părau este șefa Serviciului plan și președinta Comisiei pentru generalizarea experienței pozitive și organizarea întrecerii socialiste. De curînd, în funcția de șefă a Atelierului proiectare prototipuri de noi tipodimensiuni de anvelope a fost numită ingineria Veronica Radu.

Conform obiectivelor trasate de Congresul al XII-lea al partidului, eforturile oamenilor muncii au fost orientate spre realizarea unei noi calități a muncii și a vieții. Calitatea vieții n-a rămas cu nimic mai prejos față de calitatea muncii. Oamenii au învățat nu numai să muncească mai bine, ci și să trăiască mai destins, mai frumos, mai plin. În întreprindere funcționează o cantină restaurant centrală și 9 microcantine de incintă la care servesc masa aproape 2.000 de muncitori. La intrarea și ieșirea din schimb muncitorii se pot aproviziona de la cele două unități alimentare. Fiecare atelier este dotat cu vestiare și grupuri sanitare moderne. De la lucru, muncitorii pleacă curățți, așa cum au venit. Odată cu dezvoltarea unității noi, intrată în funcțiune în 1977, au fost predate la cheie 340 de apartamente și două cămine de nefamilistiți cu 340 locuri. În vecinătatea întreprinderii a fost construită o bază cultural-sportivă cu un club de 350 locuri, sală polivalentă, popicărie, stadion. În construcție este o sală de dans. I.A.V. Florești are o echipă de lupte în divizia A, echipe de fotbal, handbal angrenate în campionate județene și republicane. Sportul de masă este însă principala preocupare a asociației sportive al cărei președinte este inginerul Nicolae Bucur, șeful Sectorului investiții. Se organizează mult disputate campionate de casă la fotbal și minifotbal care dezlănțuie pasiuni asemănătoare cu cele de la marile competiții. Nu se mai miră nimeni că oameni murdari de negru de fum, după ce fac un duș, îmbracă costumul alb de tenis și sînt „ready”, cum se zice la Wimbledon. La Clubul muncitoresc activează formații diverse, care se iau la întrecere an de an în privința mării premii pe care le obțin. Formația de muzică ușoară instrumentală, condusă de Gheorghe Penciu, a obținut premiul I pe țară la Festivalul național „Cîntarea României”. Grupul de satiră și umor s-a clasat pe primul loc la festivalul concurs „Retorțele Chimiei”. Grupul de montaj literar artistic a ocupat locul IV pe țară la ultimul concurs. Textele formațiilor sînt scrise de membrii Cenaclului literar „Cezar Petrescu”, muncitorii în întreprindere. În ședințele cenaclului sînt invitați deseori cunoscuți scriitori. Se discută literatură, muzică. Clubul muncitoresc de la Florești este un model de organizare și funcționare. Pentru ca afirmația noastră să nu vă pară de un entuziasm fără acoperire să spunem că la ultima ediție a Festivalului național Cîntarea României a ocupat locul I pe țară.

La întreprinderea de anvelope Victoria Florești oamenii muncesc și trăiesc frumos.

OPREA GEORGESCU ■

Oameni noi ai zilei de azi și de mîine

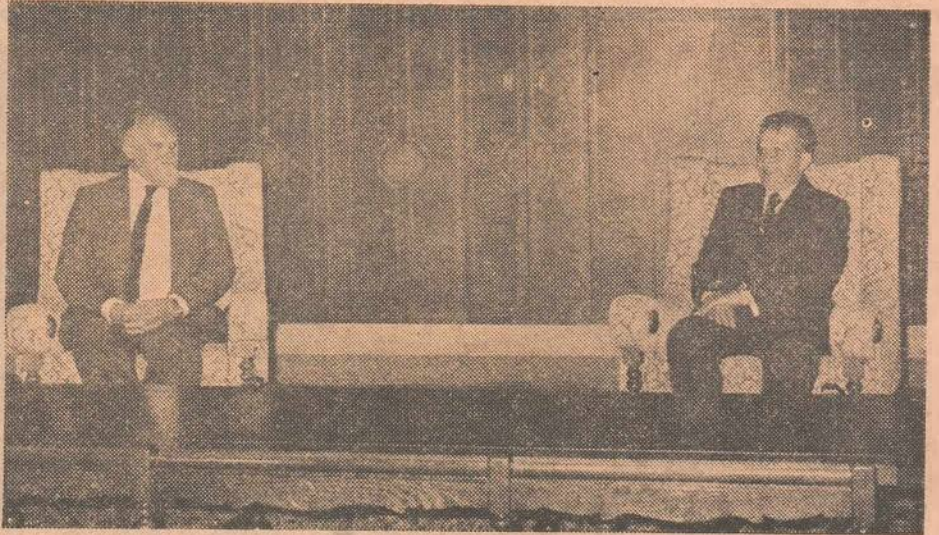
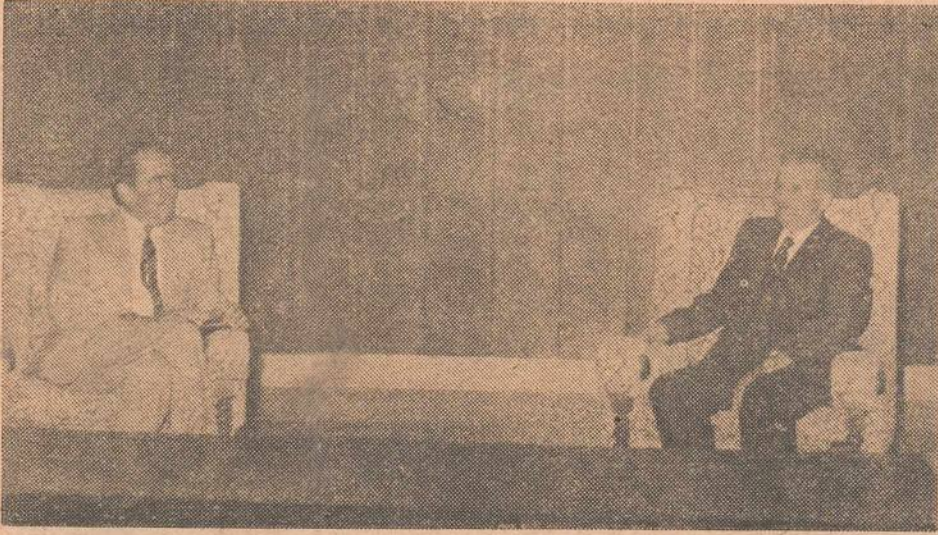
Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

drarea în plan și depășirea normelor de producție, efectuarea unor lucrări de calitate, fără rebuturi și deșeuri, disciplina ireproșabilă în muncă, comportamentul etic și profesional exemplar. De remarcă că nu au fost situații în care să retragem cuiva titlul. Să mai amintim de inițiativa: „Eu lucrez pentru export”, generalizată la nivelul tuturor secțiilor de confecție anvelope și de vulcanizare. Fiecare cadru tehnic s-a angajat să rezolve în afara sarcinilor curente o problemă de interes deosebit privind creș-

și termică: secții de amestecare semifabricate și calandrare. Pentru a reduce timpul necesar reglării unor utilaje în scopul atingerii parametrilor, am organizat procesul de producție de așa manieră încît să asigurăm compozițiile de cauciuc și semifabricatele în serie mare. Față de normele repartizate, am înregistrat de la începutul anului economii de 328 Mw la energia electrică și echivalentul a 759 tone combustibil convențional la energia termică.

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

VIAȚA ROMÂNIEI

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întâlnit, în stațiunea Neptun, cu tovarășul Georges Marchais, secretar general al Partidului Comunist Francez, aflat în vizită în țara noastră. Cei doi conducători de partid și-au exprimat satisfacția de a se revedea și de a continua dialogul prietenesc în probleme de interes comun. S-a procedat la o informare reciprocă asupra preocupărilor actuale și de perspectivă ale Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Francez și la un prim schimb de vederi în legătură cu extinderea și întărirea

în continuare a conlucrării dintre cele două partide, în interesul dezvoltării tot mai largi a raporturilor tradiționale româno-franceze, precum și cu privire la aspecte ale vieții internaționale.

Secretarul general al partidului nostru a primit, de asemenea, pe Gert Petersen, președintele Partidului Socialist Popular din Danemarca. În timpul întrevederii, a fost exprimată satisfacția față de evoluția relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Popular din Danemarca, precum și dorința de a le extinde și aprofunda în viitor, în interesul dezvoltării legăturii

româno-daneze, al întăririi pe mai departe a prieteniei dintre cele două popoare. Abordându-se aspecte ale situației internaționale, a fost exprimată îngrijorarea față de încordarea deosebită existentă pe plan mondial, ca rezultat al politicii imperialiste de forță și amenințare cu forța, de menținere și extindere a sferelor de influență. S-a exprimat convingerea că problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare și război, încetarea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rind la dezarmarea

rea nucleară. În acest cadru, a fost relevată preocuparea celor două partide față de situația extrem de gravă ce s-a creat în Europa datorită amplasării de către S.U.A. a rachetelor cu rază medie de acțiune în unele țări vest-europene și, ca urmare, a aplicării contramăsurilor anunțate de Uniunea Sovietică. S-a arătat că în aceste condiții trebuie să se facă totul pentru reluarea tratativelor sovieto-americane în vederea realizării unui acord care să ducă la eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune, a tuturor armelor nucleare din Europa.

Din gândirea politică și activitatea internațională ale tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Parcurgem o perioadă în care, într-o atmosferă de vibrante manifestări de dragoste și stimă față de secretarul general al partidului, de amplă adeziune la recenta Hotărâre a Plenarei C.C. al P.C.R. privind re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, comunistii, toți oamenii muncii, întregul nostru popor, în deplină și strânsă unitate, se angajează să acționeze cu toate forțele și cu toată dăruirea pentru realizarea în bune condiții a sarcinilor de plan, astfel încât să împlină a 40-a aniversare a glorioșului 23 August, precum și Congresul al XIII-lea — cele două mari evenimente ale acestui an — cu rezultate mărețe în toate sectoarele de activitate. În același timp, oamenii muncii din țara noastră își exprimă totala adeziune la politica externă a partidului și statului nostru, făurită și promovată cu strălucire de cel mai bun fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

În vasta activitate internațională, teoretică și practică, desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, un loc aparte, distinct, deosebit de important, l-a ocupat și îl ocupă problematica principiilor fundamentale care trebuie să guverneze raporturile dintre toate statele în societatea contemporană. În acest sens, este bine cunoscută, bucurându-se de o înaltă apreciere pe plan mondial, contribuția de mare preț a tovarășului Nicolae Ceaușescu la formularea, cristalizarea, dezvoltarea, afirmarea, promovarea și generalizarea, în condițiile internaționale deosebit de complexe și contradictorii din ultimele două decenii, a principiilor depline egalității în drepturi, respectării suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forță, respectării dreptului fiecărui popor de a dispune de destinele sale, ca singura bază trairică și de neînlocuit, pe care se poate clădi o colaborare fructuoasă între națiuni, un climat de pace și securitate, în care fiecare popor să se dezvolte liber, pe calea progresului economic și social.

Rod al unei îndelungate evoluții istorice, al afirmării gândirii social-politice progresiste, al creșterii rolului forțelor înaintate și democratice, aceste principii constituie o cerință logică, obiectivă, a dezvoltării contemporane, intruchipează aspirațiile cele mai înaintate ale popoarelor, care cer generalizarea și intronarea lor trairică, la scară mondială, în relațiile dintre toate statele.

Suveranitatea este piatra unghiulară a vieții internaționale, ansamblul drepturilor unui stat de a hotărâ în mod liber, conform intereselor sale, asupra tuturor problemelor politicii sale interne și externe, în ea găsindu-se materializarea pe o treaptă superioară acea cerință esențială a dezvoltării societății, a păcii și colaborării internaționale, adică dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe propriile destine, de a-și organiza viața așa cum

dorește, potrivit propriilor interese și aspirații fundamentale, de a-și elabora de sine-stătător politica internă și externă, care nu trebuie, însă, să contravină drepturilor altor state și legalității internaționale. Organic legat de respectul suveranității este principiul independenței statelor și popoarelor, care se afirmă ca o idee forță a contemporaneității, asigură realizarea integrală a valențelor națiunii, factor progresist deosebit de important, cu o largă și îndelungată perspectivă istorică. Independente și suverane, statele, ca subiecte de drept internațional, trebuie să fie egale în drepturi, indiferent de suprafața teritoriului lor, de potențialul economic, militar și uman, de gradul de dezvoltare și de orientarea socială, să beneficieze de condiții egale în cadrul raporturilor internaționale, în exercitarea atribuțiilor și promovarea intereselor lor, să participe efectiv la viața internațională, la dezbaterea și rezolvarea problemelor care

lor afectează, în ultimă instanță, drepturile popoarelor.

Prin ce se distinge concepția, gândirea și acțiunea României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu în legătură cu această problematică?

În primul rind, prin evidențierea caracterului primordial și rolului hotărâtor ale principiilor de justiție și echitate internațională în promovarea destinării, securității, colaborării și înțelegerii internaționale. „Noi considerăm, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, că într-un anumit sens, aceste principii sînt pentru societatea omenescă de astăzi, pentru relațiile de colaborare în lume așa cum sînt apa și aerul pentru existența omului; cum am putea renunța la apă și aer? Ar însemna să renunțăm la viață. Nu, nu putem renunța la aceste principii, pentru că ele constituie condiția vieții noastre independente și libere, condiția vieții independente și libere a tuturor națiunilor lumii”.

Pentru afirmarea noilor principii de relații interstatale

confruntă contemporaneitatea, fără nici un fel de piedici sau bariere. Dreptul fiecărui stat de a fi stăpîn în propria țară, de a-și stabili politica internă și externă de sine stătătoare, în conformitate cu aspirațiile și interesele propriului popor, duce în mod necesar la principiul neamestecului în treburile interne, care decurge logic din principiile respectării independenței, suveranității naționale și egalității depline în drepturi. Este absolut evident că egalitatea în drepturi nu și-ar mai găsi înfăptuirea, nu ar fi reală dacă în raporturile internaționale unele state ar beneficia de avantaje și privilegii unilaterale, în detrimentul intereselor altora, dacă nu s-ar respecta principiul avantajului reciproc. De o covârșitoare importanță este obligația statelor de a renunța la folosirea forței și la amenințarea cu forță în întreaga lor activitate internațională. Politica forței și amenințării cu forță neagă orice legalitate și justiție internațională, toate principiile de relații interstatale. Excluderea forței și a expresiei ei celei mai brutale — războiul, confruntarea armată — din viața internațională, este o cerință fundamentală a întregii omeniri, este o condiție indispensabilă pentru salvagardarea păcii și securității generale, pentru ca fiecare popor să se dezvolte liber și nestingerit, potrivit aspirațiilor și intereselor sale. Dreptul inalienabil al popoarelor de a dispune de ele însele este punctul de plecare și totodată rezultatul aplicării tuturor acestor principii, căci orice încălcare a

În al doilea rind, în concepția partidului nostru, a României socialiste, noile principii de relații internaționale constituie un tot unitar, organic, inseparabil; ele nu pot fi concepute fragmentar; nu pot fi aplicate decît integral; nu se poate respecta un principiu încălcînd altele. Este deci, o cerință fundamentală a vieții internaționale de a nu se amputa sau știrbi nici unul din aceste principii, de a nu se ignora, de a nu se opune sau substitui unul altuia, în caz contrar fiind pus sub semnul întrebării și compromis întregul lor ansamblu.

În al doilea rind, potrivit doctrinei de politică externă a României socialiste, noile principii de relații în viața internațională au un caracter, valabilitate și aplicabilitate generale, universale în raporturile dintre toate statele, indiferent de mărime teritorială, de potențialul economic, uman și militar, de nivel de dezvoltare, de regimul lor social-economic, de continentele și regiunile geografice în care se află; ele nu pot fi aplicate sau interpretate în mod diferit față de o țară sau alta; nici un stat nu are dreptul, indiferent de motivele pe care le-ar invoca, să atenteze la aceste principii, cum nici o țară, nici un popor nu poate rămîne indiferent în fața atentațelor sau încercărilor de nesocotire și încălcare a acestor valori supreme ale omenirii.

În al patrulea rind, politica externă a României socialiste se distinge prin consecvența neabătută cu care a acționat și acționează pentru afirmarea principiilor

de echitate și justiție în viața internațională. Încă la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arătînd că „politica internațională a țării noastre are ca temelie trairică, permanentă” tocmai aceste principii, sublinia că România militază pentru promovarea lor consecventă pe arena internațională, considerînd că „respectarea lor este o condiție esențială în vederea dezvoltării colaborării între state, întăririi încrederii între popoare, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta”. În cei aproape douăzeci de ani care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului, promovarea noilor principii internaționale democratice a devenit una din principalele linii directoare ale politicii externe a partidului și statului nostru. Opțiunea fundamentală în favoarea acestor principii este statuată în Programul Partidului Comunist Român, în Constituția țării, străbate ca un fir roșu opera teoretică și acțiunea practică ale secretarului general al partidului, președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acționînd neabătut pentru afirmarea principiilor legalității internaționale, România socialistă a oferit, ca însăși, un exemplu, în această privință, desfășurînd eforturi susținute pentru recunoașterea internațională și generalizarea lor în raporturile interstatale.

În al cincilea rind, politica externă a României socialiste se distinge printr-o perseverență rar întâlnită și voință fermă cu care acționează nu numai pentru simpla recunoaștere a noilor principii, democratice, de relații interstatale, ci și pentru aplicarea lor efectivă în viață. Este acesta un exemplu strălucit de unitate între vorbe și fapte, între gândire și acțiune. Desigur, faptul că astăzi aproape nu există stat, care să nu fi acceptat aceste principii, reprezintă o mare cucerire a popoarelor. Experiența arată, însă, că simpla lor recunoaștere și chiar acceptare nu este suficientă.

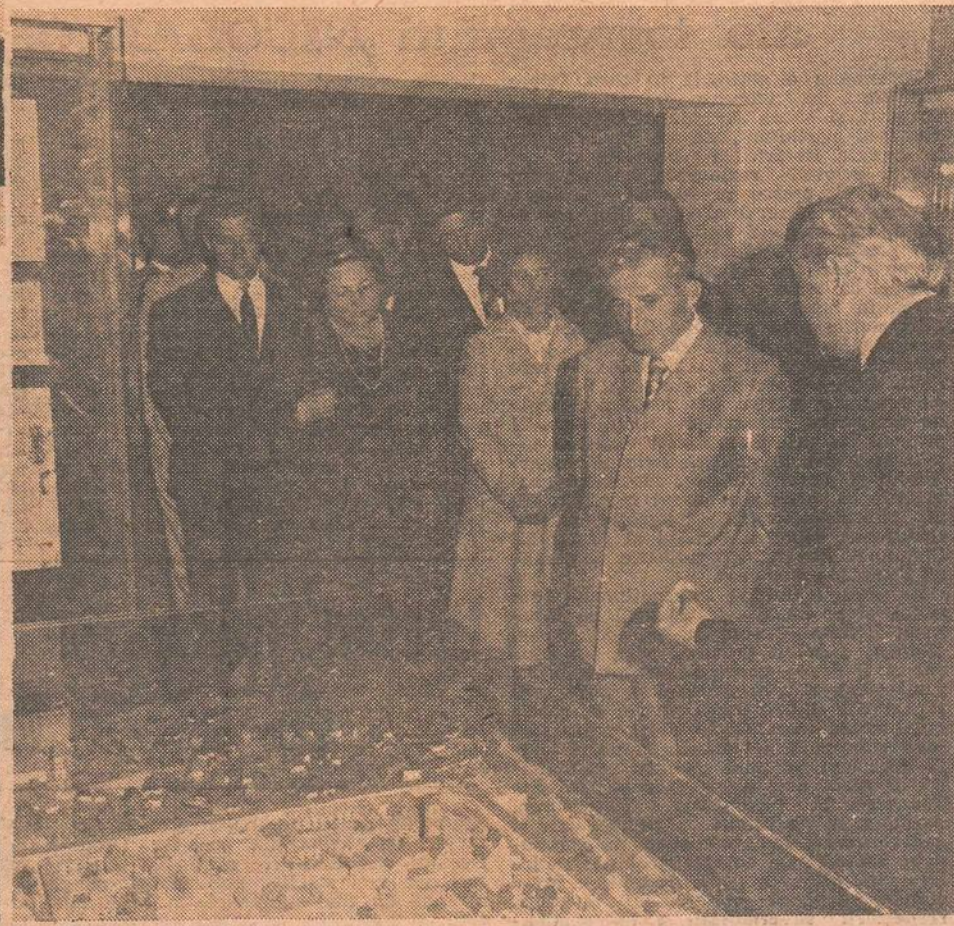
De aceea, România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu au depus consecvente eforturi pentru ca recunoașterea formală a noilor principii de relații între state să fie însoțită de aplicarea lor efectivă în viață, de către toate statele și în toate împrejurările. În acest scop, țara noastră a propus și acționează pentru adoptarea unor documente politico-juridice care să prevadă măsuri practice, concrete, cu aplicabilitate efectivă.

Intr-adevăr, a milita astăzi pentru noile principii de relații între state înseamnă de fapt a milita pentru pace și destindere, pentru securitate și dezarmare, pentru colaborare și înțelegere, înseamnă a contribui la împlinirea aspirațiilor fundamentale de progres ale tuturor popoarelor, la crearea unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și războaie. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, instaurarea unei politici internaționale noi, democratice și echitabile, oprirea cursei înarmărilor și orientarea resurselor tuturor popoarelor spre progres economic-social, intensificarea eforturilor pentru destindere, colaborare și pace constituie singura alternativă la agravarea continuă a crizei mondiale, singura cale ce poate deschide o perspectivă luminoasă de pace viitorului omenirii.

Dr. ION CIUBOTARU

Activitate neobosită pentru realizarea

● Vizita de lucru a tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**,

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Alba, s-a desfășurat în aceeași atmosferă de entuziasm și însuflețire caracteristică marilor sărbători. Vizita a prilejuit reîntâlnirea conducătorului partidului și statului nostru cu locuitorii din județul Alba, străvechi plai românesc, cu adânci rezonanțe în istorie, meleaguri de nedezmințită hărnicie și frumusețe, cu puternice detașamente muncitorești de constructori de mașini, metalurgiști, producători de bunuri de consum, cu harnici lucrători ai ogoarelor, cu alte categorii de oameni ai muncii.

Ca de fiecare dată, sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Alba, a fost salutată cu imensă bucurie, cu sentimente de aleasă prețuire, de profundă satisfacție. Oamenii muncii din orașele și satele județului și-au exprimat astfel nemijlocit hotărârea lor de a face totul pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, pentru a-și spori contribuția la îndeplinirea programului

de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, de ridicare a României socialiste pe noi culmi de progres și civilizație. Ei și-au reafirmat, alături de întregul nostru popor, adevărată deplină față de hotărârea recentei plene a C.C. al P.C.R. privind re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, cu convingerea fermă că această opțiune reprezintă garanția sigură a îndeplinirii tuturor obiectivelor de edificare a socialismului și comunismului pe pământul românesc. Pretutindeni s-a manifestat cu putere unitatea strinsă a tuturor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale în jurul partidului, al secretarului său general, revoluționar înflăcărat care și-a consacrat întreaga viață și putere de muncă fericirii și prosperității națiunii noastre socialiste, îndeplinirii nobilelor idealuri de pace, înțelegere și colaborare, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

În unitățile vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind realizările obținute, a dat valoroase indicații și orientări privind activitatea viitoare. Astfel, la

Combinatul de Prelucrare a Lemnului Sebeș, secretarul general al partidului a cerut oamenilor muncii să devanseze punerea în funcțiune a noilor capacități, să acționeze cu mai multă hotărâre pentru creșterea gradului de valorificare a masei lemnoase, pentru înlocuirea totală a materialelor de import folosite la producția de mobilă, diversificarea gamei produselor, pentru creșterea gradului de confort al acestora. La Cooperativa Agricolă de Producție Lăncrăm s-a cerut lucrătorilor din unitate, tuturor agricultorilor din județ să depună eforturi susținute pentru ca zootehnia, sector ce se bucură aici de condiții dintre cele mai favorabile și de tradiții bogate, să cunoască o continuă dezvoltare, iar producțiile obținute să se ridice pretutindeni la nivelul unităților fruntașe. Totodată, a fost relevată contribuția ce revine gospodăriilor populației, care dețin o pondere importantă în agricultura județului, la îndeplinirea programului de autoaprovizionare, la sporirea producțiilor vegetale și animale. Secretarul general al partidului a adresat lucrătorilor ogoarelor din Lăncrăm și

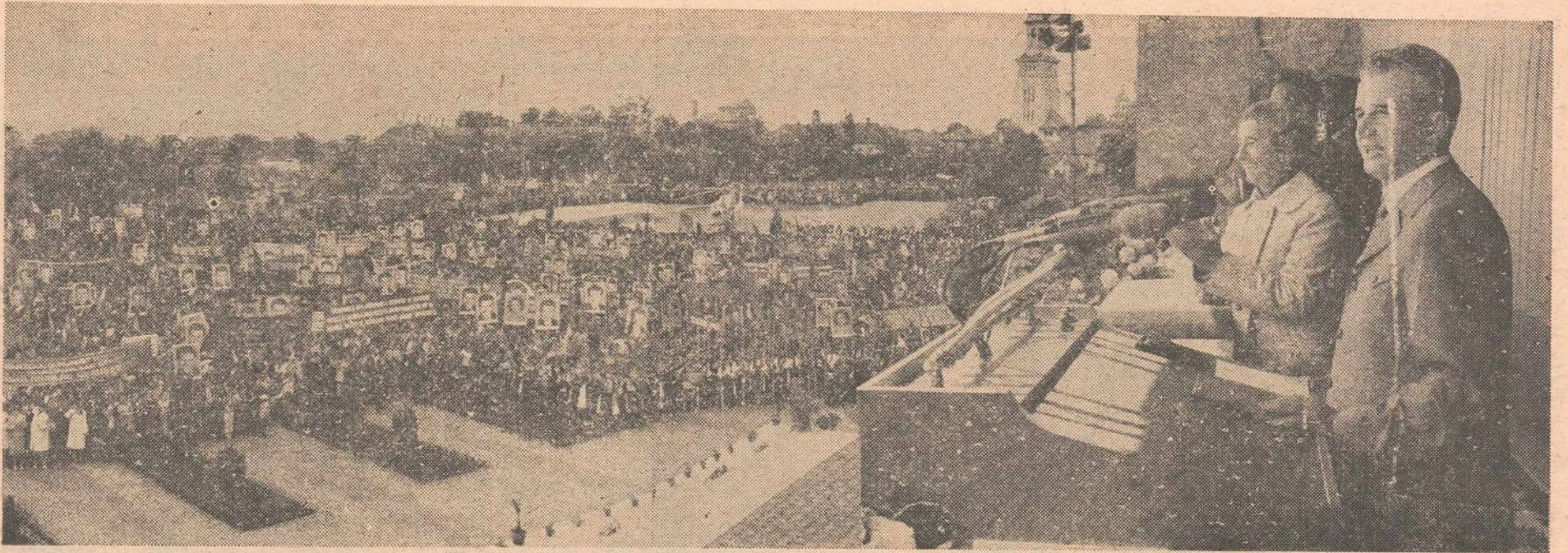
din județul Alba îndemnul de a depune eforturi sporite pentru obținerea de producții cât mai mari în toate domeniile agriculturii, pe măsura capacității lor și a condițiilor existente, pentru a mări contribuția județului Alba la dezvoltarea agriculturii românești, la sporirea veniturilor populației. În timpul vizitei la Întreprinderea metalurgică din Aiud, s-a indicat să fie intensificată activitatea în sectorul oțelării, asigurându-se folosirea intensivă a capacităților, să se acționeze în continuare pentru diversificarea producției, asimilarea de noi produse cu valoare ridicată și, în special, a cilindrilor pentru laminoare. La Întreprinderea de Porțelan și la Întreprinderea Mecanică din Alba Iulia, subliniind că există în continuare posibilități pentru valorificarea cât mai bună a materialelor prime și materialelor, pentru creșterea productivității muncii, s-a indicat să se continue preocupările pentru diminuarea consumurilor de materii prime și energetice.

Cu prilejul vizitei în județ a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu

programelor de dezvoltare a patriei noastre

PATRIA.
CABINETUL DE LUCRU
AL PREȘEDINTELUI

împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Alba ●

„Să facem să crească nivelul calității întregii producții, să sporească productivitatea muncii, eficiența economică și beneficiile, în așa fel încît să crească contribuția oamenilor muncii din Alba la dezvoltarea generală a patriei noastre, la asigurarea îndeplinirii programului de ridicare pe această bază a bunăstării materiale și spirituale a poporului, țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste pe care o edificăm“.

NICOLAE CEAUȘESCU

tovarășa Elena Ceaușescu, pe Platoul Românilor din municipiul Alba Iulia a avut loc o mare adunare populară. Ca și în legendarul an 1918, au fost prezenți la adunare o sută de mii de oameni. O sută de mii de locuitori ai Albei, cetățeni de toate vîrstele și profesii, români, maghiari, germani, veniți din așezările de pe Mureș și de pe Tîrnave, din valea Secașului și din Țara Moșilor, au ținut să-l întâlnească pe cel mai iubit fiu al poporului nostru pentru a-și exprima din nou bucuria de a-l primi ca oaspete drag, pentru a da glas admirației și recunoștinței lor față de activitatea sa neobosită pusă în slujba progresului și prosperității patriei, sentimentelor de profundă aprobare a Hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. privind realegera tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIII-lea al partidului, în funcția supremă de secretar general al partidului, garanție sigură a mersului ascendent al patriei pe calea socialismului și comunismului. Exprimînd aceste sentimente, primul secretar al Comite-

tului județean Alba al P.C.R. a spus printre altele: „În această atmosferă de aleasă sărbătoare, cu nespūsă bucurie și înălțătoare mîndrie patriotică, toți locuitorii acestor străvechi și mereu mai înfloritoare meleaguri, de pe Mureș și Tîrnave, din întinerea Țară a Moșilor, dau glas, aici, la Alba Iulia, vatră multimilenară — de civilizație românească, cetatea istorică a Marii Uniri, sentimentelor vibrante de profundă dragoste și fierbinte recunoștință, de înaltă stimă și nespūsă admirație cu care vă înconjoară statornic, împreună cu întregul nostru popor, pe dumneavoastră, mult stimat și iubit tovarășe Nicolae Ceaușescu, conducătorul nostru încercat, întruul bărbat al unei vrednice și în veci nepieritoare națiuni, prominentă personalitate a lumii contemporane. Cu adine respect, aleasă considerație și prețuire vă rugăm, mult stimată tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, să ne îngăduiți să adresăm un cald și emoționant omagiu distinsei dumneavoastră personalități, de militant de seamă al partidului și statului nostru, savant de renume mondial cu o remarcabilă contribuție la progresul

științei, învățămîntului și culturii, opera dumneavoastră de excepție stimulînd spiritul creator al națiunii noastre“.

Luînd cuvîntul la adunarea populară, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat încă o dată necesitatea creșterii productivității muncii, a reducerii cheltuielilor materiale, a dezvoltării mai puternice a surselor de energie și de materii prime. Arătînd că în această privință județului Alba îi revin sarcini importante, pentru ca pe această cale să se asigure o bază mai puternică pentru realizarea programelor de dezvoltare a patriei noastre, secretarul general al partidului a relevat necesitatea îndeplinirii în bune condiții a exportului și a tuturor cerințelor privind participarea noastră la colaborarea economică internațională — cu țările socialiste, cu alte state ale lumii, deoarece numai pe această cale se vor putea asigura condițiile necesare dezvoltării continue a patriei și ridicării nivelului de viață al poporului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, totodată, că este necesar să se facă mai mult în direcția pregătirii profesionale și tehnice a tuturor oamenilor

muncii. „Să nu uităm nici un moment — se spune în cuvîntare — că numai însușindu-ne cele mai noi cunoștințe din toate domeniile, ridicîndu-ne continuu pregătirea politică, ideologică, vom putea îndeplini în cele mai bune condiții misiunea de a asigura făurirea comunismului în patria noastră, vom putea participa în mod conștient la elaborarea întregii politici interne și externe, la îndeplinirea acestei politici. Numai așa poporul nostru va putea contribui activ la îndeplinirea Programului partidului, folosind minunatele condiții democratice de participare la conducerea statului, în toate domeniile“.

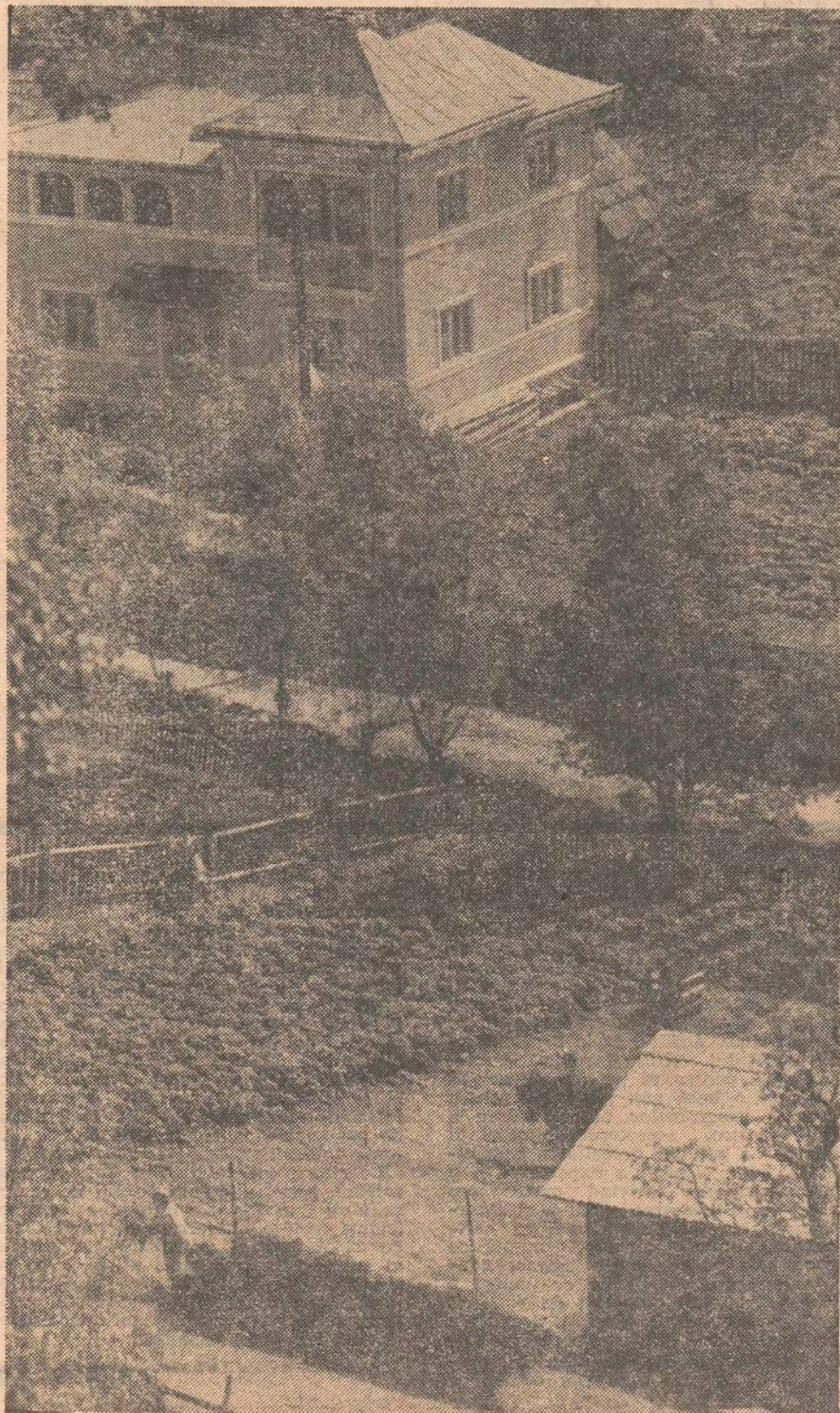
Locuitorii județului Alba s-au angajat solemn, prin cei o sută de mii de reprezentanți ai lor, să îndeplinească cu noi izbînză a 40-a aniversare a marelui zile de 23 August și Congresul al XIII-lea al partidului, pentru a putea trece pe această bază la îndeplinirea obiectivelor prefigurare în Directivele viitorului Congres, menite să asigure înflorirea continuă a României socialiste.

ION CODRU ■

23 AUGUST
40
1944 1984

„Nu știu alții cum sînt, dar eu,

● Acasă, la țărani pămîntului

Casele, ca o ieșire la mare

O casă este o Operă. În ea se citește ființa celui ce s-a străduit s-o înalțe. Și nu greșim dacă spunem că munca de a face o casă a fost pentru țărani noștri, și a rămas, soră geamănă cu gîndul care l-a împins să creadă că nu-i mai de preț strădanie decît să lase în urma lor, printre oameni, un nume bun.

Ce ne-am fi făcut, cum am fi arătat, cine am fi fost noi dacă ei nu și-ar fi ridicat casele, într-o unduire de plai sau pe firul unei ape și adeseori sub apăsarea teribilă a unor vremuri de foc și risipă? Ca o comoară, limba română a strălucit în vatra acestor case ce și-au limpezit mereu, în lumină, măiestrele forme ale unei străvechi și originale civilizații sublimate în fapt de artă.

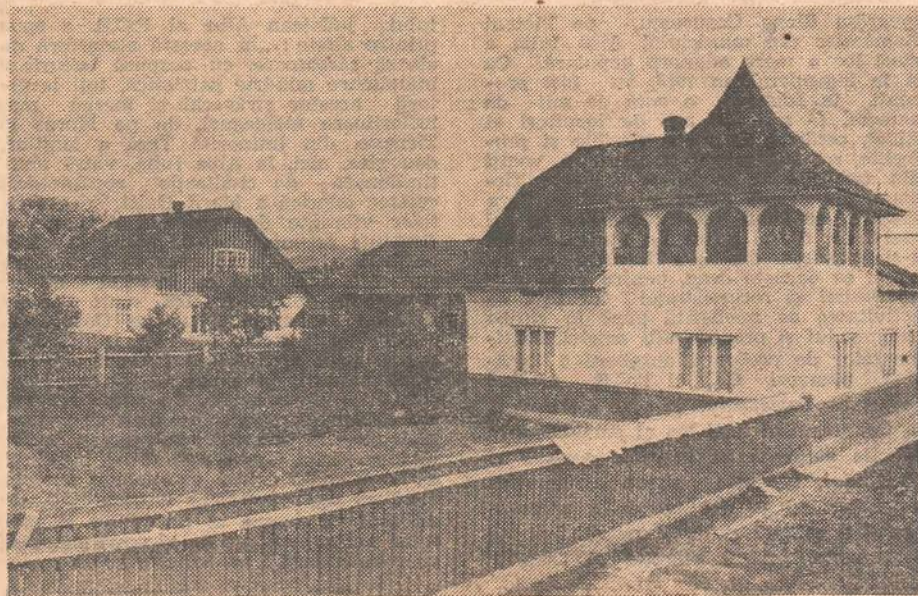
Priviți casele din imaginile alăturate. Vă plac? Sînt case noi. Sînt case de prin satele noastre, ridicate în anii din urmă. Înfașurarea lor face evidentă o intenție de soliditate și de confort asupra căreia nu încapă nici o îndoială că ar fi putut să apară decît în acești ani. Anii de după al doilea război mondial alcătuiesc cea mai întinsă durată de pace din istoria noastră iar imaginile alăturate aduc o dovadă că pacea e prielnică muncii și că prețul muncii e bunăstarea.

Mai stăruie în aceste imagini și adevărul potrivit căruia o casă e o facere a lumii, pe cont propriu, fiindcă prinde contur dintr-o voință de întemeiere și ea reprezintă, de bună seamă, și un fapt spiritual, pentru că înseamnă iubire. Numai astfel se poate spune că pe orice stălp de casă puterea locului, a oamenilor, a timpului se înalță ca lujerul unei flori.

Casele țărănilor noștri erau, multe dintre ele, geniale. Se poate spune astfel și nu avem de ce să ne sfiim cînd rostim acest adevăr la fel de lesne de observat ca și faptul că niciodată satele noastre n-au avut case atît de mindre ca astăzi.

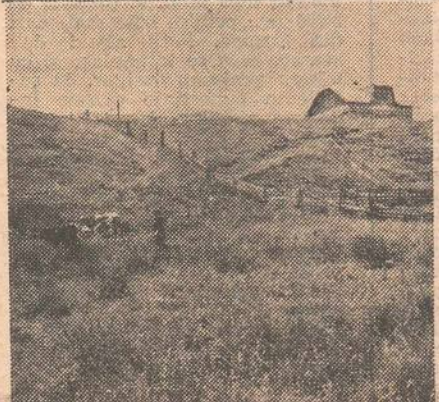
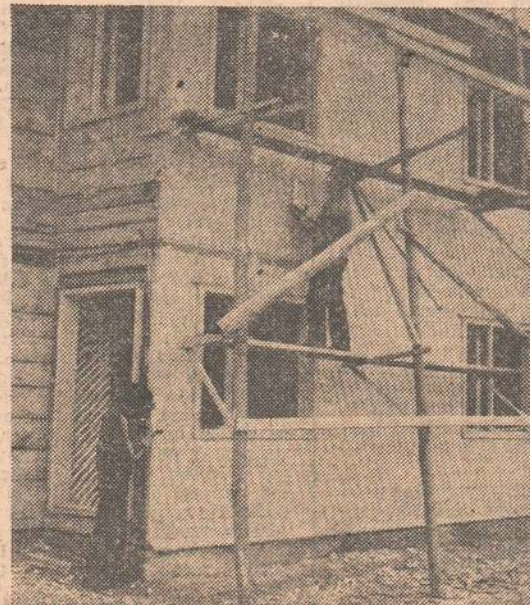
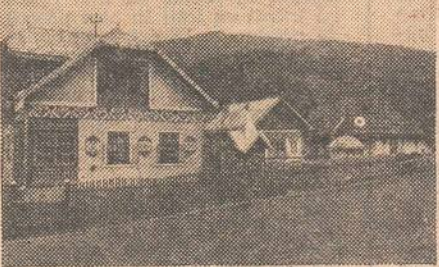
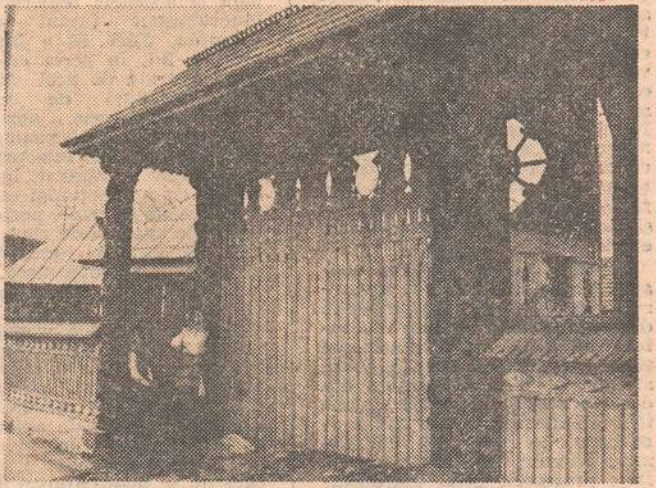
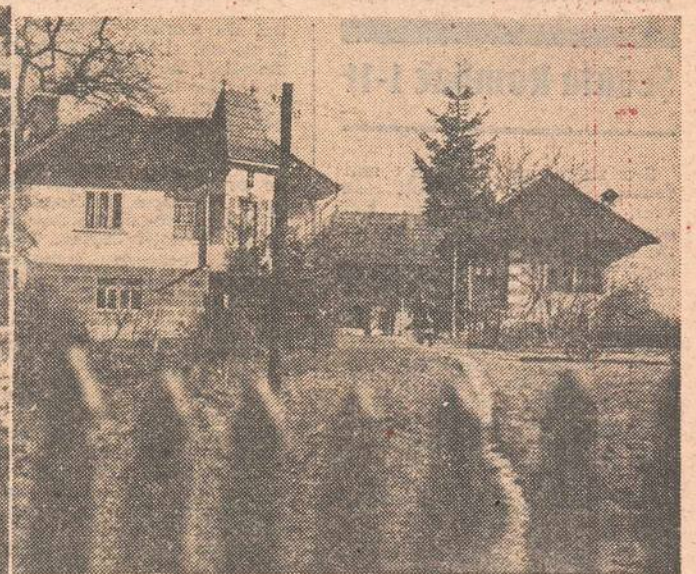
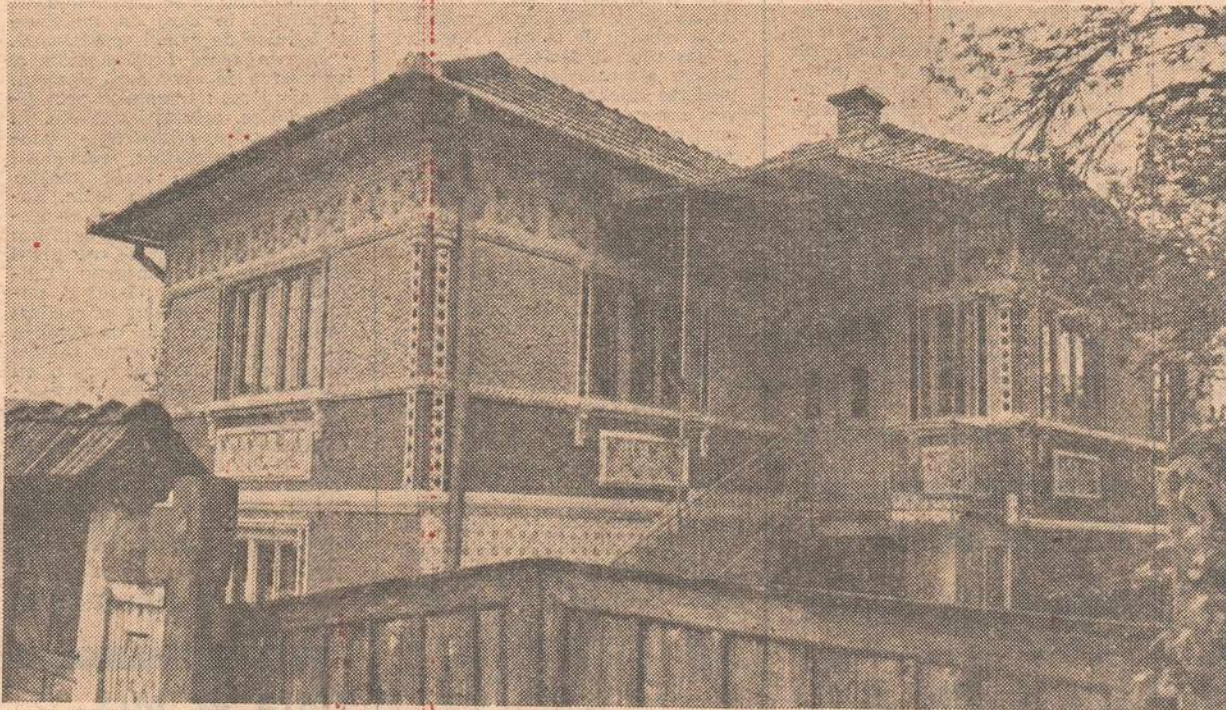
O casă însemnînd atîta năzuință cit ar încăpea într-o luptă pentru ieșirea la mare.

DUMITRU ELIADE ■

cînd mă gîndesc la locul nașterii mele..."

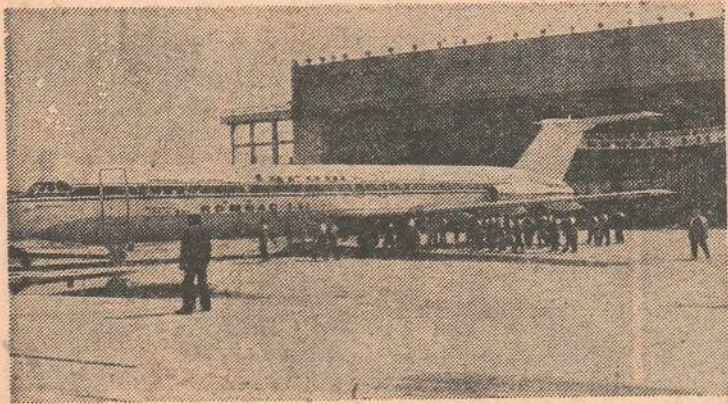
la obîrșia spiritualității românești •

Industria de vîrf a României

● Ei, acești oameni foarte tineri, se pricep să facă avioane ● Seria Felix continuă ● Printre

Școala Rombac I-II

S-a zis că nu e nimic mai frumos decât să poți să vezi, să știi să admiri. Evident, ceea ce este de admirat. De lumea celor de la Întreprinderea de avioane București se cuvine să te apropii astfel, cu sufletul deschis, fiindcă și ea știe să te întâmpine la fel. Și așa îndrăzni să spun că aici, între procese industriale al căror nivel de complexitate poate fi ușor bănuț, ținuta oamenilor sublimază faptul tehnic și calculul economic în argumente ale unui spațiu cultural, nu numai în înțelesul că, bunăoară, înfățișarea halelor de producție aminteste de vaste laboratoare ci și în aceea mai importantă că oamenii, inteligenți, cultivați, nu vădese nici măcar un semn firav al acelei trufii care uită adevărul că toți sîntem, cum s-a zis de mult, ignoranți, dar fiecare în alte probleme. Ei, acești oameni foarte tineri, se pricep să facă avioane. Și așa mai îndrăzni să spun că tinerețea lor nu este decât un semn al maturității industriei aeronautice românești, oricît de ciudată ar putea să pară afirmația la prima vedere. În ultimii zece de ani, industria construcției de avioane a progresat în lume, alif de mult incit avioanele clasice făcute de bătrîni mesteri nu mai reprezintă decît o vîrstă a tinereții pentru această industrie și e limpede că numai niște tineri școliti, cu noțiuni sigure de matematică și fizică dar și de electronică, bunăoară, pot să asigure astăzi maturitatea acestei industrii. Ar fi și aceasta o explicație a faptului că ei dovedesc o siguranță de ei înșiși care mă face să mă gîndesc că se știu iubii, fără îndoială. Iubii nu numai în felul în care ne-ar lăsa să credem adevărul că orice copil tubeste avioanele și prin urmare și pe cei care fac avioane, ci și pentru că, pur și simplu, această întreprindere există și se dezvoltă.

Seful secției în care se construiesc avioanele B.N. 2, inginerul Petre Mitu, e bucureștean din Pantelimon și spre deosebire de alii colegi veniți mai tîrziu în întreprindere a fost student pe cînd aviația nu era decît o secție în cadrul facultății de mecanică, cea mai modestă secție din toată Politehnică. Număra doar 11 studenți. Îneș profesorii erau extraordinari, ei au fost norocul. După absolvire, la Baneasa, a reoarăți ani de zile avioane mai bătrîne, cum zice ei, pînă cînd a început relansarea indusriei noastre aeronautice și în secția pe care o conduce s-au fabricat pînă acum, pentru export, vreo 400 de aparate de acest tip, BN 2 fiind un avion multitor, cum spune și mai tînărul inginer Sorin Tuluca, șeful atelierului de montaj. Acesta a absolvit doar de cinci ani și știe perfect dincolo bate vîntul, ca să zicem așa, de vreme ce face observația că în ciuda crizei care a bîntuit și încă se mai simte în lume, construcția de avioane n-a încetat să se dezvolte, în țara noastră, chiar dacă ea reprezintă o investiție mare și pe termen lung, fiindcă un avion nu se amortizează decît în mii de ore de funcționare. Această împrejurare implică însă o dezvoltare a competiției și asta o știu, precum ne-am dat seama, toți tehnicienii de la Întreprinderea de avioane, oricît de tineri ar fi. Bunăoară inginerul Dan Drăgoi, șeful sec-

ției de montaj Rombac, are 31 de ani și lingă uriasa pasare metalică, al patrilea avion de acest tip produs aici în întreprinderea de lingă aeroportul Băneasa, îmi povestește despre impresia pe care a produs-o anul trecut la Salonul aeronautic de la Paris avionul pe care scria „Fabricat în România, la Întreprinderea de avioane București”. Piloții Mircea Țapu și Ovidiu Căcăreanu scoteau în fiecare zi avionul la plimbare în preajma aeroportului Le Bourget. Iar Dan Drăgoi împreună cu Octavia Mocanu, Dan Stana, Sergiu Petrescu, Voinea Guntă și Răzvan Dobre s-au străduit să dea toate lămuririle pe care le cereau străinii surprinși și interesați de această apariție a românilor printre marii constructori de avioane din lume. Acum, al treilea Rombac se află în probe de încercare, al patrilea, cum spunem, se apropie de finalizare iar alte cîteva se află, în diferite faze de execuție, în secția de construcții ansamble-structură condusă de inginerul Mircea Hurezeanu. Acesta este, bineînțeles, tot tînr, a terminat facultatea în urmă cu nouă ani. În acest răstimp, între cei vreo 200 de oameni trimiși la specializare, în străinătate, el a ajuns de cîteva ori la uzinele de lingă aeroportul Hurn, în sudul Angliei, la uzinele Weybridge, lingă Londra, și la uzinele Filton, lingă Bristol. Acolo a lucrat cot la cot cu muncitorii englezi, din partea cărora s-a bucurat să recunoască o simpatie deosebită de pe urma faptului că multora dintre ei le era cunoscut numele bun al românilor în istoria aviației. Avioanele românești s-au impus adeseori prin performanțe, prin concepție originală și adeseori temerară. Este binecunoscut faptul că, de exemplu, IAR 80 a intrat, la vremea lui, în seria celor mai bune aparate de acel tip din lume, alături de englezul Hawker-Hurricane, americanul Curtiss P 37 sau germanul Messerschmitt G 109. Întreprinderea din Brașov a fabricat, în cei 20 de ani cît a funcționat ca întreprindere de avioane, peste 30 de tipuri de aparate de zbor, dintre care mai bine de jumătate erau de concepție românească. Acestea sînt fapte incontestabile dar nu e mai puțin adevărat că industria aeronautică românească nu putea să trăiască din amintiri și că, pe de altă parte, este probabil că ea ar fi pierdut pasul, treptat, pe măsură ce în lume construcția de avioane se perfecționa pînă la nivele de un mare rafinament tehnic, la care nu se poate ajunge decît în condițiile creșterii generale a industriei unei țări. Iar relansarea industriei aeronautice românești începînd din 1968, prin construcția primelor elicoptere, a avionului militar bimotor și culminînd cu construcția Rombac-ului s-a desfășurat tocmai în anii în care economia națională a cunoscut o transformare radicală, prin edificarea unor ramuri industriale de înaltă tehnicitate. Programul Rombac, în colaborare cu British Aerospace, a reusit să facă din România, la repus țara noastră în circuitul principalilor producători de avioane și el se întemeiază, așadar, pe capacitatea industriei românești de a asigura componente pentru aeronave în structură neconvențională și apte să reziste la mari eforturi, diferite materiale speciale, echipamente hidropneumatice, calculatoare de bord, aliaje de titan sau aliaje de aluminiu și de oțel mai dure decît diamantul. Purtător al unor tehnologii de vîrf, care îl fac competitiv cu orice alt avion mediu curier din lume, Rombac I-11 e steaua de primă mărime a industriei noastre

aeronautice iar integrarea lui se desfășoară treptat și sub garanții incontestabile. Cum spune inginerul Nicolae Gugui, directorul Întreprinderii de avioane București, se muncește ca avionul să fie sută la sută românesc, în condițiile în care nu există și nici nu va exista vreo diferență între piesele fabricate în România și cele produse în Marea Britanie. Iar preocupările privind lansarea avionului pe piața externă — primele două exemplare au fost comandate de TAROM — ne îndreptătesc să credem că, așa cum adaugă inginerul Nicolae Gugui, industria noastră aeronautică a devenit un partener de cooperare competitiv și interesant, căruia i se adresează companii și firme puternice. Notabil este și faptul că în lume circula aproximativ 260 de astfel de aparate și că întreprinderea este un potențial furnizor de piese de schimb pentru ele. „BN 2, spune directorul întreprinderii, ne-a învățat cum trebuie construit un avion pentru export. Rombac a reprezentat un salt tehnologic și organizatoric. Prin cerințele lui, acest program, a impus ridicarea nivelului tehnologic al multor industrii românești”. Ceea ce e un fel de a spune că industria construcției de avioane, această ultramodernă știință și industrie, are și însemnătatea unei școli de civilizație și de performanță tehnică.

DUMITRU ELIADE ■

Drumul de la import la export

În domeniul tehnicii de calcul, succesele înregistrate în ultimul timp pot fi numite, fără frică de exagerare, spectaculoase. Etapa actuală poate fi denumită epoca tehnicii de calcul în domeniul căreia microcalculatoarele și microprocesoarele reprezintă elemente revoluționare, similare cu evenimentul pe care l-a reprezentat apariția tranzistorului. Perfecționarea continuă a mijloacelor tehnicii de calcul și utilizarea lor eficientă este decisivă pentru prezentul și viitorul unei economii cu adevărat moderne. Pentru a exemplifica progresele aproape nebănuite atinse într-un timp extrem de scurt în acest domeniu să spunem că la stadiul actual de dezvoltare, un microcalculator este de 300 000 ori mai mic, consumă o putere de 55 000 ori mai mică, este de 10 000 ori mai fiabil și cîntărește doar 0,6 kilograme față de 30 tone decît primul calculator.

România de azi, în dezvoltarea ei impetuoasă, fabrică și folosește cea mai înaltă tehnică de calcul. Pentru a se ajunge la acest nivel, au fost necesare eforturi considerabile, muncă entuziastă, spirit de abnegație. A face calculatoare reprezintă o mare operă de creativitate, muncă și conștiință de care românii au dat întotdeauna dovadă, să subliniem că țara noastră a fost printre primele țări socialiste care și-au construit cu forțe proprii calculatoare electronice. România a parcurs pe drumul întemeierii unei industrii electronice de tehnică de calcul etape succesive, care au constituit o adevărată bază de plecare, în formarea experienței cadrelor necesare și a utilităților industriale necesare. Dacă în anul 1972 în domeniul tehnicii de calcul lucrau 200 de specialiști, astăzi numărul lor se ridică la peste 150 000. Realizarea unei noi calități a vieții și a muncii în toate activitățile economico-sociale, orientarea spre factorii intensivi, calitativi ai dezvoltării se fac simțite în toate sferile de activitate. Îndeosebi în domeniul tehnicii de vîrf, acest adevăr este mai elocvent. Crearea unei industrii moderne, de înaltă productivitate, bazată pe cuceririle tehnicii și științei înaintate a fost posibilă în primul rînd tocmai prin însușirea domeniilor de vîrf.

Pentru a ilustra mai bine cele afirmate ne găsim la Întreprinderea de calculatoare electronice București, singura cu acest profil din țară. Apelăm la opiniile unui specialist din chiar miezul acestui domeniu, ingine-

rul șef al întreprinderii, Tudorel Domocoș.

— Primul calculator românesc, UFA 1, a fost realizat în 1957, la Institutul de fizică atomică din București. În 1967, prin Programul național privind perfecționarea sistemului informațional, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnica de calcul electronică, adoptat de conducerea superioară de partid și de stat, s-au pus bazele organizatorice introducerii și dezvoltării activității de informatică. În 1970, consecință a acestui eveniment, se înființează Fabrica de calculatoare electronice București avînd ca obiect de activitate fabricarea mijloacelor tehnicii de calcul, respectiv a mașinilor de factură și contabilizat și a calculatoarelor de capacitate mică și medie. Fabrica și-a început activitatea producînd pe baza unor licențe de fabricație. Asimilarea adecvată a acestor licențe a adus fabricația de calculatoare din țara noastră la nivelul european. Ulterior, eforturile specialiștilor români au continuat nu numai în direcția asimilării eficiente în fabricație a licențelor, ci mai ales în cea a perfecționării produselor fabricate pe baza cercetării proprii și a dezvoltării producției cu noi tipuri de produse de concepție proprie. De la calculatoarele electronice de capacitate mică Felix C-32, Felix C-256/64-128/CO, mașini de factură și contabilizat, calculatoare de birou cu elemente discrete sau cu afișaj și imprimate, în fabricație în anii 1972-1978, s-a trecut la asimilarea calculatoarelor de capacitate medie-mare. În anii 1976-1980 se produceau calculatoarele Felix-512 și Felix C-1024. Tot în această perioadă s-a proiectat și introdus în fabricație o familie de mașini de factură și contabilizat de concepție proprie cu circuite integrate și circuite imprimate multistrat, avînd capacitatea manevrării extinse pe mai multe registre. E vorba de mașinile FC-16, FC-64, FC-96 și FC-128. În ultimii ani s-au asimilat minicalculatoarele și microcalculatoarele universale de gestiune și proces din clasele M, precum și sisteme electronice de prelucrare și culegere a datelor. În Programul Directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnică și introducere a progresului tehnic în 1981-1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000, aprobat de Congresul al XII-lea al partidului, referitor la dezvoltarea în continuare a utilizării tehnicii de calcul se arată printre altele: „În electronică și electrotehnică, cercetarea științifică se va concentra asupra realizării de componente și produse cu performanțe ridicate, care să asigure promovarea largă, în toate ramurile economiei naționale a automatizării complexe și a ciberneticizării”. Principalele realizări din domeniul tehnicii de calcul, dar mai ales tendințele care se manifestă pentru cîincinalul actual și direcțiile prioritare pînă în 1990 sînt în deplină concordanță atît cu realizările cit și cu tendințele pe plan mondial. Un criteriu calitativ al activității economice a I.C.E. îl reprezintă creșterea volumului și valorii de export de tehnică de calcul. Într-un timp relativ scurt, am reușit să pătrundem pe cîteva importante piețe de desfacere a calculatoarelor, remarcîndu-ne cu produse de înalt nivel tehnic, competitive cu alte produse din țări cu mare tradiție în domeniu. Exportăm în U.R.S.S., R.P. China, R.D.G., R.S.C., R.P.U., Elveția, Portugalia, Turcia etc. Cercetarea, aplicarea rapidă a rezultatelor cercetării este și va fi decisivă pentru menținerea calculatoarelor românești la nivelul cerințelor mondiale. Trebuie arătat că introducerea în fabricație a noilor tipuri de calculatoare românești, menținerea unui ritm intens de „inovare” s-a făcut în condițiile asigurării unor ritmuri accelerate de dezvoltare a producției, atîngîndu-se cote ridicate de eficiență.

Ca urmare a sarcinilor orimate de la conducerea superioară de partid, personal de la tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele republicii, privind politizarea învățămîntului, printr-o colaborare strînsă cu Institutul Politehnic București, Catedra de calculatoare și Catedra de electronică aplicată, dezvoltă-

rea familiei de microcalculatoare și minicalculatoare s-a făcut la nivelul ultimelor performanțe mondiale. Dacă pînă în 1978 aproape toate instalațiile tehnologice complexe erau conduse de calculatoare străine, astăzi în totalitate ele sînt deservite de calculatoare românești. În ceea ce privește exportul de inteligență românească este de dorit, dată fiind capacitatea tehnologică din domeniul tehnicii de calcul și multitudinea de probleme rezolvate, ca el să crească proporțional cu prestigiul politic de care se bucură în lume România. Este necesar să se găsească căi și metode pentru ca exportul unor instalații și utilaje complexe să se facă numai în condițiile în care au înglobate și tehnica de calcul românească.

În cercetarea fundamentală și aplicativă se abordează domenii de pionierat: transmise prin fibre optice, celula solară etc. În ultimul timp, cîteva din produsele reprezentative românești sînt prezente la toate marile târguri comerciale: Salonie, Hanovra, Brno, Leipzig, Budapesta, Moscova, Beijing. Să amintim Caval 4030, realizat de colectivul inginerului Dan Tonceanu: Calculator personal; I-102 F, minicalculator conceput și realizat în cadrul Institutului de Tehnică de Calcul de un colectiv condus de inginerul Adrian Stoica, cu parametri net superiori produselor similare ale firmei Digital Equipment; Terminalele pentru calculatoarele VDT 132 și VDT 40C. Deci, după trecerea unui deceniu de la începutul unei activități susținute în acest domeniu, se poate vorbi despre o independență a tehnicii de calcul românești.

OPREA GEORGESCU ■

Vatră de oțel, vatră de eroi

Combinatul siderurgic de la Galați produce jumătate din producția de oțel a țării și acoperă 93 la sută din necesarul de produse plate din oțel cerute de economia națională! Dar cea mai mare realizare, inestimabilă am spune, o constituie colectivul de oameni de aici. Tînr încă (vîrsta medie n-a depășit 29 ani), siderurgiștii gălățeni stăpînesc acum, în amănunt, întreaga tehnică din dotare.

Au reușit pentru că de la început au avut profesori buni. Unul dintre aceștia este, de pildă, maestrul principal Cornel Boca, Erou al Muncii Socialiste. E născut în Satu Mare, a lucrat la Hunedoara, la Călan, vechi vetre românești de făurire a oțelului, și din 1967 a venit, a fost unul dintre cei aleși, la Galați. Nu se dăduse în funcțiune furnalul unu și maestrul Boca, primindu-și proaspelii elevi, în majoritate țărani de prin satele din împrejurimi, care nu știau mai nimic despre procesul de fabricare a oțelului, a muncii la montarea utilajelor, la probe, iar mai tîrziu au intrat cu toții în plin proces de producție. Inițial, zice maestrul Boca, am venit să pornesc cel mai mare furnal, de atunci, din România: avea 1700 mc. L-am montat și am plecat, cum s-ar spune, pe un drum fără de întorcere. Fiindcă pe parcurs, la intervale relativ scurte, am mai pus în funcțiune alte trei furnale. A urmat apoi furnalul nr. 5, mai mare decît primul patru, iar după acesta am mai montat încă unul, al șaselea, de 3600 mc, printre cele mai mari din Europa. Fără să-mi dau seama, ceva se întimplase și cu mine: venisem, desigur, cu suficiente cunoștințe despre industria oțelului, dar aici, monșind și probînd cele mai mari furnale de la noi, căpătaseam și eu, alături de ceilalți, o altă experiență și această investiție făcută și în mine se cuvenea s-o „exploatez aici”.

Dacă maestrul Boca a fost profesorul, cel venit să inițieze, Aurel Ioniță, om de-al locului, născut în comuna Slobozia-Conachi, face parte din a doua generație de oțelari. Am plecat, zice, de la temperatură și am ajuns la lance. Am învățat ABC-ul oțelului, apoi am termi-

rosturile și țăriile ei

cele mai mari furnale din Europa • Platforma de lansare a mărcilor electronicii noastre •

nat liceul seral și nu demult am terminat facultatea de subingineri. Aurel Ioniță poartă însemnele generației sale, o generație plecată să sondeze în adânc tainele oțelului. A obținut zece premii unu la nivel de centrală, și alte șase premii unu, la Olimpiada metalurgistului, pe țară. Soția, inriurită de această aventură a cunoașterii, a terminat și ea cursul de oțelari în primăvară și e la înălțime acum: lucrează sus, în cușca unei macarale gigant. Iar fiul lor, Sorin, ca să nu dezmințită preocupările și tradiția care a început să se infiripe în această tinărie familie de oțelari, a cucurit și el de foarte curind prima lui coroană de premiant al clasei I! Tatăl lui era destul de marcat de eveniment, al aflându-se în acel moment, al premierilor, cu lancea în mână, în fața convertizoarelor. Frumoasă continuitate!

La Galați se produc astăzi 350 de mărci de oțeluri și peste 25 de mil de sorto-tipodimensiuni. Numai în această primă parte a anului s-au asimilat 15, noi mărci de oțeluri inoxidabile și refractare, benzi electrotehnice pentru transformatoare, table și benzi laminate la rece destinate discurilor și jentilor auto, table groase cu caracteristici superioare pentru cazane și recipienti, platforme marine și altele. La Galați s-a asigurat oțelul necesar pentru marile construcții ale acestei epoci de dezvoltare a României, epoca Ceaușescu: Canalul Dunăre - Marea Neagră, platformele de foraj marin, echipamentele pentru centralele atomo-electrice, se asigură metalul necesar materialului rulant și autovehiculelor, pentru toate utilajele și obiectele de uz casnic și gospodăresc realizate de industria românească, oțeluri cu granulație fină, sudabile și rezistente la temperaturi scăzute, oțeluri pentru conducte magistrale de gaze naturale, table groase pentru rezervoarele de apă grea. Am cunoscut doi cercetători dintre cei ce asimilează aceste mărci de oțeluri: inginerii Mihail Miulescu și Viorel Munteanu. Am ascultat de la ei povestea asimilării oțelului silicios, oțel care în totalitate se importa, folosit în construcția motoarelor electrice și a transformatoarelor de curent electric. Când s-a pus problema asimilării oțelului silicios s-a înfîmplat ca în orice mare confruntare cu noul: unii au zis să facem, alții au simțit că putem face, iar cei din urmă, sceptici, au zis că nu putem face. De fapt sint tot mai convinși că scepticismul se naște și sălășluiește în spiritele neinstruite îndestul, neputincioase. Cei ce s-au bizuit pe forțele lor s-au apucat de treabă. E adevărat că n-au dormit multe nopți la rind, că s-au făcut mii de experiențe, că neavind agregate adecvate au avut în schimb multe necazuri, dar n-au cedat nici un moment. Alpinistii munților de oțel de la Galați trebuiau să atingă și acest pisc: virful Omul al oțelului românesc. Acum la Galați se fabrică șapte mărci de oțel silicios.

— Ce înseamnă asta pentru economia românească? îi între-

— Renunțarea la importuri și satisfacerea totală a economiei naționale cu aceste mărci de oțel silicios, mai ales pentru dinam; reducerea efortului valutar; oțelul silicios obținut astfel se exportă sub formă de mașini electrice; lunar în cele trei oțelării cu convertizoare L.D. se elaborează peste 100 de șarje din cele șapte mărci.

Sint nevoia să stau de vorbă cu un om care are și harul și puterea sintezei. Omul se numește Constantin Zaharia, economist, șeful serviciului plan. Are 51 de ani și numărul de marcă 94! E puțin nostalgic. Fin analist. Umanizează chiar și cind vorbim despre calitatea oțelului, aceasta avându-și punctul de plecare în nivelul de profesionalizare, în calitatea individului. Finalitatea proceselor, chiar și a celor tehnice, o găsește în sfera existențelor umane. Observația îndelungă te apropie de esențe. Combinatul e rentabil, zice, pentru că produce 50 la sută din cantitatea de oțel a țării și asigură peste 93 la sută din totalul laminatelor plate (table și benzi). Nu mai sintem deci dependenți la

aceste capitole de alții! E rentabil fiindcă realizăm producția asta cu 920 lei cheltuieli la 1000 lei producție marfă. Diferența de 80 lei la mie se cumulează deci ca beneficiu. Prin beneficiile realizate în acești 17 ani de la punere în funcțiune a unor obiective metalurgice (1967) și pînă în prezent, prin beneficiile realizate deci, și amortizarea fondurilor fixe incluse în costuri, am restituit la bugetul statului investițiile făcute pînă în anul 1980. Sintem rentabili, fiindcă din calculele făcute se apreciază ca în viitorii cinci ani să se amortizeze integral fondurile investite pe platforma de la Galați.

I-am mulțumit lui Constantin Zaharia pentru probitatea sa profesională și am căutat alt om, să-mi vorbească despre dezvoltarea viitoare a combinatului, fiindcă, da, pe platforma siderurgică de la Galați încă se construiește. Despre această dezvoltare ne-a vorbit tovarășul Ion Tănase, prim-secretar al comitetului de partid de pe platforma siderurgică de la Galați: „Anul acesta, ne spune dînsul, se va pune în funcțiune videra și degazarea oțelului, valorificarea zgurilor de oțelărie; se extind termo-mecanice și se vor finaliza o serie de investiții care vor permite creșterea gradului de recuperare a resurselor energetice refolosibile, toate acestea asigurînd în viitor realizarea a cel puțin 95 la sută din producție la nivelul parametrilor mondiali. Să vorbim mai la concret, în curînd se va da în folosință un nou laminor de benzi la rece cu o capacitate de circa 600 000 tone pe an. Se prevede de asemenea realizarea pe platformă a unui nou laminor de benzi speciale laminate la cald, unitate de mare tehnicitate care va da înălțimea adevărată a inteligenței tehnice a specialiștilor noștri, a oțelărilor, a tuturor oamenilor muncii de pe platforma siderurgică de la Galați. Se vor construi în viitor și în cincinalul următor și alte obiective: o fabrică de țevi cu diametre foarte mari, de peste 1 400 mm, pentru conducte magistrale; o instalație de cositorie a tablei subțiri, pentru industria conservelor. Toate aceste obiective se vor amplasa aproape în același spațiu și sint orientate cu precădere spre valorificarea superioară a metalului, a inteligenței oamenilor. Ne vom dezvolta deci mai ales spre latura calitativă a producției, și știm că treaba asta o vom putea realiza numai cu oameni de calitate. Marele spectacol, mai mare decit cel al obținerii oțelului, se consumă în interiorul conștiințelor, în ființa oamenilor. Acolo trebuie să pătrundem cu privirile, să dirijăm acest proces de devenire umană”.

Am plecat de la oțelării cu imaginea primei coroanite a școlarului Sorin Ioniță. O fi reușit să o poarte frumos pe frunte, cum se întreba oțelărul Aurel Ioniță? Mă întreb și eu, fiindcă am deslușit în ea un sens mai adînc, cu reverberații peste timp și peste destinele acestui combinat...

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

O rampă de lansare electronică

Au trecut aproape 2 ani de existență a platformei Pipera, pe alocuri arată ca în prima lună. Drumul se reface. Se sapă un canal. Se vād panourile care protejază spațiul în care lucrează întreprinderea Metroul. Un copleșitor aer de șantier care incepe la nesfîrșit. proaspăt, viguros, de lume care se reface din sine, care se tot repară și modernizează. Platforma Pipera este un spațiu industrial spectaculos mai ales pe dinlăuntru. Performanța stă nu în starea de continuă construcție de afară și din împrejurimi, ci în datele electronice și-n vîltașii oamenilor dinlăuntru.

Un om a primit o întreprindere pe hirtii. Din moment ce a avut curajul s-o ia și să o introducă într-o geantă e nor-

mal că el era una și aceeași persoană cu directorul. Inginerul Cornel Moldovan avea legitimația numărul 1 și semnătura numărul unu și avea în geantă o hotărîre și un proiect. Excepțindu-l pe el, pentru restul lumii întreprinderea de întreținut și reparat utilajele de calcul nu exista. Se naște o mică industrie de calculatoare și cineva se gîndise că din moment ce construim calculatoare în scurt timp ele se vor defecta și vor trebui reparate și pentru asta va fi nevoie tot de o mică industrie a reparațiilor de mare complexitate. Apoi mai erau calculatoarele aduse din străinătate pentru a căror reparație trebuiau aduși specialiști de la firme. Erau anii de început și nimeni nu îndrăznea să deschidă un I.B.M. de teamă să nu-și prindă urechile, apoi a venit și anul primului calculator, un fel de abac automatizat și imediat a ajuns pe mina cruciștilor care l-au reparat ușor pentru că producătorul era dincolo de gard, la o azvirlitură de băț. Scriau ziarele cite ceva despre o nouă marcă de aparat de radio sau de marea izbîndă a unui

calculator, și o făcea cu aerul că tehnica de atunci dă o mică gaură în cer, gest candid și sincer, care pe lingă multe găuri date de-a lungul anilor s-a dovedit a fi, în raport cu ultimele performanțe, aproape dulci nimicuri. Secretara directorului de la întreprinderea Electronica mi-a propus să răsfoiesc un dosar cu tăieturi îngălbenite din ziarele anilor 60. În fragmentele de pagini Radio popular (fosta denumire a Electronicii) dispare încet și prin 1961 incepe să se repete din ce în ce mai des cuvîntul Electronica. Dar era abia începutul și platforma Pipera era foarte departe de a produce nume și instituții care să-și ciștige un loc în memoria și așa încercată a oamenilor.

Stăm în aceeași cameră. El de o parte a mesei, eu de cealaltă. Asta ne leagă. Și faptul că sintem vorbitori de limbă română. Pe măsură ce vorbește îmi dau seama că între noi, ca o prăpastie care ne separă pentru totdeauna, stă modul de a gîndi. Enunțurile lui sint scurte, corecte, riguroase, de o înspăimîntătoare rigurozitate. Nu lasă nici un dubiu în ceea ce vrea să spună. Cînd apar nuanțe le precizează cu îndărătnicie pînă la ultima. E un alt mod de a gîndi, altă educație, el face parte dintr-o altă generație care va veni după noi, în ciuda faptului că eu sint mai tînăr cu cîțiva ani decit el. Inginerul Dan Ionescu folosește o terminologie din ce în ce mai complicată. Nu-i mai pot urmări enunțurile. Gramatical înțeleg perfect, știu care e subiectul, ce cuvînt realizează predicția, înțeleg perfect și totuși nu înțeleg nimic. Singura soluție este să aflu cine este omul din fața mea. Abia apoi descopăr că asta e la fel de greu cu a înțelege mecanismul. Omul e în-

chis ca un mecanism într-o cutie. Vorbește în principiu despre depanarea calculatoarelor („În service e mai pregnantă importanța grupului decit a individului. Și un sistem de a lucra cu o mulțime de metode și de proceduri, mereu e nevoie de un grup interdisciplinar”) și bate monedă pe echipă, pe grup, deși el și inginerul Emil Stoica și încă vreo cîțiva, au fost ani la rînd „pistolarii” de elită ai I.I.R.U.C.-ului, oamenii care nu apăreau decit la depanarea calculatoarelor de virf, unde nu făceau față ceilalți. Atunci se mai făcea o încercare, era trimis un „pistol” din echipa de elită, și acesta făcea o ultimă încercare de repunere în funcțiune a calculatorului și totdeauna îi reusea. „Un calculator e realizat de o mulțime de specialiști în mai multe domenii. Depanarea trebuie să o facă de cele mai multe ori un singur om. Beneficiarul știe un singur lucru care de cele mai multe ori se traduce prin „fă-o să meargă” dar, adesea, el nu știe ce să ceară mașinii, să obțină de la ea tot ce poate. De multe ori depanatorul face schimb de

educație cu beneficiarul. În depanare talentul spontan este, ca importanță, sub valoarea educației tehnice. Un depanator de calculatoare cerețează mereu fenomenologia de cădere în pană a unei mașini. Cei din linia întâi au viața cea mai frumoasă și cea mai grea. De ei depinde uneori continuitatea institutiilor cu „foc continuu” de ei depind centre de calcul sau unități economice, de ei depinde continuitatea unor procese de producție automatizate sau funcționarea unor utilaje. Defecțiunea se produce dintr-o mie de motive care țin de exploatare și întreținere. Un depanator nu are timp de căutat pe întuneric. Trebuie să știe meserie și să aibă fler. Să se apropie din instinct de locul în care s-a produs pană, să știe să treacă rapid de la sistem la unitate, de la unitate la subsansamblu și de acolo la componentă. Beneficiarul nu știe decit un cuvînt, arde, el vrea calculatorul în funcțiune la parametrii normali și pentru asta îi arată mereu ceasornicul. E mereu o căutare de decizie optimă în funcție de suma condițiilor din momentul respectiv”. Incep să am sentimentul crunt că am pierdut de mult ultimul tren cu care călătorea generația calculatoarelor. „În linia a doua lucrează, spune inginerul Ionescu, cei profilați pe reparațiile de laborator și recondiționări de subsansamble. După ce-am înlocuit piesa și am reglat mașina, trec la reparația ei. Dacă nu am piesa, încep ajutoarele tehnice, studierea ei pentru recondiționare, echivalare, construcție și abia în ultimul caz achiziționarea ei de la firma producătoare”.

I.I.R.U.C.-ul este o întreprindere mamut, cu mii de lucrători, cuprinși într-o rețea na-

țională de stații Service în care se repară calculatoare, radio-telefoane, aparate de teletransmisie, mașini-unelte cu comandă program, aparate de copiat, mașini de scris, case de marcat și semafoare C.F.R. În fiecare județ al țării există cel puțin 2 filiale ale I.I.R.U.C.-ului în care lucrează cel puțin 30 de oameni. Întreținerea tehnicii electronice de calcul înseamnă oameni. Or, a produce specialiști în depanarea calculatoarelor, nu e chiar atît de simplu, dată fiind complexitatea utilajelor și viteza cu care ele se uzează moral și sint înlocuite de altele noi. La I.I.R.U.C. funcționează anual cel puțin 300 de cursuri de perfecționare sau calificare. Dacă apare un calculator nou, 10 oameni merg la întreprinderea de calculatoare și se specializează în utilajul respectiv. Revenții la I.I.R.U.C. ei devin instructori și conduc cursuri de perfecționare. Fiecare formează la rîndul lui alți specialiști în depanarea calculatorului respectiv. În scurt timp întreprinderea are o echipă de specialiști care mențin în stare de funcționare o armată de calculatoare care deservește cele mai diverse domenii ale economiei. Inginerul Emil Stoica, șeful uneia din secțiile I.I.R.U.C.-ului, este un depanator de elită. Face și el parte dintre aceia care de-a lungul anilor a încercat și a reușit să demonstreze că a fi depanator, nu este o chestiune de mina a doua, ci o meserie cu mult peste modul cum este considerată. „Spiritul de echipă al depanatorilor este identic cu cel al unei echipe de alpinisti sau de chirurși. Cu un secundant bun lucrezi extraordinar, întinzi mina și fără să-i spun nimic îmi pune penseta care-mi trebuie. Eu am studiat cărți de chirurgie. Principiile de acolo noi le aplicăm în mod curent și multe lucruri pe care le fac zilnic le-am descoperit ca reguli de bază ale chirurgiei. Există oameni între specialiștii de la I.I.R.U.C. pentru care depanarea e chiar viața lor. Eu în secția mea am 1300 de depanatori și dintre ei aleg 400 cu care defilez fără frică lingă depanatorii de la I.B.M. și de la toate marile firme de calculatoare. Noi avem puține piese de schimb și puțină aparatură de diagnoză, de aceea depanatorul este pus în situația de a rezolva mereu situații fără ieșire, situații complicate, pene incredibile. Și așa el a ajuns să aibă un nivel de excepție. Depanator în calculatoare este deja o profesie de virf, serviciul fiind o meserie creată de o realitate industrială, de generațiile de calculatoare”. Cei de la I.I.R.U.C. susțin că instituțiile lor creează și a creat metodă, educație tehnică și forță de muncă și complexitatea activității de depanare a utilajului de calcul impune necesitatea unei centrale de service.

Platforma Pipera dă citeva mărci de circulație pentru produsele de electronică românească. Întreprinderea de calculatoare e una. Cea de cinescoape — alta, după cum I.E.M.I. și, mai ales, Electronica înseamnă ceva de la prima întilnire cu numele respectiv. „În momentul de față marca Electronica este cunoscută în S.U.A., Canada, Cehoslovacia, Polonia, Anglia, Olanda, R.F.G., Egipt, Maroc etc. În ce ne privește produsele avem omologări internaționale și avize tehnice autorizate să facă verificări și autorizări după cele mai severe norme tehnice. Și aceasta am obținut-o pentru că marea majoritate a oamenilor sint atașați de firmă, de întreprindere. Din cauza volumului mare la export, noi trebuie să creștem producția zilnică cu 65% față de producția anului trecut. Or, aceasta nu se poate face decit cu oameni atașați. Și tot cu ei, la nivel strategic, fără să concurăm alte întreprinderi din țară, Electronica va dezvolta sectorul audio, Electronica devenind astfel o întreprindere cu profil complex, orientată pe gama audio, pe echipamente stereo de mare fidelitate și de calitate înaltă” (Eugen Roland Ionescu, directorul întreprinderii Electronica).

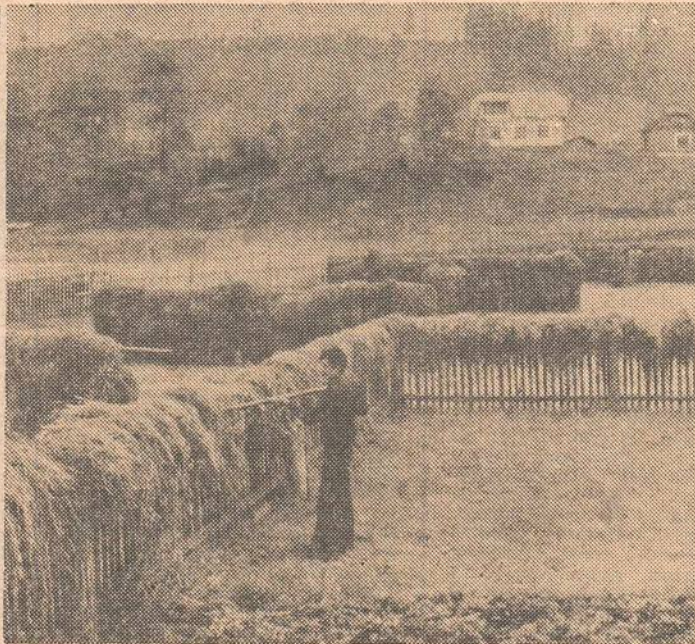
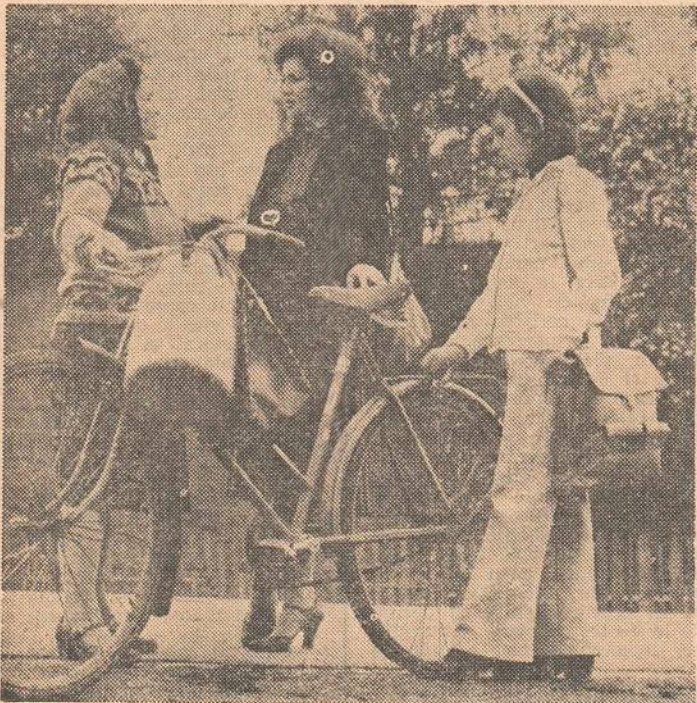
Platforma Pipera a devenit platforma de lansare a mărcilor electronicii românești.

C. NISTORESCU ■

„Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai

• Un primar rămâne acasă • Treptele altei istorii •

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Iacobeni — artă și renaștere

(Urmare din pag. 1)

terile și cu dragostea sa. Astfel, după ce și-a dat teza de diplomă cu o primă monografie completă și originală a orașului natal, reușind să adune mii de fotografii, litografii și documente inedite (ce și-ar putea găsi publicarea), a început să adune cu mîgălă și osîrdie, măturile asupra vieții trecute a Iacobenilor, a cărei atestare documentară se pierde dincolo de anul 1200. Aproape de hotarul cu Ardealul și Maramureșul a trecut pe aici „Drumul tătarilor” în retragerea după marea invazie, de la 1241, asupra Europei. Renăscută din cenușile a numeroase războaie ce i-au sfîrțecat trupul și pămîntul, dar nu și sufletul și identitatea de neam românesc, îl va primi pe principele Dragoș-Vodă la începutul evului mediu românesc în descinderea acestuia dinspre Maramureș spre Cetatea Sucevei. Mărturie a faptului stînd și monumentul din piatră de bazalt pe care răzeșii Țării de Sus i l-au înălțat încă acum 200 de ani, monument în care au săpat stema Moldovei, cu capul de bour cu stea în frunte, și pe care l-au înfipt în vîrf de stîncă, cea mai înaltă de prin părțile locului, dominînd simbolic, nu departe de Iacobeni, la Cîrlibaba, în acea răscruce de hotar dintre Bistrița (Ardealului), Rodna (Maramureșului) și Ocolul Cîmpulungului (Moldovenesc). Iacobeni n-au fost străini nici de dramaticul „Proces al viciliilor” dus fără încetare și cu toate sacrificiile, timp de aproape un veac, de oamenii Dornelor pentru a-și redobîndi pămînturile și pădurile lăsate lor, răzeșilor care au purtat luptele de neastîrnare a neamului, de stăpînire a Sucevei, pe la anul 1611 și uzurpate de către Imperiul Austro-Ungar, în urma devastatoarelor Păci de la Kuciuk-Kainargi, din 1774, cînd o mare parte a Bucovinei cade sub stăpînirea acestuia. Oamenii au suferit, au murit, generație după generație, dar nu au cedat pînă nu au ieșit învingători. Invingători aproape în pragul Unirii celei Mari de la 1918, pentru care iarăși au murit, cu cocardele tricolor pe piept.

Localitatea nu era oarecare, era un centru economic foarte important pentru imperiu și de aceea i-a aplicat o politică socială pentru a-i storcea bogățiile imense și a-i ruina pe localnici. Descindînd aici un întreprinzător înghine și om de afaceri, Otto Mantz, care descoperă mine moderne de mangan și minereuri de sulf în care populația autohtonă nu avea voie să lucreze, aducînd mineri din Silezia, încercînd să colonizeze așezarea. „Casa germană”, un fel de club-circumă a mine-riilor, clădire cu arhitectură tipic sileziană, dar mică și îngheșuită, atît cît pretuia atunci un minei pentru un patron, chiar un minei privilegiat, mai stăruie încă în centrul civic al comunei, tot mai discrepantă la umbra vilelor în floare ce s-au înălțat și se înalță de către minierii și țărani de azi. Localnicii rămîneau la plug, la vite și la plătărit, îndeletnicirile lor milenare, moștenite de la daci.

Localitatea prospera într-un anume fel, bogățiile ei atrăgînd tot mai mulți oameni de afaceri și interese. E consemnată în toate cărțile și hărțile și ca stațiune balneară. Se spune că a funcționat ca atare cu mult înaintea Vetrei Dornei, și că incendiul care a distrus-o n-a fost „din senin”, a fost un sacrificiu, o ofrandă pentru Vatra Dornei, orașul ce merita să fie dezvoltat. Deși multă vreme încă, precum și azi, apele minerale ce se beau la Viena și se exportau la Paris, la concurență cu Vichy-ul, erau (sînt) din izvoarele de la Iacobeni. Cert este că, în 1929, era o stațiune în vogă,

asa cum ne demonstrează profesorul Adrian Ivianu, scoțînd din geanta doldora de cărți pe care o poartă cu dînsul un pliant-reclamă, editat în respectivel an, ce cuprinde în fapt o întreagă sociologie și ce poate fi și astăzi un punct de reper pentru medicii balneologi, ca și pentru Ministerul Turismului. Citim: „În depărtare de 15 kilometri de la Vatra Dornei, într-o vale pitorească a Bistriței aurii și înconjurată de păduri de conifere, e situată localitatea balneo-climatică Iacobeni. Stabilimentul balnear nou construit e proprietatea Fondului bisericesc și e alimentat de 2 izvoare radio-actieve, sulfuroase, captate după metodele cele mai noi. Se mai pregătesc și băi de arnică cu adăsură de sare și cetină. Indicații terapeutice. Afectiuni reumatice și cronice, articulare și musculare, gută, exanteme cronice, furunculoză (îmbinat cu cură de băut), anee, urticaria, prurigo, psoriaza, scrofuloza, sifilisul terțiar și ereditar, nevroza motorică și senzibilă, tabes și afectiuni postreumatice... Sînt indicate pentru copii rahitici, scrofuloși, limfatice, debili și palizi, pentru convalescenți după boli infecțioase... Cure de băut. Băi solare. Excursiuni în împrejurimi cu camionul, trăsura și cu plută. În localitate Primărie, Gară, Oficiu P.T.T., Administrația minei, Ocol Silvic, Percepție, oteluri, vile, restaurante etc. Curse regulate de autobuze la Maramureș. Camere suficiente de oteluri, vile și case particulare. Alimentația la restaurant sau la domiciliu...”

Înăru primar Ioan Cornețchi, revenit acasă, revenit în fruntea comunei sale natale, după un ocol de mai mulți ani și un destin în spirală, de la fostul elev timid al școlii profesionale și electricianul de mină la intelectualul și activistul de azi, e hotărît să ridice din nou Iacobeni la rangul de stațiune balneară și loc de vilegiatură, în așa fel încît, în cîțiva ani, turismul să ajungă o parte importantă în economia viitorului oraș. Deși cu o constituție și o fire delicată, fragile aproape, de bărbat pe care mai curînd l-ai vedea într-o bibliotecă, a intrat cu toată forța, o forță nebanuită, celor 32 de ani ai tinereții sale în munca de a urca rapid, cît mai rapid la condiția de oraș, această comună cu atîtea tradiții, virtuți și posibilități, care, de 40 de ani, acumulează din civilizația noastră socialistă. Nu se cruță și nu uită nici un sector economic, social ori cultural, nici un lucru mare sau mic, incredînt că în viața unei comunități umane nu există lucruri mici ori neimportante. Așa l-am și cunoscut, într-un moment de insistență și zbatere pentru piinea iacobenilor. Pentru piinea minerilor, forestierilor și a țărănilor. Să se facă acasă „e neeconomic și aproape absurd, zice, să se aducă de la zeci de kilometri distanță, de la Vatra Dornei, Cîmpulung, Suceava, Cîrlibaba ori Poiana Ștamppei, cînd aici a existat o brutărie dintre cele mai bune și mai renumite și care poate să fie ușor reînființată. În 10 ani s-au cheltuit peste 2 milioane de lei cu transportul piinii, se consumă lunar cel puțin 200—300 de lei cu telefoanele în același scop, în vreme ce locuitorii ar putea s-o cumpere caldă, cînd ies din schimb, chiar din apropierea minei ori a exploatării forestiere”. Ei o merită, ca toți muncitorii României, în plus, tîne să înregistrăm, că 90 la sută din producția de mangan a țării se extrage din Iacobeni de către acești bărbai și că de aici pleacă spre fabricile de mobilă ale țării lemn de esență curată. De la proiectul UJCOOP pentru respectiva brutărie, trece la proiectul de revitalizare a pămîntului și pămîntului agricol de pe obținele și muntii din împrejurimi, căci, în egală măsură, prin tradiție și putere economică, zooteh-

nia a adus faima și specificul comunei. Zootehnia, azi, cu peste 2300 taurine în gospodăriile cetățenilor, din rasa Pinzgau de Dorna, și cu peste 1800 de oi, ce urcă în stîne pînă la peste 2000 de metri înălțime. Cu gospodari ca Grigore Coca ori Dumitru Tomoiogă care cresc cite 7—12 vite și livrează anual la fondul de stat între 7000 și 12000 litri lapte și cite 1—2 tone carne și lînă și multe alte produse animale biologice, pure, nepoluate. Cînd a început mineritul în zonă s-au stricat întinderi întregi de pășuni și fi-nețe de care nu s-a mai îngrijit nimeni zeci și zeci de ani. Bărbat cu idei, gospodar de mina întii și activist cu conștiința deschisă spre aplicarea hotărîrilor de partid, a inițiat, pentru protecția pășunilor de pe Mestecăniș, construcția unui zid de sprijin care să oprească alunecările de teren și curgerea stratului fertil de pe versanți. Îl frămîntă, de asemenea, citeva lucruri importante ce tîn pe loc comuna în drumul ei spre modernitate. Prin recensămînt, populația are 5800 locuitori. Și alți navetiști și flotanți. Într-o vreme s-a gîndit greșit modul de viață al minerilor și muncitorilor silvici. I-a dus la oraș, în loc să aducă orașul la ei. În loc să li se construiască locuințele aproape de locul de muncă și să le urbanizeze localitatea, li s-au dat apartamente în Vatra Dornei, la 12—15 kilometri, încurajînd, iată, navetismul de la ora la sat, cu consecințele de rigoare — eforturi și cheltuieli de transport... În 1985, ne spune primarul, din cele 200 mi-

lioane investiții, cît sînt alocate Iacobenilor, o parte importantă vor fi destinate construcției de locuințe. Vom înălța 5 blocuri cu toate dotările comerciale moderne, precum și un cămin-grădiniță pentru copii, ca și alte așezăminte culturale, alături de școala nouă intrată anul acesta în circuitul învățămîntului. Pentru că se extinde uzina de preparare a minereurilor, pentru că se vor construi două microhidrocentrale pe Bistrița — una la Ciocănești și una la Iacobeni —, pentru că se dezvoltă secția de băuturi răcoritoare din fructe de pădure, pentru că industria va căpăta amploare iar muncitorii vor fi mai numeroși”. Îl interesează astfel, pe lîngă condițiile lor de viață, stabilirea și stabilitatea acestora în localitate. „Buletinul de Iacobeni, curînd oraș, nu numai de drept, așa cum este prevăzut, ci și de fapt, va ajunge, va trebui să ajungă un blazon”.

Revenim iarăși la turism. O fostă vilă balneară, singura rămasă după ciudatul incendiu, pe care ne-o arată cuibărită sub aripa unei stînci și privind nostalgic parcă după fosta-i faimă, în apele Bistriței aurii, își va recăpăta curînd destinația. Primele apartamente construite în comună vor fi incredîntate actualilor locatari, vila urmînd a fi amenajată pentru turiști, ca și un vechi han

acum părăginit, prin neîngrijire; și el cu un ochi spre apele suave ale riului și unul spre munte, în calea trecătorilor, parcă visînd perpetuu aceeași poveste a trecutului, cu hangite frumoase și oaspeți hazlii. Un prim gest ce va pune în mișcare cu adevărat o idee ce plutește mai de mult în aerul Iacobenilor și în mințile oamenilor de bine ai acestor locuri. Ciocănești este chiar declarat sat turistic, dar unde vin și poposesc prea rar turiștii (și aceasta nici din vina lor, nici a satului). Pe un clin al Suhardului — cu siguranță numele trebuie să-i vină de la pasărea care-și caută mereu pui furati prin cojile copacilor, ori de la pasărea care s-a înălțat la cer pentru a-i fura soarelui focul ca să-l aducă oamenilor pe pămînt —, satul acesta pare rupt din basmele românilor cu Feți-Frumoși și Ilene Cosinzene, cu bătrîni înțelepți și împărați buni. Răsfrate printre finetele înflorite, răsărînd din verdele lor vegetal și ireal, sprijinite parcă de zidurile întinse ale pădurilor de brazi din depărtare, scaldate în lumina unui cer deschis, casele cu etaj ca niște palate, toate noi, sînt vopsite în culori pastel, în culorile bucuriei și ale purității. Un tablou perfect al unei renașteri sociale autentice. Nu există una, ni se spune, care să aibă peste 25—30 de ani vechime, celor care au supraviețuit li s-au adus corecțiile necesare, ca în marile restaurări. Aproape în întregime acest sat-operă de artă — în care, totuși, se trăiește, se muncește, se naște, se iubeste și se moare, ca pretutindeni, fiindcă este viu — este creația unui om. Unui zidar cu un nume simplu românesc: Dumitru Tomoiogă. La ceasul de seară, cînd îi poposim în prag, odată cu negura ce învăluia cușma Suhardului, gata să se prăvăle peste noi, îl aflăm tot muncind. La o altă intrare de casă, alături de a sa. Are 74 de ani dar pare neatîns de vîrstă. Înalt, uscățiv, drept ca un brad, cu ochii vii, arzînd în albastrul lor, se transfigurează cu profund, se pulverizează parcă în aerul cuvîntului, cînd începe să umble prin munca și amintirile sale. E un Meșter Manole din imaginile claselor noastre primare. Are mai mult de 300 de case înălțate, mai întii de unul singur, apoi cu copiii, cu feciorii mai mari și una dintre fete. Meseria a învățat-o „de la niște nemți”, din ambiție, zice, pentru că l-au primit greu la lucru între ei și în nici un caz ca ucenic, ci ca salahor, cum că „noi n-avem agerime de mină și de minte, sîntem destinați pentru vite”. I-a rămas adîncă rana în suflet și așa a început să fie zidar-arhitect și zidar-artist. Într-o zi de acum vreo 25 de ani, cînd lucra jos, în vale, s-a uitat la catrința unei neveste tinere și frumoase «care zice către mine, „ai fi în stare să faci pe o casă ce-am făcut eu pe catrință?” Am să suduiesc, i-am răspuns și singur, nopțile, am gîndit cum să fac și am făcut. Mai întii am cules modelul într-un calet, apoi — am făcut cu scîndura pe perete, dar a ieșit prea mare, jumătate din casă, apoi l-am redus la 40 de centimetri...». Așa au înflorit, din nopți nedormite, briie peste briie, peste casele Ciocăneștilor și mai prin tot tînutul Dornelor, localnicii venind aici să „fure” modelele și de multe ori chiar pe meșteri. Ei au ajuns să fie luați pînă în București, Banat și Crișana... Acolo sînt insule, aici, un continent. O artă ce se compune și se descompune în mii de exemplare, toate la fel, nici una aidoma cu alta. Interioarele, cu 6—7—10—17 încăperi, în care confortul modern pătrunde accelerat (încălzire centrală, instalație de apă, băi și bucătării fastuoase), se asociază discret, fără stridente, cu obiectele și mobilele tradiționale. Familiile, de regulă, stau în încăperile de jos, la etaj — destul spațiu pentru oaspeți. Desigur, mentalitatea săteanului mai trebuie lucrată, trebuie pregătită pentru această nouă funcție, de a fi gazdă turistică. Dar acesta ar fi un alt subiect. Firul gîndului ni-l rupe tot cel al bătrînului nostru interlocutor. Așa dintr-o dată ne întrebă: „Ce face colegul meu de școală Nichifor Ceapoiu? Colegul meu din clasa întii primară? E de aici, de la noi din sat; am stat cu el în bancă”. „E academician, îi răspundem, și un vestit om de știință în domeniul agriculturii”.

Rămîne cu ochii pierduți pe înălțimile Suhardului. Oare privește în trecut sau are motive de regret? Și el era un elev bun la școală, ne spusese mai înainte, un elev cu o finere extraordinară de minte și, ca să ne demonstreze, recită lectiile de citire și bucățile de la limba franceză ca pe o suavă poezie. Ce-ar fi vrut să ajungă? („Dacă tata nu m-a purtat la școală?!”) Poate chiar arhitect! Altfel, e pe deplin conștient că ceea ce a înălțat, ceea ce lasă oamenilor și satului va rămîni pînă departe în timp și o dată cu ele faima sa. Lasă un sat-operă de artă și un spirit al muncii și un spirit al neîndoielii și un spirit al ambiției și ambiția ieșirii frumoase din anonim. O ambiție ridicată azi la rangul unei localități întregi și de către fiul acestui bătrîn țaran din Bucovina, meșter zidar și el, dar care urcă scările primăriei din Iacobeni, ca vicepreședinte al Consiliului popular. Sînt, desigur, multe întesuri aici, sînt, în ultima rostire, rotirile istoriei noastre de 40 de ani încoace. Nu mai sîntem anonimi, popor de muncitori ce sîntem. Am urcat treptele unei istorii, urcăm treptele altei istorii.

0 sută de ani de foc nestins

• Orașul muncitoresc • Argumente pentru AZOPAN •

Hunedoara — pe culmea unui veac

Pușini sînt oamenii care, copii fiind, își dau pe deplin seama că trăiesc cea mai minunată perioadă a vieții lor. Abia tirziu, oameni în toată firea, se-ntorc spre copilărie ca înspre un tărîm în care să se purifice, ca înspre un tărîm din care să mai ia o gură de aer proaspăt și inviorător. În ceea ce mă privește, alături de alți copii, am copilărit la Hunedoara într-o anumită perioadă pe care aș numi-o perioada bluzelor albastre, a brigadierilor veniți din toate colțurile țării, de pe toate șantierele țării, din armată, din școli, din sate, din uzine, din orașe. Veneau de pretutindeni, veneau zi și noapte. Primeau o salopetă, un pat într-o baracă, un bon la cantină și, cu steaguri și cintece, cu o neștrămutată voință și tinerețe, porneau în fiecare dimineață la muncă. Noi, copiii, eram mereu în coada sau în fruntea coloanelor de brigadieri și cîntam dimpreună cu ei, dar ne opream la porțile uzinei. Despre Hunedoara acelor ani, anii de-necputuri noi, se știu datorită romanelor, ziarelor, filmelor, pieselor de teatru, cărților de reportaje, multe lucruri, mai puțin faptul că noi, copiii, auzisem că-n *Orașul Muncitoresc*, la temeliea uneia dintre primele case, ar fi fost îngropată o placă de oțel pe care fuseseră gravate următoarele cuvinte: *Hunedoara, 1950, primul oraș socialist din România*. Pentru noi, ca și pentru oamenii mari, legenda, dacă era doar legendă, nici azi nu știm cu adevărat, devenise realitate. Cred, sînt convins că Hunedoara a fost, cu adevărat, primul oraș socialist al țării. Acolo, la Hunedoara, se plămădea, cu o clipă mai devreme, chipul întregii țări. Hunedoara a fost, la început, un orașel de numai 7 000 de locuitori. Venirea brigadierilor a

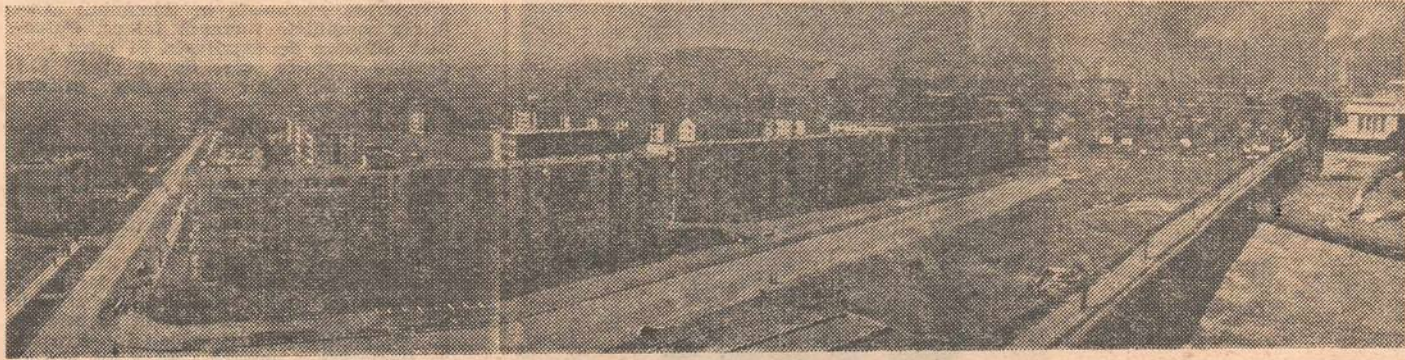
spulberat liniștea oarecum patriarhală a acelui orașel. Străzile sale, înguste și sumare pietruite, au devenit neîncăpătoare pentru sutele de camioane. Casele sale, mai mult scunde și parcă povirnite spre cenușă, nu puteau găzdui acea mare de tineri fremătînd. Nici barăcile n-au rezolvat problema locuințelor. Era neapărat nevoie să se construiască nu numai un uriaș combinat siderurgic, dar și un oraș pe măsură, un oraș nou. Primele blocuri ale socialismului, sînt sigur, au fost construite la Hunedoara. Ele au constituit nucleul cartierului ce-avea să se numească *Orașul Muncitoresc*, adică, mai pe scurt, *OM* sau, cum îi spun hunedorenii, *OME*. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că ceea ce se întîmpla azi la Hunedoara avea să se întîmple peste o zi sau două, adică în timp, și-n alte orașe ale țării.

Între brigadierii veniți atunci l-am cunoscut, copil fiind, pe *Nicolae Mărculescu*, viitorul maistru furnalist, Erou al Muncii Socialiste. Venise de pe șantierele de la Bumbesti-Livezeni. S-a făcut furnalist, ca taică-meu, ca nea *Dan Hăuică*, prietenul tatălui meu. Îi știu pe toți pentru că locuiam în aceleași barăci din care ne-am mutat în aceleași blocuri și împreună cu ei am sădit într-o toamnă niște arbori subțiri, cit mina unui copil, iar nea *Hăuică* mi-a spus că noi vom crește o dată cu acei arbori și o dată cu Hunedoara. Ceea ce spun și ceea ce scriu acum pare să fie literatură sau, în cel mai bun caz, întorsături reportericești. Luați-le cum vreți, dar eu vă vorbesc, copleșit de emoție, despre viață, despre faptul că în aceiași ani de-necputuri venea dinspre Alba Iulia, dintr-un sat numit *Bărăbant*, ca elev la școala profesională, *Ștefan Tripsa*.

A vrut să se facă neapărat oțelar și s-a făcut oțelar. Cițiva ani mai tirziu, după ce i se iminsea înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, *Ștefan Tripsa* avea să le spună reporterilor, mai în glumă, mai în serios, că el a ajuns cu timpul unul din fondurile fixe ale oțelăriei. Dimpreună cu *Ștefan Tripsa* venea la Hunedoara și *Ioan Giurcă*. Avea același gînd, să se facă tot oțelar. A ajuns unul din cei mai de seamă maistri ai oțelăriei electrice numărul unu. Și *Ștefan Tripsa*, și *Nicolae Mărculescu* au ieșit la pensie. Tare mult aș fi vrut să fiu acolo în acele zile! Și *Ioan Giurcă* a ieșit la pensie, dar pentru că mai are ceva de împărțit ortacilor ce i-au luat locul în fața cuptoarelor, încă mai poate fi întîlnit pe platforma de la electrică. Dar cite alte nume n-ar trebui să mai transcriu pentru a alcătui acea minunată constelație de bărbați? De ce să nu-l amintesc pe scriitorul *Nicuță Tănase* cu ale sale romane despre Hunedoara? De ce nu l-aș aminti pe reporterul *Vasile Nicorovici* a cărui carte de reportaje a atras atenția întregii țări că la Hunedoara, sub vilvataia flăcărilor, se plămădește un miracol, miracolul nașterii omului nou! Cu nimic mai prejos acestor doi scriitori a fost reporterul *Mircea Neagu*, a cărui voce comenta, prin posturile noastre de radio, viața și lupta la zi în Hunedoara! Fără talentul acestor trei oameni, focurile Hunedoarei ar fi strălucit la fel, dar nu s-ar fi văzut de-atît de departe. Dar ciți n-au fost inginerii, profesorii și medicii care, veniți la Hunedoara direct de pe băncile facultăților, au jurat să plece a doua zi, adică cu primul prilej, și, ciudățenie, au rămas. Au rămas pentru că, deși arareori se putea purta un costum de culoare deschisă, sau o cămașă albă, deși toată lumea trebuia să umble iarna și toamna și primăvara numai în cizme de cauciuc și în pufoaică, au rămas, spuneam, pentru că Hunedoara avea un ceva al ei, un farmec aparte. Era ca un fel de oglindă care te arăta lumii exact așa cum ești, de-adevăratelea, și nu cum ai fi vrut să

arăți. În acei ani în Hunedoara nu se putea minti. Puteai fi un om aspru, dar drept, și lumea te lua ca atare și nu se supăra. Puteai fi, dimpotrivă, amabil, născocitor de cuvinte frumoase și purtări alese, adică om de lume subțire, dar dacă la locul tău de muncă erai așa cum trebuia să fii, nimeni nu te privea dintr-o parte. Dacă însă, cine știe cum, te mai prindeau cu o lingușire, fie ea cit de mică, sau cu o intriguță, ca să-i zicem așa, era mult mai bine să-ți faci bagajul. Un organism tinăr și sănătos și curat era Hunedoara și ceva de nelămurit îi ținea pe oameni la un loc, nu neapărat flăcările care ardeau fără contenire, nu neapărat recordurile de sarjă sau mai știu eu ce, ci altceva, o încredere totală în frumusețea vieții, o fermă convingere că sudoarea este singura valută forte pentru a dobîndi fericea. Sau, poate, greșesc eu, poate că altceva, cu totul și cu totul altceva i-a făcut pe toți să rămînă și să iubească acest oraș și să-l facă, pe zi ce trece, mai frumos, mai adevărat, pe de-a-ntregul conștient și mindru că, iată, acum citeva zile, s-au împlinit 100 de ani de la prima flacără ce s-a ivit pe cerul său. Ce altceva, la urma urmelor, decît sentimentul că ei au crescut o dată cu Hunedoara?!

VICTOR NIȚĂ ■

Într-o bună zi l-am întîlnit pe Ion Caramitru care făcea o plimbare de seară prin Tîrgu Mureș. Era după o filmare. Fusesse invitat să joace într-un film de reclamă pentru pelicula *Azopan* și după o zi de lucru era încintat. Îmi povestea că pentru prima dată a avut sentimentul că a intrat într-o lume de science-fiction. Uzina de materiale fotosensibile din Tîrgu Mureș este un fel de „ultim răcnet” în materie. În anul 1981 a fost dată în probe tehnologice și în anul 1982 intra în producție. Prima infilaire cu această uzină formată din trei sau patru blocuri, unul turn și celelalte mai mici, în stilul blocurilor cu patru etaje am avut-o în biroul directorului. Un om cordial, cu umor, lejer și amabil care a ezitat să-mi spună cite ceva. Întii pentru că nu voia să încalce un secret de serviciu și, mai apoi, pentru că și-a dat seama că nu voi înțelege niciodată ce se află dincolo de ușile deasupra cărora luminează becuri șterse. Alita tot, că se lucrează la întuneric, cu tot felul de mașinării complicate, tranzistorizate, programate pe calculator, cu un om sau doi care supraveghează pe ici și colo. Mai pe înțeles, că se produc tot felul de filme, de la negativ alb negru pentru amatori, la cinepozitiv alb negru, cinepozitiv color, peliculă reversibilă pentru televiziune, filme radiografice medicale, filme radiografice industriale etc. Inginerul *Octavian Moraru*, directorul uzinei, este dintr-un sat apropiat de Tîrgu Mureș. Motivele pentru care unul din cei 9 frați a optat pentru o facultate de chimie și asta tocmai la Timișoara e un fapt care îl privește numai pe cel care l-a trăit. Dar faptul că, repartizat la Azomureș, din 1956, cînd încă nu se vorbea de nici un fel de chimie și de nici un

fel de combinat prin aceste locuri, acest om a optat pentru o industrie care nu exista dar se anunța a fi la mare modă și a participat la construirea combinatului și mai apoi ca director de uzină, a luat trei uzine și pe fiecare le-a primit în fața de desen într-o mapă și le-a dus pînă la scara 1:1, acestea sînt fapte care l-au privit în primul rînd pe el și în egală măsură pe cei care au lucrat sub îndrumarea sa. Încerc să-mi

l-a întrebato directorul ca un amator oarecare, am auzit că-s proaste! Fotografii s-a uitat la el și a început să-i tîna o lungă pledoarie pentru calitatea filmelor produse de Tîrgu Mureș. L-am rugat pe director să mă dea pe mina cuiva care să mă convingă de calitatea deosebită a filmelor produse aici. Eu nu mă pricepeam și nu pot depune mărturie. Inginerul *Nicolae Chirilă*, șeful laboratorului C.T.C., m-a dus într-o sală și

grafie și-n alt birou. Atunci l-am zis, ați reușit o fotografie și ați imprăștiat-o peste tot ca să păcăliți lumea. În atelierul de fotografie a celor doi maeștri am fost invitat ca să aflu răspunsul. Două încăperi cu fotografiile în culori, de cea mai bună calitate, cu flori de primăvară și scene de muncă, nuduri și peisaje, copii și păsări, subtilizate clipe de obiectivul lacom al unui aparat bine minuit.

Primul aparat de imagini din România a fost dagherotipul cumpărat de elevii Liceului Sf. Sava prin anul 1840. Cam după 140 de ani, la Tîrgu Mureș apărea prima uzină de materiale fotosensibile din România, și fotografiile au primit-o la început cu neîncredere și mai apoi ca pe un fapt împlinit, ca în cele din urmă să subscrie la calitatea produselor, să fie dispuși să dea în scris că această uzină produce filme și hîrtie de o calitate care nu dă bătaie de cap nici unui specialist. Mai mult, exceptînd casetele care încă mai pun o serie de probleme, deoarece filmul trebuie tras cu o formă mult prea mare, pelicula cu marca *Azopan* a început să intre pe diferite piețe de desfacere, nu pentru a semna o condiție de prezență, ci pentru a le cuceri.

Dacă un meșter într-ale fotografiei va avea vreo obiecție, puteți să scrieți că materialele noastre sînt de slabă calitate, a spus directorul uzinei, *Octavian Moraru*. Am întrebato mai mulți fotoreporteri și fotografi amatori. Nici unul n-a zis nimic rău despre filme. Puteți întreba și dumneavoastră. Cercetați cu grijă. Și dacă veți afla altceva decît subsemnatul, nu mai cumpărați filmele respective și uitați că în acest început răcoros de iulie ați citit un articol despre fabuloasele flori din fotografiile executate pe *Azopan*.

CORNEL NISTORESCU ■

0 fotografie de album

manifest neîncrederea față de calitățile hîrtiei produse de Azomureș. Dintr-un plic enorm îmi arată citeva portrete în culori pe hîrtie fabricată la Tîrgu Mureș. Îmi dă apoi fotografiile pe hîrtie Agfa. Îmi cere să-i spun care sînt diferențele. Răspund că nu văd și nu mă pricepeam. Dar, întors la București, voi întreba pe la toți fotografilor. Și dacă unul va avea rezerve atunci nu voi mai scrie nici un rînd despre această uzină pe întuneric unde, pentru prima dată, în loc să mi se arate ceva, am fost invitat într-o sală să urmăresc un film despre ceea ce ar fi trebuit să văd. Oricum, directorul uzinei mă invita să dau o raită pe la toți fotografiile din Capitală și să-i întreb de *Azopan*. Și el, nu demult, la *Sovata*, într-un parc unde tot felul de fotografi te agățau să-ți ofere o amintire de la *Băile Sovata*, a întrebato pe unul cu ce filme lucrează? Cu de-astea de Azomureș, a zis omul. Și merg?

m-a prezentat unor tineri. Inginerul *Alexandru Deac* de la prepararea emulsțiilor este și un împătimit în materie de fotografie. A cîștigat un car de premii naționale și internaționale. Doi muncitori tineri, *Felicia Pantea* și *Ion Păcuraru*, au încercat și ei să pledeze în favoarea mărcii și a instituției. Cînd o firmă se bucură de renume, primii care o susțin sînt lucrătorii ei. Dacă aceștia nu cred în ea, cu atît mai puțin ceilalți, bieții cumpărători. Și-n cele din urmă am fost invitat într-un fel de grup foto, alcătuit din mai multe încăperi pe pereții cărora se aflau tot felul de imagini premiate în țară și peste hotare. *Gheorghe Deac* și *Peter Grünfeld* sînt primii oameni care se confruntă cu calitatea filmelor și-a hîrtiei. Cînd inginerul *Nicolae Chirilă*, șeful laboratorului C.T.C., mi-a arăto o fotografie cu un trandafir am fost tentaț să exclam, colosală hîrtie! Dar peste 5 minute am văzut aceeași foto-

În pragul

unui moment nou

Deținem în prezent, hotărît lucru, tehnici de vîrf, competitive, adesea superioare celor din țări cu amplă tradiție industrială. Grație strategiei vizionare și înțelepte a partidului, a secretarului său general, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, gîndirea originală românească, adîncă și innoitoare, s-a exprimat și a fost pusă în valoare mai bine ca oricînd, antrenînd schimbări fundamentale în viața oamenilor, a societății. Dacă am izbutit, fapt unanim recunoscut, să refacem într-un interval de timp relativ scurt un handicap istoric important, o moștenire grea, asta s-a datorat nu doar adevărului că am muncit mai serios, ci și aceluia că am gîndit, oameni liberi într-o țară liberă, ferită de servituti, mai profund, mai cuprinzător. Mereu în perspectivă.

Acum, cînd pe plan mondial se prefigurează o nouă etapă sau o nouă revoluție tehnico-științifică, în măsură să producă modificări esențiale în structura industrială și economică, în dezvoltarea societății omenești, avem obligația, mai mult ca oricînd, să ținem pasul, să consolidăm cîrmurile cucerite și să escaladăm altele. În știință și tehnică, precum în sport, dacă vreți, a te culca pe laurii victoriei, ci va fi fost ea de strălucitoare, e dăunător. Căci viața merge înainte, în ritmuri accelerate, orice timp mort generînd prejudicii cu consecințe dintre cele mai grave. De altfel, dotat cu un simț al anticipației excepțional, însuși tovarășul *Nicolae Ceaușescu* afirma, la recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste, că „trebuie să avem cu toții în vedere că, în următorii ani — în acest deceniu și în ultimul deceniu al acestui secol și al acestui mileniu — știința și tehnica vor produce schimbări fundamentale în structura producției, în viața oamenilor”.

În noile condiții, e limpede, rolul științei și al tehnologiei va crește considerabil, urmare a soluțiilor oferite din acest sector avînd să se dezvolte întreaga economie națională. Baza energetică a țării va trebui exploatată mai rațional și mai eficient, sursele așa-zise neconvenționale, biogazul, energia eoliană, termală etc., urmînd să-și aducă o contribuție sporită. Refolosirea surselor secundare va ocupa, și ea, un loc de frunte. Oamenii de știință vor avea, firește, un cuvînt greu de spus, datorita lor fiind deopotrivă să găsească rezolvări, introducînd calculatoarele și microprocesoarele pe mașini, dezvoltînd microbiologia, ingineria genetică etc., ci și să urgeteze, prin acțiuni concrete, aplicarea acestora în practică.

Ne găsim, după cum însuși secretarul general al partidului sublinia, în pragul unui moment nou. Avizați asupra lui, ne pregătăm pentru el. Bătălia e aceeași, pentru o calitate superioară, pentru o viață mai bună, momentul însă, datorită schimbărilor ce se petrec în lume, e altul. Îl așteptăm cu încredere și gata de treabă.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

● Opoziția Marelui stat-major român ● „Mareșalul joacă pe o carte falsă” ● „Margareta II” — un plan de ocupare militară a României ●

Al cincilea an de război...

Reuniți, la 7 noiembrie 1943, la München, într-o adunare închisă, Gauleiterii (șefii regionali ai partidului nazist) celui de al III-lea Reich ascultau expunerea asupra situației strategice prezentată de general-colonelul Alfred Jodl, șeful secției operații a Marelui stat-major al armatei germane. „Stăpînirea Balcanilor — a subliniat el — ca parte componentă a Fortăreții Europa-ESTE, DIN MOTIVE OPERATIVE, MILITAR-POLITICE ȘI ECONOMICE, HOTĂRÎTOARE PENTRU RĂZBOI” (subl. ns. — I.C.). În această zonă geografică, arăta între altele generalul german, se aflau 50% din întreaga producție europeană de țigări, 100% din cea de minereu de crom, 60% din cea de bauxită etc. Importanța menținerii României în cadrul „alianței” sale cu Germania — cu alte cuvinte menținerea și accentuarea controlului german asupra României — era, din toate motivele menționate de A. Jodl, de cea mai mare importanță în strategia factorilor politici și militari germani. De altfel, A. Jodl sublinia, cu același prilej, că atacarea Greciei de către Germania nazistă a avut ca obiectiv nu doar sprijinirea Italiei, ci de a-i împiedica pe englezi să se stabilească în Grecia și de acolo să amenințe „regiunea petroliferă românească a noastră” (sic!). Nu era vorba însă doar de petrolul românesc. Pe măsura înfringerilor suferite și a retragerii de pe diferite fronturi sporeau continuu presiunile Germaniei naziste pentru a impune, împotriva intereselor vitale imediate și de perspectivă ale poporului român, o mai puternică angrenare economică și umană a României în război. Pe de altă parte, atît creșterea mișcării de rezistență antihitleristă din țară, opoziția crescîndă manifestată la diferite nivele și sub diferite forme de forțele patriotice române față de continuarea războiului alături de Germania nazistă și de intensificarea exploatarea economiei românești de mașina de război germană, cit și modificările ce se întrevădeau tot mai clar în raportul de forțe dintre cele două tabere beligerante determinau oscilații, rezerve și chiar tentative de eludare a unor pretenții germane din partea autorităților politice și militare centrale române, înmulțirea contactelor și sondajelor cu puterile coaliției antihitleriste. Berlinul nu mai putea să-și impună la fel de simplu, cu mijloacele precedente, pretențiile, acum mult sporite.

„Situația din România se ascute”

Germania nu și-a ascuns nemulțumirea. Relațiile româno-germane au fost astfel antrenate în ultima parte a anului 1943 și la începutul anului 1944 într-o perioadă de vădită încordare. Cererile repetate ale Germaniei naziste pentru trimiterea a tot mai multe divizii pe frontul sovieto-german provocaseră deja opoziția Marelui stat-major român. Prin acțiuni ale acestuia, efectivele trupelor române din Crimeea au fost reduse simțitor, în pofida protestelor comandamentelor germane. Totodată, comportarea unor comandamente germane care aveau în subordine trupe române, față de acestea, au contribuit la continua accentuare a atitudinilor antihitleriste în cadrul armatei române. În noiembrie 1943, comandantul unei divizii române raporta că prăpastia ce se crease între soldații români și cei germani „este atât de mare, încît nu știu dacă în viitor se va mai putea repara ceva”. În același timp, Germania manifesta, la rîndul ei, nemulțumiri față de ceea ce se petrecea în România. Ministrul Germaniei la București, Manfred von Killinger, raporta Berlinului, la 11 noiembrie 1943: „Armele livrate de noi nu sînt folosite contra Rusiei, ci rămin în țară, sub pretext că trebuie să se apere împotriva ungarilor. Încercarea de a păstra cit mai puține trupe germane în țară este evidentă încă de mult timp. Chiar trupele de aviație necesare pentru apărarea petrolului sînt considerate ca o povară, deoarece ele ar putea împiedica o eventuală înțelegere cu Anglia-America. Se cere, de asemenea, subordonarea acestor trupe unui comandament român”.

Creșterea tensiunii în relațiile româno-germane s-a manifestat și concentrat în mod deosebit în domeniul relațiilor economice. Încă la 11 ianuarie 1943, cu prilejul vizitei lui Ion Antonescu și Mihai Antonescu la Rastenburg, la Marele cartier al fûhrer-ului, ministrului german de externe i-a fost înmînat un memorandum al guvernului român în care se atrăgea atenția între altele asupra consecințelor efortului de război la care fusese supusă economia românească. Se menționa în acest sens că aproape întreg comerțul exterior al României era orientat spre puterile Axei, cota Germaniei atîngînd 87% din exportul român, că România pierduse 35 miliarde lei prin exportul produselor petroliere la prefuri antebelice, că fusese nevoită să finanțeze cu alte 35 miliarde lei nevoile trupelor germane — deși se obligase doar la 100 milioane lei lunar — că avea în Germania, în urma livrărilor de cereale, carne și alte produse (fără ca Germania să efectueze livrări de produse în contrapartidă) credite în valoare de 30 miliarde lei etc.

„Inflația care se apropie, cauzată de finanțarea nevoilor germane, amenință să dezechilibreze întregul aparat de stat și să răstoarne ordinea socială a poporului român” — se atrăgea atenția în mai susmenționatul memorandum. Guvernul antonescian urmărea, prin acțiunea sa, atît să se sustragă unor constrîngerii germane, pentru a atenua consecințele creșterii nemulțumirilor în țară — la care documentul se referea, după cum rezultă din citatul de mai sus — cit și să producă mutații în relațiile germano-româno-ungare în favoarea României. Ca și alte demersuri anterioare, memorandumul nu a avut însă efectele scontate, astfel încît în toamna anului 1943, cînd au fost abordate problemele încheierii unui nou acord comercial germano-român, deosebirile de vederi, dintre Berlin și București, pe fondul situației internaționale modificate în urma evenimentelor din Italia și de pe frontul sovieto-german, au dobîndit semnificații și implicații noi.

În raportul menționat, din 11 noiembrie 1943, M. von Killinger sublinia că șeful delegației economice germane, dr. Carl Clodius „se izbeste în tratativele cu România de mari greutăți... Aititudinea este pur și simplu de neînțeles în situația generală de acum, dacă nu se ascunde în spate o intenție specială”. Sensul mai exact al acestor precizări este înțeles prin prisma altor aprecieri din același raport. „Situația din România se ascute” — sublinia diplomatul german și atrăgea atenția asupra înmulțirii călătoriilor unor

altor state, prin vechile mijloace. General-colonelul A. Jodl aprecia, la 7 noiembrie 1943, că „în România sînt două lumi: puternica politică de fidelitate față de alianța cu Germania se sprijină acolo pe un singur om. În această privință situația trebuie să ne fie clară”. Ajungerea la acordul de principiu în privința relațiilor economice româno-germane prin noua cedare a guvernului antonescian în fața cererilor germane, nu a fost de natură să împrăstie incertitudinile Berlinului cu privire la cursul politicii românești. Pentru cazul unei schimbări de front a României a fost inițiat, la 26 ianuarie 1944, studiul unui plan — codificat sub numele de „Margareta II” — care prevedea ocuparea militară deschisă a României. (Planul „Margareta I” prevedea ocuparea Ungariei, operațiune militară la care, inițial, se prevăzuse și participarea, alături de trupele germane, a trupelor române și slovace.) La operația „Margareta II” se avusese în vedere și participarea trupelor ungare și bulgare, dar această variantă a fost abandonată pentru că nu satisfăcea condiția unei execuții fulgerătoare. Planul „Margareta II” va fi abandonat definitiv din ordinul lui Hitler, după întîlnirea acestuia cu Ion Antonescu la Klessheim, la 26-28 februarie 1944, dar în această privință vom mai reveni.

Experiența evoluției relațiilor româno-germane, spre sfîrșitul anului 1943 și la începutul anului 1944, relevă oscilația Berlinului între a folosi amenințarea for-

troliferă. Această opinie era evident împărțită și la Ministerul economiei. Într-un document elaborat de acesta, la începutul anului 1944, cu privire la comerțul exterior german cu sud-estul Europei, se sublinia importanța deosebită a respectivelor state pentru economia de război a fûhrer-ului și, totodată, se atrăgea atenția că „Experiența de pînă acum a arătat că față de țările aliate, respectiv de țările aflate în zona puterii noastre militare nu se pot obține prin utilizarea de presiuni în locul schimbului de mărfuri rezultate asemănătoare sau cel puțin satisfăcătoare [...] În orice caz, ar fi neeconomic — și practic este imposibil — ca în spatele ficierii producător străin să instalăm un soldat german [...] Țările a căror economie și viață publică sînt intacte sînt pentru noi mai rentabile decît țările agitate”.

Politica germană față de România intra astfel, în lumina celor menționate mai sus, într-o dilemă din care va fi scoasă, fără voia sa, doar de revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, din august 1944.

„Celulele comuniste lucrează intens”

Temerile germane — care, începînd de la sfîrșitul anului 1943, vor fi frecvent exprimate — în privința consecințelor unei ocupări deschise a României erau întemeciate pe cunoașterea creșterii mișcării de rezistență, inclusiv a apariției unor detașamente mai mari de partizani, a înmulțirii actelor de sabotaj și mai ales a puternicei și continuei intensificări a activității comunistilor români. Într-un raport, din 1 noiembrie 1943, se consemna faptul că „atitudinea comunistă a muncitorimii din industrie face progrese datorită proastei aprovizionări și ea poate fi observată, în primul rînd, în regiunea petroliferă”. Ministrul german la București transmitea, la rîndul său, la 11 noiembrie 1943, în legătură cu activitatea comunistă în România: „Celulele comuniste lucrează intens. Puternică difuzare de manifeste. Și între studenți o evoluție care dă de gîndit [...] Formarea de celule comuniste printre studenți”.

Manifestele partidului comunist chemau poporul român la lupta unită contra armatei germane, pentru împiedicarea transformării României în teatru de operații militare, pentru înlăturarea regimului antonescian. Într-un manifest adresat tineretului român, răspîdit la sfîrșitul lunii septembrie 1943 în Capitală se cerea, între altele: „Să oprim orice nouă trimisere de trupe românești pe frontul german de răsărit. Să aducem pe cele ce se află pentru a nu fi măcelărite. Armata să fie iarăși a noastră, nu a lui Hitler. Să alungăm agenții lui Hitler și pe Antonesci, să instaurăm un guvern al poporului și al păcii. Treceți la acțiune prin sabotarea mașinii de război hitleriste. Împiedicați transporturile de război, aruncați în aer depozitele de muniții, alimente și distrugeți firele de telefon și telegraf ale armatei germane. Arătați ura voastră împotriva cotropitorilor în toate împrejurările. Citiți aceasta cu prietenii voștri și organizați-vă în grupe de patrioți. TRĂIASCĂ ROMÂNIA LIBERĂ!” S-a intensificat propaganda comunistă în rîndul armatei, s-au înmulțit chemările adresate de P.C.R. militarilor români de a se alătura mișcării de rezistență. „Soldați și ofițeri! Întoarceți-vă de pe frontul din răsărit! Refuzați plecarea pe front! Organizați-vă în grupuri patriotice! Întoarceți armele împotriva lui Hitler și Antonescu!” — se cerea într-un manifest comunist din noiembrie 1943. De la începutul anului 1944, o dată cu apropierea frontului de teritoriul românesc, cu înmulțirea trupelor germane din țară și cu mobilizarea populației de autoritățile române pentru lucrările de fortificații, care vedeau intenția Germaniei naziste și a regimului antonescian de a transforma țara în teatrul unui pustiitor război, P.C.R. a chemat — așa cum o făcea prin postul de radio „România liberă”, la 1 februarie 1944 — la acțiuni de sabotare a lucrărilor de fortificații pentru a fi împiedicată stabilizarea frontului pe teritoriul nostru, a cerut să se stabilească o mai strînsă legătură între grupele de partizani și muncitorii de la sistemele de fortificații.

În noile împrejurări au început să acționeze detașamente mai importante de partizani în România; după cum consemnau și documentele germane. Astfel, într-un raport privind situația din România, în ianuarie 1944, se arăta că: „În regiunea Reșița, deci într-o regiune industrială, au apărut primele două grupări mai mari de partizani în România. S-a ajuns deja la lupte între trupele române și partizani și au fost pierderi de ambele părți. Avînd în vedere situația socială catastrofală în această zonă industrială, munca de agitație comunistă este plină de succes și, de aceea, nu este de mirare că s-au format bande de partizani”.

Semnele prevestitoare ale furtunii revoluționare, care în august 1944 avea să spulbere regimul de dictatură și pe patronii ei hitleristi, se înmulțeau...

Dr. IOAN CHIPER ■

Avatarurile
unei „alianțe”
nefirești

emisari români în diferite țări, mai ales Turcia și Elveția, angajarea unor convorbiri cu englezii și a unor contacte cu sovieticii etc. Ministrul german la București menționa că „aderenții inamicului” foloseau în propaganda lor următoarele teze: „Germania a pierdut deja războiul — mareșalul joacă pe o carte falsă [...] — germanii ne mîncă tot — nu le dați cereale — nu le dați petrol, căci atunci se termină războiul”. Diplomatul Reich-ului conchidea că dacă nu se stabilizează situația frontului „mă tem că în România vor apărea dificultăți. Eu nu cred că există un pericol acut și că ne aflăm în România în fața unor evenimente ca în Italia, sînt însă convins că pericolul în sine există”.

Între Hitler și I. Antonescu a avut loc, în lunile octombrie-decembrie 1943, un schimb de scrisori, din care nu au lipsit reproșurile vehemente, în legătură cu evoluția relațiilor româno-germane. În cele din urmă, „sub presiune puternică” germană — după cum sublinia chiar Carl Clodius într-o telegramă din București, din 20 decembrie 1943 — guvernul român a cedat și a acceptat în principiu cererile germane, ceea ce a avut ca rezultat apoi încheierea unui nou acord germano-român, la 9 februarie 1944.

„Margaretele” lui Hitler
și o dilemă germană

Evoluția situației din România, alături de unele aspecte ale relațiilor cu Germania, pe fondul unei situații internaționale în continuă schimbare în favoarea Coaliției antihitleriste, au determinat creșterea neîncrederii Berlinului în posibilitatea menținerii sub control a României, ca și

ței, promisiunile și concesiile politice pentru a determina o mai puternică subordonare a potențialului economico-militar al României intereselor mașinii de război fascistă și a exercita un control mai puternic asupra evoluției situației politice în condițiile în care creșterea mișcării de rezistență din România și știrbirea puterii militare a Germaniei naziste nu mai permiteau Berlinului, într-o situație internațională în schimbare, să atîngă prin vechile metode scopurile urmărite. Dar intenția folosirii forței sau a ocupării militare pentru a putea impune satisfacerea integrală a cererilor sale economice se profila a fi un bumerang foarte periculos pentru interesele germane și a fost combătută chiar din partea cercurilor oficiale economice de la Berlin.

În sensul celor subliniate mai sus este grăitoare concluzia dintr-un raport confidențial asupra situației monetare a României, redactat la Berlin, la 20 decembrie 1943, de un expert, dr. Karl Blesing, director al societății „Kontinentale Öl”. K. Blesing atrăgea atenția că o incorporare de 100% a potențialului economic românesc în sistemul economiei de război germane făcea necesară o limitare substanțială a suveranității românești în domeniul economic și monetar, dar se întreba dacă Germania dispunea de funcționari de specialitate în acest caz și sublinia că „De altfel, o astfel de limitare de suveranitate nu ar fi obținută fără o răsplată politică (Transilvania) sau numai prin forță. La utilizarea forței s-ar crea însă, în mod posibil, o nouă regiune de partizani, a cărei rentabilitate pentru economia de război ar fi mai mică. De gîndit doar la actele de sabotaj relativ ușor accesibile din regiunea pe-

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

BALOGH JÓZSEF

„Traducerea este
singura expansiune
justificată“

bun să ne spuneți câteva cuvinte despre ea?

— Balogh József, ne știm de multă vreme; am fost, la un moment dat, în urmă cu mulți ani, chiar colegi de redacție. Știindu-ne de atita timp, nici măcar n-am socotit necesar ca discuțiile noastre despre literatură — devenind deseori furtunoase mai ales datorită temperamentului vulcanic pe care îl aveți — să le consemnăm în scris. Iată că a venit clipa în care nu mai aveți încotro și vă întreb: de ce sînteți atât de entuziasmat de fiecare dată cînd apare o carte?

— Întrebarea nu-i destul de clară. S-ar putea deduce că orice carte mă entuziasmează.

— Se pare că v-am întilnit numai în astfel de ocazii. Dar continuați-vă ideea.

— Cărțile bune, necesare într-adevăr, mă bucură. Dar să nu ne ascundem după deget: au apărut și destule cărți care n-au avut menirea să ne bucure. În mod inevitabil te infurii cînd apar „opere“ care dezarmează prin mediocritatea lor sau prin anacronismul ideilor vehiculate. Ele nu contribuie la îmbunătățirea climatului spiritual al țării, ba sînt vătămătoare.

— Vătămătoare? Oare nu e prea mult spus? Poate face o carte proastă atîta rău? E oare posibil să apară numai cărți bune și foarte bune?

— Să nu prelungim discuția în jurul acestui calificativ. Fiecare știe destule exemple. Și sigur că nu la nivelul artistic scăzut m-am referit ci la poziția de pe care au fost scrise respectivele opusuri. O lucrare cu idei perimate nu poate să fie realizată nici artistic. Nimeni nu mă poate convinge de contrariu. Sigur, ideal ar fi să apară numai cărți excelente și în tiraje care fac posibilă pătrunderea lor și în cele mai îndepărtate biblioteci publice sau particulare în acest domeniu, din păcate, sîntem deficitari.

— Activitatea dumneavoastră de traducător îmi este binecunoscută; din nefericire, știu mai puține lucruri despre literatura pe care o scrieți. Ați fi atât de

— Creația mea originală e strins legată și de munca traducătorului. Ca poet am debutat la revista Utunk fiind încă elev. În același an mi-am publicat, tot acolo, și o traducere din A. E. Baconsky. Debutul meu poetic în volum s-a petrecut cu 15 ani mai tîrziu, adică în 1965, cînd mi-a apărut volumul de versuri în limba maghiară Spinzurătoarea albastră. În același an a văzut lumina tiparului și un volum de tîlmăcirii în limba maghiară în colecția „Cele mai frumoase poezii“, din opera lui Nazim Hikmet. Am devenit scriitor publicînd alternativ sau în același an volume originale și traduceri. N-am rămas însă numai la poezie; am scris și romane

— Care este înfățișarea universului dumneavoastră poetic?

— Sînt un citadin, născut la București, un deceniu hotărîtor pentru dezvoltarea mea am trăit la Carei, studiile mi le-am făcut la Cluj, Harkov și Kiev, am petrecut multe săptămîni în muzeele și bibliotecile Leningradului și, după terminarea studiilor, fără întrerupere trăiesc și muncesc la București. Deci, tematica orasului, viața lui treidantă, fenomenele specifice acestui mediu aflat, nu-i așa, la sfîrșitul mileniului doi, și fluctuațiile, schimbările dinamice, particularitățile lui revelatoare cit și contradicțiile inevitabile în care își trăiește omul modern existența — iată câteva repere care marchează lumea mea poetică. Am învățat foarte mult de la poeții de avangardă dintre cele două războaie mondiale indiferent în ce limbă au scris, și încerc să găsesc o expresie adecvată ritmului vieții contemporane. Limba maghiară, ca și limba română sau alte limbi au izvoare de nesecat care dau posibilitatea exprimării lirice a mutațiilor din comportamentul și sufletul uman.

— Nu vi se pare curios că niște cuvinte, fie din limba română, fie din limba maghiară sau din altă limbă, care au ex-

primat sute de ani niște realități din spațiul rural, să fie chemate acum să înfățișeze o altă realitate, net deosebită?

— Curios? Aș spune că-i firesc. Mediul rural e un izvor secular sub toate aspectele. Cu toate schimbările care s-au infăptuit — tot mai mult vorbim despre dispariția deosebirilor dintre sat și oraș —, satul, graiul popular, limbajul succulent, proverbele, zicătorile, expresiile idiomatice vin în ajutorul poetului contemporan pentru a împropăta vocabularul în care, din păcate, găsim multe cuvinte și expresii oboșite, uzate, fără putere de emoționare. În mod conștient apelez la acest tezaur lingvistic și acest lucru a fost remarcat și de unii dintre recenzenții mei. Aș putea da un scurt exemplu.

— Vă ascult.

— „Nu cerceta cerul / din puțul adînc / căci nu vei zări / nici Lucașfărul senin / nici norul negurei / Fatale“. Această miniatură e o parafrază a unui proverb maghiar.

— Ați tradus în limba maghiară pînă acum zece volume — de versuri sau proză — printre care se numără autori ca Marin Sorescu, Gheorghe Tomozei, Gellu Naum, T. G. Maiorescu, Constanța Buzea, Nichita Stănescu, Artiom Vesiolii — în total zece volume. De ce traduceți? Nu vi se pare că e o uitare a propriei creații?

— Dacă îmi permiteți, voi începe cu o mică precizare: nu zece, ci unsprezece volume, fiindcă tocmai în aceste zile a apărut un volum de versuri din creația lui Florin Mugur, cu titlul Viața obligatorie.

— Totuși, de ce traduceți?

— Fiindcă nu pot altfel. Și țîn să menționez că prozatorii și poeții maghiari sînt și traducători Școala aceasta s-a format în perioada interbelică și a ajuns la maturitate în ultimele decenii. E un adevăr că nu găsești scriitorii români importanți ale cărui cele mai importante lucrări să nu i se fi tîlmăcit în limba maghiară. Traducătorii noștri în limba maghiară au avantajul — spre deosebire de cei care trăiesc în alte părți — să cunoască nu numai limba română, dar conviețuirea în acest spațiu le dă posibilitatea să cunoască profund realitatea atmosferă în care se nasc operele respective. Și această înțelegere a fondului istorico-social și cultural îți dă o siguranță pentru a elabora o tîlmăcire nuanțată din care nu se pierd unele detalii aparent nesemnificative. Cum știm, adevărul iese deseori mai pregnant datorită amănuntelor. Traducerile contraților mei, fie ele de proză sau de poezie, sînt fidele și realizate bine artistic.

— Cîteva nume?

— Despre Franyó Zoltán de obicei se vorbește ca traducător al lui Eminescu; dar el a tîlmăcit și din clasici și din poeți interbelici și din reprezentanții poeziei contemporane. Szemlér Ferenc a semnat volume de tîlmăcirii din Argehi, Minulescu, Sorescu, Kiss Jenő a publicat cinci volume din colinde și baladele ro-

(Continuare în pag. 21)

GEORGE ARION ■

Fragmente critice

Constantin Noica sau despre ființa rostitoare

Zilele acestea Constantin Noica implinește 75 de ani. Și tot zilele acestea i-a apărut a 14-a sau a 15-a carte: *Trei introduceri la devenirea întru ființă* (Editura Univers, 1984), în care găsim, concentrate, ideile filozofului despre ființă și devenirile ei. Este o carte, nu mă sfiesc să spun, minunată, scrisă la vîrstă diferie, într-un stil unitar, dovada unei gândiri unitare. Unele pagini sînt din 1942, altele au fost încheiate în 1950 și rămase în manuscris: eseul despre Brăncuși (*Cumințenia pămîntului*) a fost destinată, am impresia, altui scop. Fuse laolaltă, introducerile se leagă bine între ele, ideile vin și revin într-o demonstrație ce înaintează după o ordine, aș zice, muzicală. Un număr de simboluri, concepte, definiții se repetă în chip deliberat, filozoful vine spre tema nouă încărcat de obsesii vechi. Una din ele este problematica ființei, alta este Goethe ca spirit de răspîntie sau relația dintre individ și ordinea lumii, sugerată de propoziția lui Pascal: „nu m-ai fi căutat dacă nu m-ai fi găsit...“ O propoziție pe care Noica o reia în situațiile cele mai diferite. Eseurile lui au ritm (un ritm al spiritului) și un limbaj care umanizează (imblinzeste) conceptele. Nici uscat, conceptualizat, nici excesiv de figurat. După Blaga, C. Noica este al doilea filozof român care inventează un stil al gândirii și un stil al comunicării, apropiind filozofia de literatură. Pentru filozofi, asta poate să însemne o abdicare de la riguroasa știință. Nu știu dacă este bine sau rău, dar știu că, în sfera umanisticii, știința fără creație nu are viață lungă. Întră, vorba lui Noica, în sfera devenirii...

C. Noica este, indiscutabil, un scriitor în sfera ideilor, filozofia lui este, înainte de orice, o creație de limbaj. Pune o mare pasiune în tot ce scrie, are multă știință de carte și capacitate de speculație intelectuală, dar în toate și peste toate este limbajul lui extraordinar: ușor profetic, figurat cu măsură, hrănit cu vechi, uitate vocabule ale limbii, de o savuroasă ambiguitate. Fanatismul ideii (*furor logicus*) se pierde, astfel, în grațiile lirice (spre a nu spune feminine) ale limbajului. Asprimea vocii moralizatoare (C. Noica este un moralist îndrîjit, un spirit decis să-și ducă ideile pînă la capăt) se imblinzeste pe măsură ce vocea se lasă transcrisă. Este, apoi, talentul filozofului de a suci și răsfirea cuvintelor, de a pune în sens și de a abate cuvîntul de la sensurile prea umblate. Cum se joacă el cu facere, prefacere și defacere, în ce neliniște ne aruncă atunci cînd, la mijlocul unei fraze comune, vorbește de caracterul întâmplatului și cu cită bucu-

(Continuare în pag. 19)

EUGEN SIMION ■

A doua carte cu prieteni

Cu munții coborînd

E vară. Osla lumii atîrnă de greieri cîntînd. Ce dragi îmi sînt acum oamenii pe care nu i-am cunoscut niciodată prea bine și colindă drumurile, gîndind bogat Mi-e dor, azi, de Andi Andrieș, dramaturgul care a împlinit de curînd 50 de ani, adică mi-e dor de Moldova. de lazurile ei dormind somn comun cu somnul livizilor, cu inelele de slavă aurită desprinzîndu-se de pe buza clopotelor din Iași și acoperînd țara cu ademeniri inițiatice în vaduri voievodale. Copil, sorjineam cu umerii orzul și hameiul paradisiului — la mijlocul lui iulie, cînd zilele scornesc pierderi de argint în scinteieri vrăjite și lepădări plutitoare, mă culcam pe hotarul imaginar ce desparte Muntenia de Moldova (un prund din mișocul Siretului), îmi trimiteam sufletul să se scalde în Marea Neagră și nu știam că absolutizez cuvintele care aveau să-mi desăvîrșească viața: prietenie, piine, sete de libertate. La Siret la Nămolosa,

unde s-a-necat mireasa. Vers luminat ca un lan de trifoi inundat de lună sau de Fata morgana. Andi Andrieș vine spre oameni mult mai înțelept decît aș ști eu s-o fac vreodată. Vine cu munții coborînd în viață, unui sparg lemne, alții sparg pahare, iar ceilalți le dau sfaturi, pentru că lumea, cînd nu se împarte în buni și răi, simte nevoia acută să se împartă în sadici și masochiști. Autorul pieselor *Interludiu* și *Grădina cu trandafiri* (aceasta din urmă, un crimă din drumul spre Ispahan sau spre păduri de gherghini înzăpezite) știe bine că există o intoxicație a miriștii cu valuri de rusalii, că stelele nu epuizează și nici nu ating sentimentul năucitor al scoicilor concepînd perle. Trandafirii scoicilor... Schiturile lor așezate pe talpă de brîndușă. Poate că savoare schiturilor așteptînd întoarcerea din rai a primei ninsori, al celui mai fraged colind. Căci — nu-i așa? — colindele vin toate din Moldova, Velerim și

veler doamne. Nu cred că există în lume trenuri pe roți de lemn, de frunză și de zăpadă decît între mănăstirile Moldovei. Și locomotivele ard în pintec diamante. De unde și jărătecul gonind din han în han, sub chip de lamuri despicate din care sug lapte copiii, pasc iarbă crudă iezii și-și primenesc zbenghiul din frunte vîței de căprioară: lerui — ler...

Pe cînd Andi Andrieș implinea 50 de ani, televiziunea transmitea din Iași lui Sadoveanu și Teodoreanu gingăvele unui copil de nouă ani pe care-l declara genial! De ce om fi desenînd noi, uncori, palida față a viitorului cu mîna stingă?! Poate pentru că în veci de veci, mica burghizie, cu surplus de contingent și în socialism (prostia, aberanța, incompetența, ștevia, troleibuzul 82, împăcarea cu Dumnezeu, despărțirea de el etc.), trage spre împletirea tuturor ideologiilor. Andi Andrieș (lunți să-i citiți piesele) ne lasă să înțelegem că cei mai mulți dintre oameni nu sînt nici filozofi, nici artiști, dar se pricep să citească poezie, sub lună, pe o terasă cu boltă de vită și s-o compare cu mișcarea ierbei. Miracolul unei povești cu flori sau cu gutui. Noi cu toții, la urma urmelor, sîntem un fel de Van Gogh greșind amar în fața artei japoneze și totuși

iubind cireșii. Nobila noastră pradă din toate războaiele este iluzia. În strînsă ființă cu intoleranța. Se situează cineva alături, prin talent? E o formă de neconjugat ce trebuie ucisă. Și cine știe, poate bine facem c-o ucidem Lumea, mai crede Andi Andrieș, e o piine cu ghîmpi. Trebuie să ai palatul gurii blindat, dacă îți să există. Acum, cînd a împlinit 50 de ani, vreau să-i dăruiesc lui Andi Andrieș o poveste ce mi se întimplă, în fiecare toamnă, într-un oraș din Moldova. Merg acolo, cînd simt că e gata să se dezlănțuie iarna. Îmi place să văd cum ninge peste partea de pămînt de unde-am fost convins, toată copilăria, că se înalță în inimi, în auz și în amintire, crivățul. Cobor într-o pivniță, tot așa cum cobori tu, Andi Andrieș, în București, cu munții. Prietenul cu care număr treptele spre dulcele mister, cînd ne întorcem în picla realității, mă întreabă: Fănuș, ce se-ntimplă dîncolo de-al pîtrulea butoi? Eu, niciodată, n-am apucat să fac un pas mai departe. Îl copiezi: Andi Andrieș, ce se-ntimplă dîncolo de Grădina cu trandafiri? Aș vrea s-aud cum se deschide inima verii și cum crește pe fața cortinei fîldeșul toamnei. La mulți ani!

FĂNUȘ NEAGU ■

Delimitări

Despre dedicații

Se știe ce sînt dedicațiile, în lumea scriitoricească: la apariția cărții, autorul scrie cîteva cuvinte, atît celor apropiați (familie, prieteni), cît și unor mai mult sau mai puțin cunoscuți („serviciu de presă”, confrăți, critici, editori, ziaristi). Dacă noua carte apărută se și „lansează” la o librărie, autorul este supus torturii de a semna dedicații tuturor necunoscuților și necunoscutelor, amatori de autografe, care au cumpărat-o (cartea, nu tortura!). Zic tortură, pentru că nu toți scriitorii dispun de o imaginație atît de bogată, ca să varieze de la unul la altul. Astfel, dintre marii scriitori interbelici, cel mai bine înzestrat pentru acest gen de „omagii” era Tudor Arghezi, în concurență cu Ionel Teodoreanu. Celui din urmă, la apariția, de pildă, a primei lui cărți de proză **Iceane de lemn** (1929), i s-au cerut și cîteva cuvinte, urmate de o semnătură, pe niste exemplare destinate provinciei. Subscribul, care primisem cartea de la autor, cu o măgulitoare (ca mai toate) dedicație, aflîndu-mă ulterior la Timișoara și intrînd într-o librărie, am dat peste un astfel de volum, cu această inscripție autografă:

„A fulgerat floarea zare și zarea parfume. T. Arghezi”.

Mai e nevoie să adaug că am cumpărat-o așa cum era evaluată, adică fără suprapret, exact ca la difuzarea cărții, minus numele destinatarului?

Las pe amatorii stilistici să descifreze procedeul metaforic, prin care poetul a transferat fiecareia din cele două elemente, floarea și zarea, atributul celuiilalt. Este, cum ar fi spus N. Davidescu, o „găselniță” (după gâlca „trouvaille”).

As fi curios să știu dacă în acea împrejurare, cînd editorul i-a cerut un număr de astfel de dedicații, pentru provincie, dacă, repet, autorul a folosit această metaforă pe un singur exemplar sau pe mai multe.

În definitiv, nu i se putea cere autorului să conceapă pentru fiecare exemplar o altă metaforă sau o altă „găselniță”. Stereotipia era, în acel caz, de rigoare.

Ionel Teodoreanu, asaltat de zeci de fete, fete și femei, precum și de băieți mai mici sau mai mari, se uita în ochii fiecăreia sau fiecărui, ca să tîlcuiască, pe simpla impresie vizuală, o strălucită improvizație: era ineputabil, de aceea tineretul de ambele sexe (și nu numai tineretul) îl adora.

Alți mari scriitori, oricît de puternică le era imaginația sau fantezia, nu și le puneau la contribuție. Astfel, Mihail Sadoveanu varia între

„cu stimă” și „cu prietinie”,

sau, sintetic

„cu stimă și prietinie”,

(cel puțin pentru „serviciul de presă”).

Fată de mine a derogat o singură dată: în marginea cărții **Noptile de sinzine**, trecută sub tăcere și despre care nu scrisesem încă, mi-a lansat acest discret S.O.S.: „Domnului Șerban Cioculescu, această carte fără succes; doresc și cărții și d-lui Cioculescu bună înțelegere.

Mihail Sadoveanu
16 II 944”

Să nu uit: la aceeași librărie din Timișoara, tot atunci, am cumpărat editia I din **Hanu-Ancuței**, cu simpla semnătură autografă a autorului. Era în iunie 1930, cînd am revăzut ultima oară orașul.

Desigur, nu stabilesc preferințe pentru nici un gen de dedicații, și iată de ce. Le consider pe toate, cu mici excepții, de ordin strict intim, la fel de convenționale. Cînd eram băiat tînr, dar bătaios, în primul ani de „magistratură (brrr!) critică”, scriitori adulți și consacrați își exprimau „admiratia” în dedicațiile lor, admirație la fel de frecventă și de puțin sinceră, fată de toți confrății din „serviciul de presă”. Și pentru că am întrebuințat din nou această sintagmă, tin să-mi exprim stima fată de suprarealistii noștri, care simțind în mine un nerecipient, îmi trimiteau totuși cărțile lor, ca acea simplă mențiune:

„serviciu de presă”.

Cu alte cuvinte: ne facem o datorie să vă facem astfel cunoscută apariția cărții, dar aceasta fără nici o iluzie și nici o simpatie.

Stimez sinceritatea, chiar incivilită; o prefer ipocriziei de circumstanță.

Este ceea ce ne sesizează mulți.

Bunul meu amic, talentatul rondelista Petre Pașcu, se fâlește cu o bogată colecție de cărți cu autografe, unele primite odată cu acestea, altele solicitate și obținute. Oricît s-ar încrede în cuvîntul meu, nu vrea, în ruptul capului, să admită că „admiratia” este la majoritatea autorilor, un sentiment ce și-i rezervă sîesi cu exclusivitate. Cu alte cuvinte, puțini sînt scriitorii cărora le plac și cărțile confrăților, cit de cit, dintre cei talentați. Cei mai mulți se satisfac recitîndu-se pe sine, ca pe unicele modele ale geniului creator, strîmbînd din nas la elogiile ce se aduc celorlalți amănți ai Muzelor (cum erau altădată numiți mai ales poeții!).

Cînd însă le apare cite o carte nouă, nu se sustrag convenției de a o dedica, firește, cu „admiratia” cuvenită și convenită. Ca unul care primesc numeroase cărți de la contemporani de toate vîrstele, le multumesc pentru atenție, dar nu mă las amăgît de hiperbolele cu care unii dintr-insii, deprînsi cu dedicații turiferare, mă înabusează (numai pentru o clipă, firește!). Rareori cite o dedicație îmi face bucurie, ca de pildă, aceasta, de pe ultima carte (dacă nu mă înșel), primită de la poetul Al. Philippide:

„Lui Șerban Cioculescu cu care îmi place să mă întîlnesc în domeniul de libertate și cumpănire al spiritului critic, al adevăratului spirit critic pe care el îl cultivă în adîncime și îl apără de năvăliri barbare

Al. Philippide
sept. 1976”

Marele poet era, într-adevăr, în posesia unui spirit critic „în adîncime”, iar rîndurile lui au fost ale unui comilitan, de pe aceleași poziții spirituale. Cuvîntul său mi-a mers la inimă. Nu era o dedicație obișnuită. Lipsea „admiratia”! I-am fost și-i sînt recunoscător.

ȘERBAN CIOCULESCU

LUMEA CĂRȚILOR

Literatură... TV.

● **Muzica omului** (*The Music of Man*), cartea lui Yehudi Menuhin și Curtis W. Davis transcrie tipografic substanța unui excepțional film serial în 8 episoade, realizat de către autori pentru televiziunea canadiană. Apărută recent la Editura Muzicală, în traducerea Adinei Arsenescu, **Muzica omului** este un captivant eseu de istoria muzicii universale, construit pe ideea miracolului muzicii și a influenței acesteia asupra dezvoltării civilizației umane de-a lungul timpului. De la originile muzicii în timpurile preistorice pînă la civilizațiile Sumerului, Egiptului și Greciei antice, de la primele cîntări religioase la muzica renașterii, de la începuturile operii pînă la epoca marilor titani — Vivaldi, Bach, Mozart, Haydn, Beethoven, Schubert, de la epoca interpretilor de geniu — Paganini, Chopin, Liszt, pînă la muzica veacului nostru — jazzul american, dodecafonia, voga marilor orchestre simfonice și a marilor șefi de orchestră, cartea lui Me-

ceastă secțiune acoperă epoca marilor clasici și prelungirile ei, pînă în pragul primului război mondial, incluzîndu-l aici și pe G. Bacovia în cadrul mișcării simboliste, cu toată abaterea de la criteriul cronologic. Mircea Scarlat așază perioada tratată sub semnul unei semnificative polarități, ale cărei consecințe el le deduce pînă la poezia contemporană (ni se sugerează, deocamdată): de o parte **Eminescu**, ca expresie a spiritului clasic și deci chintesențiere a achizițiilor culturale și poetice de pînă la el, iar de cealaltă, **Macedonski**, ca spirit structural reformator.

„Ad tegmine fagi”

● La Editura Minerva a apărut recent o voluminoasă (930 p.) **Antologie de poezie bucolică românească**, suprantitulată („simbolic și deliberat convențional (...)) pentru a sugera universalitatea unor arhaice ocupații milenare ale omeniirii, generatoare ale unei literaturi nu mai puțin milenare /care/ circumscrie în cultura română una din expresiile fundamentale ale sensi-

veanu și Jean Giono. Un stil interpretativ dominat de rigoarea istoricului literar, limitat — din fericele nu foarte strict — la fapte și preocupat exclusiv de exactitate. Cele două secțiuni ale cărții au o zonă de interferență — **Lețiunea — mijloc de posibile filiații literare** — de indiscutabil interes, care merită din plin, pe viitor, atenția autoarei.

Invenție epică

și inovație stilistică

„Toader a venit dinspre vest, într-o seară de toamnă”. Așa începe „romanul sentimental” al lui Platon Pardău — **Rezerva specială** — recent publicat la Editura Militară. El continuă însă în buna tradiție stilistic-compozițională a autorului, în care regula de aur e... surpriza, cu o neașteptată grefă textualizantă. Punînd, ca și în **Scrisorile imperiale**, **Tentația** s.c.l., stilul foarte „în-

nuhin și Davis străbate istoria fenomenului muzical, traversînd punctele ei cruciale. Tonul disertației agreabile, ce transmite o însemnată cantitate de informație în maniera destinsă și elegantă a serialelor de acest gen, se completează cu mărturisirile, gîndurile, considerațiile — adesea de remarcabilă profunzime — ale lui Yehudi Menuhin, care aduce în **Muzica omului** cuvîntul atît de oportun al omului muzicii.

Contribuții

de istorie literară

● Debutînd cu o binevenită jaloneare a contribuțiilor anterioare privind domeniul literaturii renașterii românești și delimitîndu-se net de acestea prin ambiția de a oferi o imagine nouă asupra începuturilor literaturii române, **Literatura română în epoca Renașterii**, de Dan Horia Mazilu (Editura Minerva, colecția „Momente și sinteze”, 1984), ține în primul rînd să demonstreze **prejudecățile** care „au obturat cu succes unghiurile de analiză curent folosite de istoriografia noastră literară”. Una dintre ele este și ideea „unei nesfîrșite Medievalității, prelungită (monstruos!) pînă în epoca modernă”, urmată apoi de un anume „complex al periferiei”, al „întîzierilor, decalajelor cronologice”. Într-un cuvînt, europocentrismul „împletit cu o sacră sfilă, i-a făcut adesea pe cercetătorii romni să nu se intereseze sau să nu valideze forme și construcții culturale românești atunci cînd nu au izbutit să le găsească corespondențe exacte în Apsis, sau cînd au constatat că bibliografiile consacrate ignorau chestiunea”. Pledînd pentru o **renaștere românească**, evident nu în sensul definițiilor unui Michelet sau Burckhardt (precizează pre-caut autorul), ci pentru o renaștere care are „un timp al ei, variat motivat, nîște scopuri particulare și, evident, un set de funcții pe care a fost chemată să le exercite”, cartea lui Dan Horia Mazilu este nu numai o încercare de recartare a începuturilor literelor românești, sprijinită pe interesante relaționări cu fenomenul cultural renașterist și cu aspectele sale particulare din spațiul bizantin, ci și întreprinderea unui excelent comentator și cunoscător al literaturii noastre vechi. Stilul viu, elastic, cu plăcute note de subiectivitate evită dificultățile obișnuite ale lecturilor de acest gen. Cu sprijinul comentariilor avizate ale specialiştilor, **Literatura română în epoca Renașterii** își va dobîndi locul cuvenit în bibliografia de specialitate, în care Dan Horia Mazilu a inseris deja, prin cărțile sale anterioare, cîteva re-perde de neocolit.

● Tinărul critic Mircea Scarlat continuă ambițioasa sa întreprindere de istorie literară — **Istoria poeziei românești**, cu al doilea volum din cele patru, proiectată. A-

bilității lirice”) — **Ceres și Pan**. Prefată de însăși autoarea ediției, Gabriela Danțiș, printr-un excelent studiu introductiv (din care am citat mai sus), antologia urmărește să demonstreze vitalitatea genului respectiv în poezia noastră cultă, pluralitatea formulilor poetice care îl ilustrează. **Ceres și Pan** este un foarte util corpus de texte, un veritabil material de lucru pentru un eventual studiu aprofundat asupra acestui gen poetic (studiu pe care G. Danțiș ni-l propune, discret, în prefață). Vom ocoli obișnuitele cirteli privind criteriile antologării (cite poezii are X, cite Y), lăsîndu-le eventual pe seama celor direct implicați și vom aminti doar că poezia bucolică este reprezentată aici de la Ioan Cantacuzino și Grigore Hagii, Toma Peșacov pînă la Adrian Popescu. Un singur amendament: excesiva compartimentare a motivelor poetice și caracterul adesea neexplicit al titlurilor secvențelor, care face necesară consultarea la tot pasul a Notei ediției.

Demersuri critice

● **Modestie și orgoliu** se intitulă noul volum al criticului Valeriu Cristea, apărut la Editura Eminescu. În sumar, articole de atitudine, tratînd despre condiția creatorului în societatea noastră, despre sensul autentic creator al „legăturii cu viața” s.a.m.d., consemnări critice ale unor apariții de poezie, proză și critică literară din ultimii ani, adăugînd observații de subtilitate și profunzime la bibliografia critică a autorilor comentați, două eseuri despre Dostoievski, de natură să ne redeschidă... așteptările pentru sinteza asupra operei marelui prozator, pe care Valeriu Cristea o datorează în primul rînd talentului său, precum și, în final, o frumoasă profesiune de credință, care dă și titlul volumului, gîsînd pe marginea unei autodefiniții a lui Eugen Lovinescu: „Sunt critic, nu mai mult decît atît, dar nici mai puțin”. **Modestie și orgoliu** — un volum de critică în care vom întîlni numele lui Nichita Stănescu, Eugen Jebeleanu, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Ilseana Mălăncioiu, ale lui Marin Preda, Teodor Mazilu, Laurențiu Fulga, Octavian Paler, Fănuș Neagu, Augustin Buzura, Mircea Nedelciu, Eugen Simion, Nicolăe Manolescu, Gabriel Dimisianu ș.a.

● După ce a îngrijit cu competență mai multe volume de dramaturgie și proză eminesciană (**Opere**, vol. IV, V, VI, Editura Minerva, 1978, 1979, 1982, precedate de **M. Eminescu, Articole și traduceri**, id., 1974), Aurelia Rusu publică la Editura Eminescu, un volum de **Lețiuni și convergențe**, ce însumează o serie de observații extrase din munca de editor („lețiunea nefăcută”, lețiunea ca deturnare flagrantă a sensului, paralelisme, etc.) și un studiu comparatist, axat pe elementele de configurare a spațiului rustic din opera lui Sado-

față”, dacă putem spune așa, Platon Pardău își obligă cititorii la o plăcută gimnastică a receptării. Un personaj schiop, Toader, un roman care se scrie pe patul unei „rezerve speciale”, o multime de nume, mitologie tip secol XX (puțin război — primul, al doilea, Hitler, parabola spitalului, ceva Doruna, puțînă fantasmagorie — o bunică de 555 de ani), un stil monologal neobosit — iată cîteva din datele unui roman scris în „tempo vivace”, în care anvergura invenției epice (remarcabilă la acest prozator) se sprijină pe gustul special (al aceluiași) pentru inovația stilistică.

Interpretări

● Două antologii de texte critice apărute la Editura Eminescu în colecția „Biblioteca critică”, încearcă să circumscrie receptarea operei lui Vladimir Streinu interpretat de... Mioara Apolzan, Călinescu, Ș. Cioculescu, Ov. S. Crohmăniceanu, N. Manolescu, Edgar Papu, Marin Preda, V. Răpeanu, Eugen Simion, M. Ungheanu, Mircea Zăciu ș.a. Antologia, tabelul cronologic și bibliografia sint semnate de Emil Vasilescu; de cealaltă parte, obiectul selecției critice este, pentru prima oară, un text de paleografie. Rezultatul este o interesantă imagine critică asupra **Războiului de la Orăștie**, în volumul **Palia de la Orăștie interpretată de...** Nicolăe Iorğa, Mario Roques, Ștefan Ciobanu, G. Mihăilă, I. D. Bălan, I. Ionescu, Octavian Schiau, Eugen Pamfil, Florica Dimitrescu ș.a. Volumul este realizat prin strădania redactorilor editurii și deschide, o nouă perspectivă de orientare a titlurilor din această serie editorială.

Fragila agresiune

● Delicat luminată de metafora din titlu, ultima carte a Aretei Sandru — **Glonțul de porțelan**, Cartea Românească, 1984 — arboresc drapelul cunoscut al prozei sale — acela al tristei sincerități autoscopice. Utoposul copilăriei susține, explică, amendează, justifică existența Medanei Ionescu, de profesie ziarist. Emil, doctorul Petăr — tentative (eșuate sau abia în curs) de stabilire a unei comunicări autentice cu semenii săi prin dragoste, Amadeo, mama — încarnări ale singurătății care agrează permanent echilibrul eroinei, amintirea tatălui — stea fixă a singurătății vagante prin camere reci de hotel și băstinașe adăposturi pentru ziaristul aflat în misiune, gustul amar al cafelei din noaptea redacțională a unui „cap lîmpede”. Totul într-o scriitură melodioasă, elocventă. **Glonțul de porțelan** — o carte care acordă agresiunii (o agresiune a singurătății, a vidului comunicabilității), o paradoxală condiție de fragilitate și care propune discret un mod de a înțelege realul ca experiență limitată și ca imanent înțeles acceptat.

Patru decenii de dramaturgie

Consecvența în preocupările sale atente în ultima vreme față de domeniul dramaturgiei românești, Editura Dacia publică un nou titlu și anume **O panoramă a literaturii dramatice române contemporane (1944—1984)** de Mircea Ghițulescu. Alături de expozele teoretice (**Dramaturgia contemporană între reflecție și reflexivitate**) cu modalitățile analitice propriu-zise în profilurile de dramaturgi (A. Baranga, Lucia Demetrius, Horia Lovinescu, Mihnea Gheorghiu, Dan Tărchiș, P. Everac, Teodor Mazilu, Tudor Popescu, Paul Anghel, Leonida Teodorescu, D. R. Popescu, Romulus Guga, Mircea Radu Iacoban, Paul Cornel Chitic ș.a.) și cu portrete succinte de dramaturgi „în creștere” (**Autori și piese**), ori de autori pentru care teatrul este o modalitate de expresie colaterală (**Poezii, prozatori, publiciști**). Mircea Ghițulescu încearcă aici o necesară (în momentul de față) cristalizare a unui fenomen literar încă greu de circumscris — acela al literaturii dramatice.

TANIA RADU

O mie de vieți studențești

Fără nici un fel de publicitate zgomotoasă, redacția **Vieții studențești** semnează un frumos număr aniversar. Un număr sărbătoros nu la modul grafic, ci sărbătoros prin gândul emoționat, retrospectiv care-l ordonează. Aceleași rubrici (așadar nu obisnuitele „seluturi”) semnate însă de „old boys”: Nicolae Dragos, Nicolae Dan Frunelată, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ion Cristoiu, Tudor Octavian, Petre Ghelmez, Radu Budeanu, Constantin Ciopraga, Octavian Ionescu, Răzvan Teodorescu, Eugen Simion, Constanta Bazea (unii dintre ei prezenți nu doar în momente aniversare în paginile cunoscutei publicații „studențești”), elături, firește, de mai tineri lor urmași: Ioan Budea, Octavian Stăneanu, Carmen Cârneri, Dorel Dorjan, Dinu Pietraru ș.a., precum și de titlurile unor deja faimoase rubrici — Solomon Marcus, **Cheroghe Mitroi** etc. **Străfingătoarea** a vîrstă din numărul 1000 al **Vieții studențești** dau o idee despre continuitatea ascendentă, ca să spunem așa, a tradiției gazetăriei ce o caracterizează, desore prospectivă nealterată pe care reportajul, însemnarea, portretul, cronică artului de cultură le probează aici de ani de zile. Ținînd desigur la mitul tinereții sale veșnice —

Opinii

Critici și autori

Critica nu trebuie să fie intimdată să-și spună cuvîntul de micile răfuiele, de micile-mari orgolii ce răbufnesc din cînd în cînd în viața noastră literară. Un critic cunoscut (Eugen Simion) scrie într-o carte a sa despre un prozator cunoscut (Constantin Toiu); e dreptul criticului să scrie ce crede el despre un autor sau altul. Iată însă că prozatorul se arată nemulțumit de ceea ce s-a scris în dreptul numelui său și trece la atac insinuanțelor în cauză scrie „stîngaci, fără meserie”, întrucît nu i-a „executat un portret” prin care să-l „nască o doua oară”. Atitudinea prozatorului nu ni se pare îndreptățită; ea nu apără un principiu al vieții literare — acela din care derivă și libertatea criticului — ci deschide o acoladă subiectivă, fără legătură cu „arta portretului” și în afara obiectului literaturii. Nu poate fi incriminat talentul unui critic pe motiv că a greșit cu o linie în portretul pe care îl l-a schițat. C. Toiu este un scriitor de înaltă ținută intelectuală, ale cărui gesturi literare sînt urmărite, cu

motiv pentru care, cu cochetă modestie își ascunde aniversarea sub un minuscul „1000”, abia vizibil pe pagina de titlu — **Viața studențească** ne obligă, cu fiecare număr, să credem în vitalitatea sa, în această bucurie care îi hrănește paginile, apropiindu-ni-le de fiecare dată ca pe atît de necesare vești dintr-o vîrstă aurită.

Reporter

între două veacuri

După „**Arcul așteptării 1914—1915—1916**” („anii nervoși ai națiunii române”) și „**1916, Zile de vară**” istoricul Ion Bulei vine către cititor cu o nouă apariție, tot la Editura „Eminescu”, o apariție ce confirmă un nume atît în literatura de specialitate cit și în literatură pur și simplu. „**Lumea românească la 1900**” confirmă pe deplin un stil, un gen, un autor care știe să scrie captivant, inspirat și cu talent istoric. Fără însă a trăda în vreun fel substanța acesteia, adevărurile ei, faptele și evenimentele, personajele și personalitățile. Dacă istoricul ne face importantul serviciu de a ne lumina

concluzii și exprimă opinii. Cartea stă de la început sub acest semn, pulverizînd orice tentație spre pitoresc — ceea ce epoca le oferă din plin — amănunt și culise, cîntărește și judecînd, căutînd sensurile, cauzele și efectele, conexiunile dintre întîmplări și evenimente. În faptul că în noaptea de 1 ianuarie 1900 lumea petrece la Paris și doarme la Roma sau Berlin, iar Bucureștii pendulează doruțat între calendarul iulian și cel gregorian ce urma să ia în stăpînire Europa și să impună noul secol, pe care reporterul îl descrie cu mult farmec și suavă ironie, istoricul sesizează tensiuni și lupte, direcții economice și politice, sfîrșitul unei lumi și impunerea alteia, drumul fără întoarcere al burgheziei, o „modernizare dureroasă dar necesară”. Așa este privită și analizată lumea românească în contextul ei european și în complexitatea ei, cu contrariile ei, cu viața de fiecare zi a omului de rînd, cu oamenii ei politici remarcabili în intenții cărora prea alesă în acțiune se contraziceau. Un D. A. Sturdza „ca o sumă apreciabilă de calități și defecte”, om de cultură „de mare prestigiu și influență”, dar în politică „incosecvent” și „lipsit de stabilitate în concepții”, un Maiorescu pătîmș, un Lascăr Catargiu „cărui îi plăcea să fie șef”, dar incapabil să fie „un om de creație guvernamentală”, un P. P. Carp complicat, care „se rătăcea atît în meandrelor firii sale” cit și în „hășturile necunoscute ale luptei pentru putere”, un Take Ionescu subtil, inteligent, organizat, angajat în mișcarea națională de unire a tuturor românilor între fronturile etnice ale țării... Nu există om politic și personalitate românească a vremii asupra căreia Ion Bulei să nu se oprească, conturînd portrete admirabile și memorabile în care se simte însă permanent, atitudinea istoricului format și angajat concepției marxiste. Inspirat în paginile despre lumea parlamentară românească a acelei vremi, pe care o cunoaște, se vede, admirabil și asupra căreia se cerește înțelegere, nu pierde din vedere perspectiva asupra istoriei care îi permite să observe direcțiile esențiale, mutațiile și interferențele ei în toate sferile vieții economice, politice, sociale...

Și, pentru a încheia, nu putem să nu remarcăm organizarea subtilă a cărții lui Ion Bulei. Dacă la o primă privire axul este cronologia, propriu-zisă, înțelegerea de specialitate, la o altă mai atentă desoperim și o structură proprie mult romanului, posedînd câteva etaje prin care își urmărește ideile și personajele (personalitățile).

Este, fără îndoială, o reușită a autorului și o deschidere către un gen mai puțin cultivat la noi.

CICI IORDACHE-ADAM

atenție de ceilalți (cum spune el cu o subtilă retorică: „se uită cititorii la noi ca la niște para-lei? Se uită”) și ar fi cu totul deplasat ca gestul său de acum să fie urmat și de alți autori supărați brusc pe criticii „fără meserie”. Nu aș fi intervenit în această dispută dacă nu m-ar fi uluit iritarea prozatorului. Din „portretul”, pe care criticul i-l conturează, nu reiese nicidecum că acesta ar fi vrut să arunce „o lumină infamantă” asupra relațiilor sale cu Marin Preda; în cel mai rău caz, se observă o firească „invidie” colegială ce stă bine unui climat de emulație creativă și care nu știrbește cu nimic nici personalitatea lui Preda, nici pe aceea a prozatorului iritat. Dacă ar fi rămas detașat de persoana sa, neimolîndu-se direct și dacă ar fi pus în discuție **arta portretizării** în cartea respectivă, pornind de la alte exemple, gestul lui C. Toiu ar fi avut o suficiență justificare. În situația de față, el este exagerat și, prin violența implicațiilor extraliterare, atentează la libertatea de manifestare a criticii, transformîndu-se într-un exemplu de „pedagogie” negativă. Întimplarea că noi înșine am discutat unele idei ale lui Eugen Simion, fără să fim de acord cu poziția teoretică a criticului, adică ne-am exprimat un alt punct de vedere într-o anumită problemă de na-

tură literară, rămînînd deci în spațiul strict al literaturii, ne-a făcut să ne desolidarizăm, de această dată, de poziția „teoretică” a prozatorului. A fi critic, astăzi, devine tot mai dificil și e îngrijorător să constată statutul tot mai precusian al acestuia înghesuit undeva în colțul revistelor pe care autorii le conduc. Critica literară există atîta timp cît are curajul să nu se lase intimidată de autori: Maiorescu a avut dreptate cînd a spus că stă în firea lucrurilor ca autorul să fie subiectiv. Dar să nu uităm că în „subiectivitatea” criticului se află și obiectivitatea sa iar criticul este și el un autor. N-ar fi exclus să se întimplă chiar unul critic să spună „**Madame Bovary** c'est moi”. Să poată că a și spus-o. Nu cred că „riscul” unui critic este mai mic decît acela al unui prozator. Dimpotrivă. Dar trebuie lăsat să-și scrie opera așa cum și prozatorul este lăsat să și-o scrie pe a sa.

MARIN MINCU

P.S. Acest text a fost scris pentru revista **România literară**. Deși au trecut două luni de la scrierea lui, consider încă necesară apariția. Mulțumesc revistei **Flacăra** pentru publicare.

Cronică literară

Caragiale și Caragiale

Aproape toate problemele de istorie literară în legătură cu Caragiale lina re-olovate de Șerban Cioculescu în **Ucrainele sale viața lui Caragiale — Caragiale**, reamne în volumul din 1971, sînt puține lucruri care mai rămneau de elucidat în legătura cu opera marelui clasic. Contribuții noi au adus I. Constanțescu în **Caragiale și începuturile teatrului european modern (1874)**, Al. Călinescu în **Caragiale și Viața modernă a literaturii (1916)** și Maria Voica Capușan în **Despre Caragiale (1962)**. Mai ales ultimele două s-au încercat o înnoire a interpretării operei prin mijlocirea analizei structurale și a neimeneucii. Studiul lui Florin Manolescu, ce care ne ocupăm în continuare, poartă titlul **Caragiale și Caragiale. Jocuri cu mai multe scenarii (Cartea românească, 1966)** și-și are punctul de plecare în introducerea la antologia lui Martin Shurpik, **Spieletheorie und Sozialwissenschaft** din 1965. O atenție specială oă Florin Manolescu și esteticii recepției literaturii întemeiată de Hans Robert Jauss, eseistica ținînd seama de orizontul de așteptare al publicului, de funcția de plai a unei epoci (în numele cui și de către cine sînt acceptate sau respinse textele unei literaturi), de oferta de participare a scriitorului, de aprecierea textului ca mărime negociabilă și de structura de apel a textului (Wolfgang Iser, **Die Apperstruktur der Texte**, 1970).

Caragiale practic încă de la început jocul cu două scenarii le ține pe a se accepta modelul consacrat, iar în ascuns cultivă înnoația, dînd glas vocației sale. Succesul inovației e pregătît de succesul identificării cu gustul public. Acceptat ca traducător al tragediei în versuri **Roma învinsă** în 1877, va triumfa comedia **O noapte furtunoasă** în 1879. Caragiale și Caragiale, între 1877—1878 timpul era al poeziei și al retoricii, al genului cult. Există un Caragiale următor al acestor orientări și altul care optează pentru proza, anti-retorică și genul sau speșee populare, paraliterare. Egalizarea genurilor și speciilor și emanciparea literaturii mici stau la baza revoluției literare a lui Caragiale. „Se poate spune, scrie Florin Manolescu, că după cum tragediile lui Racine sau ale lui Corneille se întemeiază pe vechea literatura clasică, pe istorie și pe mituri, tot astfel comedile lui Caragiale se sprijină, fără nici un fel de complexe, pe spectaculoasa paraliterară a gazetelor cotidiene, pe literatura lui Anton Pann sau pe propriile anecdote din **Ghimpe** și din **Claponul**”. Mecanismul acestor mutații este urmărit permanent. În 1890 Caragiale înlocuiește comicul cu tragicul în teatru și în proză, aparent înșelînd așteptarea „publicului” sau chiar bruscînd-o. Revine la registrul comic în schițe care nu sînt decît o comedie „à tiroirs” spre a bloca încă o dată programele vechi prin povestiri și a oferi un joc cu programe multiple în jurnalistică. Din toate acestea, contemporanii, cu excepția lui Maiorescu, au înțeles prea puțin sau, ca D. Sturdza, care l-a respins la Academia, n-au înțeles nimic. Există o altă dualitate a spiritului lui Caragiale. Alături de cel care scria și vorbea, era un Caragiale care sugera. Astfel el ilustrează condiția oamenilor care „șuind mai multe decît pot spune, reușesc să găsească în cele din urmă formula ce a spune-tot ce știu”. O impresie pe care o lasă cartea lui Florin Manolescu însuși. Iată o consideratie asupra recepției scriitorului în timp: „Este foarte posibil ca sistemul de răspuns și norme înalte ale secolului XIX să-l fi constrins pe Caragiale. În 1895, să reunite la comedile care îi aduseră numai neazuri și să caute consacarea prin drama **Năpasta** sau prin **Nevelele O fație de Fașie și Păcat**... Dar nu e curios? În prima generație, aproape toți comentarii lui Caragiale i-au reproșat că nu s-a ocupat de subiecte mai profunde. În generațiile următoare însă, aproape toți criticii au regretat că scriitorul și-a risipit verva umoristică în viață, mai mult decît în scris, și că mult citatul proiect de comedie **Titireșu**, **Sotirescu** & **C-ie** a rămas nerealizat.”

Studiul lui Florin Manolescu nu se oprește la consideratii generale. merge adesea pînă la luminarea detaliului. Aflăm astfel că „**Frumoasa Giuguveanca**” de care se teme genurile din O soacră era o criminală care și otrăvise soțul și copilul, după cum relatea ziarul **Konianul** din 5 martie 1882, că misterioasă „carte a lui Matei” citată de Catindat în **D-ale Carnavalului** era manualul medicului italian Cesare Mattei intitulat în traducere **Tratatul de electro-homeopatie, știința nouă care curățește sințee și însănătoșește organismul** (vezi în ziarul **Poporul** din aprilie 1935 articolul lui N. Bassarabescu despre **Medicina Matei**).

Farsa **O soacră** a fost socotită de toți comentarii cea mai slabă dintre toate piesele lui Caragiale. „În realitate, scrie Florin Manolescu, **O soacră** este în întregime o **parodie**, care face parte din altă serie literară decît seria comedilor originale, și chiar dacă modelul ei de referință este unul mai general, ar fi trebuit să se observe că nu răutatea soacrelor și nici pasiunea chelnerului Victor pentru Fifina reprezintă tema adevărată a piesei, ci încăpătînarea caraghioasă a acestor personaje de a trăi în atmosfera gazetelor sau a **romanelor populare** de la sfîrșitul secolului XIX, și de a încerca să pună în practică toate clișeele lor.”

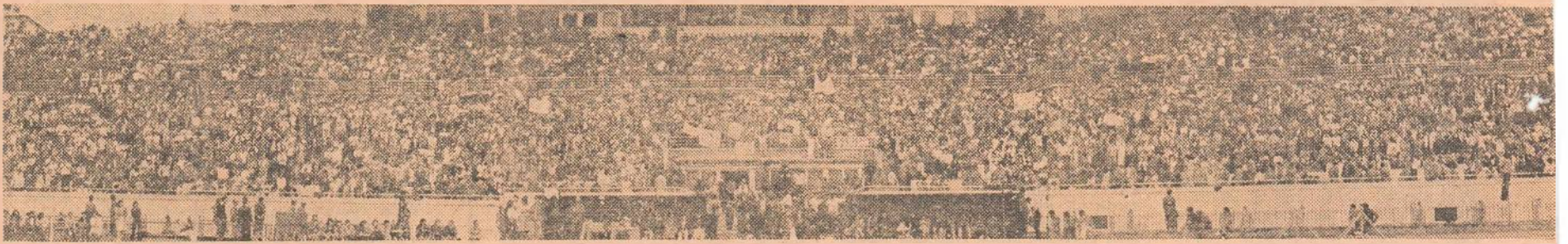
Cu privire la **D-ale Carnavalului**, Florin Manolescu susține că este piesa „cea mai puțin reușită din punct de vedere tehnic”, conținînd unele inadvertențe, precum apariția nemotivată în actul I a lui Cracanel la frizeria lui Nae Girimea, declarațiile contradictorii ale Catindatului în legătură cu costumele său de bal, faptul că în actul III Cracanel cere chibrituri pentru a aprinde o lampă, după ce în actul II își aprinsese, monologînd, singur țigara **Denne** de reținut sînt observațiile cu privire la final: „După cum știm, actul întii al piesei se încheie cu scoaterea unei măsele sănătoase, gest pe care criticii i-au considerat la început ca pe un fel de exhibiție frivolă, tipică spectacolelor de circ. Dar la sfîrșitul piesei, cînd Catindatul este apucat din nou de dureri, Iordache ia o perche de foarfeci mari și vine cu ele încrunțat, clătînîndu-le ca la tuns, gest suficient pentru a da celui bolnav senzația vindecării. Din nou un final de piesă trimite la Caragiale spre general și spre simbol, căci în cazul acesta foarfeca, în loc de clește și gestul tunsului, în locul scoaterii unei măsele se substituie adevăratei realități, pentru a deveni metafora aparent veselă a minciunii și a existenței personajelor din comedie.”

În sfîrșit o afirmație despre eroul din **Conu Leonida față cu reacțiunea**: „construit pe întîlnirea dintre teorie și practică dintre spațiul domestic închis și spațiul larg al existenței sociale, și pe dialectica relațiilor dintre victimă și eroi. Leonida este cel mai complex și mai modern personaj al comedilor lui Caragiale, în ciuda datelor sale istorice, iar textul, judecat în întregime, are densitatea unei mari capodopere, din care nimic nu se mai poate clinti.”

Sînt considerații care nu s-au mai făcut și care trebuie socotite printre cele mai pătrunzătoare și mai adînci despre Caragiale din ultima vreme.

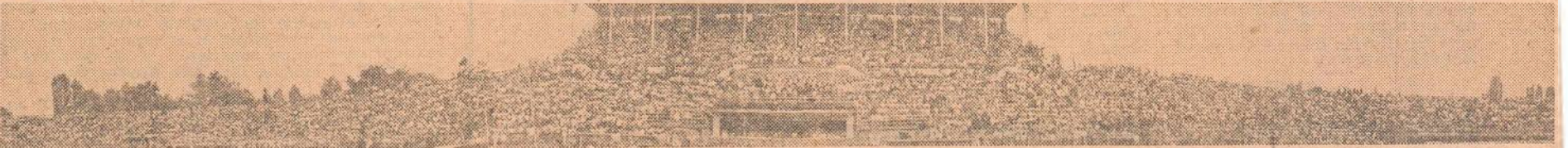
AL. PIRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluț

Începerea și ploaia, noua citadele ale spiritului revoluționar

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

La Râmnicu Vilcea, risipă de frumusețe

Localitatea : Rm. Vilcea, 4 iulie 1984, orele 18, Arenele „Traian”.

Număr de spectatori : 15 000.
Atmosfera spectacolului : apatică la început ; apoi antrenantă și chiar exuberantă pe parcurs. Pe ultima sa turnantă spectacolul vilcean a reușit să fie de-a dreptul fascinant, cu momente de unicatitate și prospețime nepereche.

Noutăți : s-a cîntat în primă audiere „Suta de lei” de către formația Pro Musica, avîndu-l în componență pe Marius Bațu. Prezențe locale : Paul Cătușeanu, Iordan Curtian, Zelu Iordan, Eiena Popa, Tiberiu Cioacă (formația Mini-paradox). O notă în plus pentru mica balerină Eiena Popa.

Aportul organizatorilor : foarte bun. Nu este nici un secret să spunem că spectacolul vilcean a debutat sters și chiar anodin. Puștani foggăiau care în-cotro, în dorul lelii. În scurt răgaz însă conducătorul cenaclului a rînduit spectacolul în matca sa bună, firească. In-eit, deși nu am dori să începem cu o idee concludivă, spectacolul a devenit „nesfîrșit de frumos” pe tot parcursul manifestării. Am văzut la Rm. Vilcea scene sublime și am ascultat melodii înălțătoare, care s-au perenizat, iată, în conștiința publicului.

Trei dimensiuni am detectat cu privire la apetența tinerimii la repertoriul cenaclului. Pe primul loc, detașându-se vîdit, am situa cîntecele cu un text de o stringență actualitate (în majoritate pe versuri de Adrian Păunescu).

Au urmat, cum era și firesc, cîntecele de sorginte folclorică, „de cea mai pură extracție populară românească”. Nica Zaharia, Maria Tănase, Maria Amariei, Duce Bertzi, Dana Fărcuț, Valentin Moldovan, Lilliana Ioniță ș.a. au adus, toți la un loc și fiecare în parte, din constelațiile provinciilor românești, tot aurul și nistematele folclorice. Frumos și nobil și necesar acest demers și acest itinerar al Cenaclului Flacăra în a sonda toate zonele țării și a scoate la iveală comori ale dansului și cîntecului popular.

La Rm. Vilcea s-au detașat și cîntecele de dragoste. „Om în amurg” (versuri de Zaharia Stancu) în interpretarea Nicăi Zaharia a făcut, literalmente, senzație. Pe același plan deosebit s-a așezat și detașat „Ultima zi” (Alexandru Zărnescu). „Ana lui Manole” a constituit un moment excepțional, remarcabil prin realizarea artistică. Mirela Atudorei a excelat, dar a ajutat-o și regizorul că i-a trimis colegii s-o „zidească”. Ei au creat, cu trupurile lor, acel zid parabolic, pentru ca scena să pară mai vie, mai trăitoare. Dar publicului vilcean, am sesizat asta, îi plăcuseră și cîntecele aplicate spre meditație și me-

lancolie, spre elegie învăluitoare, dacă se poate spune așa.

Alte momente relevabile ale scrii vilcene. Au muncit mult și cu folos Romeo Beianu (Flapo) și Ilie Ștepan (Pro Musica), Gil Ioniță și Alexandru Zărnescu au realizat, realmente, două momente de maturitate. Mihail Stan a recitat din lirica lui Ioan Alexandru („Războieni”), Marin Sorescu („În capul trebii”), Adrian Păunescu („Vinătoarea de fiare”). Dar, alături de „veteranii” cenaclului, este cit se poate de plăcută această infuzie de tinerime!

Au fost și alte momente de excepție, care merită scoase, de bună seamă, în relief. Dinu Olărașu, cu texte originale și cu amestecul acela de blues și de country — te duce cu gîndul la pășunile cerului și la călărețul singuratic, care vine și pleacă, apucînd, direct din șa, floarea sălbatică a dragostei. Moment curat și tensional a realizat Andrei Păunescu în „Europa” lui Santana. Inspirată evoluția lui Cristian Minculescu în componența formației Totuși. Valentin Moldovan se apropie în „Cimpia Libertății” de Șt. O. Iosif, de acel dascăl meteoric, Ioan Crăciun, de la Săpur (Satu Mare), Versurile lui Ion Gh. Pricop, din „Cuvîntul lui Ion Roată către divan”, trăiesc într-o împăcată armonie cu linia melodică a lui Valeriu Penișoară. Fetele din Partaj au fost, din nou, ca o elegie pe cerul estival al tineretii — totdeauna curat.

O frază dezvoltată se cuvine să spunem și despre public. Un public pasionat și priceput. Un public inspirat și matur, am spune, prin disponibilitățile sale. Au fost momente reverberate plăcut în conștiința publicului vilcean, care știa text și linie melodică, deopotrivă. Cu alte cuvinte sau, poate, cu aceleași, un public participativ, luminat, deschis „spre bine, spre frumos, spre adevăr”.

Cu publicul - amiral, într-un moment sărbătoresc

Localitatea : București, 7 iulie 1984, orele 18, Stadionul Republicii.

Număr de spectatori : 20 000.
Atmosfera spectacolului : vibrantă. Incandescentă. Înălțătoare.

Noutăți : a fost cîntat în premieră „Din vis în vis” (muzica și versuri Constantin Dragomir). Prezențe locale : Amelia Tolescu, Ilina Adrian, Ioana Chiolea, Ștefania Petcu, Constanța Udilă, Daniel Dumitrescu, Codruța Florescu, Mariana Gheorghe, Grupul Plici (Geo Stănică, Eugen Nichitanu, Camil Beldeanu, Sabin Țăranu), Geneveva Georgescu, Alexandru Basarabeanu, Vlad Galiș, Monica Matei, Cristina Dumitrescu, Diana Nicolescu, Elena

Nicolescu, Mariana Ciora. Să reținem că preselecția a fost foarte riguroasă și că la acest examen sever au participat peste 60 de tineri.

Aportul organizatorilor : foarte bun.

Spectacolul bucurestean cu numărul 1313 avea să consfințească și un moment sărbătoresc : peste 5 000 000 de spectatori au participat, în cei aproape 11 ani de existență ai Cenaclului Flacăra, la manifestările acestuia ! Moment intim ; moment plăcut, sărbătorit alături de publicul-amiral, care s-a străduit (și-n bună parte a reușit) să-si adjucece acest titlu suprem ! Tribunele erau împinzite de drapele roșu-galben-albastru și-ți creau o senzație de întimitate, așa cum altădată am simțit-o la Alba Iulia și Galați. Tribunele au rezonat excepțional în multe dintre momentele de vîrf ale spectacolului bucurestean. Marea de brate s-au vîlurit la cîntecul închinat inegalabilului Eminescu. Multe dintre inițiative veneau direct din tribune. „Vreme bună, / Vreme rea, / Noi cîntăm cu Flacăra”, fredonau tribunele, iar norii amenințători de ploaie au ocolit, prin cine știe ce căi oculte, Stadionul Republicii. Și totuși, abia la cîntecele de pace și destindere simți cu cită ardoare tinerimea română dorește să se risipească și „norii politici ai planetei”.

Rămînînd în perimetrul timpului năzuros, vom reține că acesta și-a pus în oarecare măsură amprenta asupra stăcii generale a membrilor Cenaclului Flacăra. Însă au fost atîtea momente de vîrf pe Republicii, încît frigul și oboseala n-au primit, Ba dimpotrivă. Cristian Buică a fost excelent în „Lancea lui Horea”. Tribunele scandau : „Lancea lui Horea / Sus !” Tribunele erau în picioare.

De la cîntecele patriotice și revoluționare, la cîntecele de pace și destindere pasul a fost ca și făcut. Pancarde cu însemne exacte și pilduitoare : PEACE IN THE WORLD, GIVE PEACE A CHANCE. Inițiativele tribunei au fost, pe tot parcursul manifestării, la înălțime. Pe drept cuvînt Adrian Păunescu a spus că acesta este un „însemn de conștiință”. Iată, un singur cuvînt poate salva omenirea și acesta este cuvîntul simplu : PACE !! Carmen Antal și Gil Ioniță au dat o sansă păcii și glorie ei ! Ba chiar au invocat a treia pace mondială. Și iar se spune, cu îndreptățire, că dacă PACEA are o şansă — atunci are, desigur, toate șansele !

Să derulăm și alte momente ale serii. Grupul „Pro Musica”, de data asta cu Marius Bațu în frunte, a cîntat atent și cu respect față de arta cîntului. „Suta de lei”, lansată la Rm. Vilcea, a făcut cap de afiș la București. Constantin Dragomir propune un cîntec excelent pe versuri și linie melodică proprii, „Din vis în vis”. Mihail Stan a recitat din lirica lui Romulus Vulpescu și Petre Stoica. „Viitorul” lui Nicolae Labiș este cîntat de veteranul flăcărist Valeriu Penișoară. Iar tineretul bucurestean pare a răspunde că se pre-gătește cu osirdie pentru viitor.

La loc de frunte s-au situat șlagărele.

Trupa „Totuși” a dat tonul și a menținut timp de o jumătate de oră publicul în priză. Cristian Minculescu și Andrei Păunescu au părăsit scena și au descins pe gazonul verde. Tinerimea bucuresteană a cîntat și a dansat frenetic.

Un moment sărbătoresc al Cenaclului Flacăra și al beneficiarilor lui — publicul iubitor de artă și frumos ! Găsim cu cale să spunem că flăcăriștii au ales bine acest moment sărbătoresc să-l cîntească, la urma urmei, în triumf alături de publicul bucurestean.

DORIN SĂLĂJAN

In aceste zile au avut loc cîteva ședințe de lucru ale cenaclului. Ședințele au avut ca scop înnoirea repertoriului cenaclului cu cîntece

Mihail Stan

Valeriu Penișoară

Carmen Antal

Ilie Ștepan

Grigore Hariga

Vasile Dolg

care să ateste pledoaria noastră, „cu fața către oameni”. Noile creații, dintre care multe definitive, atestă dorința cenaclului de a întări ideea de artă tranzitivă, cu subiect, predicat și complement direct, artă în slujba omului și pentru om, idee care de fapt a călăuzit dintotdeauna desfășurările cenaclului. E important de semnalat dorința noilor membri ai cenaclului de a-și întregi repertoriile cu cîntece care să-i definească în totalitate. Nu putem pierde din vedere faptul că toate ședințele de lucru s-au desfășurat într-o atmosferă vibrantă și apropiată, într-o atmosferă, trebuie s-o mărturisim, cum nu a mai fost de multă vreme. Aceasta atestă că noua formulă a cenaclului este

CONTACTUL CU OAMENII

Ar a împlinit 5 000 000 de spectatori

ulă în care interesele particulare în fine lăsată la o parte în folosul general al cenaclului, și alii membri ai cenaclului consimțim la o echipă mult mai apropiată de cea a echipelor de vedetism. Turneul de la mare să întâmpine în fond ceea ce este la ora de față: echipa Cenaclului Flacăra.

DUCU BERTZI

Prahova, la ora urilor performante

Localitatea: Ploiești, 9 iulie 1984, orele 18, stadionul „1 Mai”.

Număr de spectatori: 20 000.

Atmosfera: fantastică.

Calitatea spectacolului: excepțională.

Artiști: s-au cîntat în premieră „Tăcerea” (versuri A.P., muzică Valeriu Pară), de asemeni, „Simplă” (versuri Cassian, muzică Mirela Atudorei) și „Cîntecul reînțregirii” (un cîntec de Ardomokos, pe versurile cunoscutei a lui A.P.). A debutat pe scena cîntecului, în formulă incompletă însă, totuși o bună impresie, grupul de Holograf. Prezențe locale: Victoria (20 ani, muncitoare), Beatrice (13 și 14 ani, elevă), Edita Ardeleanu (14 ani, elevă), Nicolae Tatu (25 ani, învățător), Ana Nicoi (15 ani, elevă), Stelian Ursu (26 ani, muncitor), Victor Kisipitu (ambii 26 ani, muncitor), Mariana Radu (13 ani, elevă, recitată), Cristian Bucătaru (24 ani, muncitor), Minoiu (23 ani, operator, umorist), Vasile Dinu (20 ani, militar în rezervă), Aurel Moldoveanu din Galați (24 ani, muncitor), Gigi Ciobanu (26 ani, tehnician).

Aportul organizatorilor: ca în atâtea

mari eforturi făcute pentru a fi și de această dată punctual, punindu-l în situația de a asculta din culise intrarea noastră în scenă. O regretabilă eroare îndroptată însă imediat. Reluăm prezentările în timp ce trupa Flapo aduce o dată cu fiecare nume rostit o parțitură distinctivă, ca o descriere sumară ce ne individualizează. Toată lumea este într-o formă de zile mari, fascinată parcă și de frumusețea acestei idei așa încît întrezărim de pe acum forma spectacolului ce avea să aibă loc. Cîntecele de țară vin fără nici o pregătire pornite și susținute printr-o extraordinară dispoziție a acestui public despre care am avut de atâtea ori ocazia să vorbim la superlativ. Sub soarele acestei după-amiezi apar supramele drapelul tricolor. Prahova tinăre își reclamă cu îndreptățire dreptul la cuvînt: „O șansă păcii și glorie ei!” Cade răspicat glasul oamenilor acestei molecule planetare cu forța cu care iubesc și doresc viața. Crește tulburător zvicnetul inimii de porumbel dilatată la scara acestui stadion așa cum te-ar turbura bătaia propriului puls amplificată mereu de fiecare membrană a ființei. „Nici pe Wembley nu e mai frumos ca acum, cînd se cîntă la Ploiești”. Reacția de satisfacție la o astfel de comparație este însă de neluat în seamă dacă o socotim pe aceea declanșată la următoarea: „N-o să credeți, dar nici la Craiova nu e mai frumos!” Strigăte de entuziasm ne spun că pentru ploieșteni totul stă în funcție de satisfacția și de entuziasmul pe care îl au pentru ploieștenii din stadion. Centralul craiovean decît renumitul stadion londonez. „O șansă păcii și glorie ei!” Pentru ca norii războaielor să ne ocolească risipindu-se aiudoma acelora ce lasă astăzi soarele să ne lumineze. Cheltuim în manifestările noastre foarte puțin sau deloc pe butaforie, observăm A.P., pe decoruri de carton, costume și machiaje dar consumăm toată energia pentru adevărul inspirat de viață. Poate tocmai de aceea avem uneori natura și întotdeauna oamenii de partea noastră. „Să fie pace în lume”, dictează tribuna. Sintem cu toții în picioare. Cele mai impresionante spec-

tal privește, Valentin Moldovan, făcînd succes cu tipurile sale maramureșene, Nicolae Cenani, umorist de talent intrînd (și datorită staturii mici) cu ușurință în pielea personajelor sale, grupul Holograf, o promisiune ce o așteptăm confirmată pe de-a-ntregul, Mirela Atudorei, caldă și melodiosă deși parcă nu îndejuns de comunicativă, recitalurile mai ample ale lui Gil Ionit și ale grupului Partaj. Cîntecul „O singură Putna”, în interpretarea lui Emilian Onciu, marchează începutul unor momente de mare intensitate, expresie a conștiinței/ revoluționare a tinerilor, animați pînă în adîncul ființei lor de sentimentul nobil al apartenenței la o aceeași istorie, identificîndu-i cu marele destin al țării. Se aprind făclii suind feeric spre virful acestui munte de oameni cîntînd vibrant pentru Ștefan, Iancu și Mihai, pentru martirii suferințelor noastre, numiți și nenumiți și se cîntă la fel de feeric pentru eroul României de azi, președintele Nicolae Ceaușescu. De la acest punct spectacolul nostru va înregistra recordul unei participări de nota 101. Inițiativa aparține iarăși acestui excepțional public. Sint cerute din nou cîntecele apartenenței și identității noastre, „Treceți batalioane române Carpații”, „Colindul Ardealului”, „Deșteaptă-te române”, „Hora Unirii”, exprimînd aici prin forța sugestivă a acestui act cultural imaginea triumfală a libertății noastre.

A fost o seară cu performanțe deosebite, în care publicul și-a împlinit activ îndatorirea de participant la manifestarea noastră pînă și atunci cînd a trebuit să elibereze pista după cîntecele dansante și cînd, pentru corectitudine, a numărat în cor secunde în care trebuia să ducă la îndeplinire această cerință — un mod responsabil de a înțelege actul de cultură. Păcat de acea fluierătură, una singură, care însă a fost suficientă pentru a scădea nota care ar fi putut fi aici, în această seară, 101.

„Chindia, Tîrgoviștea, luna Și noi de iubire cîntînd”

Localitatea: Tîrgoviște, 11 iulie 1984, orele 18, stadionul din localitate.

Număr de spectatori: 15 000.

Atmosfera: fierbînte și receptivă, în această primă noapte de vară, după un turneu desfășurat aproape în întregime sub ploii și frig.

Calitatea spectacolului: foarte bună.

Noutăți: s-a cîntat în premieră „S.O.S.” (versuri Adrian Păunescu, muzică Octavian Bud). Prezențe locale: Bogdan Gloddeanu (recitînd remarcabil la numai 5 ani marea poezie a lui Nicolae Labiș, „Moartea căprioarei”), Georgiana și Geanina Munteanu, Gabriel Drăgulescu, George Negrea, Mihaela și Laura Stan, Cristian Constantin, grupul „Spiritu” (Daniel Crăciun, Liviu Nicolescu, Bobi Găișeanu), în total 40 de minute tîrgoviștene.

Aportul organizatorilor: foarte bun. Multă, foarte multă lume prezentă în această zi la întîlnirea cu Cenaclul Flacăra de la Tîrgoviște. Atît de numeroși erau aceia care doriseră să fie alături de noi încît organizatorii au găsit de cuviință să se așeze pe scena oblică pentru ca spectacolul să fie văzut de pe rază mai largă. Ne adaptăm și noi la aceste neașteptate circumstanțe mutînd stațiile și difuzoarele, reorientîndu-le, făcînd totul

pentru ca oamenii să se simtă bine. Începem cu soarele povară în creștet, molesînd, încetinînd parcă gesturile. Alinați, suspendați, prinși de zidurile exterioare, urcați pe stilpi, pe cabine, înghesuți pe cite o terasă mai răsărită ori în dreptunghiul vreunei ferestre, în copaci, în te mai mici ce, oamenii par bătuți în cuie. „Priviți-vă și veți vedea, peste cîteva ore, cit de schimbați veți fi”. Începe trupa Holograf astăzi în formulă completă, dar prima reacție mai vie este înregistrată la cîntecul „Om în amurg”. Ne bucurăm să remarcăm încercarea citorva nucleu de a rupe ritmul. Cîntecele lui Arpad Domokos fac să apară în tribune supremele steaguri roș-galbene-albastre, semne ale unei participări profunde și conștiente. Simțim răbufnind vîlvătaia acestui foc mocnit prin vocile care se unesc pentru a scanda: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Soarele coboară undeva spre vechea cetate a Tîrgoviștei și spectacolul are acum toate șansele să urce. Octavian Bud cîntă unui public predispus parcă să primească deschis orice noutate, piesa sa terminată cu o noapte înainte, „S.O.S.”. Dialogul dintre tribună și scenă prinde consistență și este prin el însuși structura și resortul intim al edificiului acestei manifestări. „Fiind aici în inima Munteniei, în Tîrgoviștea de scaun, ținem să vă mulțumim că ați reluat seria spectacolelor Cenaclului Flacăra, că ați revenit în mijlocul nostru. Am dori să ascultăm cîntecele „Treceți batalioane române Carpații”, „Colindul Ardealului” și „Doina lui Lucaci” pentru că și noi muntenii îl iubim pe acest tribun al Transilvaniei, pe acest „Leu din Sisești”, așa cum îl iubim pe Mihai, Ștefan, Nicolae Bălcescu și pe ctitorul României moderne care este tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și noi, tinerii acestui țînt dorim ca la al XIII-lea Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general al P.C.R.” (un grup de tineri de la Întreprinderea textilă Pucioasa). Conducătorul cenaclului, emoționat de această reacție, scrie în replică poezia „Turnul Chindiei”, o dovadă a dragostei noastre nestăpînite pentru oameni buni și frumoși ai acestor locuri. La căderea nopții, cînd luna lua pe cer locul astrului zilei, chipul adevărat al acestui public avea să ne apară în toată măreția sa. Cîntecele scumpe neamului de-a pururi, purtînd în ele nestrămutate idealuri, izvorăsc cu o forță nouă. Muntenia cîntă din vechea ei capitală, Ardealul și Moldova, întreaga Românie eternă, „Iancu la Tebea”, „Jurămînt la Putna”, „Deșteaptă-te române” aprind sufețele tuturor de dragoste de țară dintr-o nestinsă aură a demnității naționale. „Trăiască România”, cîntat în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu, este un vot ce exprimă pe de-a-ntregul opțiunea noastră pentru continuitatea istorică a politicii Partidului Comunist Român. Și tot în sprijinul acestei idei a continuității noastre, împlinită nu doar prin victorii dar și prin jertfe, cîntăm într-o atmosferă fantastică „Treceți batalioane române Carpații”. Cîntecele de pace redau prin forța expresivă a oamenilor imaginea fără seamăn de frumoasă a acestui stadion în triumf, într-o manifestare ce poate concura marile mitinguri ale lumii. „Ca două faruri de pază” lîngă noi, două drapele tricolore fac o indisolubilă legătură acum între scenă și tribună. Sintem copleșiți de emoție. Se unesc vocile tuturor în marea voce a acestui colț luminos din univers cîntînd în eternitate: „O șansă păcii și glorie ei”.

CONSTANTIN DRAGOMIR

(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320)

șindirii, organizatorii manifestărilor din județul Prahova s-au achitat promptitudine și eficiență de sarcinile ce reveneau dovedindu-și și de această dată atașamentul față de nevoile tinerilor, portanța pe care o acordă satisfacției reieșind și din prezența la această manifestare a întregului aparat de concerte al Comitetului județean Prahova U.T.C. Mulțumim tuturor.

tacole au fost acelea în care publicul deși ar fi putut să tacă a preluat mari inițiative. Așa se întîmplă și acum cînd intențiile noastre sînt succesiv deturnate de arderea cu care oamenii cîntă sau scan-dează irezistibil. Ne simțim obligați să dăm acestui public tot ce avem mai bun. Cade seara peste aceeași nestinsă frumusețe. Ne stringem parcă unii în alții spre a ține mai mult deasupra-ne lumina din ce în ce mai subțire. Succesiunea momentelor scenei îi cuprinde pe rînd pe Mariana Gorghiu, o voce de o stranie suavitate, Mihail Stan, recitînd din poezia română al cărei izvor s-a numit prin aceste locuri Nichita Stănescu, apoi Arpad Domokos, energie și profund, Florin Săsarman, mai aproape ca niciodată de adevărul cîntecului său „Pleacă substantiv-vele-n armată”, aproape profetic în ceea

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său îndreptîndu-se spre litoralul Mării Negre pe traseul:

CĂLĂRAȘI — 13 iulie, orele 18, stadion, și **GALAȚI** — 14 iulie, orele 18, stadion.

Așadar, răspunzînd chemării numeroșilor săi susținători din marele oraș de la Dunăre, Cenaclul Flacăra va fi din nou prezent la Galați, sîmbătă 14 iulie, cu o manifestare din Gala 1 300, încercînd să reediteze neuitatele momente ale spectacolului său cu numărul 1 000.

Deși ne-am înțeles de astă iarnă asupra programului nostru pentru litoral, el a fost modificat de organizatorii de spectacole din acest județ într-un mod care nu ne avantajează, fiind nevoiți totuși a-l accepta pentru a ne respecta angajamentul și din dorința de a nu-i dezamăgi pe aceia care ne așteaptă.

Așadar, cenaclul urmează să se afle, începînd cu 15 iulie 1984, printre minunații săi prieteni de pe litoralul Mării Negre, astfel:

TECHIRGHIOI — 15 iulie; **EFORIE NORD** — 16 iulie; **SATURN** — 17 iulie; **MAMAIA** — 18 iulie; **NAVODARI**, tabără — 19 iulie; **CONSTANTA**, stadion — 21 iulie; **COSTINEȘTI** — 22 iulie; **EFORIE SUD** — 23 iulie; **MÂDGIDIA**, stadion — 24 iulie; **HIRȘOVA** — 25 iulie; **MANGALIA** — 26 iulie; **CERNAVODA** — 27 iulie; **TECHIRGHIOI** — 28 iulie; **EFORIE NORD** — 29 iulie; **COSTINEȘTI** — 30 iulie; **NAVODARI**, tabără — 31 iulie; **NAVODARI**, oras — 1 august; **NEPTUN** — 3 august; **KOGALNICEANU** — 4 august; **CONSTANTA**, stadion — 5 august; **EFORIE NORD** — 6 august; **MAMAIA** — 7 august; **MANGALIA** — 8 august; **EFORIE SUD** — 9 august; **TECHIRGHIOI** — 10 august; **SATURN** — 11 august; **MEDGIDA**, stadion — 12 august; **COSTINEȘTI** — 13 august; **NEPTUN** — 14 august; **CONSTANTA**, stadion — 15 august.

Toate spectacolele vor începe de la orele 20.

Note despre nuvelistica lui Liviu Rebreanu *

Era firesc ca până la un punct nuvelistica lui Liviu Rebreanu scriitorul pe care Eugen Lovinescu „il socotea” „cel mai mare creator epic al literaturii noastre” iar G. Calinescu îl aprecia ca fiind: „creatorul romanului românesc modern, cu mult deasupra ceea ce epoca lui produsese” să nu fie privită ca un capitol de sine stătător, ca o etapă cu o autonomie estetică ci să fie raportată din toate punctele de vedere — începând de la valoarea intrinsecă până la circulația motivelor și a personajelor — la triada Iona, Pădurea spinzuraților, Răscoala. Era firesc de asemenea ca această perspectivă să se perpetueze, să se amplifice, să devină din ce în ce mai explicită deoarece romanele amintite au rămas și astăzi, deși a trecut mai bine de o jumătate de veac de la apariția lor arhetipuri, repere cu o valoare exemplară pe care nici o generație și nici un creator adevărat nu le-a negat și nu le-a pus sub semnul întrebării. Opera romanescă a lui Liviu Rebreanu nu a trecut printr-o eclipsă a sensibilității publice și fiecare nouă categorie de cititori a selectat aceste trei cărți fără reticentele așezându-le la cota valorică cea mai înaltă așa cum s-au situat ele încă din momentul apariției lor. Iar critica n-a pus niciodată sub semnul întrebării locul proeminent al lui Liviu Rebreanu în evoluția romanului românesc. Exegezele ce i-au fost dedicate, edițiile critice ale operei sale, volumele de documente, corespondența, caietele de creație, jurnalul și amintirile contemporanilor tot ce s-a publicat din opera lui și despre ea ca și despre personalitatea scriitorului, toate nu au făcut decât să desăvârșească această imagine dovedind că amintitele romane ca și alte creații ale sale pe acest tărâm sînt rodul unui îndelung travaliu, al unei probități exemplare, al unei dăruiri ce n-a cunoscut nici o stavilă.

Notele și succesele lecturii au conferit romanelor amintite nu numai o valoare istorică situându-le în succesiunea afirmării unui gen ci un statut de unicatate, de expresii care s-au înscris pe orbita permanentelor. Cu ce a prejudiciat acest statut optica asupra nuvelisticii sale? Și cititorul obișnuit și criticul avizat le-a cercetat de la înălțimea acestor creații care domină întreg peisajul epicii românești. Întrebarea și-a pus-o și George Calinescu încă de la începutul capitolului dedicat lui Liviu Rebreanu „Istoria literaturii române...” — „Că ar fi trebuit să se prevadă în nuvelistica lui Liviu Rebreanu considerabila creație de mai târziu, e lucru discutabil. Sigur că azi descoperim în aceste nuvele liniile operei mature. Nuvelele sînt de fapt niște aspecte. S-ar zice că un pictor de mari compoziții s-a exercitat desenînd detalii: brațe, pumni strînși, picioare, în vederea unei imense pinze, ce se ghidează a fi din cimpul vieții rudimentare”. Și încheind paragrafele dedicate nuvelor pe care le consideră „îngălbenite” George Calinescu subliniază faptul că ele „arată raza exactă de investigație psihologică a scriitorului”. Dar mai semnificativ mi se pare faptul că analiza romanului Ion debutează astfel: „Ion este pinza enormă, ieșită din aceste dibuiri de detalii”. Mai sever Eugen Lovinescu susține că „Adevărata situație literară a lui Liviu Rebreanu începe după război odată cu Ion. Nimic

din ce a publicat înainte nu ne putea pune să prevedem admirabila dezvoltare a unui scriitor, care a început și a continuat vreo 10 ani, nu numai fără strălucire dar și fără indicații de viitor. Eugen Lovinescu nu înscria nici nuvelele cele mai cunoscute, cele selectate ca fiind pe deplin reprezentative precum Golanii, Răfuiața, Frămintări, Calvarul în zodia esteticului considerînd că ele „nu conțin altceva decît elementele unei literaturi curente”. Dar și într-un caz și altul nuvelele nu sînt privite ca entități, ca lucrări cu o autonomie literară ci mai degrabă ca materiale ce vor intra în marile construcții.

O nouă lectură prilejuită de apariția la Editura Albatros a unei selecții din nuvelistica lui Liviu Rebreanu cu titlul Golanii, antologie datorată celui ce a depus o activitate cu totul laudabilă pentru editarea operei lui Liviu Rebreanu în condiții de o riguroasă acuratețe științifică și anume cercetătorul Nicolae Gheran care semnează și un documentat studiu și un prețios tabel cronologic — cred că modifică această perspectivă. Nimeni nu poate contesta un fapt evident: recunoaștem personaje, întâmplări, situații și uneori chiar schema

conflictuală și tipologică a romanelor maturității sale, în nuvele. De aici aceea splendidă imagine călinesciană citată la începutul cronicii noastre. Întrebarea pe care ne-o punem acum cînd cunoaștem datorită recentei ediții a „Jurnalului” lui Liviu Rebreanu și cele mai multe din mărturisirile sale cu caracter autobiografic este în ce măsură putem considera nuvelele sale drept simple exerciții sau mai degrabă expresia acelor obsesii pe care le aflăm de-a lungul operei marilor scriitori. Recitirea nuvelor, a paginilor cu caracter de confesiune destul de numeroase și a conferințelor sale dedicate împlinirii unui veac de la apariția primei nuvele românești „Alexandru Lăpușeanu” de C. Negruzzi toate ne duc la următoarea concluzie: acest capitol al operei lui Liviu Rebreanu nu are o existență subsidiară, nu trăiește ca o proiecție inversă a romanelor sale, nu

constituie doar materialul disparat al marilor construcții ci reprezintă dezvoltarea organică, împlinirea treptată, prin apariții și reapariții, enunțări și dezvoltări, prin detalii sau prin elemente de fond ci reprezintă succesiunea logică a încheierii și dezvoltării operei sale. Dar a unei opere care își definește de la bun început substanța filozofică și etică, a unei opere care s-a împlinit artistic dar s-a structurat de la bun început din perspectiva viziunii ei asupra lumii și a vieții, care așa cum spune George Calinescu a fost fundamental tragică. O lume bîntuită de nefericire și de nefericiri, o lume în care orice vis nu se dovedește decît o iluzie și orice iluzie se prăbușește violent, în care orice aparență de liniște și de înțelegere ascunde un infern. O lume de oameni nu atît bătrîni ci îmbătrîniți înainte de vreme, mult înainte de vreme. O lume a regretelor nu atît pentru că viața a trecut ci pentru că a trecut în contratimp și că de-a lungul anilor ai purtat masca mulțumirii, a înțelegerii cu cel de aproape, de care totul te despărțea și nimic nu-ți crea sentimentul apropierii. Cea mai mare parte a lucrărilor lui Liviu Rebreanu care se înscriu în aria acestui gen au apărut într-un climat literar dominat de prezența cantitativă și calitativă a nuvelei și schiței. Fenomenul a fost diagnosticat cu una din acele fulgerări ale geniului său de Nicolae Iorga care în martie 1904 avea să scrie un articol antologic, care definește mișcarea de la începutul secolului. Articolul apărut în paginile Sămănătorului se numea Povestitorii de ieri și cei de astăzi: nuvelisti și scriitori de schițe și analiza producțiile semnate de I. Al. Brătescu-Voinești, Constanța Hoșoș, I.A. Bassarabescu, Vasile Pop, Mihail Sadoveanu, Ioan Adam, I. Ciocirlan, C. Sandu Aldea, N.M. Beldiceanu. Deși nu-l numește în acest articol și Ion Agărbiceanu deoseori comentat de Nicolae Iorga în paginile Sămănătorului în această perioadă și el trebuie adăugat acestui tablou.

Dintre toți aceștia puțini au rămas în istoria literaturii dar toți laolaltă creau atmosfera specifică epocii dominată de nuvelisti, povestitori, autori de schițe. Aceasta era atmosfera în care s-a format tinărul Liviu Rebreanu. Să amintim că atunci cînd apărea articolul lui Nicolae Iorga, Liviu Rebreanu împlinea 19 ani. Orice scriitor este tributari epocii în care s-a format, orice scriitor primește impulsurile atmosferei literare pe care o ilustrează sau dimpotrivă caută o contrazică. Liviu Rebreanu nu a fost numai cel ce a revoluționat structurile romanului românesc astfel încît afirmația că există două epoci în istoria acestui gen: cea dinaintea și cea după Liviu Rebreanu e perfect adevărată și nu a fost infirmată ci și cel care a dus nuvela și schița românească din primele două decenii ale secolului pe culmile ei. Și deoarece după aceea puține vor fi momentele mari ale nuvelisticii românești, prozatorii printre care și Liviu Rebreanu abordînd numai la mari intervale de timp și fără continuitate — în afara lui G.B. Mihăescu — acest gen putem afirma că el a dus pe culmile cele mai înalte nuvela românească. Spre deosebire de roman pe acest tărîm, Liviu Rebreanu a pornit de la nuvelistica din vremea formației lui, în mod direct, prelînd motive, tipuri și nu o dată situații așa cum a dovedit în substanțialele note ale primelor trei volume din monumentala ediție critică N. Gheran și cum s-ar

mai putea dovedi mai ales cu exemple din I.A. Bassarabescu și Brătescu-Voinești. Cum spuneam mai sus prin ei sau independent de înaintașii și contemporanii săi, Liviu Rebreanu a suferit în mod pozitiv influențele dominante ale timpului în primul rînd Cehov și Gorki. Cu toată acestea cine privește atent nuvelele primelor două decenii ale secolului nostru care au precedat nuvelistica lui Rebreanu sau pe care după 1910 acesta le-a însoțit va observa că fiind al epocii sale pinza confundarea cu ea captîndu-le toate fi loanele autorul „Golanilor” a încheiat în mod strălucit epoca pregătind intrarea în era romanului. Prin ce se deosebesc nuvelele lui Liviu Rebreanu de cele ale contemporanilor săi? Mai întîi prin absența sentimentalismului, a oricăror pretenții în împlinirea unui vis, a unui gînd a unei dorințe. De aici derivă sentimentul tragic al nuvelor sale despre care vorbeam la începutul cronicii noastre. Chiar dacă întîlnim o adiere sentimentală, ca la I.A. Bassarabescu sau Brătescu-Voinești momente de poezie, de vibrație sufletească acestea nu fac altceva decît să pună în evidență această condiție tragică a omului pe care totul, dar absolut totul îl reduce la condiția tragică. Nimic nu încălzește și nu înseninează această atmosferă, nici un zîmbet de îngăduință, nici o privire îngăduitoare pentru că pașii eroilor săi îi duc în mod implacabil spre prăbușire. Nu numai mizeria fiziologică și materială ca la Sadoveanu sau Agărbiceanu ci acea necontenită frămîntare în gol, acea cădere continuă cu atît mai dureroasă cu cît survine după clipe de euforie. Prăbușirea e un leitmotiv al nuvelisticii lui Liviu Rebreanu care se însoțește cu umilința, cea de a doua dimensiune a universului său uman.

În nuvelistica românească a aceluși timp nici unul din autorii citați și care au dat genului lucrări reprezentative, definiții n-a topit cu alita vigoare cele două dimensiuni într-o unică perspectivă de viață precum Liviu Rebreanu. Prin această romancierul de mai târziu a creat în nuvelistica sa o lume, văzută organic, o lume structurată pe cîteva dimensiuni esențiale. Universul înfățișat compus deopotrivă din lumea fărînească, periferică și orășenească, din medii, profesioniști și condiții profesionale deosebite și închează toate direcțiile de afirmare ale nuvelei și schiței de la începutul veacului văzîndu-le din perspectiva amintită aceea a prăbușirii și a umilinței.

În comunicarea sa academică dedicată centenarului nuvelei românești la care ne-am referit Liviu Rebreanu spunea: „Dacă am înfățișa într-o diagramă istoria nuvelei românești, coordonatele valorii artistice ne-ar da nu o linie curbă, urcîndă ci una dreaptă, orizontală”. Credem că o nouă lectură a nuvelor lui Liviu Rebreanu justifică într-un totu optica sa de acum 44 de ani: potențînd atît de bogata producție a nuvelisticii românești din primele două decenii ale secolului, ea le include, încheind o epocă a nuvelei și a schiței noastre și anume epoca ei cea mai bogată și cea mai fertilă Preludiu al marilor sale romane dar și final a două decenii de maximă eflorescență a unui gen, nuvelistica lui Liviu Rebreanu reprezintă un capitol de seamă al creației sale, un moment esențial în evoluția genului.

Lectura antologiei recent tipărită de Editura Albatros este edificatoare în acest sens și reprezintă o binevenită întîlnire cu un moment de referință al prozei noastre.

VALERIU RĂPEANU

* Pe marginea antologiei „Golanii” apărută la Editura Albatros.

Să recitim împreună

Sîntem sesizați telefonic și în scris că două din poeziile semnate de Adrian Păunescu în numărul 26 al revistei au arătat cu versuri inversate. Restituim astfel textul exact al poemelor așa cum le-a conceput autorul.

Puterea s-alegi

Între noi e așă pînă, nînt,
Între noi e echilibrul e frînt
Și nu știi de ce sînt, ci: mai sînt,
În grădina cu lujerul sînt.

Și deodată mă simt vinovat
Pentru clopote mari care bat
Că ești fată și eu sînt bărbat,
Că la vară vei merge într-un sat.

Pumnii tăi sînt cuprinși de tumult,
Pare-ar piînge, așa îl ascult,
Nu-nte'eg prin ce dubiu ocult
Parcă simt că te știu de demult.

Înainte e drum, numai drum.
Unde mergi? Pe ce drum să te-ndrum
Cînd parădă-i pierdută oricum,
Ești așa de frumoasă acum.

Și din „lori” e anilor tăi
Voi lua și cei proști și cei răi,
Da: te rog, cit ai încă vîrăi,
Dă-i și inimii tale, mai dă-i.

E un film idiot, înso'ent
Viața în care te duci prea urgent
Și ce-al cărei murdar firmament
Serie grabnic, prea grabnic: the end.

Uite, acest ochiș este tot,
E plăcerea ce proști n-o pot,
Ce să-ți spun, îți sînt dulcele cot
Și-am să fiu doar atît: un robot.

Între noi sînt și vîrste și legi
Și e dreptul ce-l ai să mă negi,
Dar ca oameni și vii și întregi,
Eu îți las și puterea s-alegi.

Dulcea vinătoare

Și casa noastră e într-o pădure
Ce are arbori nenumerați,
E-un parapet suav de frunze pure,
Făcută din rîndea și din nesăț.

E casa noastră dincolo de lume,
E casa noastră dincolo de timp,
Ne dezbrăcăm de orice fel de nume,
În ciu.ă te preschimbi, în leu mă schimb.

Începem vinătoarea pe podele,
Pe lîngă focul urînd so'emn,
Devii îndată tînta gurii mele
Și plîng încheieturile de lemn.

Un muget de materie te cheamă,
Împins de-nstrăinare te doare,
Și tu alergi încendiînd cu teacă
Întregul pe-săgiu codrenesc.

Te-arunci pe geam și fugi peste zăpadă,
Te-mpiedici cînd sînt dimburi mari
cu herbi,
Și vin din intunerie să te creadă
C-o, oarele fanatice de cerbi.

Dar te-mblinzești sub cetina albastră,
Mi te așezi a'ături de grumaz
Și amîndoi intrăm în casa noastră
Și nu mai știm ce-nseamnă ieri și azi.

Și ne tubim ca fiara pe o fiară,
Și n-avem chef de nici un fel de semn,
Chiar dacă moare lumea de afară
Noi n-auzim și casa e de lemn.

Și cînd epuizați un gînd ne-ndeamnă
Spre lumea nominală de la Nord,
Îți spun formal: să ne întoarcem,
doamnă!
Și tu răspunzi formal: sînt de acord.

Pictură lui Ion Popescu Negreni

Chestiunea modernității e pusă atît de frecvent și cu atîta ușurință, încît evocarea ideii de modern în discuția unei opere face cam suspectă întreaga strădunță a criticului. Excesul de dovezi apare îndeobște cînd ceva se lasă anevoie dovedit sau, pur și simplu, nu-i de dovedit. Se observă, totodată, ca problema modernității e lăcitată de regulă la artiștii puțîn sau deloc preocupați de teme înic și profund, de unde sentimentul aproape cronicizat că nu sensul efortului e ceea ce interesează și comportă elogi, cit mișcarea în sine, iușeala deciziilor, capacitatea de a fi cu grabă elocvent, în nu importă care direcție.

În compensație, lucrul unor „tradiționaliști”, adică al unor artiști care, cum spune o butadă, merg înainte privind evlavios în urmă, ne apare, odată deceniile adunîndu-se și odată cu limpezirea esențelor, drept clarviziune și deschidere de drum. E cazul, spre exemplu, al picturii lui Ion Popescu Negreni, a cărui retrospectivă recentă de la „Dalles” a obligat destui oameni de bine la primirea opiniei, la sublimarea ei.

Fără să fie neglițată, în manifestările concepute a arăta importanța unor creatori ce-au dobîndit popularitate, arta lui Ion Popescu Negreni nu a avut, totuși, tratamentul cel mai favorizant. Unele cauze se știu, altele se pot presupune, iar simpatia constantă a colecționarilor și a unui număr însemnat de artiști, care prețuiesc la această pictură nu numai izbînzile în meșteșug, ci și intensă e moralitate, n-au cum să atenueze prea mult melancolia octogenarului. Originalitatea picturii lui Ion Popescu Negreni constă în aceea că rafinarea ei s-a petrecut, am zice, previzibil, pe o seamă de constante, în cîmpul unui ideal. Pentru Ion Popescu Negreni tot ce merită considerație într-o

imagine sînt „valorile de fericire”. Un tablou este ceva ce trebuie să desfete ochiul, să-l deprîndă a vedea în toate ale naturii armonie, culoare cu extaz. Probabil că, dat fiind rîndirea estetică atît de energică, de explicită a creației unora dintre cei mai cunoscuți artiști români de azi, ideile subtile, implicite, niciodată vîntoase ale picturii din cinci decenii semnate de meșterul Negreni par unora date. Adevărul este că un tablou de Ion Popescu Negreni e o llocare a cărui tîrie puțîn se pricepe s-o bănuie. El are viață și dacă te lepezi pentru o vreme de tot ce ai învățat că semnifică regres artistic la tradiționaliști — prin raportare, firește, la progresul slujit de moderni — atunci se ivește șansa de a-i pătrunde frumusețea, de a fi te incredința sufletește. „Viața”, doza de viu a unor tablouri nu se ia decît arareori în discuție și cu o prudență de-a dreptul inhibantă și aceasta deoarece deși mulți artiști socot că „crează”, că dau adică viață pinzei colorate, puțîn, foarte puțîn se pot chema creatori. Proba vitalității unui tablou o facem cîteodată — fără a trage toate învățămintele — în clipa cînd trebuie să ne lipsim de acel tablou. Ajungem să suferim pentru golul ce l-a lăsat într-un chip necunoscut și parcă într-o anume izbăvire. Realitatea tabloului respectiv — realitatea lui plastică și estetică — a devenit ființă din ființa noastră. Colecționarii știu să explice interesant și convingător sentimentul și e păcat că esteticienii, criticii, profesorii de la arte iau atît de puțîn în seamă experiențele afective ale colecționarilor avizați, talentați lor de a sesiza pulsația bioenergetică a imaginii.

Peisajele, naturile statice, portretele și copozițiile create de Ion Popescu Negreni induc la cel ce le cunoaște sentimentul că vibrarea lor are durată, că ea capătă cu timpul puteri noi, că spiritul ce le animă se clasicizează.

TUDOR OCTAVIAN

Constantin Noica sau spre ființa rostitoare

(Urmare din pag. 13)

scurtează sau lungeste el cuvântul pentru a traduce o stare nouă a ființei! Acest lucru care a intrat prin C. Noica în filosofie și filozofie odată cu el. Un lucru prost, simplu din care C. Noica a făcut cheia întregii filozofii a ființei!

Un sistem, te întrebi, în toate aceste cuvinte strălucite, o gândire ordonată, ordonată cum știm că trebuie să fie o filozofie serioasă? Citesc cele trei introduceri și observ că lucrurile se ordonează bine, înaintarea în subiect nu e întârziată, filozoful explică pe puncte și chide cu prudență pirlă noi, dând impresia că lumea spiritului cuprinde cu lejer realul și-l supune judecării ei. Noica nu-i un spirit dogmatic, dar ține câteva dogme (adevăruri). Asta-l face de suspiciuni de a fi un sofist. Sotul este un spirit care nu se mulțumește niciodată cu adevărul. El vrea să burlă propozițiile clare și să încurce adevărul, descoperind la tot pasul apocripul gândirii. C. Noica vorbește de „junglea logică și de demonia logică” din conștiința individuală. Filozofia a apărut, crede el, o necesitate în fața haosului adus de știință. Și filozofia s-a ridicat cu opul la trei tipuri de certitudine: 1) conștiința existenței sinelui, 2) conștiința existenței îngrădite a omului și conștiința posibilității de a ieși din sfera de îngrădire a omului... Imposibil a da seama într-un articol de critică erară despre implicațiile și complicațiile acestui demers. Și, apoi, C. Noica e o însușire pe care el o consideră un sur atunci când vorbește de Heidegger: „se poate povesti”. Asta dovedește că te multă viață în concepte și că sistemul de gândire este mereu amenințat de „demonia” care gândește gândirea și se justifică mereu pe sine, în infinite situații cu infinite nuanțe.

Surprinde la Noica spiritul său iscoditor, place enorm priceperea lui de a desoperi fisurile gândirii autoritare. Desurtes este corectat prin Sfântul Augustin, iar Augustin este tradus într-o ecuație personală. Știința este măsurată cu filozofia și din această confruntare filozofia iese învingătoare: știința creează un univers închis, filozofia reprezintă o ieșire din închis... În astfel de propoziții, omul lui C. Noica nu ezită. Nuanțele, ambiguitățile sunt suspendate. Ideea se exprimă agresiv și categoric. Mândria inolență a stilului noician iese la suprafață și suspendă pentru un moment spe-

culația. Sau, mai bine zis, închide speculația într-o definiție memorabilă. Sint nenumărate formule, propoziții norocoase, aforisme care arată un gust fin de moralist și o inteligență ce știe să pună realul într-o ecuație și s-o deschidă, totodată, spre altă înțelegere. Lumea este pentru el, imi inchipui, o succesiune de cercuri ce trebuie cucerite, călcate încet și precut cu pasul spiritului. De aceea îl plac grecii atât de mult lui C. Noica: pentru că pornesc de la o situație simplă spre a ajunge la esență. Lumea se oferă ca filozofie, lucrurile există ca să fie gândite, iată credința filozofului modern, apropiată la acest punct de gândirea omului grec. Iar filozofia, imi amintesc că scrie într-un loc C. Noica, înseamnă intrarea (sau punerea) în ordine. Într-o ordine a spiritului, bineînțeles. Splendidă cutezanță, înfumurată ambiție!

Dintre ideile lui C. Noica, una imi pare rodnică pentru o discuție despre tipologiele spiritului. Aceea din a doua introducere care deosebește, în privința timpului, între timpul real și timpul rostitor. Cel dintîi, pus sub semnul lui Kronos, este un timp rotitor, al doilea, așezat sub autoritatea lui Zeus, este timpul rostitor. Rostitor de la rost, nu de la rostire. C. Noica nu ne avertizează sau n-avem remarcat eu asupra acestei confuzii. A pune în rost, a da rost, rostui, sint vorbe din altă familie decît aceea a lui a rostii. În scrisul lui C. Noica, în orice caz, a pune în rost este totuna cu a rostii, căci ideea nu vine niciodată la el fără o rostire bine articulată. Vreau să spun: fără frumusețea și demnitatea unui limbaj personal.

Dar să nu pierdem din vedere semnificația celor două timpuri. Timpul rotitor este timpul real și în el lucrurile sint sau devin ceva. Timpul rostitor este, în bună parte, timpul logic („conexiune în act”) și este, prin excelență, timpul creației. El nu are decît trecut și viitor, poate fi comprimat sau extins, nu este ireversibil și poate fi reluat ori cînd... În timpul real trăiește sufletul, în timpul rostitor trăiește spiritul. Unul încurajează, în termenii lui Pascal, spiritul de finețe, celălalt (timpul rostitor) spiritul de geometrie. Însă sfera lor este mult mai întinsă. C. Noica vede și clasifică ființa individului în funcție de acești termeni. Ființa și istoria, lumea realului și lumea spiritului: „Rotitor e sufletul, rostitor e spiritul. Rostitoare e pietatea — plectată, supusă și întoarsă asupra ei însăși; rostitoare e luciditatea, trecînd mai departe, sau revenind asupra-și și numai spre a corecta rînduiala adusă. Rostitor e destinul femeii, revenind la aceleași sensuri, acte sau bucurii, în care vrea să închidă și pe celălalt; rostitor e destinul bărbătesc, încercînd să aducă o devenire întru ființă, în devenirea întru devenire a lumii. [...] Bărbatul rămîne să slujească geniile luminoase ale cetății, nu ale gîntei, ba chiar să privească dincolo de orizontul

cetății, către lumile și rînduielele posibile, valorificînd un alt timp, de care pînă la urmă se vede învăluit și femeia. Căci sensurile ei atît de rafinate par sortite să intre în evanescență — sau poate să-și găsească o altă modalitate de valorificare în viitor — din clipa cînd, ca astăzi, timpul logic reușește să ia întieitatea. Exteriorizarea în feminin și masculin nu exprimă însă, prin ea însăși, dubla natură a ființei umane, căci nu e proprie doar acesteia. Spărtura în sexe există la aproape orice nivel al naturii organice și are, poate, corespondențe și cu ceva de dincolo de ea, în lumea materiei anorganice. Numai că, odată cu omul, timpurile, consubstanțiale lui, s-au valorificat deschis, ieșind din echivocul lor, distribuindu-se și dîndu-și măsura deplină. Dacă e adevărat că timpul real a triumfat pînă ieri în istorie prin primatul femininului, atunci se poate la fel de bine spune că timpul logic triumfă acum prin bărbat. Căci el este întreg în primatul de astăzi al culturii asupra naturii”.

De pe la 1800 trăim, avertizează Noica, în timpul rostitor. Goethe, „omul deplin și fascinant”, omul firescului („un Noe înaintea potopului tehnico-scientist”) este ultima mare intrupare a timpului rotitor, ceea ce vrea să spună: o mare spiritualitate pe bază de natură. Organul lui de simț este ochiul. Pentru spiritualitatea modernă (bazată pe cultură) esențială este urechea. Curios, Nietzsche gîndea altfel decît Noica. Noi, modernii, spunea el, n-avem ureche muzicală, n-avem voce, nu știm să recităm ca anticii... Dar să nu întunec frumusețea acestei disocieri: prin timpul rostitor, Noica înțelege dominația spiritului asupra realului, a creației asupra naturii... Omul modern este, așadar, o ființă rostitoare, un spirit care a învățat să pună lumea în rost și să se pună pe sine în rost... C. Noica nu mai spune (cel puțin aici) dacă omul s-a pus bine sau rău în rosturile lui. Și dacă n-a pierdut ceva, iremediabil, despărțindu-se de ritmurile și formele timpului real, rotitor, natural... Și, mai departe: este omul mai fericit în timpul rostitor, este existența lui mai plină și spiritul său mai liniștit? Știe mai bine ceea ce știe?... La sfîrșitul acestei introduceri în timpurile omului, filozoful ne spune că trăim, cu toții, în orizontul întrebării, timpul nostru este timpul interogativității... Este soluția lui Malraux din *Néocritique* (1976): omul veacului XX nu caută răspunsuri, pune doar întrebări, forma lui de comunicare este colocviul, demnitatea lui se arată în interogație... O soluție neașteptată pentru spiritul lui C. Noica. De regulă, el știe cite ceva și nu se mulțumește niciodată cu o întrebare care nu cuprinde o parte din răspuns. Filozoful (a spus-o de atîtea ori) nu s-ar apuca să caute dacă n-ar fi găsit...

Un supliment de laudă

De mai multă vreme, Suplimentul literar artistic al Științei tineretului pare să se fi așezat într-o formulă bine gândită gazețarească, vie, fără să fie provocatoare, diversă, fără să se risipească, oglindind pulsul fenomenului cultural în cele mai multe din zonele sale. Literatura, filmul, teatrul, artele plastice, muzica, sportul fac obiectul unor interesante dezbateri, interviuri, comentarii. Constantin Sorescu, Mihai Coman, Ioan Lazăr, Miruna Ionescu, Cleopatra Lorințiu, Adrian Pintea, Alex. Ștefănescu, Vlad Mușatescu — semnăturile obișnuite ale gazetei — susțin practic Suplimentul, asigurîndu-i competență, informație, nerv, ritm. Cea mai vie și incitantă publicație literară la ora actuală, a reușit să facă din genericul Patruzeci de ani de cultură românească un prilej de analize aprofundate ale unor opere de referință ale artei și culturii noastre. În numărul 28 din 8 iulie a.c. Constantin Sorescu și Ioan Lazăr semnează două interesante comentarii despre *Cartea Oltului*, de Geo Bogza și despre filmul *Malvinei Urșianu*, *Serata*. La rubrica *Mărturiile unei generații* Mihai Coman conduce o discuție cu poetul Alexandru Andrițoiu. De remarcat problematica de ordine culturală a acestui interviu care se plachează perfect pe titlul rubricii, într-o echilibrată sinteză de confesiune și meditație. Frumoasă ideea paginii pe care Miruna Ionescu o dedică recentei premiere a Teatrului Mic cu piesa lui Camil Petrescu — *Mitică Popescu*. Pete de culoare — tabletele lui Adrian Pintea și caricaturile simpatic-afurite ale lui Linu.

Prietenul nostru, televizorul

Noi, telespectatorii, abonații ai televiziunii, copii mici, copii mari, pensionari și tineri, angajați în diferite activități — scrie în înțeles general, tocmai asta vrem să subliniem de fapt — fiecărui facem mereu cam același lucru în fiecare ceas al fiecărei zile, a fiecărei săptămîni a anului. Și, inevitabil, vedem cam aceleași lucruri în timpul muncii noastre: medicul specialist O.R.L. — nasuri, gîtuși și urechi, lucrătorul din zootehnie — animalele pe care le îngrijește, muncitorul din uzină — subsanșambele pe care le produce, zidarul — cărămizile și mortarul, gospodina — oalele și cirpele de praf și așa mai departe. Și-atunci, în orele de deconectare, de încărcare a bateriilor pentru mine dimineață, pe care foarte mulți ni le

petrecem în casă, nu trebuie să vedem și să auzim, prin prietenul nostru, televizorul, de trei ori într-o duminică pe Marius Teicu sau același grup de bale-rini improvizînd în ritm de vals sau de tango. Sigur că nu avem nimic împotriva lui Marius Teicu, dimpotrivă, îl socotim un excelent profesionist și-i prețuim talentul și munca, e vorba de alcătuirea programelor, de monotonia și lipsa lor de idei fertile. Avem în Capitală și în mai toate localitățile creatori, și artiști de mare valoare care au dovedit, prin rezultatele lor în țară și peste hotare, că au idei și că au talent. De ce nu sint ei chemați să innoiască și să reînnoiască programele, să propună noi formule? Citim undeva că un ansamblu românesc, o formație sau o personalitate artistică a făcut un turneu de succes undeva în lume sau a cîștigat un premiu internațional. Nu e firesc să vedem cum ne-au reprezentat acești artiști pe noi, compatrioții lor? Realizatorilor de emisiuni TV le e cel mai la îndemînă experiența colegilor de

la Radio, care reușesc să elimine monotonia din emisiuni. Iată un exemplu. De ani și ani, emisiunea duminicală „De toate pentru toți” este prezentată mai todeauna de Coca Andronescu și Mihai Fotino, în ultima vreme uneori împreună cu Anda Călugăreanu. Ei pot fi, iată, excelenți actori în postura de excelenți prezentatori. Dar nu toți actorii excelenți pot fi buni prezentatori. Și-atunci de ce să așezăm o pereche de actori cu nume în teatru dar, fără această puțință, în spatele micului ecran să ne anunțe cum ne vom amuza noi imediat? Cui folosește? Nici actorilor, nici emisiunilor, nici nouă. O rubrică vizionată este „Secvența telespectatorului”. E un început. Dar trebuie încercate mai multe formule, trebuie lărgită participarea, consultarea telespectatorilor-abonați la alcătuirea emisiunilor. Nu numai pentru noaptea de Anul Nou se cer mobilizate toate forțele. Viața noastră cuprinde zile de muncă, după-amieze și seri ce le vrem de multe ori liniștite, cu emisiuni deconectante, cu un medica-

ment. Într-un medaliion TV, dragul nostru Amza Pellea — care ne lipsește atît — mărturisea că atunci cînd se pregătește să apară la televizor se gîndește că se duce în vizită la cineva și se străduiește ca prezența lui în casa gazdei să fie dorită și altădată.

Primim la redacție scrisori din partea unor oameni care s-au adresat mai înainte televiziunii, solicitîndu-ne să le răspundem noi de ce dorința lor ca la „Secvența telespectatorului” să fie difuzate și imagini de la manifestările Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar — nu se bucură nici măcar de un răspuns. Sigur, nu ne îngăduim imixtiuni în treburile redactorilor televiziunii, dar colegial amintim despre obligația pe care o avem noi cei din presă, de a nu lăsa nici o scrisoare a oamenilor muncii fără răspuns și de a nu opera cu criterii din afara obligațiilor profesionale.

REGHINA VIRVICI

Cușea Sufletului

Nașul gloriosului național

La începutul lui 1875, la Teatrul cel Mare, conflictul conducere-angajați ia proporții. Frosa Sarandi și Petre Velescu sint „agresivi”, insultă pe Millo. Acesta vrea să-i excludă din „asociație”, dar Comitetul teatral nu aprobă. Millo pierde autoritatea.

C. I. Stăncescu demisionează din postul de director general. I. Brezoianu, membru în comitet, este „desărcinat”.

Scurt interimat Petru Grădișteanu. Și la 4 februarie 1875 este numit în postul de director general al teatrelor Alexandru Odobescu.

Noul director este un învățat, o mare autoritate. Născut în 1834 la București, Odobescu își ia bacalaureatul la Paris. Studiind limbile române și clasice, e preocupat de antichitățile marilor muzee, cercetează operele celebre în domeniul sculpturii și picturii, la Paris și Londra. Întors în țară, se pasionează de arta veche românească, de limbă, folclor. Ministru al

Cultelor și Instrucțiunii sub Cuza, la numai 29 de ani, devine comisar al României la expoziția de la Paris, în 1867, făcînd cunoscut Apusul monumentele noastre de artă. Ales membru al Academiei Române la 36 de ani, duce, împreună cu Alecsandri, în sinul înaltului for, lupta pentru integralitatea moștenirii noastre culturale. Predă la Universitate istoria arheologiei și este aureolat de fama „Fal-sului tratat de vinătoare” (Pseudokinetikos) în momentul cînd Titu Maiorescu îl propune director al Teatrului cel Mare. Nefăcînd politică, se reurge la el ca la o salvare, dat fiind situația deplorabilă a scenei naționale. Își ia postul în primire la 8 februarie 1875.

Din capul locului, directorul Odobescu se ocupă de restaurarea teatrului, ajuns o ruină. Plouă în sală. Tencuiala, coșcovită, se duce, bucăți-bucăți. Scaunele stricate nenorocesc hainele puținilor spectatori. Iar tapetele, jupuite, completează atmosfera, de curat naufragiu... Directorul, după ce inițiază pe lingă Comitetul teatral o comisie auxiliară, în care-l propune pe Alecsandri, pune toată patima-l din tinerete pentru teatru în bătaie, lupînd cu destule greutăți, scoțînd la liman edificiul, reușînd să-l aducă la starea impunătoare, nobilă, dintru început. Il înlocuște, introduce un nou sistem de iluminat, înzestreață scena cu decoruri, mobilier. Decorurile din hîrtie și carton, ce prisosesc teatrului, decide să fie donate orașelor de provincie cu săli, pentru a servi trupelor de turneu. Se îngrijește de confecționarea costumelor, de achiziționarea instrumentelor muzicale. Totodată, pune suflet, din plin, să îmbunătățească viața nenorocită a actorilor. Prevădește încheierea unei convenții cu o trupă de artiști români, care să cuprindă douăzeci și doi de membri, la care să se alăture șase elevi și șase eleve, elemente înzes-

trate. De asemenea: un director de scenă, un conducător muzical, regizori, sufleri.

Piesele urmează să aibă aprobarea comitetului, una din repetițiile generale obligatorii să fie dată în prezența directorului.

Savantul-director instituie un concurs cu premii pentru două lucrări originale, cu subiecte naționale din istorie, cea mai valoroasă îndrituită să deschidă, solemn, viitoarea stagiune. Premiul pentru dramă, 800 lei; pentru comedie, 600 lei.

17 mai 1875: Alexandru Odobescu schimbă numele teatrului.

După ce aranjează ca lira și măștile de piatră de deasupra frontispiciului să fie înălțate pe postamente, în soare, simbol al poeziei dramatice, pecetuieste, în bronz, noul nume: „Teatru Național”.

Cuprinzătoare nouă denumire dă justificată mîndrie românească slujitorilor scenei, aceeași simțîndu-și misiunea individuală legată de destinul națiunii.

Sint mai multe oferte pentru preluarea concesiunii teatrului. Odobescu o preferă pe cea a lui Pascaly, cu care fusese coleg la „Sf. Sava”. Intervine pentru un împrumut de 2.000 lei, bani necesari corifeului pentru alcătuirea companiei. Durata concesiunii pe cinci ani, 1875—1880.

Odobescu participă la ele, veghînd buna lor desfășurare. Mulțumit de a fi refăcut localul, vrea să facă o deschidere strălucită, pe măsura falnicului edificiu. Are de furcă cu actorii, învechiți în rele... Mulți neglijează textul, nu-l învață pe de rost, și mai mult „trag” cu urechea și ochii la sufler. În altă privință, piesa aleasă fiind istorică, directorul urmărește respectarea strictă a adevărurilor, costumația adecvată, montarea care să aducă în totul epoca respectivă, cu patina timpului trecut, înălțător. Este în sufletul lui o vibrație românească, ce-l onorează.

Dar, iarna se aşază devreme, își face

de cap, zăpezile abundente căzute peste București zădărnîcînd pașii spectatorilor la primul spectacol al Teatrului Național. Lume puțină.

Seara deschiderii, 26 decembrie 1875. Luminat à giorno, impunătorul edificiu se întinde la drum, năzuit glorios de cei cu sufletele încălzite de mari speranțe. Face impresie iluminată, trecerea de la luminări la gazul aerian. Imensul candelabru este o explozie orbitoare, arbore de cristal în feeria poveștilor dramatice... Apele amețitoare ale oglinzilor multiplică freamătul evenimentului, în timp ce șiragul luminilor rampei, la irumpere, e collier maiestros la gitul statuar al unei vestale. Foaierele, pretext de mondenitate și discuții aprinse, la pauză, oglinde, prin busturile și tablourile marilor scriitori, venerația directorului îndreptată, nobil, celor ce au smuls azurului frumuseții pentru existența umană.

O emoționantă ambianță de distincție, de fior elevat, impuse de cuibul culturii românești, reînnoit. Și în vreme ce pe scenă, piesa în patru acte a eruditului V. A. Urechia, „Curtea lui Neagoe-vodă” — cu Pascaly, Ana Popescu și Ștefan Vellescu în rolurile principale — este mai mult o desfășurare de tradiții cu ecou național, lira și măștile după frontispiciu domină viforita de-afară, de-acum înaintea, pentru totdeauna.

Alegerile din iunie 1876 aduc ca președinte al guvernului pe Ion Brătianu. În iulie, Alexandru Odobescu este înlocuit la direcția generală a teatrelor cu C. Cornescu.

Deci, fulgerătoare direcție Odobescu lasă cinstire actorilor români numele sacru al teatrului, „Teatru Național”, incontestabil prevăzîndu-i gloria.

GABY MICHĂILESCU

Un muzeu in labirint

Tonitza sau victoria învinșilor (IV)
Confesiunea continuă

Tonitza. Autoportret

Există uneori o arsură în vorbele lui Tonitza, căreia e greu să-i dăm un singur înțeles. Tinăr încă, el își închipuie astfel povestea artistului. O privighetoare cade oboșită. Omul o închide în colivie. În noaptea următoare, privighetoarea nu mai cântă. Jignit, omul o așvirlă unei pisici care își înfige colții în teasta privighetoarei. Cuprins subit de remușcări, omul alun-gă felina și împiază stîrvul cu o stupidă religiozitate...

De ce spune, totuși, un pictor aflat în plină efervescență creatoare această poveste? Ea nu e lipsită de țilc, dar ar fi sunat parcă mai bine în gura știrbă a unui Rembrandt bătrîn. Peste patru ani, într-o scrisoare adresată lui Ionel Teodoreanu, Tonitza mărturisește, abrupt: „Simt că nu mai merge. Am ajuns la un fel de exasperare. Nu mai pot să sufăr pensulele și-mi vine să distrug tot ce produc”. Nu cumva această ură împotriva vopselelor e, însă, o dragoste strigată altfel? N-a spus chiar Tonitza că „un artist care n-are momente de o sfîșietoare descurajare nu e un adevărat artist”?

Și bănuiesc că avea dreptate. La adevărații artiști, descurajarea nu e, probabil, decît o purificare dramatică a curajului; un mod de a-și arde aripile, pentru a le crește altele; un impas, dar un impas de care ei au nevoie pentru a-și scutura talentul de zgură și pentru a-și apăra de primejdii. Căci prin chiar natura misiunii pe care și-a asumat-o, de confident al destinului, artistul a fost constrins la un gest imprudent, de a se scruta pe sine însuși mai mult decît o fac alți oameni care pot, la urma urmei, să se ignore, refuzînd oglinda pentru alte motive decît cele legate de toaleta zilnică. Artistul nu are această posibilitate, el e obligat să se uite peste umărul lui Narcis, cu riscul de a părea insolent celor care nu-l înțeleg și tocmai de aceea, fiindcă și-a luat îndrăzneala de a căuta în sine o explicație pentru tot, trebuie să-și ia, adesea, și o minimă precauție: să se lase ars pînă la os de indoliență pentru a-și regenera elanul inițial, pentru a-și păstra, curată, imprudența, ferindu-se de capcanele în care alunecă, fatal și lamentabil, toate egolatritele. Descurajarea împiedică orgoliul să devină trufie, iar crizele de deznădejde devin un purgatoriu al speranței.

„...Baudelaire are și aici dreptate; frumosul nu există decît în mine. Natura, fără contemplatorul ei, artistul, e un lucru mort. Ea e numai pretext. Scopul este altul: dezvăluirea eului meu intim”. Citită superficial, această declarație a lui Tonitza pare, la rîndul ei, o provocare juvenilă. Ea e de ajuns de ostentativă, și lipsită de diplomație, într-o lume în care se face diplomație și cu moartea, pentru a ne da această impresie. Și nici nu ne-am dezmeticit bine din ezitări, că pictorul ne aruncă mînușa din nou, parcă și mai puțin politicos: „Singura mea preocupare a fost: să mă aflu pe mine însumi”. Scurt. Categoric. Nu e prea mult?

Intrebare lipsită de sens. Nu e niciodată prea mult ca un om să ne vorbească despre sine. Sintem liberi să nu-l ascultăm dacă nu ne interesează confesiunea lui. Iar dacă ne interesează înseamnă că am recunoscut în vocea lui ceva care ne aparține și nouă. Nimeni nu e atât de singur încît să poată vorbi exclusiv în numele său.

O retorică uzată care își închipuie că elogiază omul elogiindu-l în sine, dîncolo de faptul că el e uneori grandios, alteori miserabil, s-ar grăbi să speculeze o cunoscută afirmație a lui Tonitza, „Artistul e născut om”, pentru a ne vorbi de partea cea mai emoționantă a operei sale, portretele, împingînd-o astfel sub semnul prăfuit al frazelor pe care urechea le înregistrează mecanic. Dar adevărul merită să fie pus în evidență în starea lui frustă, care-l apropie de destin. Tonitza nu a optat dintr-un considerent programatic să picteze chipuri omenești. El nu putea picta altceva tot atât de bine. A încercat într-o vreme să devină impresionist, s-a chinat pînă la durere, cum mărturisește singur, să picteze atmosferă. N-a reușit. A vrut să picteze peisaje. N-a izbutit nici asta. Chiar și florile pe care a învățat de la Luchian să le iubească sînt o excepție. Vocația sa era să picteze oameni, fețe omenești și să refuze pe aceste fețe ura. Ura care, zicea Tonitza, n-a creat și n-a vindecat niciodată. Dimpotrivă, a imbecilizat și a dezagregat. De aceea, chiar cînd n-a avut parte de înțelegerea și de simpatie, a căutat numai „înțelegerea și simpatia omului”, de care sufletul său avea nevoie. Se plîngea că nu putea lucra după modele de ghips, că natura îi dădea migrene și că prea multe detalii îl dureau. În schimb, scruta cu aviditate chipurile copiilor, deoarece mai ales ele îi ofereau ceea ce căuta. Tonitza ne-a lăsat astfel, în ciuda naturii sale impulsive, exemplul unei admirabile consecvențe. N-a răzicit pe drumuri care nu erau ale lui. Poticnindu-se, cîzînd, ridicîndu-se, a făcut-o pe drumul său, așa cum a dorit, înțreg, sincer și sălbatec. Citadin prin excelență, crescut în țirgurile moldovenești, nu e fascinat de „bătrînul de la Cimpina”, Grigorescu, despre care crede că a spus tot ce era de spus în domeniul idilei rustice. Îl fascinează ființe istovite de o viață încă netrăită, melancoliei care ne amintesc de Botticelli, adolescenții în care puritatea e ușor bolnavă, iar senzualitatea nu are destul îndrăzneală. Tăceri în care inmgurește teama de ceea ce s-ar putea întimpla, stări de spirit care spun toate, într-o confesiune continuă, o unică și mereu reluată poveste, a pictorului. A unui pictor pesimist? Nu. Acești învinși au, de fapt, victoria lor, fiindcă înlăuntrul înfringerii au aflat nu indiferența, ci tristețea, iar înlăuntrul slăbiciunii puterea de a ne emoționa. Și nici una dintre aceste ființe fragile nu este total dezarmată; tandra lor neputință se răsucesce în blazarea noastră ca un burghiu. Trebuie să plecăm din muzeu ori să închidem albumul dacă vrem să ne păstrăm întreaga rezervă de nepăsare. Altfel, riscăm să devenim mai buni.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Constantin Beldie

Nu mai sîntem mulți care să-l știm pe Constantin Beldie. Cei din generația de azi desigur n-au cum iar cei din generația lui sau mai tineri decît el, rînd pe rînd și-au luat locul în primatorul și nesăturatul latifundiu lutos al liniștilor și al incremenirilor plumbuite, de unde niciodată nu ne va veni semn sau veste.

Tudor Vianu și Perpessiciu, căror le-a fost prieten, au plecat și ei după el, ca și Octav Onicescu mai de curînd. Doctorul Nicolae Vătămănuș, memorialistul unui București dus — amic tirzieinic al lui Beldie — s-a stîns împreună cu soția, în tragicul seism de la 4 martie 1977, dar în lucrarea lui găsită în manuscris, în grămizile de dărîmături și de moloz și tipărită postum din gînduri cucermece, icoane și fotografii de bucureșteni, îi schițează un tandru și colorat portret din ultimii ani de viață. Și cred — fără să greșesc — că mai supraviețuim foarte puțini dintre cei ce l-am cunoscut bine în activitatea lui, care i-am apreciat strădanile și inteligența, cultura și talentul, inițiativele și omenia, cinstea intelectuală, generozitatea și sensibilitatea și, între aceștia, îi voi numi pe academiicianul Al. Rosetti, prestigiosul nostru lingvist și filolog, și pe Serban Cioculescu, rigurosul critic și istoric literar, care în succintelele lui „Breviare” din România literară continuă cu consecvență să fie același paznic credincios al adevărului și al exactității și același judecător prob și obiectiv al creației scriitoricești și care într-unul din obișnuitele lui eseuri de dată relativ mai recentă mi se pare — dară memoria cumva nu mă trădează — că s-a anecat peste amintirea lui, încălzînd-o și reactualizînd-o.

Constantin Beldie s-a născut în București la 8 septembrie 1887 și și-a sfîrșit zilele tot aici la 11 iunie 1954. De obîrsie țărăneasă, tatăl din comuna Stroesti-Arceș iar mama de la Dopca-Brasov, amîndoi muncitori de ogor. Tatăl, encașat ca nichier pe șoseaua care se construia în secolul trecut, între București și Bolintin, părintii se strămută în capitala țării unde Constantin Beldie își va absolvi școala primară, apoi gimnaziul Șirna și o singură clasă la liceul Sava, evadîndu-se prin nașterea de învătătură și printr-o asurtină a minții josiță din comun. Decesul neastentat și prematur al mamei îl obligă să-și rostuiască singur destinul, trezîndu-și examenul de liceu în particular, în timp ce ocupa fiind încă minor funcția de învățător de sat la Șotriș-Prahova și la Mărtinești-R. Sărat. Bacalaureat, se înscrie la Universitate unde își ia licența în litere și filozofie, remarcat de profesorul C. Rădulescu-Motru

care și-l va apropia ca pe un destoinic colaborator.

După moartea mamei nu i-a fost ușor; a trebuit să-și câștige existența singur. Așa încît în vremea studiilor universitare și-a asumat contra unui salariu derizoriu și funcția de bibliotecar al facultății.

Între 1908 și 1916 i se va încredința postul de secretar general de redacție al publicației Noua revistă Română iar după cel dinții război mondial, adică între 1919 și 1928, aceeași funcție a deținut-o și la revista Ideea Europeană, ambele scoase și conduse de Rădulescu-Motru, unde și-a început o laborioasă și foarte prețuită prezentă publicistică.

A mai ocupat același post — de secretar general de redacție — la cotidianul Cuvîntul fondat de Titus Enacovici — primul ziar de factură modernă lesit la noi — a cărui schemă grafică a rezultat din schimbul de păreri și din silintele exclusive ale lui Cezar Petrescu și Constantin Beldie. Transformările „Cuvîntului”, ca directivă politică și ideologică, au intervenit după decesul lui Titus Enacovici, cînd nici Cezar Petrescu, nici Beldie, împreună cu mulți alții încă, nu mai făceau parte din componența redacției.

Dar concomitent cu aceste muncel el nu și-a părăsit profesoratul. Timp de 34 de ani, din 1913 pînă la pensionarea din 1947 pentru limită de vîrstă, și-a slujit catedra cu o abnegație și o conștiință exemplare numai în învățămîntul tehnic secundar din București și anume la liceele industriale nr. 1 și 2 unde a predat limba română și un curs de „Organizarea întreprinderilor industriale” pentru care s-a titularizat cu examene și lucrări de specialitate și în care calitate a primit variate însărcinări de a da funcționalitate unor importante servicii de stat ca: „Recensămîntul general al populației” din 1930; „Regia publică comercială a monitorului oficial și a imprimărilor statului”; „Regia publică comercială a lăteriei de stat” și „Grupul mecano-grafic comun de mașini statistice ale statului”.

Între 1924 și 1930 a fost ansaiat la excepționala Editură „Cultura Națională”, ca să ne dea marile lucrări comemorative Dobroea și Ardealul după ce mai înainte ne dăduse „Arhiva pentru știința și reforma socială” și publicațiile economice, sociale și filozofice, apărute sub conducerea lui Virgil Madgearu, Dimitrie Gusti, Ion Rădulescu și Rădulescu-Motru cu și cărțile didactice ireproșabile și atrăgător imprimare, pentru prima oară la noi.

În perioada de după primul război mondial, mai precis, în 1919, sub egida periodicului „Ideea Europeană” inițiază și face să apară colecția „Cărilor Galbene”, o serie de broșuri care în fond erau eseuri și care au fost foarte bine primite de presă și de lectori. Prima e intitulată Ce vrem (Catehism pentru suflete nehotă-

rite) și Glosa spiritului care resc (Încercare anti-intelectuală), amîndouă cu un caracter gramatic, curajoase ca gînc punct de vedere, amîndouă de Constantin Beldie. Citez cuvîntul explicativ care în rează colecția: „Colecția C Galbene își propune să aleacă o alegere selectă și critic direcțiunea unei înțelegeri libere a chestiunilor culturii politice, literare și artistice vremii; cu deosebire atenție spre tot ce înfățișează un i mai nou, o interpretare mai cundă și o exaltare mai s a Vieții”.

A treia broșură este semnată D. Ioanțescu, tot eseu, cu Un anostol al vieții mo William James. Sint singure care le-am văzut din mai anuntate că vor apărea. Spiritului cărtăresc are o față datată „septembrie 1918” dedicăție „Băiatului meu, Al dru”.

E unicul său copil, Alex C. Beldie, om de știință me pe care îl știam doctor inginer profesor în învățămîntul superior conferențiar sau titular de dră la Institutul pentru studii lemnuului și șef de laborator Institutul de cercetări forestiere. Nu știu dacă mai funcționează aceste calități sau dacă va fi și el vîrsta pensionării. În caz, sint două generații care din aceeași matcă rurală — ești Argeșului — care dealtă dat în varii domenii încă de valori.

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Răsuflarea porumbelului

Deci, la etajul șase al unei clădiri din centrul Bucureștiului, pe pervazul ferestrei — o fereastră amplă, cit un ecran de cinema „de cartier” din alte vremuri — se oprește un porumbel. E iarnă. Ger. Porumbelul suflă oboșit, iar marele poet îi zărește, în aerul orașului meu, respirația albă. Un nor. O mică statuie în risipire a fragilității.

Momentul de neuitat l-a evocat cîndva, într-un superb poem în proză, Geo Bogza. Astăzi, la vîrsta pe care o are, bucureșteanul de adopțiune Geo Bogza scrie și citește folosind o lupă cit trupul unui porumbel.

Iată o pasăre din orașul București, un mare poet din același oraș, un mare prozator (Fănuș Neagu a scris cîndva despre caii albi din cetatea lui Bucur), iar respirațiile lor se amestecă. Și se amestecă în văzduhul pur și impur respirațiile trecătorilor cu servetele, ale zidarilor de pe schele, ale copiilor ce fluieră, ale teiului de peste drum care (ca un amor din adolescență) mă ține de vreo două săptămîni într-o continuă, delicioasă stare de ameteală, ale vrăbiilor și rîndunicilor și guguștiucilor și (de ce nu?) ale tigriilor cu burțile supte și ale elefanților din grădina zoologică. Aerul pe care-l inspirăm și care ne inspiră e făcut din respirații. Și poate tocmai de aceea, fiind el, aerul, opera noastră comună, ne unește și ne face să rămînem, solidari și fraterni, alături.

Alături, de pildă, de vînzătorul de ziare de la iesirea stației de metrou. Un invalid. I-am dat zece lei, am luat ultimul număr din

mereu interesanta revistă Magazin istorie și m-am îndepărtat.

— Hei, am auzit. Veniți înapoi! Cetățeanul cu ziarul!

Era un strigăt de bărbat. Eu, nefiind „cetățeanul cu ziarul”, mi-am văzut de drum. Peste un minut m-am trezit apucat de umăr și am tresărit speriat.

— Ce s-a întimplat?

Era invalidul.

— Întoarceți-vă! Ați uitat să luați restul.

L-am urmat, pocăit, pe omul în cirji care gîfîia. Nu știu ce i-am spus, probabil că mi-am exorimat mirarea, pentru că bărbatul, privindu-mă ostil, a precizat:

— Eu nu sint din categoria aia...

— Ce categorie?

— Păi chiar ieri au venit doi să ia un ziar. Unul s-a făcut că se împiedică și a dat peste mine, în timp ce celălalt îmi întindea o monedă și mă ținea de mîină. După ce-au plecat, m-am trezit că-mi dispăruseră din buzunar o mie două sute de lei. Un timpit!

— Care timpit?

— Eu! Ei își făceau meseria lor de hoti. Iua-i-ar... Dar eu de ce n-am fost atent? Noi, cei din cealaltă categorie...

Și din nou întrebarea mea, naivă poate:

— Ce categorie?

— Cum „ce categorie”? Categoria oameni cinstiți. Doar n-o să mă lăcomesc eu la parolele dumitale, numai pentru că ești zăpăcit...

Am încasat ceea ce se cuvenea și încasez și l-am lăsat în urmă pe bucureșteanul meu, posesor al unei etici inventate de el, netă și originală. Și de loc lipsită de generozitate. Etică nu de bucureștean (nu cred că există o morală anume a bucureșteanului), ci a unui bucureștean. Noi, cei de pe aici, avem fiecare principiile noastre și nu prea semănăm între noi, nu sîntem trași pe același calapod.

Iată umbra porumbelului deasupra vînzătoarei de la centrul alimentar de unde un amic al meu, locuind într-un cartier nou (chiar

el îmi povestește) cumpără zil lapte și piine. Mi-o, imaginez: femeie tinăra, plină de grație, cu îi întinde cu un gest calm piinea sticla de lapte — sau îi sfătuie cu prietenie să revină mai tîrziu peste o oră sau două cînd sose un nou transport de marfă, n proaspătă: Și iat-o și pe colega — tot tinăra, și chiar frumgă — luînd banii, uitînd să dea res și trîntind piinea pe teighea parcă ar bate cu pumnul intrubirou imaginar. „Piine fără se aveți?”. „N-avem!”. „Bine, dar pe raft, în soatele dumneavoastră „Atunci na!” Și piinea — ori de proaspătă ar fi — face bum teigheaua de lemn, și tot bum fa și în creierul tău oboșit. Iar amic meu mă asigură, cu toată serio: tatea, că e destul ca persoana să uite la sticla de lapte și lapte se acrește pe loc, că e destul să uite la fiine și piinea devine bru de piatră Bucureșteancă și ea, buc reșteancă și tovarășa ei — ce să faci? Oraș mare, suflete mult! Uneori, la cite cineva, și multă li să de suflă...

Dar eu nu pot uita porumbelul văzut de Geo Bogza și mă gîndesc că suflarea lui inocentă întîlnesc respirația bărbatului despre care am mai scris, a bucureșteanului absolut, a pavatorului! După ce așternut, sub ochii mei, pe trotuarul de bitum fumezînd și lănetezit îndelung cu unealta „îndemînică” de lemn, a început să piioie, ingenunchent, cu palma de chisă — în cadrul unui subliu „control de calitate” — mingîm străzile orașului unde ne-am născu și trăim soția mea și cu mîin unde s-au născut și nu mai trăies mîică-mea și amîndouă bunicii mele. Sint aceleși străzi și aceleși trotuare, alte străzi și alt trotuare, mai noi, riguros alinați — și pavatorul trăgea o linie bîină între prezent și trecut, într prezent și viitor, cu restul lui d o înfîntă gîncăsie, delicat ca res pirația unui porumbel.

FLORIN MUGUR

atelier literar

G. Dumitrescu

Al-R. Tambu : Există un flux liric (chiar prea impetuos și prea înfrigorat) pe care însă, de cele mai multe ori îl incomodează, pină la desfigurare, și trădare, expresia, năvala dezordonată a vorbelor — prea multe și, adesea, rău alese, rău imbinat, într-o grabă furibundă, plină de riscuri (siluirea cuvintelor, combinarea forțată, în disprețul gustului și uzanțelor comune, dacă nu sint asumate de o inspirație majoră, de talent superior, de geniu, rămân niște simple stridente bovarice...). Luați-o deci mai domol, cîntăriți mai bine cuvîntul și nu vă feriți de „asfaltul abia turnat”?! (metaforă aberantă și stingeace, tipică pentru faza în care vă aflați!). Viitoarele manuscrise vor fi cu siguranță mai bune.

Anca B. : Paginile sint îngrijit scrise, cu o anumită amănunțime analitică și, cu toate că nu se pot trage toate concluziile, nu e inutil să vă continuați încercările.

Catrinel Ieremia : Pentru tema aleasă, vă lipsește încă experiența de viață, posibilitatea de a intra în mod plauzibil psihologia unei alte vîrste etc. De unde, unele naivități, unele elemente riscante, necoavăgătoare. Încercați, deocamdată, să redați lucruri mai aproape de vîrsta și experiența dv.

Mirela Breban : Un început luminos, promițător, plin de candoare și naivitate. Adică, motive de a insista, de a perfecționa mijloacele și cunoștințele, de a depăși cele mai bune rezultate de pînă acum („Furnicile”). Tîneți-ne la curent.

Radu Balan : Predominantă, din păcate, e contecția, „lucrul manual”, compunerea convențională, prea rar însoțită de o vibrație, de un zvon liric. Rămîne întrebarea dacă aceste rare fulgerări de poezie

ar putea căpăta cîndva amploarea și ponderea decisivă, printr-o nouă abordare a demersului creator (mai profundă, mai aproape de autentic), care să implice, nu în ultimul rînd, și problemele expresiei (în prezent, viciată de pre-timpurii „ticuri” — din-spre etc. — dar și de nesigurante, monotonie, mijloace rudimentare). Rămînem în așteptare.

Teodor Damian : Stilul e încă nesigur, neformat, cu aglomerații și insistențe inutile. Dar materialul povestirii, ca și depănarea lui simplă și domoală, par să se afle printre bunele promisiuni.

Ada Karenni : „Copilăroasă?” — nu, desigur! „Visătoare?” — cert! „Poetă?” — încă nu, dar poate, cine știe... În rest, formulările nu sint tocmai clare; n-am înțeles cine sint „Ei” (cei care „vor să știe...”) și despre ce fel de „trîntă” e vorba. Reveniți cu lămuriri.

Viviana Antoniu : Rezultate bune, parcă în progres, în multe din pagini și mai ales în: „La balul”, „Pe front”, „Haiku trist”, „Drumețul”.

Emil Proșcan : De data asta, niște însăilări grăbite, superficiale, care dezminț cu totul ceea ce părea a fi, în plicul anterior, un început de speranță.

M. Drevărescu : Cunoașteți de foarte multă vreme părerea noastră despre scrierile dv. — modeste, rudimentare, lipsite de har. N-am putut înregistra, de-a lungul anilor, nici o schimbare în bine, nici un progres. Ne pare foarte rău, dar n-avem nici o posibilitate de a vă ajuta.

N. N. Danilov : Încă nu e clară perspectiva, dar unele premise par să existe, mai cu seamă în „Liniște”, „Ea făcea”, „Cădeam în eterna”. Vom

vedea.

D. E. R. : Mai slabe (alunecări în manierism, în „Steaua”, „Orologiul” — ceea ce suprarealismul nu suportă!). Cealaltă, debilă, inconsistentă.

Luminița Mihai, C. Posmac, Irina Verescu, Ela Dima, Petre Tev, B. Messmann, A. Amarinei, Grig. Tr. Lăzurcă, A. Apostu, Jan Olteanu, Șt. Dobre („Adolescentă”), Sim. Pătrașcu, N. B. Ja, Alexandra-Deva, D. Presina, Diana Dunăreanu, Al. Minoiu, Draghina Moțiu, C. Pirlitu, Daniela Dorin, Fl. Enache, D. C. M., Dorothy, Valeria, C.C.P., V. Antoan, Fl. Miresan, A. Tutunea, D. Ochiană, Nuța C., Dana Pirvu, Lolita, Gh. Vesa, R. Karban, Algon, Emil Scorus, Marin Aurel, D-tru Florescu, Dana El. Bălan, D. Vijoli, Rodica Necula, Arg. Vlad, Sorin Petrea, M. D., Ioana Blaga, Ol. Mihai, A. B. (Strehaia), Crist. Munteanu, Gv. Țifui, I. Cioaca, V. Pătrulescu, V. M. Grindean, R. Triplea, G. B. Dimbovița, I. Alina Vodă, Fl. Nidelea, Const. Moldovan Melu, V. Gl. Oprinca, G. Pașa, Dan Negru, R. A. D-trescu, R. Sorescu, C. Brianu, D. Octavian, Cl. Butuc, A. Tomșa, Marg. Drăguț, N. Benia, Iul. Nicodin, S. Demetrius, B. Blanc, Adr. Mihuleț, Adia Catul, Adina Tudor, Voicu Popescu, Mih. Cosma, Lubne 15, Alexandra Alexandru (ceva în „Cerere”), A. Ghindoc, C. B. — Arad, Giu. Gavrilă, C. F., L. Iscu, P. Ștefaloapon, Mărgiea, N. Memorescu, Gh. Găman, D. Danciu, I. V. Carmen, D. C. Dacons, Christ. C. M., N. Butnaru, Letti, G. Coruț, Fl. Mărgineanu, Indra Damini, I. P. Cojocaru, R. Vatră, M. Guliță, M. Răicu, Tudora Avram (la revistele pentru copii), V. Ilea, S. Bicker : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■
N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PE FRONT

Ce-a de a doua cămașă și numai sub ea cămașa de duminică. De o rea bucată de vreme dormeam imbrăcați, respiram prin cămașa de zale aerul viciat al nopților, stelele băteau din tobă porunci, bocancii își croiseră tălpile după urmele sigure ale unor zei atotștiutori și ne feream, astfel, de pete în soarele cu oglinzi reflectorizante în trecutul îndepărtat. Pildă ne fu stejarul iubitor de individualitate cînd, pe imensa cîmpie descoperită, căzu sub gloanțele razelor de lună.

VIVIANA ANTONIU

NECUNOSCUTA

Ca o percheziție-n lebedă de necirească amintirea ta mică de statură îmi cotrobaie vertebrae cu vertebra Kilometru cu Kilometru organismul cînd stude de bătăi își iau zborul din covoarele orașului dar oare e chiar primăvară? și cine este această femeie care sforăie grozav cu o scrumieră de chiștoace în inimă?

FILIP KÖLLÖ

NUMAI O NOAPTE

După mine vin strigăte înflorite cîmpuri potenice fotografii roase copilul mirat în aerul serii aburi de piine caldă fețele aspre ale țărănilor amestecînd timbrul de legendă cu apa piriului vine iubita primului val toate vin mai încet numai o noapte m-ajunge strecurîndu-și meru botul umed sub gulerul vieții.

IOAN SUCIU MOIȘA

POEM

Un salcim înflorit în liniștea amiezii, un fluture îmbătat de lumină, o femeie cu părul în flăcări și trup de apă, o piine frîntă-n bucați și un urlet înghițit o dată cu dumeații zgurțuroși, toate acestea contemplate preț de-o secundă, ca, apoi, fîgînd cu imaginea lor, să te pitești undeva, într-un colțon, și să-ți inchipui, stringînd puternic din pleoape, un lung și disperat poem despre frumusețea vieții.

NICOLAE ALEXANDRU VEST

SCHIMB

Olarul scoate pe rînd oalele din pămînt și se îmbolnăvește de milă văzîndu-le cum plîng de dor apoi — ca să tacă le pune cîteva păsări la git le pune cîteva flori le culcă pe raftul istoriei și se duce-n locul lor.

EMIL ACHELĂRIȚEI

JALBA LUI HORIA

De parcă numai clipa ar avea mai multe anotimpuri decît anul de zece ori pe ceasul și ceva mă caută zăpicii cu arcanul.

Dator is fumuri grase de tîmii dar mi-au spurcat cădelnița mistreții (sufletul strîmt cu asta se mingie) și orz să satur giștele celății.

O papură cu noduri pentru bici, scai pentru javre decorate-n turmă, pentru lumină-un stol de licurici, și răsufllarea dalbă de pe urmă.

Datornic rău sint dintre cei mai buni și nu mă las la apă dus orbește. Eu știu un lucru sigur din străbuni : „Cu cît te-achiți și datoria crește”.

DIMITRIE LUPU

FURNICILE

Furnicile vin de departe. Unde se duc? Tot acolo. Unde? Unde nu e prea cald, nici prea frig, nici bine, nici rău. Se duc acolo... S-ar zice că sint departe de noi, dar nu sint; Numai că noi nu ne putem duce cu ele. Și ele știu asta. Ce mai știu furnicile? Știu să fie mici și harnice. E greu să fii mic? Nu, mai greu e să fii harnic.

MIRELA BREBAN

PALOGH JÓZSEF.

(Urmare din pag. 13)

mănești, însumînd 20 000 de versuri. Tălmacirea lui din Bacovia a fost de mai multe ori reeditată. Méliusz József semnează volume din opera lui Geo Dumitrescu, din dramaturgi români și tot el a publicat și Urmare... Lui Kányádi Sándor îi datorăm volume din creația lui Labis, Ioan Alexandru, A. E. Baconsky. Regretatul Szilágyi Domokos a înlesnit cititorului de limbă maghiară lecturi din Șt. Aug. Doinaș, Nichita Stănescu, Vianu, Călinescu. Biblioteca literaturii române traduse în maghiară a fost îmbogățită de Király László cu volumele lui Jebeleanu și Bogza. Exemple din activitatea poezilor pot fi înmulțite, dar n-au rămas în urmă nici prozatorii care, în ultimele decenii, au creat o adevărată panoramă a prozei române clasice și contemporane. Aș dori să amintesc în acest sens eforturile depuse de Editura Kriterion, un adevărat atelier al traducătorilor.

— Aș vrea să-mi vorbiți și de traduceri pe care scriitorii români le fac din literatura maghiară.

— Preocupările traducătorilor români au dus la rezultate remarcabile. După generația lui Octavian Goga, Ion Chinezu, Aurel Buteanu, Emil Giurgiuca, Avram P. Todor, a venit o altă pleiadă — Jebeleanu, Beniuc, Veronica Porumbacu, Gelu Păteanu, Constantin Olariu, Paul Drumaru, Corneliu Bala, George Sbarcea, Livia Bacăru și încă alții, care au dat cititorului român opere valoroase contribuind la cunoașterea poezilor și prozatorilor maghiari clasici și contemporani. Traducerea reciprocă este un act de cultură de mare importanță, aș spune vitală, ce are o înrîurire pe multiple planuri asupra climatului nostru politico-cultural. Această problemă, adică trecerea în revistă a tot ce s-a făcut pînă acum, a devenit mai ușor de urmărit datorită bibliografiilor publicate la Editura Kriterion : Bibliografia maghiară a literaturii române și Literatura maghiară în limba română aparute recent, unde sint cuprinse operele traduse din cele două literaturi începînd cu anul 1831, respectiv 1830. Găsesc necesară reeditarea îmbogățită a volumului semnat de Beke György Fără interpret, care a contribuit și mai mult la apropierea literaturilor noastre.

— Nu mi-ați răspuns însă dacă scriitorul nu are de pierdut ocupîndu-se de traduceri.

— Această întrebare mi s-a mai pus. Și nu numai mie. Desigur, timpul fizic e limitat. Mai pierde scriitorul ocupîndu-se și de ziaristică. Dacă nu mă-nșel, ai discutat cu mai mulți scriitori despre această problemă. Însă este și un imens câștig. Există chiar o necesitate. Și nu numai estetică, subiectivă, dar mai există și actul politic. Două exemple : în timpul celui de-al doilea război mondial, într-o atmosferă deloc prielnică, Szemer Ferenc publică la Budapesta o antologie din poezia românească iar neuitatul Szabédi László în timpul războiului traduce folclorul românesc pentru o ediție bilingvă. Atitudinea lor a fost clară. Ca și a editorului din Budapesta care s-a angajat ca să publice poezi români într-o atmosferă nu tocmai pașnică, militînd pentru prietenia româno-maghiară. Același fenomen a existat și în atitudinea cărturarilor români. Tragedia omului de Madách Imre în tălmăcirea lui Goga e un monument strălucitor în acest sens. Merită amintită activitatea lui Costa Carei care a militat în articolele și traducerile sale pentru același ideal de prietenie. Iar Vasile Pârvan a dat dovadă de o mare generozitate cerînd și urgentînd în 1922 „Cărți pentru minorități”. Dar exemplele pot fi mult mai numeroase. Să revenim însă la întrebarea pe care mi-ai pus-o.

— Ar fi bine.

— Consider că e un câștig fiecare traducere. Traducătorul face o vivisecție, pătrunde adînc nu numai în opera scriitorului tradus dar și în epoca lui. S-a mai spus și nu pot să nu fiu de acord cu acest lucru : traducerea este singura expansiune justificată și salutară. Din acest proces nu iese nimeni în pierdere. Sint numai câștigători. Și oare traducătorul poate considera pierdere sau anihilare a propriei sale personalități cînd are în față autori atît de diferiți, cînd întîlnește modalități de exprimare care nu seamănă deloc între ele? Nu e o ambiție sănătoasă să redai lumea lor într-o altă limbă, în limba ta maternă?

— Sinteti, din cîte știu, un om deosebit de sociabil.

— Nu pot fi altfel. E o stare condiționată și de educația primită de la părinți și de condițiile în care trăiesc și muncesc. Orice izolare e un regres și îți aduce daune atît ție cit și celor din jur. Anturajul meu, activitatea scriitoricească, viața Uniunii scriitorilor — unde e o înțelegere perfectă între creatorii de diferite naționalități — nu-ți permite să nu fii sociabil. E o necesitate istorică. Instituțiile noastre culturale, organizațiile obștești ogîndesc structura politică a țării. Înțelegerea, conlucrarea, prietenia frățească sint lucruri firești aici, în România. Iar eu am căutat totdeauna acele momente care ne adună și ne înmulțesc forțele.

— Din cîte știu, v-ați ocupat de Bibliografia aparițiilor în limba maghiară.

— Bibliografia nu e simpla enumerare de titluri. Ea este și o hartă spirituală a vieții literare într-un an, într-o perioadă mai îndelungată. Este o radiografie fidelă a sănătății culturii fiindcă ea ogîndește munca scriitorilor, traducătorilor, graficienilor, editorilor și, într-o perspectivă mai largă, reflectă climatul social-politic al țării. Prin ea se revelează felul în care ne folosim de drepturile noastre constituționale. Aceste bibliografii întocmite de mine povestesc cititorului că în țara noastră se publică volume — și nu numai belotristică — lucrări social-politice, opere științifice și de popularizare care asigură instruirea, autoinstruirea, lectura de divertisment pentru un larg cerc de cititori. Unii, auzînd de cartea maghiară, se gîndesc de obicei la Editura Kriterion, care, într-adevăr, e cel mai însemnat atelier în această privință. Dar zeci de titluri anual apar la Editura Dacia, la „Ion Creangă”, la Facla, la „Albatros”, la Editura Eminescu. Bibliografiile despre care vorbim sint instrumente utile și pentru descoperirea unor lacune, unor compartimente neglijate cum este de exemplu literatura pentru copii și tîneret. În cîntecul celei de a patruzecia aniversări a eliberării țării revista Múvelodés publică bibliografia literaturii originale în limba maghiară pentru tîneret și copii din România create și publicate în decursul acestor patru decenii. Bibliografia întocmită de Csire Gabriella e o lectură cu adevărat palpantă. Îmbogățirea cantitativă și calitativă a literaturii maghiare e foarte elocventă. Poți trage ușor concluzii și despre condițiile care i-au fost create și de care scriitorii noștri s-au folosit din plin.

— Nu mi-ați spus nimic despre ziaristică Balogh József.

— Scriu cu predilecție despre oameni care făuresc ceva, fie ei și încă anonimi. Mă preocupă în mod deosebit cei care, în condiții uneori nu tocmai prielnice, cu o consecvență de invidiat, realizează ceva în folosul obștii.

Iubirea de frumos

Universitatea

Se discută pe plan universitar în reviste care este pricina spectacularelui succese în științe ale unor țări din lumea contemporană, cum sint : America, U.R.S.S., Japonia și altele.

Și se cade adesea de acord că învățămîntul universitar este foarte bine organizat. S-a dovedit bunăoară că atragerea celor mai buni studenți în clase de elită fiind superțari inzeștrați, cum trebuie acceptat acest adevăr, și a le mijloci profesorii cei mai buni duce sigur la rezultate excepționale, pentru ridicarea poporului din care acele inzeștrări fac parte.

Sint, de copii, depistați cei cu inzeștrări excepționale, li se pune totul la dispoziție ca să poată trece prin sistemele rigide de învățămînt mai repede, cite două-trei clase străbătîndu-le într-un an astfel ca genii lor să ajungă la largul său cît mai grabnic cu putință.

Revista Letter a vestitei fundații Daad, ce a avut ca bursieri mulți cercetători români studenți în deceniile din urmă, publică un studiu dezbateri ample pe această temă.

Oare atîtea inzeștrări superioare în diferite științe la noi n-ar fi mai grabnic de folos societății dacă le-am mijloci un regim școlar și universitar mai potrivit?

IOAN ALEXANDRU ■

SĂ GINDIM CU
CAPETELE NOASTRE

A gândi înseamnă a căuta luminisuri într-o pădure

• Cind un copil poate să fluiera, o mamă poate să plîngă •

Argument la o mare realizare

Cazul și cazurile dr. Florea Dinu (VIII)

...Bucureștiul după ploaie, cu străzile calme, puțin circulat. Viața s-a retras dincolo de pereții de beton, pulsează pe dinlăuntru clădirilor lui mari și mici, dar ecurile ei străbat vag prin pădurea de ferestre deschise, ca din culisele unei uriașe scene peste care abia s-a tras cortina. Prin aceste culise încercăm să ne strecurăm și noi, simbătă seara, 7 iulie, căutând, pe Bd. 1 Mai, un număr și un nume, indicate pe Fișa 1333 din marea dosar „COPII” al dr. Florea Dinu. Descoperim cu greu apartamentul, deoarece, nu avem nici un alt indiciu, îl descoperim cu ajutorul unei fetițe de la etajul VII, întinse în ușa liftului; copiii dintr-un bloc știu totul, copiii unui bloc n-au bariere între ei, ea îl cunoaște pe Dănuț. Ca să fie sigură că ne ghidează bine, ne întreabă: „Poartă ochelari și are mustață? ! A terminat liceul, acum? !” Confirmăm, deși nu știm, cu speranța că va fi cel pe care îl căutam.

...Sunăm și ne deschide un adolescent frumos, cu mușchii bine înțși pe un trup atletic. Ne confirmă că e Nae Dănuț și că, la 13 ani, a suferit de o paralizie facială dreaptă și că s-a tratat la dr. Dinu Florea. Între timp, noi îl căutam insistent chipul, dar nici un semn nu mai trădează boala. Obraji perfect simetrici, ochi egali, frumos desenată, mari. E în șort și ne roagă să-l scuzați, dar învață, e în febra pregătirii pentru admiterea în facultate. Promitem să nu-l reținem mult. Incepe.

— A fost cam așa. Pe 30 decembrie 1978 am fost la piscină la Hotel „Parc” și n-am avut nimic până în seara zilei de 31 decembrie, cind, pe balcon fiind, am simțit că mi se umflă obrazul. Am crezut că e de la dinți și am luat niște pastile corespunzătoare. Până a doua zi n-am mai putut să mișc toată partea dreaptă a feței, iar gura mi s-a strimbat rău de tot. Pe 2 ianuarie 1979 am fost internat la „Colentina”.

— La neurologie?

— Nu, la contagioși — copii. Am fost tratat cu Prednison, în mod solid, ajungând și eu solid de tot; mă îngrășasem enorm o grăsimă flască și arătam groaz-

nic, dar fără să mi se îndrepte fața cit de cit. Vă arăt o fotografie să vedeți cum eram!

Ne-o arată. E greu de crezut că e aceeași persoană. Ne privește din micul dreptunghi de hirtie fotografică un cap cu obraji enormi, cu o gură mică într-un rictus impietrit spre stînga, un copil cu o expresie de bătrîn ciudat. Iresărim și ne mai uităm o dată atenți pe fața adolescentului frumos, expresiv, inteligent, care pune mult humor în fiecare frază, semn al vârstei și al unei sănătăți depline.

Apare, dintr-o altă cameră, mama — Monica Nae. Vorbește grav, la antipodul băiatului; numai o mamă știe prin ce a trecut, cite nopți de veghe deasupra fețișoarei mutilate, cite insomnii, cite griji, cite intervenții, doar, doar va afla medicamentul miraculos care să-i redea înfățișarea normală copilului său. Untului copil, floarea vieții sale.

— A fost foarte rău. Eram disperată, mai ales cind l-am văzut și așa umflat, de la Prednison. Se îngrășase nefiresc pentru vârsta lui, și crescuse o pădure de păr pe picioare, semn evident al unui dezechilibru hormonal; și cu toate acestea în spital i se dădea mai departe medicamentul. Fără nici o speranță că se va ameliora. Unii medici ne spuneau că timpul va rezolva, că e o boală de durată, alții că așa o să rămînă, că nu are reversibilitate. Într-o zi, intrînd la „copil” — aveam un bilet cu o aprobare de la directorul spitalului — mă vede o doctoriță care era de gardă și m-a oprit supărată, cum de am pătruns acolo, știți că nu e voie, era secție de contagioși. Cind îi spun la cine merg, se calmează, știa despre ce e vorba și începe să-mi facă un fel de pregătire a nervilor, cum că boala e nevindecabilă și dînsa are o nepoată la fel și așa a rămas.

— Ce medici l-au tratat?

Continuă Dănuț.

— Profesorul dr. Taindel iar medic de salon era dr. Ion Marinescu. Mai mi-au dat tot felul de vitamine și mai ales PP și parafină caldă pe obraz. Mama, aduci biletul de ieșire din spital?

Il aduce, ni-l înmînează. Citim. „Spita-

Vă prezentăm pe Florentina Ionescu, o altă pacientă a doctorului Dinu, înainte și după tratament.

lul „Colentina”. Nae Dănuț, 13 ani. Paralizie facială dreaptă. Internat de la 2.I. 1979 pînă la 8.II.1979 și iese în stare — ameliorat. Rezultatul foii de observație. Vine cu paralizie facială dreaptă totală. Evoluția lentă fără ameliorare. Tratat cu Prednison — 50 mg/zi — 25 zile, vitaminoterapie, comprese calde, ionizări. Se recomandă continuarea tratamentului la domiciliu și într-un serviciu de specialitate fizioterapie. B 1 — X fiole, B 6, — X fiole, B 12 — X fiole. Pauză 7 zile, apoi se reia. Calciu gluconic... Și în rest indiscutabil. Mai urmează citeva medicamente, semnături și parafe pe care nu le mai putem descifra.

— Dacă ai observat, ne atenționează Dănuț —, chiar în biletul de ieșire există contradicție — mai întii cum că am ieșit ameliorat, apoi, după foaia de observație se transcrie adevărul „Evoluție lentă, fără ameliorare”. Adevărul acesta este că n-am ieșit deloc ameliorat. Am primit și un bilet de recomandare pentru a fi consultat de profesorul Telechi de la „Brâncovenesc”. Părinții m-au dus; dumnealui n-a avut o părere foarte hotărîtă, nici că o să mă fac bine, nici că voi rămîne așa. Mi-a prescris tratament — masaj și ionizări parcă... Am făcut vreo 10 ședințe dar fără vreun rezultat. Pierdusem aproape tot trimestrul II de la școală.

— Treceuse prea mult timp — intervine mama. Eram cu răbdarea și cu disperarea la pragul de sus. Știam de doctorul Dinu din revista „Flacăra” și am făcut o intervenție să ajungem la dînsul. În fine, am ajuns.

— După a treia ședință la aparatul acela miraculos — rela discuția Dănuț —, am simțit că obrazul vrea să se miște, era ca un fir de apă care se prelinge pe față. Dar tot nu s-a mișcat. Mă chinaiam și eu și el... și după a patra ședință s-a petrecut ceea ce așteptam, ceea ce doream. Cind am ieșit din cabinet, chiar din ușa cabinetului, — era zece seara —, am strigat-o pe mama și am început să fluier. Aceasta era testul.

— Eu am început să plîng, vă dați seama. Dănuț, copilul meu, era din nou un om normal, un copil ca toți copiii, vine Monica Nae și îi resimțim și aceluia după 5 ani, emoția de atunci. Ii brează glasul, ochii îi sint umezi, gata să plîngă. O privire de-o înfinită dragoste se revărsa pe chipul adolescentului din fața sa.

...Sună telefonul. Dănuț este cel căutat. Prin pînă telefonului străbate pînă la noi vocea de cristal a unei fete. Se pare o colegă și nu numai. Îi vorbește cald și tandru, îi dă putere, îi dă curaj (la examenul care, se pare, o așteaptă și pe ea). El are stăpînire de sine, e puternic și bărbat.

Mama trimite spre noi priviri pline de o imensă bucurie și fericire, dar și cu un subtext mai adînc. Cum ar fi fost fiul său, ce chip și mai ales ce psihologie, ce caracter ar fi avut Dănuț fără dr. Dinu? Dacă ar fi rămas cu fața mutilată, paralizată?

Dar de ce să ne gîndim la ceea ce nu este? ! Succes la examen. Dănuț!

CICI IORDACHE-ADAM ■

Flacăra revine

Ce e nou cu motorul cu ardere externă?

În urmă cu doi ani, mai exact în numărul 32 din 13 august 1982, anunțăm brevetarea în țara noastră de către inventatorii Teofil Pascovici și Constantin Ungureanu a motorului cu ardere externă. După o muncă de 18 ani, brevetul de invenție nr. 78975 din 26 februarie 1982 conferă caracter de nouitate pe plan mondial acestei idei românești.

Randamentul de utilizare a combustibilului la motoarele cu ardere internă, cu benzină sau motorină este în prezent între 25 și 34 la sută. Specialiștii în domeniu au adus motoarele cu ardere internă în pragul perfecțiunii, însă soluția lor constructivă, în ceea ce privește parametrii funcționali — randament, consum de combustibil, poluare — nu mai permite realizări spectaculoase. Era așteptat un alt tip de motor, de o concepție nouă, care să aducă mult doritul salt calitativ, care să îmbunătățească radical parametrii funcționali. Soluția tehnică propusă de cei doi autori reprezintă un progres tehnic față de motoarele existente, Otto și Diesel. Motorul cu ardere externă are un ciclu de funcționare și o diagramă de lucru originală, diferite de cele ale motoarelor existente, fiind superioare acestora. Noul motor poate funcționa cu combustibili lichizi grei (motorină, petrol, țitei). Randamentul de utilizare a combustibilului crește de la 25—34 la sută la 60—70 la sută. Deci, economii de combustibil de aproximativ 50 la sută. Ardere externă, controlată la temperaturi ridicate, oferă un bilanț termic foarte bun. Căldura recuperată din apa de răcire și gazele evacuate, reintrodusă în camera de ardere, determină reducerea substanțială a consumului de combustibil pe unitatea de putere. Permite eliminarea poluării chimice prin arderea completă a amestecului carburant la temperaturi foarte ridicate. Are o greutate mai redusă pe Cal Putere deoarece nu impune realizarea de presiuni mari așa cum solicită motoarele existente, deși presiunea medie de lucru a ciclului funcțional al motorului precognizat este cu mult superioară celei a motoarelor existente.

Autorii aveau rezolvate toate problemele legate de funcționarea motorului: ungerea și răcirea distribuitorilor, limitarea temperaturii în camera de ardere externă pînă la nivelul optim de funcționare a acestora și a motorului, brevetarea ca instalație de sine stătătoare a camerei de ardere etc. Opinem în urmă cu doi ani pentru scurtarea la minimum a fazelor necesare omologării, asigurarea unor condiții optime de lucru autorilor, pentru o echipă care să lucreze efectiv

— proiect, tehnologie, execuție — sub conducerea tehnică a autorilor. Pentru o asemenea idee, care, credeam atunci și continuăm să credem, valorează milioane, merita să facem unele eforturi, mai ales că din punct de vedere financiar ar fi fost minime. Era nevoie doar de puțină încredere (ea ar fi putut fi obținută prin studierea atentă a propunerilor) și de bunăvoință și spirit organizatoric minime. Să reamintim că un model artizanal de I.C.P. a funcționat și a putut fi verificat de eventualii neîncrăzători.

La data cind scriam articolul precedent, speram ca în cel mult un an motorul să fie montat pe mașină și testat pe bancuri de probă sau chiar în trafic. Necesitatea de a grăbi finalizarea acestei idei nu mai trebuie demonstrată. Pentru scurtarea drumului de la idee la realizarea efectivă ar fi fost nevoie să se pună la dispoziția inventatorilor o mașină Dacia 1300, pe motorul căreia urma să fie adaptat în prima fază noul motor, și o echipă de 3—4 muncitori specializați în prelucrări și rectificări. Aceștia ar fi lucrat doar citeva ore pe săptămînă pentru motorul cu ardere externă. Cum un motor de mașină nu s-a găsit, inventatorii au fost nevoiți să urce pe butuci propria mașină și să facă adaptarea pe motorul ei. După apariția articolului din revista Flacăra s-au găsit cîțiva împătimiti de nou, și n-au fost puțini, care s-au oferit să-i ajute la realizarea prototipului pe inventatori. Pe lângă cei care au fost alături de ei de la început, inginerul Pamfil Iliescu de la Uzina 23 August, sau din timpul brevetării, conf. dr. ing. Eugen Negruș de la Institutul Politehnic București, Catedra de Autocamioane, inginerul Dan Gruia de la OSIM, inginerii Dumitru Șchiopu și Ion Rotăruș de la Trulst de construcții hidrotehnice, au venit să completeze echipa maștrii Traian Apostol și Alexandru Misleanu, specialiști în prelucrări și rectificări de la Uzina Mecanică Fină, Emil Ulea, șeful unei unități a Cooperativei meșteșugărești din Brăila, și alții. Și-au mai oferit ajutorul muncitori, maștri și ingineri de la Grivița Roșie, Vulcan, I.U.P.S., M.I.C.M. Această echipă entuziasată și dezinteresată, la care se adaugă evident cei doi inventatori, a reușit să ajungă la faza de montare a chiulaselor motor și compresor și de finisare a camerei de ardere. Să nu ne sfîim să spunem că pentru asta a fost nevoie de alergătură, relații personale, putere de convingere. S-a pierdut timp prețios. Nu putem să nu avem în vedere marile economii de carburant ce s-ar fi făcut dacă motorul ar fi fost finalizat fie și cu un

ceas mai devreme. Să ne gîndim ce șansă uriașă ar fi pentru România ca un asemenea motor să apară întii aici, la ce ar însemna pentru țara noastră valorificarea motorului cu ardere externă și recuperare de căldură la export.

Să admitem totuși că o prudență excesivă ne-ar duce la gîndul că economia noastră ar pierde, să spunem, o sută de mii de lei investiți într-o acțiune ce urmează abia acum să-și demonstreze eficiența. Oare miza nu este prea mare pentru a face asemenea calcule? Admițînd că motorul cu ardere externă și recuperarea de căldură n-ar fi o reușită totală, în el nu se găsesc suficiente idei

care să justifice un risc minim? Cei doi inventatori vor duce fără îndoială motorul la bun sfîrșit, dar în cit timp? Teghiversarea, neimplicarea în realizarea noului tip de motor înseamnă pierdere. Credem că e momentul ca măcar acum, cind realizarea lui este pe cale să se încheie, să se renunțe la starea de expectativă. E păgubitor să întîrziți apariția unui nou tip de motor pentru că n-ai la îndemînă un specialist care să aibă două ore libere și să fie dispus să strunjească un pinion, să zicem.

OPREA GEORGESCU ■

Doctorul Gheorghe Neagoe între cercetare și calomnie

După ultimul interviu pe care l-am publicat în revista Flacăra cu dr. Gheorghe Neagoe din Drobeta-Turnu Severin, despre remarcabilele sale cercetări și și realizări în combaterea maladiilor canceroase, la scurtă vreme s-a pornit o avalanșă de anonime împotriva sa. Desigur, ca în mai toate cazurile, autorul, sau autoarea, se erijează în postura binefăcătorului: pare îngrijorat, dă sfaturi, dar mai ales calomniază, ca în final să ocară, printre altele, să se desființeze cercetarea la Spitalul C.F.R. din Drobeta-Turnu Severin. La o asemenea aberație nu poți decît să pufnești în ris. Într-un moment în care li se cere oamenilor de știință să gîndească mai mult ca oricind pentru binele națiunii, iată că apar și minji bolnave, fiindcă altfel nu le putem numi, în stare să ocară, nici mai mult nici mai puțin, decît să se desființeze cercetarea cancerului, să renunțăm, deci, la lupta împotriva celei mai cumplite maladii care a devenit o problemă la nivel de planetă. Gestul mi se pare incalificabil.

Zilele trecute l-am vizitat pe dr. Gh. Neagoe la spital. L-am găsit în cabinetul său, trist și abătut. Mi-a spus că nu înțelege răutatea unor oameni, că îl caută un suport logic și că nu îl găsește. Aș fi vrut să-i iau un interviu pentru că auzisem că are niște rezultate deosebite în ultima vreme. N-am putut, din păcate, era mult prea trist și abătut. Părea un om deznădăjduit.

Iată de ce doresc pe această cale să rețin atenția organelor în drept că nu întîmplător a fost pătat obrazul unui om cinstit ca dr. Gh. Neagoe. Acesta este rezultatul unui climat vicios care s-a instaurat în ultimii ani în sectorul sanitar din Mehedinți. Anchetă apărută de curînd pe această temă, în revista Flacăra nefăcînd decît să confirme o asemenea

stare.

Doctorul Gh. Neagoe are nevoie de liniște, de un climat sănătos pentru a putea, la rîndul său, să aducă sănătate în casele oamenilor. Cu anonime și defăimători înrașiți nu vom putea cîștiga nimic, nu vom putea ajuta mersul înainte al neamului. Actul imoral al celui care scrie anonime nu trebuie să se bucure de gir din partea nimănui, pentru că autorii acestor anonime nu sint decît niște lași, lași din rîndul cărora se recrutează vinzătorii ambulanz și chiar vinzătorii de profesie. Dar dr. Gh. Neagoe mai are nevoie și de înțelegere pentru a-și putea duce ideile pînă la capăt. Și-așa face destule eforturi pentru a da zile celor fără speranță.

În ce mă privește, am crezut întotdeauna în ideile sale, așa cum am crezut și în ideile lui Șt. Odobleja, despre care am scris într-o perioadă cind însuși savantul nu mai dorea publicitate în jurul numelui său. Repet, am crezut în steaua lui Șt. Odobleja și cred în steaua dr. Gh. Neagoe, nu din patriotism local, cum s-ar putea să mi se impute, ci pentru că în ideile lor am simțit simbul vieții.

Căutătorii de gunoaie în lumină n-au decît să scrie anonime cite vor; la urma urmei, orice bolovan visează să se spargă într-o stea, dar obligația noastră este aceea de a apăra valorile, de a le feri cit putem de noroi, valorile nu trebuie lăsate sub incidența traumatismelor de nici un fel.

Apelăm, așadar, la cei care răspund de destinele sănătății în Mehedinți, să inițieze o anchetă care să elucideze cazul dr. Gh. Neagoe, o anchetă care să pună față în față adevărul și minciuna. Este, în același timp, și o lecție de morală pe care conștiința ne obligă să o dăm celor lipsiți de morală.

VALERIU ARMEANU ■

Soare, soare, frățioare...

SĂ GÎNDIM
CU CAPETELE
NOASTRE

• Vă rog, un pahar de sănătate • Tratament pentru escroci •

ENERGIA SOLARĂ

Specialiștii români pe primele locuri în lume

Transformarea radiației solare — energie gratuită și practic inepuizabilă — energie termică și electrică a stîrnit meroase controverse în lumea specialiștilor. Nu puțini din aceștia apreciază ideile ca o sursă de energie „romană” și asta deoarece conversia căldurii solare în energie electrică demonstrează deocamdată un randament scăzut. Inalta fluctuantă și dificultatea de stocare a energiei obținute fac imposibilă declararea acestuia, — realizarea unei ergetice solare eficiente.

Din fericire nu toți energeticienii au vădit la fel, iar în țara noastră problema utilizării energiei solare s-a bucurat de un interes cu totul particular. S-au dat astfel curs indicațiilor exprese ale secretarului general al partidului nostru, care, în repetate rânduri, a ținut să atragă atenția asupra importanței pe care o poate deține în balanța energetică a țării utilizarea judicioasă, pe bază de tehnologii adecvate, a energiilor neconvenționale. Și într-adevăr, după ani de cercetări soluțiile specialiștilor români s-au dovedit, multe din ele, prioritare pe plan mondial. Domeniul e relativ nou, lipsit de tradiție, sau ceea ce a făcut ca, pretutindeni cercurile de specialiști să porcească de la același start. Dar la sanse egale, soluțiile propuse de cercetătorii noștri s-au dovedit superioare celor din străinătate.

Un exemplu între altele îl oferă și noul cartier Băneasa din București. Aici, pe copacișurile clădirilor, 4300 de captatori solari asigură încălzirea apei menajere pentru 2240 de apartamente. Inginerul Theodor Teretean de la INCERC ține să ne informeze totodată că, în conformitate cu literatura de specialitate, Băneasa este la ora actuală cel mai mare cartier din lume care utilizează energia solară. Prin solicitarea instalațiilor existente, locatarii dispun aici de apă caldă șapte luni pe an, în lunile cu temperatură scăzută, cartierul fiind racordat la o obiectivă centrală termică. Costul energiei solare este aici de 220 lei/Gcal, deci cam tot atît cît ar costa încălzirea apei cu combustibil gazos. Vom nota în schimb că pe această cale se realizează o economie de combustibil lichid în valoare de 300 000 dolari. Ceea ce evident nu este deloc puțin. Se mai poate reține faptul că în vreme ce combustibilii convenționali sînt deveni din ce în ce mai scumpi, energia neconvențională tinde să-și reducă prețul de la an la an. Dar despre acest lucru vom mai vorbi în relatarea noastră. Vom mai aminti, în sfîrșit, că Băneasa este în fapt ce de-al doilea ansamblu de locuințe care utilizează helioenergia, primul fiind „Cartierul soarelui” din Timișoara. Pe agenda de lucru se află în continuare dotarea cartierului Măgurele cu captatori solari.

Printre cei care se ocupă de mai multă vreme cu implementarea noilor tehnologii se află și colectivul de specialiști condus de inginerul Theodor Ionășec de la Institutul de cercetări științifice și tehnologice pentru echipamente energetice. Aici au fost realizate captatoarele solare plane care în ultima vreme au început să fie introduse pe diverse flu-

xuri industriale. Astfel, la Ferma zootehnică din Săftica, cei 176 metri pătrați de captatori solari încălzesc zilnic un volum de 14 000 litri apă pe zi, la Abatorul din Salonta 1 024 metri pătrați de captatori solari încălzesc apa necesară pentru maturarea salamurilor, iar alte instalații de același tip folosesc energia solară pentru uscarea caseinei la I.L.L. Lugoj, sau în diverse alte scopuri la fermele de la Dulcești și Agigea. „Cea mai mare instalație, ne informează inginerul Theodor Ionășec, este cea de la Oltenița. În această localitate, 600 de captatori, însumînd o suprafață de 1 200 metri pătrați, furnizează căldura marelui astru pentru uscarea cerealelor din silozul principal. Pe această bază se obține o economie de circa 100 tone combustibil convențional pe an sau ceea ce echivalență cu 20 000 dolari. Pe plan mondial, o instalație de o asemenea capacitate mai există doar în S.U.A., dar soluția noastră s-a dovedit mult mai rentabilă decît cea americană. Suprafața ocupată de captatori este mult mai mică, iar traseul conductelor mult mai scurt. De altfel, comunicarea noastră s-a bucurat de multe aprecieri pe plan internațional. De curînd, beneficiarul nostru principal, Departamentul de contractare, achiziționare și păstrare produse agricole ne-a comandat alte 30 de instalații solare pentru silozurile din Bărăgan”.

În curtea Institutului de cercetări energetice, vizitatorul se trezește dintr-o dată într-un peisaj care amintește decorurile din filmele de science-fiction. Pe acoperișul laboratorului-ciupercă, vîntul se răsușește îndrăcit în paletele unei moriștii, soarele se oprește într-o serie de captatori cu oglinzi și lentile cu forme geometrice ciudate, iar acoperișul cabanei alăturată este de fapt un mozaic de celule strălucitoare. Aici soarele și vîntul merg la braț, furnizînd energie pentru încălzitul laboratoarelor, pentru funcționarea pompelor și pentru alimentarea radioului și calculatoarelor. Autorii acestei feerii energetice sînt inginerii Cristian Popescu, Mihai Ripeanu, Dan Teodorescu, Emil Zaldes. Aici s-a izbutit mai bine și mai repede decît în altă parte convertirea helioenergiei direct în energie electrică. Colectivul de tineri amintiți, în colaborare cu specialiștii de la I.P.R.S. Băneasa, au realizat celule voltaice cu siliciu monocristalin. O astfel de piesă amintește prima vedere frunza copacilor, dar nervurile sînt aici metalice, iar codita este în fapt un electrod. Asemenea frunzei naturale, care realizează cu ajutorul soarelui asimilația clorofiliană, frunza voltaică produce energie electrică utilizînd radiația solară. Un număr de 36 de astfel de celule, formînd un modul, pot da o tensiune suficientă pentru încărcarea unui acumulator, deci pentru stocarea energiei electrice. Celulele fotovoltaice, rezistente și cu o viață lungă, pot alimenta pompele de irigații, echipamentele de radio-comunicații, pot proteja anticoroziv conductele petroliere, specialiștii estimînd că ele vor putea să înlocuiască în viitor, în bună măsură, instalațiile pentru producerea energiei convenționale. În zona Brăila a început deja montarea unor

instalații mixte, alcătuite din turbine de vînt și celule fotovoltaice, destinate pentru a alimenta cu energie pompele de irigații. Vom nota de asemenea că realizarea specialiștilor români a intrat deja în atenția unor firme comerciale din Sudan și Cuba.

În cadrul institutului amintit au mai fost executate, după proiecte originale, și captatoarele solare cu concentratoare cilindro-parabolice. Acestea pot convinge căldura soarelui să încălzească apă pînă la 80 de grade sau chiar la 140 de grade. O dovedesc captatoarele instalate la Întreprinderea de nutrețuri Sabaru, ca și cele de la baza de tratament de la Voineasa. În curînd ele vor fi instalate la o întreprindere de nutrețuri din Periș.

Mai mulți specialiști de la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie ne-au informat, totodată, că pe masa de lucru a inventatorilor se află și captatoarele capabile de a încălzi apa chiar și în timpul iernii. De asemenea se lucrează de zor la realizarea unui sistem de stocare a căldurii (visul de aur al helioenergeticienilor de pretutindeni!), deci de obținere a „căldurii pasive” pe care să o putem elibera în cursul iernii.

Inginerul Cristian Popescu, pomenit cîteva rânduri mai sus, a ținut, să ne releve și importanța pe care o deține în cadrul energiei neconvenționale turbinele de vînt, vîntul fiind în ultimă instanță tot un efect al radiației solare. „În țara noastră s-au produs turbine de diferite mărimi, cea de 200 w fiind capabilă să producă în curs de cinci ore de funcționare eoliană 1 kwh. Scheletul turbinei, palele, generatorul de curent continuu, acumulatorul și aparatele de măsură și reglare se pliază și încap într-un port-bagaj, avînd și un preț rezonabil de 7 000 lei. O astfel de instalație poate furniza energie electrică gospodăriilor fărănești izolate și, cum rezultatele din comuna Pisculeț și în alte zone din țară au fost bune, nu vedem de ce această mininstalație ieftină și eficientă nu a ajuns și în magazine. Noi am conceput-o, Întreprinderea de Contactare Buzău o produce, și organele de comerț ar trebui să pună umărul pentru ca numeroșii solicitanți s-o găsească și în rafturile magazinelor”.

O mină de specialiști așadar au pășit în acest domeniu de avangardă, s-au zbatut și au aplicat cercetările lor. Rămîne ca întreprinderile să fie mai receptive și să înțeleagă, în sfîrșit, că aceste conversii sînt căile viitorului, că ele pot fi grefate în cele mai diverse organisme tehnologice. Acum cînd în lume se schimbă strategiile economice, cînd țara noastră trebuie să devină independentă energetic, cînd fiecare kilowatt și fiecare kilocalorie contează, a fi tradiționalist în adoptarea mijloacelor de producere a energiei înseamnă a refuza cu bună știință un mare dar al naturii. Tot mai multe întreprinderi trebuie să se convingă pe viu de funcționalitatea acestor surse neconvenționale, să fructifice la maximum energia potențială a soarelui, a vîntului, a valurilor, energia geotermică, biomasa.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Medicina și băuturile

În legătură cu articolul nostru „Un pahar de suc natural, un strop de sănătate” (Flacăra nr. 12), un expert în materie, doctorul Vladimir Iuliu Gusic de la Institutul național de gerontologie și geriatrie a ținut să facă următoarele observații și completări:

— Diversificarea producției de sucuri din legume și fructe reprezintă, fără îndoială, un cîstig important. Spun acest lucru gîndindu-mă la faptul că majoritatea băuturilor răcoritoare autohtone, pe cale de a fi puse la dispoziția cumpărătorilor, sînt de origine vegetală sau preparate cu extracte nutritive. Am în vedere în acest sens, produsele intitulate „Zmeuro”, „Flores”, „Merișor”, „Strugurel”, ca și sortimentul „Tonigal”, obținut de prof. dr. Brad Segal de la Facultatea de chimie alimentară din Galați, sau extractele de cătină introduse în prepararea industrială a băuturilor răcoritoare de către prof. dr. Silviu Corlățeanu de la Facultatea de silvicultură din Brașov. Toate acestea au o adresabilitate medicală importantă, fiind deopotrivă aliment și medicament în diverse afecțiuni digestive și cardiovasculare.

Ceea ce mă surprinde este faptul că aceste băuturi, care ar trebui să-și găsească o largă aplicabilitate în indicațiile dietetice intraspitalicești și ambulatorii, nu sînt nici măcar cunoscute de marea majoritate a medicilor. Necorespunzător este și modul în care se procedează pentru informarea publicului larg în legătură cu virtuțile terapeutice ale diverselor sucuri din legume și fructe. Sticlele nu sînt etichetate, consumatorul neavînd astfel ocazie să afle nici numele, nici ingredientele și nici indicațiile produsului. (El nu are deci nici cea plăcută emoție estetică premonitorie pe care o simte orice consumator în clipa în care are în mînă un produs ambalat sugestiv, cu un design reușit.)

În legătură cu importanța terapeutică a sucurilor din legume și fructe, țin să amintesc că în domeniul geriatriei, cercetări recente au arătat că o bună parte din accidentele embolice ale vîrstnicilor, precum și alte fenomene patologice acute survin datorită deshidratării organismului pînă la limite de risc majore, știut fiind că senzația de sete la persoanele în vîrstă este adesea abolită. Crearea obișnuinței unui consum sistematic de băuturi răcoritoare adecvate — acceptate în general cu mai multă plăcere decît apa simplă sau alte lichide — ar constitui o armă utilă în profilaxia accidentelor de deshidratare cu care se confruntă geriatria.

În încheiere, cîteva recomandări:

1. Prin mijlocirea cercetării medicale, sortimentele de sucuri din legume și fructe să fie introduse în spitale, sanatorii și în dietetica ambulatorie.
2. Să se studieze elaborarea unor produse speciale (de protecție) pentru anumite categorii de consumatori suferinzi: diabetici, obezi (băuturi răcoritoare hipocalorice), ulcerosi, colopatici, cardiovasculari.
3. Instituirea unor cercetări comune de către clinicieni și reprezentanții chimiei alimentare.
4. O mai susținută reclamă comercială prin care să se releve și calitățile terapeutice ale sucurilor răcoritoare și care să îndrepte atenția tineretului către consumul de sucuri naturale, măsură importantă în prevenirea alcoolismului.

LIVIU TIMBUS ■

Cazul Voinea — un dosar deschis

Negustori de medicamente false

După cum s-a mai scris în revista „Flacăra”, în ultimul timp, procuratura județului Arad a anchetat tot felul de șarlatani care vindeau „preparatul Voinea”. Cu atît mai grav cu cît acea „medicamentație” nu avea nimic comun cu cele administrate de către medicul arădean. În schimbul banilor s-a atentat de fapt chiar la viața oamenilor. Pentru că acei oameni erau bolnavi. Bolnavi de cancer. Desigur, pînă s-a demonstrat că medicamentele erau false, toate rezultatele nereușite au fost puse în spinarea, să spunem așa, doctorului Iulică Voinea. Poate acesta a fost și unul din motivele pentru care doctorul arădean n-a mai vrut cu nici un chip, să mai prescrie tratamentul său oamenilor suferinzi. Și, ca să exemplificăm, să transcriem aici ceea ce am aflat de la procurorul George Vlăi, cel care s-a ocupat cu depistarea și cercetarea acestor falsificatori de medicamente de tip „să-zicem, Voinea”. Doctorul veterinar Constantin Văcaru, în ciuda faptului că a trecut de mult chiar și de a doua tinerete, avînd peste 56 de ani — nici la această vîrstă nu s-a putut liniști. Spunem așa fiindcă, în timp, Constantin Văcaru a mai avut de-a face cu procuratura și cu judecățile. Fișa lui este destul de încărcată. Pentru fals intelectual, pentru luare de

mită, pentru instigare la mărturie mincinoasă sînt numai cîteva dintre motivele pentru care C.V. a fost judecat și condamnat un an și jumătate la locul de muncă. Dar lui C.V. i s-a ivit la orizont o altă afacere: falsificarea medicamentului Voinea. Desigur, l-a avantajat și faptul că este, ca și Iulică Voinea, medic veterinar. Odată ivită ideea — C.V. n-a mai stat pe gînduri. A început fabricarea în serie a medicamentului. Procurorul George Vlăi ne-a spus că la percheziția făcută la domiciliul lui C.V. s-au găsit cîteva doze care urmau să fie lansate pe piață. Cum? Printr-o rețea cît se poate de credulă și sigură. F.S. — pastorul cultului adventist — nu a pus nici o clipă la îndoială faptul că medicamentele date de Constantin Văcaru n-ar fi trecut pe la „laboratorul Voinea”. Și, astfel, în timp, au apărut suferinzi care în disperare au început să solicite medicamentație de la C.V. Acasă la respectivul medic s-au găsit și substanțele cu care falsifica medicamentul. Astfel, zilnic, de la laboratorul de control al furajelor unde lucra, C.V. aducea zilnic acasă apă distilată. Apoi, introducea sulfat de cupru care făcea ca soluția să fie cît mai aproape de cea a lui Iulică Voinea. Sulfat de cupru introducea și în alfița procurată de la farmaciile ve-

terinare și care se numește în termenii de specialitate: Osmatin. Mai mult decît atît: respectivul doctor veterinar falsifica și formularele care însoțeau medicamentele. Cîte medicamente a lansat pe piață? Nu se știe exact. Important este faptul că în schimbul lor se dădeau importante sume de bani. Prins asupra faptului, în urma unor reclamații, medicul veterinar Constantin Văcaru, a fost arestat și condamnat la un an și jumătate închisoare.

Un alt medic veterinar, fost coleg de serviciu cu Iulică Voinea, Vasile Ispravnic, a escrocat mai multe persoane vinzîndu-le medicamente „tip Voinea”. S-a hotărît, fiindcă Vasile Ispravnic pe lingă alcoolice este și dereglat psihic, internarea lui într-un spital.

Despre Constantin Dumitrașcu s-a mai scris. Mecanicul de locomotivă, salvat de la moarte, cum o spune toată lumea, de către Iulică Voinea a devenit, ca să se revanșeze, un om de încredere în casa doctorului. După ce i-a furat medicamentele pe care le-a vîndut, acesta a și început, după ce n-a mai avut acces în locuința doctorului, să le fabrice de unul singur. Din ce? Din unsoare de locomotivă. Cum în acea perioadă în Arad se găseau foarte mulți bolnavi care băteau la poarta doctorului, n-a fost greu ca mecanicul C.D. să găsească clienți. Mai mult decît atît: locuința sa a transformat-o într-un mic hotel. El închiria camere bolnavilor. La prețul medicamentelor procurate, spunea el de la doctor, se adăuga și prețul camerei. La percheziție i s-au găsit pe lingă falsele doctorii importante

sume de bani și buletinele medicale ale viitorilor clienți. Pedepsa pe care a dat-o justiția, de un an, credem că este mult prea blîndă pe lingă imensul rău pe care l-a făcut C.D. vinzînd unsoare de locomotivă oamenilor bolnavi.

Sîntem convinși că nu s-ar fi ajuns la această situație dacă totul ar fi intrat într-un cadru legal. Dacă nu s-ar fi așteptat luni de zile răspunsurile de la cel care au promis că-n cel mai scurt timp vor da soluții în urma experimentului. Cît oare o să se mai aștepte pe timpul, pe sănătatea și chiar, s-o spunem, pe viața celor bolnavi?

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, prin Direcția sa veterinară, cea care s-a ocupat de experimentul Voinea, ne-a promis în decembrie 1983 că în cel mai scurt timp va avea loc o discuție cu toți specialiștii care au participat la experiment și unde vor fi invitați, pe lingă Iulică Voinea, și specialiștii de la Arad. Noi, și nu numai noi, mai așteptăm. Pînă atunci cazul doctorului Iulică Voinea rămîne un dosar deschis. Dar, atenție! Pînă la soluționarea situației, doctorul arădean nu numai că nu primește pe nimeni — dar nici nu mai dă nici un fel de medicamentație. Cele procurate din diferite surse nu au nimic comun cu cele preparate de Iulică Voinea. O spunem ca să se știe și să nu mai fie păcăliți oamenii bolnavi. În Arad și prin diferite colțuri de țară se mai găsesc negustori de medicamente false tip „Voinea”.

SORIN POSTOLACHE ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Amnezie ?!

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Ne-am dorit foarte mult să avem un copil, dar se părea la un moment dat că dorința noastră nu va putea fi realizată, intrucât soția pierdea mereu sarcina. După numeroase consultații și tratamente, când nu mai aveam nici o speranță, soția s-a internat la Spitalul clinic municipal București unde, timp de 7 luni, s-a aflat zi de zi sub îngrijirea și supravegherea doctorului Gavrilă Milică. Și minunea s-a produs: beneficiind de grija și tratamentul acestui om extraordinar, soția a născut, în sfârșit, un băiețel de 4,500 kg! Acum simțem foarte fericiți și vă rugăm să transmiteți și pe această cale dr. Gavrilă Milică și minunatulul său colectiv mulțumirile noastre cele mai sincere pentru tot ceea ce au făcut pentru noi, pentru că ne-au adus fericirea în casă. (Ionel și Aurora Voicu din Slatina, bd. A. I. Cuza nr. 11)

■ Orfană și, pe deasupra, handicapată fizic în urma unei necruțătoare boli reumatismale, tinăra Maria Caralea din Sibiu, str. Oșelacilor nr. 60, Căminul IMALA, ap. 110, a absolvit cu media 8 școala profesională și s-a calificat muncitoare confecționeră. Eforturile și voința ei neclintită de a-și câștiga onest existența n-a impresionat, se pare, pe nimeni: după ce a lucrat doar câteva luni în meserie, la Întreprinderea de confecții „Steaua Roșie” din localitate, a fost trecut subit, fără motive suficiente de temeinice, într-o muncă necalificată, în domeniul gospodăriei comunale. „Dacă am reclamat nedreptatea ce mi s-a făcut — ne scrie cu obidă fata — șefii mei direcți m-au luat în deridere și m-au trimis la măsuratul străzilor; ba mai mult, mi-au oprit și din retribuție, cu toate că mă strădui să muncesc cinstit și nu-mi e rușine de nici o muncă.”

E regretabil, dacă așa stau lucrurile. Maria Caralea trebuie sprijinită să-și ocupe locul ce i se cuvine în rândul muncitorilor calificați.

■ Regionala C.F. Craiova, Divizia mișcare, referitor la sesizarea oamenilor muncii naveștiți pe distanța Băilești-Calafat-Poiana Mare, prin care aceștia au solicitat reorganizarea în circulație a trenurilor 1137/1140 pe distanța Craiova-Calafat și retur, ne informează că aceste trenuri au fost repute în circulație începând cu data de 30 iunie a.c. Ele pot fi anulate însă în cazul când se dovedește că nu sunt eficient utilizate.

■ La Almaj, județul Dolj — ne scrie Grigore Cornescu din localitate — se află un monument istoric. Clădit cu aproape două secole în urmă și dispunând de o valoroasă pictură murală realizată încă din anul 1789, el a fost trecut sub protecția Legii 63/1977 și a Decretului 120/1981, însă, datorită cutremurului din 1977, a avut mult de suferit. După o serie întregă de demersuri, a fost întocmit devizul de reparare și s-au obținut aprobările de rigoare. Cu toate că au trecut 3 ani de existență, pe plan local nici azi nu s-a eliberat autorizație de începere a lucrărilor.

■ Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Cluj a verificat cele sesizate de Emil Boca din comuna Taga și, drept răspuns la scrisoarea remisă prin intermediul revistei, ne înștiințează că adunarea generală a membrilor C.A.P., la data de 4.02.1984, i-a atribuit pensiei lui în folosință. Pentru munca depusă în C.A.P. va primi pensie când va împlini vârsta de 65 de ani, adică la 9 martie 1986. I-au fost eliberate produsele convenite pe 1983, iar pentru anul în curs urmează să le primească la încheierea anului.

■ Primim de la Marin Poenaru din București, str. Careului nr. 5, bl. 21, G, ap. 8: Am fost somat ca, în termen de 5 zile, să achit suma de 300 lei la A.D.P. sectorul 3, reprezentând, zice-se, taxa de parcare a autoturismului proprietate personală staționat pe un loc din imediata apropiere a blocului în care locuiesc. Personal n-am nimic împotriva să plătesc, dar așa vrea să știu și eu pentru ce. Prevederile legale în vigoare,

după cite rețin, precizează clar că se percepe o astfel de taxă pentru locurile de parcare organizate, adică marcate, pavate, betonate sau asfaltate și corespunzător întreținute de A.D.P. Or, cum locul nostru nu îndeplinește nici una din condițiile care l-ar defini parcaj, se înțelege de la sine marea mea nedumerire. Legea trebuie respectată de ambele părți, pentru că marginile străzilor și aleilor, trotuarele și locurile neamenajate nu pot fi considerate parcaje. Asta e problema: legea trebuie respectată, de ambele părți.

■ Consiliul popular al sectorului 1, cu referire la scrisoarea cetățeanului Ion Ioniță prin care sesizează impracticabilitatea străzilor Gorunului și Vestei: În cursul lunii trecute, ICAB a evacuat excedentul de pământ și a refăcut pavajul de pe str. Vestei, iar ADP sectorul 1 a executat balastarea străzii Gorunului. Termenul de încheiere a lucrărilor a fost prevăzut la 1 iulie a.c.

■ Miliția județului Buzău, privitor la reclamația Elisabetei Furtună: Într-adevăr, petiționara i-a acordat ajutor substanțial numitei Barbu Ana în creșterea și educarea celor trei copii, însă aceasta din urmă, fire răutăcioasă, a lovit-o în repetată rânduri, fapt pentru care s-au judecat de mai multe ori. În cele din urmă, spre a curma această stare conflictuală și a reda colocărilor liniștea la care au dreptul, Consiliul popular al comunei Nehoiu a intervenit și a repartizat familiei Barbu un apartament într-un alt imobil proprietate de stat.

■ Mă numesc Ionescu Elena, domiciliată în București, str. Maier Alexandru Cîmpeanu nr. 26 A, și vă sesizez un necaz pe care mi-l provoacă de luni de zile propriul meu telefon 17 78 78. Am abonament individual, dar din aprilie a.c. aparatul meu nu mai funcționează corespunzător: sint mereu întrerupt în conversație, mi se bate în furcă atunci când formează numărul cu toate că sint singură pe fir, sint deranjată de persoana care formează cu totul alte numere, imi vine cu întirzieri și foarte greu tonul. Număratele mele sesizări la Deranjamente au rămas fără rezultat, deși — recunosc — unele încercări de remediere s-au întreprins dar fără efect pozitiv.

■ Trustul de antrepriză generală construcții-montaj Dolj-Craiova aduce o veste bună grupului de locatari ai blocului F din cartierul craiovean Valea Roșie: La indicația autorităților locale, deși nu a încasat contravaloarea lucrărilor realizate în 1978, TAGCM a preluat toate operațiunile de reparării încă din 4 mai 1984 și, conform graficului de execuție, până la începutul acestei luni lucrarea de consolidare a fost finalizată pe baza documentației refăcute de IPJ Dolj.

Acesta este punctul de vedere al constructorului. Rămîne însă de văzut ce spun și locatarii. Dacă sint mulțumiți sau nu.

■ Nicolae Maxim din Ghimpați, județul Galați, ne roagă să-l ajutăm să-și regăsească sora, pe nume Maxim Eugenia. „Atît eu, cît și sora mea — ne scrie omul — rămași orfani de ambii părinți încă din 1931, când eu aveam 6 ani iar ea 4, am fost incredințați spre creșterea și educarea fostelor orfelinate C.F.R. din Predeal și, respectiv, Burdujeni. De atunci nu mai știu nimic de ea. Am încercat pe diverse căi s-o găseșc, dar n-am reușit și din această pricină, fiind și bătrîn și bolnav, m-am adresat revistei cu o ultimă speranță și dorință înainte de a-mi încheia trecerea mea prin această lume.”

■ Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Direcția de organizare, control, personal, învățămînt, retribuție: Urmare adresei dv. nr. 1252/1984, vă facem cunoscut că, prin comunicarea 128 241 din 12.06.1984, s-a aprobat transferul subinginerului Romeo Neculai Gîlcă, fiul petentei Eugenia Gîlcă, de la Întreprinderea de piese turnate Cimpina la Combinatul siderurgic Galați, în specialitatea în care a fost pregătit.

■ Întreprinderea de transporturi auto Huncdoara-Deva, cu privire la sesizarea unui grup de 23 oameni ai muncii de la Întreprinderea mecanică Orăștie, ca răspuns la nota apărută în nr. 23/8 iunie 1984 al revistei Flacăra: Situația prezentată în scrisoare este reală. Din motive absolut obiective, independente de noi, în perioada 1-9 martie 1984, autobuzele n-au circulat pe traseele din zona respectivă. În prezent situația s-a ameliorat și activitatea de transport și-a reluat cursul normal pe toate traseele. Vom veghea ca ea să se desfășoare în bune condițiuni.

■ Un gen de scrisoare, pe care am dori-o să nu fie una...rara avis, ci dimpotrivă, ne-a fost trimisă de soții Ana și Emil Alexandru Constantinescu din Timișoara, str. Medicinei nr. 1, ap. 8: Cu deosebită stimă vă rugăm să binevoiti a transmite, prin intermediul prestigioasei dv. reviste, cele mai calde mulțumiri inginerului Constantin Macovei, șeful Șantierului 2 ai ICRAL Timișoara, zugravilor Nicolae Rotaru (șef de echipă), Tiberiu Ploker și Iosif Molnar, precum și zugravilor Gheorghe Mîsea și Vasile Moraru, pentru promptitudinea și competența deosebită cu care au executat comanda noastră de zugrăveli interioare și rașchetat parchetul. Dumelelor ne-au executat lucrări ireproșabile, foarte frumoase, fapt pentru care le răminem profund recunoscători.

■ Gimilică este numele unui pui drăgălaș de maimuță adus direct din pădurile Africii. La venire, acum 6 ani, a fost o vreme adăpostit de fiica mea, Cristina Bardy, în garsoniera ei din str. Moinești nr. 7, bl. 134 A, sc. 1, ap. 77. Nu știu cum se face dar pașnicul și nevinovatul patruped, nu mai mare decît un titirez, i-a provocat unei vecine de apartament, Florica, telefonistă de profesie, o adevărată criză de nervi, o fobie în cel mai profund sens. De atunci, vecina le-a pus gînd rău și le face numai netrai, reclamîndu-i mereu și denigrîndu-i peste tot, deși de peste 5 ani micuțul Gimilică nu se mai află la fiica mea, ci la mine acasă, (?!) cu aprobări în regulă, și-i liniștit și ascultător ca un copil. O pot dovedi cu toată puștimea cartierului, cu vecinii mei toți, inclusiv cu tov. ziarist Calapodescu Petre care a și scris despre noi în Informația Bucureștiului... (Ana Kocsor, București, Calea Griviței nr. 123).

■ Consiliul popular al județului Tulcea, Comitetul executiv: Din verificarea făcută, cit și din discuțiile avute cu tov. Mocanu Zaharia, vicepreședinte al biroului executiv al Consiliului popular orășenesc Babadag, a rezultat că cele menționate în scrisoarea locuitorului Mihai Gheorghe sint întemeiate și atribuirea unei butelii aragaz este de strictă necesitate familiei lui. Față de această situație, prin Direcția comercială județeană, s-a aprobat repartizarea buteliei solicitate.

■ O problemă de larg interes cetățenesc ridică în scrisoarea sa și ing. Alfonz Stăncușel din București, Calea Moșilor nr. 205: Pe Calea Moșilor, în preajma intersecției cu str. Mihai Eminescu, vizavi de Agenția Hipo, există un magazin de ape minerale. Există numai cu numele, pentru că ori de cîte ori intri să cumperi apă minerală și se răspunde invariabil: nu avem! În schimb, raeroori cînd e deschis, desface băutura alcoolice, deși chiar în zonă fac același lucru încă vreo 5-6 unități specializate (restaurante, bodegi etc.), în afară de... cofetării (?!). Și, dacă stai bine să te gîndești, e singura unitate de acest fel pe toată Calea Moșilor!

■ Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bihor răspunde în 3 puncte la scrisoarea tînărului Viorel Lupuș din Remetei: 1. S-a luat legătura cu organele locale ale puterii de stat și li s-a adus la cunoștință conținutul epistolei; 2. S-a stabilit o întîlnire cu tînerii din satul Remetei pentru consultare și organizarea unei activități culturale-educative sistematice, săptămînale; 3. S-a

măcar nu se invrednicesc să-mi trimită și mie o carte poștală din care să aflui și eu dacă-s sănătoși și cum o mai duce viața. Eu nu le-am cerut și nici nu le cer nici bani, ni îmbrăcăminte, nici mincare, pentru că am de toate, de acum, la bătrînețe — că nu știu cît mai am de trăit — ta așa fi dorit să primesc și eu măcar o veste de la ei. Le-a scris în nenumerate rânduri, că la vîrsta asta a mea sint de parte însă nu mi-au răspuns. (Leanca V. Gheorghe, str. dr. Homan nr. 5, bl. 28, sc. E, ap. 9, Rimnicu Vilcea).

hotărît ca acești tineri să fie cuprinși în planul de muncă și să se organizeze împreună cu ei acțiuni voluntare pentru înfrumusețarea cîminului cultural, pentru buna lui gospodărire.

■ Spicuim din răspunsul trimis de Ministerul Sănătății, Oficiul Central Farmaceutic, tovărășului Constantin Ciubotaru din Piatra Neamț care ne-a solicitat sprijin în procurarea medicamentului Catergen: În țară se produc astfel de medicamente hepatoprotectoare cu acțiune similară celor din import, utilizabile cu deplin succes și în tratamentul hepatitei cronice. Vă sfătuim să vă adresați unui medic specialist de la clinica medicală din Centrul universitar Iași, cea mai indicată în tratarea maladiei de care suferă soția dumneavoastră.

■ Maria Gavrilas, muncitoare la serele din comuna Popești Leordeni, trece printr-o situație pe cit de neplăcută, pe atît de absurdă. Domiciliul ei stabil este în orasul Tecuci dar locuiește de patru ani flotant, împreună cu cei șapte copii în comuna unde își are locul de muncă. Maria Gavrilas a făcut o cerere adresată Consiliului popular al orasului Tecuci prin care a solicitat transferarea sumei lunare ce i se cuvine ca mamă eroină în comuna Popești Leordeni. Spre surprinderea ei, a fost însă refuzată pe motiv că aceste plăți se fac numai la domiciliul stabil, fapt care ar obliga-o pe corespondenta noastră să se deplaseze la Tecuci în fiecare lună, pierzînd cel puțin 2 zile de muncă.

■ În primăvara anului 1982 am fost solicitat de către conducerea C.A.P.-ului Zorlentu Mare să ar o porțiune de teren din curtea S.M.A.-ului cu ate-lajul meu. După ce am arat o jumătate de teren, a trebuit să trec cu caii pe lîngă un stîlp de susținere a bransamentului electric. Datorită faptului că instalația electrică nu era corespunzător făcută, caii au murit electrocuți. Conform dosarului nr. 3864/1983, judecătoria Căransebeș a obligat, prin hotărîre definitivă, pronunțată în 12.03.1984 C.A.P.-ul Zorlentu Mare să mă despăgubească cu suma de 32 981 lei. Iată însă că de atunci sint tot timpul purtat pe drumuri fără a putea intra în posesia banilor ce mi se cuvin. (Gheorghe Țîțirigă, comuna Zorlentu Mare nr. 601, județul Caraș Severin).

■ Elena Luca din Purcăreni, județul Brașov s-a hotărît, la terminarea zilelor de tratament efectuate la Govora, să-și urmeze drumul de întoarcere acasă, expediind prin poștă o parte din lucruri. Coletul tip P.T.T.R. a plecat din Govora cu recipisa nr. 52 din 8 mai a.c. La destinație a ajuns cu banderola desfăcută într-o parte, și fără câteva din lucrurile pe care le conținea. Este evident că sint necesare măsuri mai stricte din partea poștei pentru ca asemenea colete să călătorească în deplină siguranță.

■ Profesoara de muzică Liana Elekes din București, strada Piatra Morii nr. 10, caută de mult timp fără succes un xilofon. Informată că acest instrument se fabrică la Reghin și se contractează prin I.C.R.M., s-a adresat acesteia din urmă, I.C.R.M.-ul i-a răspuns că nu-i poate livra xilofonul deoarece nu a mai primit nici o bucată în acest an. Cum din scrisoarea rezultă că Liana Elekes și soțul ei sint și compozitori și deci au nevoie în activitatea lor de acest instrument, poate că, în măsura posibilităților, întreprinderea producătoare se va strădui să le satisfacă cererea.

■ Florica Stoian din București, str. Oșelacilor nr. 15, se plînge că pensia alimentară pentru cei doi copii ai săi, pe care trebuie s-o primească prin intermediul serviciului finan-

ciar al Grupului de șantier construcții și instalații beta-Turnu Severin unde crează fostul soț, îi permite ne numai cu o întârziere ci și cu multă cultate. Este nevoită ca, cîte o lună-două de aștept să intervină iar la întreprinderea respectivă pentru a aminti de existența acestor pensii. Nu înțelegem motivele acestor veșnice întârzieri, timp cît suma de bani este bilită printr-o hotărîre judecătorească.

■ „Ca urmare a cererii n-întreprinderea la care luam mi-a repartizat o locuință cartierul micro 19, bl. L.2. (m-am prezentat la I.G.C.L. lași pentru întocmirea actelor mi s-a spus că apartamentul fusese dat deja unei alte mîili. Am înțeles situația, am avut răbdare pînă în mai a.c., cînd am fost trimis nou la I.G.C.L. pentru o parte în micro 38, bl. N.2, 79. Primind aprobarea nr. 8625 am plecat bucuroasă să văd apartamentul. Am avut surpriza neplăcută de a-l găsi pe acesta ocupat cu acte regulă. Rugăm organele locale să ia măsuri să-l ajute pe tică Munteanu, macaragiul secției oțelărie electrică a Combinatului siderurgic Galați, soț naturalul acestei scrisori, să intre în posesia unui apartament care i-a fost aprobat numai prin...

■ Urmare scrisorii nr. Szolosi din Turda, str. Rapsodiei nr. 12, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Cluj informează că petiționara a fost încadrată pe post de vânzătoare la I.C.S. pentru mărfuri industriale Turda.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Poșta redacției

Domnica Moldoveanu Slănic-Prahova: În situația în care copiii urmași, înaintea de implini vârsta de 16 ani au venit invalizi de gradul I și II, primesc după încetarea plății pensiei de urmaș, pe toată perioada invalidității, un ajutor...

■ Radu Sava — Brăila: Consultați un inginer agronom...

■ Luciana Hirdo — Crista (Sălaj) și A. Dobromir — Târgu Jiu: Lista disciplinelor...

■ Concurs și lista manualelor...

■ Invățămîntul superior — 19...

■ Revistei „Forum”, iar norme...

■ de înscriere, organizare și de...

■ fășurare a concursului au fost...

■ publicate în nr. 3/1984 al acelei...

■ iasi publicității ■ Constantin...

■ Popovici — Tg. Neamț: V...

■ intereseți la Clinica de urolog...

■ din Cluj-Napoca ■ Gros...

■ Ionescu — Craiova: La răs...

■ punsurile primite de la foruri...

■ competente cărora v-ați adre...

■ sat nu avem ce adăuga ■ Val...

■ leria Burlacu — Pietroasel...

■ (Prahova): S-a calculat corec...

■ Vechimea la care vă referiți s...

■ va lua în considerare la pensie...

■ narea dv. pentru munca depus...

■ și limită de vîrstă ■ Elena Me...

■ rișescu — Tg. Jiu: Scrieți-n...

■ care vă este necazul ■ Dumit...

■ tru Ceată — Cloșani (Gorj): V...

■ intereseți la Inspectoratul jude...

■ țean de miliție ■ Ion Stăncu...

■ Adjud: Dacă ați fost interna...

■ fără trimitere trebuie să plătiți...

■ Nicu Obrocaru — București...

■ Numai în situația în care ați...

■ dv și soția încadrați în gradul...

■ I sau II de invaliditate ■ Floa...

■ rea Soare — București: La...

■ consiliul popular de domiciliu...

■ Alexandru Szabó — Sibiu...

■ Răspunsul a fost corect ■ Edith...

■ Vilceanu — Deta: Pauzele...

■ acordate în scopul alimentării...

■ și îngrijirii copilului se...

■ includ în timpul de muncă. ■

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Adevărata oglindă a rațiunii ne e cursul vieții

ONORATA INSTANȚA
A MORALEI

● Adevărul vieții Vioricăi David ● Codruț conducea cu nonșalanță... ●

Soțul e bine, când...

Uneori „minte cea de pe urmă” vine, și păcate, prea târziu. Și urmările nesălfitei sint, adesea, ireparabile...

Fiți dintre cei neimplicați direct într-un meci de deznoadămint dureros nu spunem, după aceea, măcar în propriul forim: „Poate dacă așa fi intervenit la timp, cu tact și răbdare, epilogul ar fi fost altul...”

Întâia, însă, un „caz” dintre multe altele, care putem sublinia, cu satisfacție, că reparabilul a fost evitat, că cei care au născut, la timp, împrejurările ce puteau genera în consecință imprezvizibile n-au avut în perspectivă.

De la un spital din Slobozia s-a telegrafat recent la miliția municipală. „Vă rugăm să interveniți dumneavoastră, urgent, în cazul familiei Haralambie de pe strada... viața fetiței, de numai două luni, acestei familii este în pericol. Din cauza neînțelegerilor intervenite, soții vor să se despartă, iar tatăl a luat fetița fără știa mamei și a dus-o undeva la rudele de la o asemenea virstă un copil asinat de mama sa, vă dați seama de pericolul...” își încheia mesajul alarmant omul alb.

Capitanul Silvestru Udăteanu, șeful miliției municipale, a citit cu emoție cele două rânduri transmise în registrul de comunicații telefonice de către ofițerul de serviciu. „Îi cauți, urgent, și îi inviți la mine pe soții Haralambie”, a ordonat el ofițerului Băjenaru Constantin de la judiciar.

După câteva ore, cei doi tineri, soți și părinți, într-o vădită și, aparent, ireconciliabilă stare divergentă se aflau în biroul șefului miliției municipale, femeia vind în mină deja hotărârea de la judecătoria, pentru încredințarea fetiței, pînă la soluționarea divorțului care urma să fie pronunțat.

Ofițerul i-a privit îndelung, clipe în șir, fără să scoată vreun cuvânt. Doi tineri, ornici de curind împreună pe drumul vieții. Ea, dacă a împlinit douăzeci de ani; el să fi avut doi-trei mai mult. Pe fețele lor se citeau limpede semnele unor impulsuri lăuntrice, greu de stăpînit, cînd ambiția domină rațiunea.

— În primul rînd, întreb, unde este fetița? se adresează capitanul Udăteanu lui Nicolae Haralambie. Îți dai seama că, ascunzînd-o la numai două luni de zile în pui viața în primejdie? accentuează ofițerul.

— Am dus-o la niste rude, în Valea Codruț, răspunde tînărul, puternic răvășit de surprinzătoare creață.

— Nu faptul că ai încălcat legea, ignorînd o hotărîre judecătorească, este cel mai grav, ci pericolul care planează asupra ei, înțelegeți? continuă comandantul.

— Merg imediat și o aduc acasă — se precipită tînărul tată.

— Da, și mai departe v-ați întrebat ce se va întimpla cu acest copil, dacă vă și grăbiți cu divorțul, după cum se pare? Aveți, chiar așa motive serioase?

Cei doi soți pironesc mai întii privirile în pămînt, apoi încep să depene, pe rînd,

pretexte puerile, pentru divergențele la care au ajuns.

— Dacă n-ar fi trist pentru soarta unui copil ca al vostru ar trebui să zîmbesc — le-a spus ofițerul. Aș putea să vă ofer zeci de exemple în care copii proveniți din familii destrămate au ajuns „tineri problema” sau chiar mai grav. Nimic nu le poate înlocui grija și căldura părintească. Iar dumneavoastră, în afara orgoliului și lipsei de experiență, nu aveți nici un argument demn de luat în seamă pentru situația care v-ați creat-o. După ce reamduceți fetița acasă, veniți să mai discu-

În acest număr grafică de LUMINIȚA TUDOR-FRĂȚILA.

tăm. Vă aștept foarte curînd. Dar gîndiți-vă bine...

Și au venit chiar a doua zi, pare nevrosimil, dar acesta este adevărul, cu un angajament scris, necerut de nimeni de altfel, însă așa au găsit ei de cuviință, prin care îi aduceau la cunoștință șefului miliției că fetița nu i se vor mai întimpla neplăceri, deoarece ei s-au împăcat, renunțînd la intenția de a se despărți.

Ce-am putea adăuga, decît să le urăm succese în căsnicie și feliicitări celor care nu stau cu brațele încrucișate, mai ales atunci cînd asupra unui copil planează asemenea pericole.

MIHAI GROZAVU

Omul — interioare de conștiință

Despre vinovați, mai tîrziu

În luna februarie a anului 1981, din cauza gheții de pe drum, autocamionul condus de Marian David nu mai poate urca panta de la Dirste și se așază de-a curmezisul șoselei. Vehiculele care se întimplă pe acolo încetinesc viteza și se opresc formînd un lung convoi în zig-zag. O autoutilitară mastodont nu poate opri, derapează și culcă totul la pămînt. Cadavrul lui Marian David este descoperit după două ore și jumătate. După trei ani și opt luni de la acest accident, Viorică Ana David, soția decedatului, ne vizitează la redacție. E însoțită de un băiețel de trei ani și șapte luni, Marian. Acasă o așteaptă trei fete, toate școlărițe. Fetele au venit pe lume la scurt timp una după alta și ea n-a mai apucat să-și reia serviciul întrerupt. A încercat, invinsă de nevoi, după moartea soțului, dar a abandonat noul serviciu cînd și-a dat seama că pentru asta sacrifică educația copiilor. Trăiesc toți cinci într-un apartament de bloc în cartierul Pajura, din pensia de urmași la care se adaugă și alocația copiilor. Spune:

„Mult timp eu n-am știut nimic. Fiindcă nu ieșeam din casă. Eram însărcinată în opt luni cu Marian, băiatul ăsta pe care soțul și-l dorea enorm. La I.T.B.N., unde a lucrat bărbatul meu, s-a format, e adevărat, o comisie care să-mi aducă știrea, dar oamenii aceia n-au putut să-mi spună adevărul; aflasem numai că e grav accidentat. Fetele cunoșteau realitatea și la puțin timp cînd la școală una dintre ele a avut de scris compunerea „Fericea în familie” a izbucnit în plîns. Din cauza mamei plîng, a explicat ea. Tata a murit și mama nu știe încă. Apoi, l-au adus acasă. Au venit toate rudele noastre din Ardeal, colegii lui, toți prietenii noștri. Fiecare ne-a ajutat cît a putut. După înmormîntare, am rămas singure. Marian nu se născuse încă. Era puțin neobișnuit că purtam în mine viața lui. Noaptea plîngeam. După ce am născut, mi-am luat o slujbă, împinsă de necazuri. Fetele se vestejeau, de mila lui Marian mi se rupea inima, iar eu, una-două, eram în tren să aflu ce se petrece cu ancheta. Un an și zece luni au durat cercetările. Nimeni nu mă credea. Poate unii și începuseră să pună la îndoială adevărul în legătură cu acel accident. Du-te la Brașov, mă implorau socrii, e tatăl copiilor tăi. Eu ce puteam să fac? Rudele mele, cu necazurile și bolile lor. Un frate e paralizat, una dintre surori e bolnavă de inimă... A fost trimis în judecată șoferul de pe autoutilitară, Toader Iacob. Un om tînăr care la început s-a purtat brutal cu mine, dar eu l-am iertat: are și el trei copii. Șoferul meu a fost șofer și odată, după ce a lovit o fetiță care i se aruncase în fața mașinii, nopțile mușca perna de plîns, se zbătea în somn, și diminețile părea neom. Îl înțelegeam pe omul socotit vinovat de moartea tatălui copiilor mei și cînd întreprinderea lui, I.C.C.F. Brașov, cu care trebuia să plătească solidar despăgubirile și completarea pensiei de urmaș, a încercat să arunce toată vina asupra lui, eu i-am spus: Du-te, omule, zbate-te pentru dreptatea ta! Ești la fel de nenorocit ca și mine...”

Da, jurisconsultul de la I.C.C.F. Brașov a socotit drept să lupte cu mine ca să scoată întreprinderea sa din cauză și mai bine de doi ani m-am zbitut să procur actele pe care acesta mi le tot pretindea. Mă luptam cu o întreprindere și un om care știa ce să se ceară. Am adus martori la proces, le-am pîrîtit trenul și le-am dat o masă, cum se cuvenea. Am adus pînă la urmă tot ce mi s-a impus. Cu sentințele în mînă, l-am vizitat pe jurisconsult. Nu-i de ajuns, mi-a spus. Acum trebuie să deschizi proces ca să putem pune poprire pe venitul vinovatului. S-a pus poprire, dar eu nici pînă azi n-am primit nici un ban, în ciuda tuturor hotărîrilor judecătorești. Conform deciziei tribunalului mi se cuvin despăgubiri și tinar 582 lei, completare la pensia de urmaș. Nu mai am ce să vind din casă și cea mai mare dintre fete a împlinit 16 ani. Sint mulțumită că toate învață bine, sint cuminți și mă ajută mult. Mă gîndesc și cred că am să izbutesc să zgrăvesc din nou în vara asta, cît timp fetele nu merg la școală. Nu mai sufăr că nu le pot asigura copiilor mei o vacanță cum au ceilalți. Marian a crescut mîrișor și la toamnă o să meargă la grădiniță. Cu timpui, fetele se vor mărita și vor avea casa lor... Nepoții mei vor avea tați și vacanțe ca toți copiii...”

NICOLAE CRISTACHE

P.S. Acesta este adevărul vieții Vioricăi David. Nu și al faptelor. Cătăstrofa s-a produs din cauza gheții și eu continui să cred că în județ trebuie să existe o întreprindere care să aibă în atribuțiile sale curățirea drumurilor și asigurarea condițiilor optime pentru transport și evitarea accidentelor. Restul este derivat sau aparține întimplării ce cade sub incidența altor legi. Juristul întreprinderii de Construcții Căi Ferate (I.C.C.F. Brașov) care poartă o femeie pe drumuri de aproape doi ani, dacă tuiea adevărul și credea în îndatoririle sale și-ar fi putut exercisa curajul cerînd reorientarea cercetărilor spre autorul vinovat. Să te războiești cu o femeie singură și neștiutoare care a pierdut siguranța vieții copiilor ei este ignobil și, mai mult, degradant.

N. C. 7

Cronica șoselei

Haine pe tufe de măceș

Este de necontestat că pilotajul auto-vehiculului reprezintă una dintre cele mai răspîndite activități umane. Bineînțeles că poți fi constructor amator, strungar amator, după cum și alte zeci de profesii pot fi practicate în egală măsură atît de profesioniști cît și de amatori, cîteodată performanțele amatorilor depășindu-le net pe cele ale profesioniștilor. Niciunde însă amatori nu sint atît de larg reprezentați ca în automobilism, tot așa cum în nici o altă activitate umană nu poate cu excepția aviației, amatorismul nu se practică cu atîtea riscuri ca în automobilism. Strungarul amator poate doar să rebezeze niște piese, constructorul să zidească defectuos un zid, ca apoi, invîntînd din experiență, să-l refacă, după cum pescarul amator, neînspirat, ori slab cunoscător al particularităților apelor unde aruncă undița, al sculelor, al hranei preferate de pești ori al tehnicii pescuitului, riscă doar să regrete timpul pierdut și, eventual, banii cheltuiți cu transportul. În conducerea automobilului, lipsa de experiență, ignoranța cu mîile ei de fațete se plătesc cu ceva incomparabil mai scump, cu viața ori sănătatea.

La fel ca în celelalte domenii ale vieții, și în circulația hotărîtoare rămîne experiența, despre care atîția învățați și-au spus gîndurile: „începutul înțelepciunii”, „originea tuturor cunoștințelor”, „hrana oricărui certitudinii”, „măster straniu ce ne dezvoltă de ce ne-a învățat” ori, mai plastic, citîndu-l pe Hermite „primul

judecător al tuturor acțiunilor noastre, primul stăpîn al spiritelor noastre, școala deschisă tuturor; și unde puțini intră cu capacitatea de a se instrui și de unde cei fără judecată nu scot nici o învățătură”. Piatră de încercare a tuturor teoriilor”. E logic și omeneș să vorbim de experiență, în condițiile cînd mulți ignorază acest factor care, nu exagerez, numîndu-l cheia de boltă a existenței omenești. Numai o minte bolnavă, numai un aventurier, un ignorant poate desconsidera experiența. La fel ca un chirurg, care numai după sute, mii de operații, ori un internist, după tot atîtea diagnostice, se pot numi medici cu experiență, tot așa și șoferul învață pe distanța multor mii, zeci de mii de kilometri parcursi, din situațiile, pătaniile, din bunele și relele ivite pe parcurs. Dacă învață, are șanse să devină un pilot experimentat. Bineînțeles că pentru unii nu sint de învățătură nici propriile lor accidente (cînd au marea șansă să supraviețuiască).

„Știu să manipulez comenzile, să pornesc, să frinez, să virez, înseamnă că știu totul despre conducerea mașinii și pot pleca la drum oriunde, oricînd și în orice situație”. O concepție nocivă, primitivă, simplistă, implantată din păcate în mintea multora. Se omit mulți factori, dar mai cu seamă unul deosebit de important și anume antrenamentul, obișnuința de a conduce timp îndelungat, rezistența. După cum, în drumeție, pentru a nu cădea la prima urcare pe munte mai difi-

cilă, aidoma și în pilotaj, trebuie să-ți antrenezi organismul ca acesta să reziste în timp. Nu e vorba numai de picioare și plămîni, ca în excursiile per pedes, ci de lucruri infinite mai sensibile, mai de finețe, cum ar fi: atenția, aprecierea distanțelor, corelarea mișcărilor. Pare curios, dar trebuie să te obișnuiești să-ți menții trează atenția. Cel mai adesea se consideră acumulare de experiență simplă scurgere a timpului. „N-am probleme, am permis din '60”. Dar el, în 24 de ani, n-a condus decît 2.000 de kilometri, și pe drum e mai periculos chiar decît un începător, pentru simplul motiv că, spre deosebire de cel cu portocala pe parbriz, care își dă seama că e la început, nu e conștient de limitele și neștiința sa. Nu anii trecuți contează, ci experiența pe care ai acumulat-o de-a lungul lor. De regulă, cei care își unesc destinele, pregătindu-se pentru lupta care înseamnă viață, sint inconștienți de simpatie, de tandrețe, sint ajutați și incurajați. E firesc, e omeneș să se întimplă așa.

Mama băiatului s-a adresat lui Cezărică, pentru a-i transporta în comuna natală pe tinerii ce urmau să se căsătorească peste puțin timp. „Tu ai fost totdeauna draguț și săritor, ajută-i pe copii. Sint multe de cărat și ei se descurcă greu!” „Cu plăcere, tanti Adriana. Dar știi, probabil, că n-am încă carnet. Mi-e rușine să spun de față cu alții, dar mă chinu de doi ani să-l obțin”. „Principala e că știi să conduci, doar n-oi fi așa ghinionist, să te întilnești cu vreun control”. „Nu mă leg la cap, fără să mă doară. O să-l rog pe Codruț să preia volanul, deși (aici tînărul face o pauză și așează o mînă exprimînd îndoială) el nu prea conduce frecvent”. „Minunat, știam eu că o să găsești pînă la urmă o soluție. O să-l îndemnăm să meargă cu gînjă”

Omul, inhibat din pricina nesiguranței, apăsător de lipsa de experiență la volan, cu fața ușor crispată, la fel ca cei aflați în clipe de mare tensiune, încearcă să-și ascundă teama de ce se va întimpla, zîzînd, glumînd ostentativ. Aparența de destindere ascunde realitatea, încordarea, frica de necunoscut. Puțin mai tîrziu, după ce au ieșit din orașul de munte, Codruț a introdus în „luptă” o altă armă: bravada, menită să stîrnească admirația ocupanților pentru șofer. Atenția tuturor: a proprietarului mașinii, ghinionist după trei tentative de a deveni șofer, a tinerilor logodnici, care se țin de mînă, roșii la față, a mamei băiatului, organizatoarea cursei, bucuroasă pentru copii, pentru reușita călătoriei, este îndreptată spre șofer. Pe o porțiune dreaptă de șosea, mașina parcă e gata să-și ia zborul. Codruț conduce cu nonșalanță, ținînd volanul doar cu o mînă. Supraveghînd sporadic șoseaua, e atent mai mult la efectul glumelor sale. Ride mai mult și mai puternic decît toți pasagerii. Depășește un camion, revine scurt pe dreapta, pentru a evita coliziunea cu cel din sens opus, și intră apoi într-un balans periculos și derutant chiar pentru un șofer cu experiență. Se pierde, mașina părăsește șoseaua, dar și contactul cu solul. Preț de două secunde autoturismul zboară și se răsucește în aer, după care, aidoma unui proiectil, se infinge în talazul înalt din dreapta șoselei.

Bucăți din motor, valiza desfăcută, coșuri cu alimente risipite pe o arie de cîteva zeci de metri. Rochia de mireasă și hainele viitorului mire intacte, fără o pată măcar, ca o ironie a soartei, se agăță de ghimpii unei tufe de măceș.

Cei doi logodnici nu mai au nevoie de

VICTOR BEDA

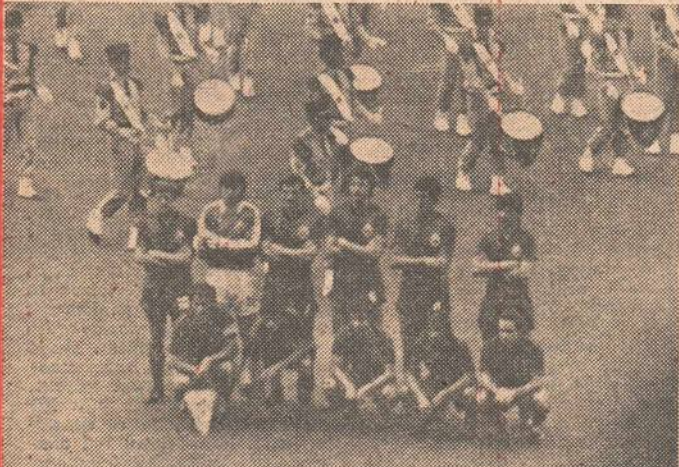
„Sportul reprezintă vigoarea vitală a umanității“

George Călinescu

● PARIS '84 ● CAMPIONATUL EUROPEAN DE FOTBAL ●

Fotografii à la MVolta

Cu sfiata firească unui fotoreporter debutant vă prezint câteva imagini în realizarea cărora n-am alt merit decât acela că, îndatorindu-mă cu un împrumut la C.A.R., am devenit posesorul unui aparat pe care redacția n-a putut să și-l treacă în necesarul său inventar și că, aflindu-mă cu alți colegi în Franța, m-am amestecat în puhoiul celor suprainarmați cu Nikoane și Canoane și am avăsat așa cum m-a povățuit Agariți, pe declanșator, zicându-mi „ce-o ieși om vedea“. Poftim :

Un punct obligatoriu, prevăzut la cronometru, în programul celor cincisprezece meciuri: fotografierea echipelor de pe loc.

Cifiva zeci de suporteri fluturând tricolorul românesc (precizare absolut necesară intrucit majoritatea participanților la Euro '84 au drapelul în trei culori) și-au făcut remarcată prezența la fiecare meci al echipei noastre. Deși risipiți în diferite tribune ei au înfrunat cu bărbăție vacarmul miilor de suporteri spanioli, vest-germani sau portughezi. Ah, dacă i-ar fi ajutat ceva mai mult și cei din teren !

Alături, Ștefănescu, așa cum îl știm de toaleana și Coraș, care a arătat că talentul său e departe de a se fi exprimat pe de-a întregul.

La unul din meciurile fotbalistilor noștri un fel de specialistilor : Sir Stanley Rous

La Lens, șepcile cu inscripția „ROMANIA“ au fost la mare căutare

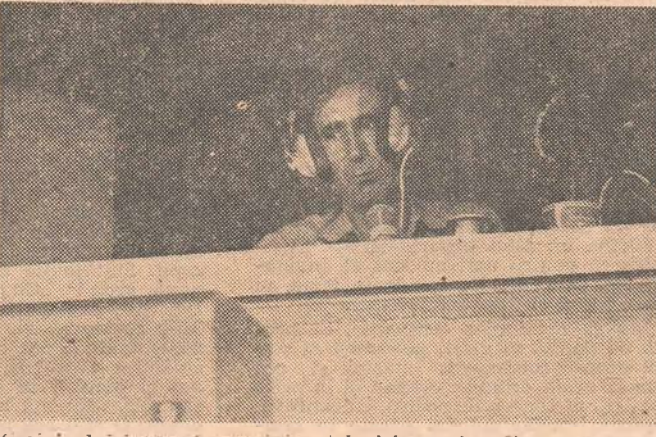
De pe gazon o singură imagine; legată de faza în care, o spune L'Equipe, un jucător român fiind doborât în careul advers, arbitrul ar fi putut dicta 11 m. N-a făcut-o !

Ingerul a strigat și astfel l-am descoperit în tribună pe Fănuș Neagu.

Un cilean între vedetele Europei: Ungureanu a fost cel mai sollicitat la autografe.

Croniclele fotbalice Europe între televiziune și radio.

NICOLAE ARSENIU

La peluză

Alte măști, aceiași actori

Am văzut și am reținut că la un campionat european regula e că nu există nici o regulă. Valorile și judecățile se amestecă. Trecutul rămâne un punct de sprijin sau varianta unui camuflaj. Viitorul n-are soroc. Totul este prezent. Ceea ce este de trăit se trăiește acum. Principiile se suspendă, dar nu se anulează. Se anulează orice poate naște prejudecată. Măștile sint gata. Concurenții se învâlmășesc, imposibil de recunoscut. Spania este înfrântă la ea acasă de Iugoslavia. Portugalia o imită. R.F. Germania strălucete în Elveția. Danemarca susține două jocuri de verificare nesemnificative. Iugoslavia o ține numai în victorii. România se antrenează în Olanda. Echipete, proaspăt coafate, se aliniază la linia de pornire. Nu există culoar câștigător. De pe margine figurile concurenților nu se mai disting. Calculatoarele lucrează ca să dea calculul hirtiei. Spectatorii și-au ocupat locurile. Pregătirile s-au încheiat. Intră în arenă meniul de ordine, arbitrii, observații internaționale, ziaristii, invitații de onoare. Spectacolul poate începe. Nu se cunosc rezervele secrete. Meciul inaugural este o decepție. Atât Danemarca cât și Franța pierd piese de bază : Simonsen și Amoros. În meciurile imediat următoare și Danemarca și Franța își surclasează adversarele cu același scor : cinci la zero. Învinga Franței este Belgia care, după primul meci, cu Iugoslavia, arsele siguranțele tuturor calculatoarelor. În seria meciurilor egale, R.F. Germania obține primul două puncte. Ultimul meci îl are Spania, neconvingătoarea. Cap de serie, deci : R.F. Germania. Victimă sigură, Spania care are următorul meci chiar cu R.F. Germania. În cealaltă întâlnire : Portugalia și România. Portugalia are două puncte, cit Spania. România un punct. În caz de victorie sau meci egal, Portugalia trece drept calificată. În caz de înfrângerea ei, România este aceea care acumulează trei puncte. Posibilitatea ca Spania să învingă R.F. Germania nici nu se discută aproape. Spania învinge în ultimul minut Germania, după ce ratase o lovitură de la 11 metri și se califică în finală în dauna bravei și tumultuoasei echipe a Danemarcei, după 7 lungiri, tocmai prin executarea loviturilor de la 11 metri. Loviturile sint năprasnice și vin când și de unde nu te aștepti. Condușă cu unu la zero, Portugalia ia conducerea cu doi la unu și eșuează în prelungiri cu doi la trei. Belgia pornește răzbunătoare partida cu Danemarca și ia conducerea cu doi la zero ca să fie îngenunchiată tot cu doi la trei. În meciul cu România, portughezii îl pierd pe Chalana, creierul, și parcă joacă și mai bine. Bălonii pare obosit, iar Klein aleargă mult și neinspirat. O fostă glorie cum este portughezul Nene nu poate fi considerat desigur o speranță. El este mai bătrîn decât Stoica sau Manea care a păstrat Rapidul în prima divizie. La portughezi intră Nene, la noi — Gabor. Nene marcă golul de care echipa lui are nevoie. Locomotiva victoriei a devorat toți cărbunii. Cărbunii-putere, nicidecum cărbunii-speranță sau cărbunii-familie. N-a rămas nimic veritabil neconsumat. Spectacolul s-a încheiat. Măștile au căzut. Spectatorii s-au retras. Arena este goală. Urmează Mexic. Alte măști, aceiași actori.

NICOLAE CRISTACHE

Primele meciuri din cupele europene

Trăgerile la sorti de la Geneva ne oferă o toamnă la fel de fierbinte ca și vara pariziană. Iată și primele meciuri care se vor desfășura la 19 septembrie :

Cupa campionilor europeni

DINAMO BUCUREȘTI — OMONIA NICOSIA

Cupa cupelor

STEAUA BUCUREȘTI — A.S. ROMA

Cupa U.E.F.A.

BETIS SEVILLA — UNIVERSITATEA CRAIOVA

SPORTUL STUDENTESC — INTERNAZIONALE MILANO

Ai izbutit, continuă! N-ai izbutit, continuă!

SPCRT

● O luptă s-a încheiat, alta începe: preliminariile campionatului mondial ●

EURO '84

O lecție de urmat

Cel de-al cincilea campionat european de fotbal a luat sfârșit, la 27 iunie, cu victoria meritată a Franței. Formația lui Hidalgo s-a arătat cu adevărat cea mai bună, atît pentru că n-a pierdut nici un meci, cit și, mai ales, pentru că a practicat de-a lungul întregii competiții un fotbal modern și plăcut ochiului, în cadrul căruia atît echipa cit și „vedetele”, adică Platini și Tigana în primul rînd, s-au exprimat la fel de strălucitor. În drumul spre virful piramidei, „cocoșul galic” n-a avut probleme decît o dată, cînd Portugalia a luat conducerea, în prelungiri, cu 2-1, în semifinala de la Marsilia. Dar a refăcut miraculos, întorcînd în numai 4 minute rezultatul unei partide ce părea fără ieșire pentru Platini și compania. În rest, Franța a fost, de fiecare dată, sigură pe sine, dezinvolată și, în sensul frumos al cuvîntului, agresivă, ajungînd la titlu, cum ziceam, pe merit. Sigur că, în calitate de gazdă, a avut și unele avantaje, din care a știut să tragă profituri maxime. Publicul a fost de partea ei. S-a bucurat, două rînduri, de o zi de odihnă în

s. A fost scutită de riscul cartonașelor galbene, decizia aceea, de a ține cont la turneul final de avertismentele primite în calificări, pîndu-mi-se și azi, după ce conturile se vor fi încheiat, o favoare făcută echipei organizatoare. Mă gîndesc însă că eforturile financiare, și Franța nu s-a zgîrcit, trebuie și ele, nu-i așa, răsplatite într-un fel. Necretucă prin „purgatoriul” preliminarilor, echipa gazdă a apărut, în mod logic, mai proaspătă decît celelalte, iar acest lucru s-a văzut îndebște în prima parte a competiției, cînd a avut mare risipă de energie. Pe măsură ce a jucat, Franța a coborît stacheta și finala a găsit-o, după cum însuși Hidalgo recunoștea, la capătul puterilor. Scriind că Franța a cîștigat pe merit, nu pot totuși uita că izbînda ei a fost, pînă la un punct, netezită de arbitri. Direct și indirect. Courtney, de pildă, i-a ferit pe francezi de o finală împotriva spaniolilor Maceda și Gordillo, fluturîndu-le acestora, la Lyon, cartonașe galbene nejustificate (dacă s-ar fi calificat, Danemarca ar fi avut și ea 3 suspendați pentru finală!), iar Hristov i-a ajutat cit a putut în ultimul meci, fiind suficient să adaugă că lovitură liberă din care Platini a deschis scorul, cu concursul portarului spaniol, a însemnat un „cadou” oferit celor doi campioni. Cu toate acestea, repet, succesul nu poate fi pus la îndoială.

Pentru prima oară prezentă la un turneu final european, echipa României a ocupat, se știe, locul 4 în grupa a II-a, ultimul, și 7 în clasamentul general neoficial, devansînd reprezentativa Jugoslaviei, singura (lin 8) care n-a dobîndit nici un punct. În alte condiții, o astfel de poziție ar fi trebuit să multumească, avînd în vedere lipsa de palmares și, implicit, de experiență a fotbalului nostru, pus să se confrunte la Euro '84 cu echipe posedînd cărți de vizită mult superioare. Că ea n-a mulțumit, în condițiile concrete, e o altă poveste, intru totul argumentată, dar asupra ei voi reveni imediat. Să notăm, pînă atunci, că echipa României s-a îndreptat spre Paris în calitate de outsider, locul 14-15 în ierarhia continentală și 29 în cea mondială, întîlnînd acolo adversari nu doar mai bine plasați, ci și, fără excepție, mai rutinați, mai experimentați. Adică, în ordine, Spa-

nia, campioană europeană în 1964, R.F. Germania, dublă campioană mondială și continentală, venită la Euro '84 să-și apere titlul, Portugalia, locul 3 la World Cup 1966. Doar Danemarca părea să mai fie într-o situație asemănătoare, numai că ea a aliniat o echipă de „mercenari”, adevărată selecționată, cum s-a zis, a Pieței Comune, ca Olsen și Brylle de la Anderlecht, cu Lerby de la Bayern, cu Berggreen de la Pisa, cu Laudrup de la Lazio, cu Larsen de la Lokeren și așa mai departe.

Dincolo de aceste circumstanțe, ce și de altele, comportarea formației noastre n-a fost cea așteptată, cea sperată. Iar sentimentul de neîmplinire a fost întărit de faptul că ne-am lămurit cu toții, martori oculari sau privitori la televiziune, că fotbaliștii tricolori ar fi putut realiza mai mult. Ei însă, așa cum am transmis și de la fața locului, parcă nu și-au propus decît să piardă cit mai onorabil, tintind evident la foarte puțin. Scopul a fost atins, dar el a fost, veți fi de acord, mărunt, jucătorii noștri au abordat meciurile cu o teamă nejustificată, care a dus, în primul rînd, la ratarea victoriei în partida inaugurală cu Spania, cînd de fapt s-a pierdut, după opinii unanime, calificarea. Firește, au existat și scuze, golul spaniol a venit ca urmare a unui ofsaid clar la Carrasco, nesancționat, Rednic a ratat, la 1-1, în minutul 45, o ocazie uriașă etc., dar nu-i mai puțin adevărat că formația romană n-a găsit soluții să forțeze, complăcîndu-se într-un joc de așteptare, care a avantajat net o Spanie în zi foarte slabă, adesea la un pas de k.o. Nu exagerăm cred, afirmînd că la Saint Etienne, încheind nedecis cu Spania, 1-1, tricolorii n-au cîștigat un punct, ci l-au pierdut. Adeptii ideii contrare vor invoca intrarea Spaniei în finală. Imi voi permite să-i combat, scriînd că, deși finalistă, gruparea lui Munoz n-a convins decît în mică măsură. Să despiciam firul în patru: Spania a ajuns să joace pe Parc des Princes grație golului lui Maceda înscris în poarta lui Schumacher în ultimul minut al unei partide pe care vest-germanii o dominaseră copios, avînd și 3 bare! În rest, numai meciuri egale, inclusiv în semifinala cu Danemarca, adjucecată abia după executarea loviturilor de la 11 metri! La Saint Etienne, tricolorii n-au ratat doar victoria, de care nu i-a despărțit mult, ci și posibilitatea de a intra altfel, cu alt moral, pe stadionul din Lens, pentru confruntarea cu R.F.G. Acolo însă, să fim corecți, echipa lui Derwall a fost mai sigură, mai decisă. Prima repriză i-a aparținut în întregime. Abia după pauză, băieții noștri au acceptat să apese, în sfîrșit, pe accelerator, întelegînd că timpul îi presează, că timpul nu mai are răbdare. Aproximativ 20-25 de minute. Ștefănescu și ceilalți au jucat la adevărată lor valoare, dezinvolți și pe poartă, Coraș aflîndu-se la un pas de 2-1. Acest interval, chiar și după ce Voeller a preluat conducerea speculînd o inexactitate de plasament a lui Andone, a demonstrat capacitatea reală a echipei lui Lucescu, posibilitățile ei de exprimare, Rummenigge și coechipierii săi vînzîndu-se obligați, în final, să tragă de timp spre a obține o izbînda care nu-i va ajuta totuși, pînă la urmă, la nimic! A fost nevoie, deci, de o situație limită pentru ca fotbaliștii români să iasă la joc

și să probeze, în aplauzele spectatorilor, ce și cit pot. Dar întrebarea care urmează mi se pare logică și ea ne întoarce, ireductibil spre meciul cu Spania: a trebuit să ne ajungă cuțitul la os ca să îndrăznim, ca să ridicăm capul sus!?

Surprinzător și, totodată, dureros a fost faptul că nici măcar împotriva Portugăliei, la Nantes, într-un meci de quitte ou double, cînd o victorie ne-ar fi dus, cu toate ezitățile și calculele greșite de pînă atunci, în semifinale, antrenorii n-au mizat pe cartea atacului, singura de ales! Dacă Portugalia, și ea obligată să cîștige, a aruncat în luptă în ultima jumătate de oră, 4 atacanți, pe Gomez, Jordao, Diamantino și Nene, acesta din urmă avînd să marcheze și golul calificării, noi am jucat cu 3, între care Coraș a simțit mereu nevoia să „coboare” spre mijloc, Augustin a acuzat lipsa de meciuri, iar Gabor, ca totdeauna fără vlagă, a căutat să rezolve totul de unul singur! Se zice, și nu fără temei, că victoria suride mai degrabă celor care riscă, iar cel care și-a asumat riscul a fost, spre regretul nostru, nu Lucescu, ci Cabrita! Respectînd adevărul, se cade să precizăm că, la Nantes, antrenorii noștri au urmărit totuși o soluție-șoc, trimițînd în teren 4 jucători noi, pe Moraru, Negrilă, Irimescu (înlocuit ulterior cu Gabor) și Augustin (schimbîndu-l pe Cămătaru). Ea n-a dus însă rezultatul scontat, după cum fără consecințe palpabile, în sens pozitiv, s-a soldat și folosirea debutantului Dragnea în fața Spaniei. În absența lui Balaci și a lui Geolgău, adică resimțită, utilizarea lui Dragnea, chiar dacă dovedind inconsecvență (Lucescu a declarat mereu că integrarea unui jucător nou în lot implică timp), era o idee. În intenția legării compartimentelor și, totodată, a anihilării flancului sting spaniol, Camacho-Gordillo, socotit cel mai periculos. O idee însă care, conform anticipărilor, n-a dat cine știe ce roade, prestația lui Dragnea fiind necorespunzătoare. El n-a avut știința necesară, dar acest lucru era, și el de bănuț. N-am să fiu aspru de dragul asprimii, dar consider, și vă iau martori, stimati cititori, în această afirmație, că o competiție de anvergura europenei excludea orice experiment. La Paris trebuia mers cu o echipă formată, știută, rodată, nu cu una pe care să încerci, din mers, s-o asamblezi. Or, Lucescu și Rădulescu cam așa au procedat, dovadă că, tot căuțînd ceea ce se cuvenea să fi găsit de mult, au întrebunțat 19 jucători (tot lotul, minus portarul Iordache) în 3 întîlniri! Una dintre „probe”, Coraș, a reușit, restul nu, folosirea lui Zare în partea a doua a meciului cu R.F.G. și scoaterea lui ulterioară din echipă pîrînd să ilustreze cel mai fidel ezitățile antrenorilor. Tocmai consecvența demonstrată în preliminarii, cînd 15 jucători au dus greul unei grupe „de foc”, incununînd o calificare demnă de orice elogiu, a fost trădată aici, sacrificată în favoarea unor rezolvări de moment, nu tocmai inspirate. Și, scriînd asta, mă întorc, vrînd, nevrînd, de unde am plecat: Lucescu și Rădulescu au plătit, din plin, lipsa unei experiențe de o asemenea anvergură. Dar ei au cîștigat, iarși sint convins, maturitate și echilibru. Păcat că prețul a fost, repet, prea mare.

În ceea ce mă privește, continui să cred că, în pofida acestor erori de orientare, „alta ar fi fost situația dacă 3 dintre titularii de nădejde ai echipei, Rednic, Boloni și Cămătaru, n-ar fi evoluat pe toată durata turneului final mult sub posibilități. Cam la 30-35 la sută din valoarea recunoscută. Lipsa lor de formă a atrînat, firește, greu în balanța randamentului general, desigur, explicații s-ar

găsi și prima dintre ele trebuie pusă pe seama oboseții, fizice și psihice, acumulată într-un retur de campionat mai dens ca oricînd și, cu adresă la Rednic, într-un sezon de Cupa campionilor neobișnuit de lung și de greu. Asta probează, o dată în plus, că porțile marelui fotbal nu pot fi deschise peste noapte și că, pentru a ajunge cit mai sus și a rămîne acolo, e necesară o acțiune prelungită, cu o temelie solidă. Pe care, să nu ne ascundem după degete, echipa noastră națională n-o are. Pentru că divizia din care își trage seva, campionatul care ar trebui s-o susțină, nu posedă, fără a intra în amănunte, calitățile competitivității. De atîtea ori, n-am încetat s-o spunem, naționala a jucat mult peste nivelul campionatului. De data asta, n-a mai izbutit, pîrînd o oglindă a lui. Surpriza a durat, dar cit putea să dureze? Va trebui să umblăm la bază, într-un demers energic și competent, pentru a putea să sperăm la mai mult. Fără un campionat puternic, articulat și bine gîndit, nu vom avea o echipă națională care să aspire la culmile fotbalului internațional. Dar asta e, desigur, o chestiune la care ne vom mai întoarce. Cit de curînd.

Se putea, la Euro '84, mai mult și nu s-a realizat. Ștefănescu a jucat fără groșală, poate chiar de nota 10, Ungureanu a fost și el, după „bibliiala” din meciul cu Spania, foarte util, Klein s-a zbatut mult și, uneori, cu folos, Coraș a făcut două partide reușite, portarilor nu li se poate imputa nimic (deși lui Lung i s-a reproșat golul prim înscris de Voeller), tricolorii au avut o jumătate de oră splendidă la Lens, au cules și destule aprecieri favorabile, dar toate acesturi n-au putut salva impresia generală o echipă obosită și timorată, conti mult pe rezolvări individuale, și acelu puține, decît pe un joc colectiv, moderat avîntat, avînd drept țintă poarta adversă. Jucătorii noștri n-au reușit să atace decît rareori, preferînd să paseze fie înapoi, fie lateral, pînă și în situațiile de superioritate numerică! Au existat, de exemplu, cornere la poarta lui Bento, într-un meci hotărîtor, în care n-am contat decît pe 2-3 jucători, restul ocupînd poziții inexplicabil de retrase. Ca să nu amintesc că loviturile libere, altădată armă redutabilă în arsenalul tricolorilor, au fost irosite din poziții adesea favorabile, ele neconstituînd nici un fel de pericol pentru adversari.

Ce-a fost, a fost. O luptă s-a încheiat alta începe. Să nu cerem capul antrenorilor și jucătorilor, ci să căuțăm, arătîndu-le erorile, să-i ajutăm să meargă mai departe. Inteligent și harnic, Lucescu rămîne, nu doar după părerea mea, mai nimerită soluție pentru continuu drumului. Rătăirile de la Euro '84 nu îndreptătesc să ștergem cu buretele marile lui merite, incontestabile, la obținerea calificării și, în general, la relansarea fotbalului românesc. Sint sigur că, sîrincios și priceput, va ști să tragă cele mai folositoare concluzii din experiența turneului final. Cine învață din succese are tăria să învețe și din eșecuri. Am mai spus-o: Lucescu și-a deprins elevii să nu piardă. Pasul următor, infinit mai greu, e să-i deprîndă să cîștige. Rămîne de văzut cum și cînd va reuși, căci noul registru presupune, întii și întii, o schimbare de mentalități. Procesul se anunță dificil, dar posibil, iar Lucescu, fără îndoială, capabil să-l ducă la îndeplinire. Din acest punct de vedere, cînd preliminariile mondialelor bat la ușă, europenele i-au oferit o lecție. Aspră, dar singura de urmat. O știe el, nu mă îndoiesc, prea bine.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOIA

In exclusivitate pentru „Flacăra”

Beckenbauer și echipa României

Mai sint două ceasuri pînă la începerea meciului România-R.F. Germania, la Lens. Pe platoul din fața cabinelor așteptăm sosirea echipelor, cînd Nicolae Soare îl descoperă: nu-i Beckenbauer? El e, retras, căuțînd să scape de amatori de autografe (ce-l vor detecta nu peste mult timp) în spatele unor ochelari fumurii. Imi iau inima în dinți și-l atac. Român, zice, cu plăcere. Engleză lui e impecabilă.

— Mister Beckenbauer, atî văzută echipa României în meciul cu Spania? Ce impresie v-a lăsat?

— E bine gîndită și are rezerve mari. Nu cred că s-a eliberat de trac. Spaniolii au jucat prost, iar băieții dumneavoastră i-au lăsat să scape. Numărul 6, Ștefănescu nu?, mi-a plăcut. Are multă tehnică, pare un fost atacant.

— Cine credeți că va cîștiga grupa?

— R.F.G., dar nu-i va fi ușor. Derwall a făcut o serie de greșeli. Rummenigge la mijloc, iată ceva ce nu înțeleg! Noi avem jucători buni, așezarea lor în teren e însă ciudată.

— Azi va fi fotoliș, se zice, în linia ofensivă.

— Și ce dacă? ! Îi va trebui măcar un meci să se obișnuiască.

— Ce știți dumneavoastră despre fotbalul românesc?

— Am urmărit, la televizor, Hamburg-Dinamo și mi-a plăcut. Aceeași timorare, în ceea ce vă privește, dar înfrîntă în final. Am auzit multe despre Balaci, am citit, regret că n-a venit. Virful de atac însă (n.a. Cămătaru) m-a decepționat. Prea stă tot timpul cu spatele la poartă.

— Mai sinteți la Cosmos?

— M-am retras, gata! Mi-a fost foarte greu, imi e foarte greu, dar a venit momentul. Dacă am rămas atît n-a fost pentru bani, cum m-au acuzat unii, ci pentru că am avut nevoie de timp, ca să mi se pară mai ușor. Fotbalul e ca o vrajă, abia te desfaci.

— Îl revăd după încheierea partidei. Noi am pierdut și sintem cătrăniți. Nici Beckenbauer nu-i mai vesel. Mi-e teamă, zice, că am ratat aceste campionate! După o clipă de gîndire: Derwall a făcut-o, el s-o tragă!

— Puteam cîștiga?

— R.F.G. n-a strălucit, dar a jucat, măcar prima repriză, mai bine. Iarși v-a fost teamă și nu înțeleg de ce! După pauză, cînd ați ieșit, ați arătat lucruri minunate. Cine a băgat golul?

— Coraș.

— Tare jucător. Păcat că a ratat, a avut 2-1 în picior.

— Mai degrabă Schumacher a apărut!

— Și așa e corect. De fapt, Schumacher a salvat onoarea. Rummenigge nici nu s-a văzut, ce vă spuneam? Lucescu a salvat că nu l-a dat în primire la marcaj.

— Credeți că portarul nostru e vinovat de primirea golurilor?

— Mai degrabă l-aș acuză pe fundaș (n.a. Andone). L-a lăsat prea liber pe Voeller.

— Dacă ați fi fost în locul lui Lucescu, ce-ați fi făcut?

— Nimeni nu e în locul nimănui. În fotbal nu toți cîștigă. Azi ați pierdut voi, miine, cine știe? Un lucru însă vă pot spune: nu mi-ar fi rușine să am o echipă ca a voastră. Nu-i lipsește decît cîteva zădărnici, dar asta vine cu timpul, iar timpul, deși nu va mulțumește acum, înseamnă și înfrîngeri.

N-am mai apucat să-l întreb nimic. Ziaristii vest-germani și „vinătorii” de autografe se porniseră să-l devoreze. Fotbalul e ca o vrajă...

Nimic mai de preț ca valoarea unei zile

● Campionatul străzilor ● Sus la Călan

● Posesorul autoturismului 16-B-7216 a avut mașina blocată timp de 45 de minute de către autoturismul 19-B-7886. Timp de 45 de minute, stăpînul mașinii blocate a claxonat cu disperare și a scos la ferestre toți locatarii din 4 blocuri. În cele din urmă, proprietarul mașinii a apărut și, în semn de considerație pentru cei ieșiți la geamuri, s-a dezbrăcat. Proștii au nevoie și de semnul dezbrăcătului interzis. ● Mare performanță: Doi studenți din București sînt autorii unei performanțe unice: în loc să învețe să minuiască un strung în timpul practicii ei au purces la sterilizarea lui. Operațiunea le-a reușit perfect. Revista Viața studentescă a transmis de la fata locului. ● Mătase și viermi: C.A.P. Borăscu din județul Gorj crește viermi de mătase. Gîngăniile stau în corturi și dau pe an aproape 500 000 lei. ● Cu trei ani în urmă întreprinderea de prelucrare a laptelui din București a importat din Italia un sterilizator pentru lapte care stă nefolosit. Dacă nu sînt trei ani, atunci să tot fie cinci. ● „Eu nu l-am bătut pe tata. M-am dat doar așa după el dar nu l-am ajuns. Dacă îl prindeam... S-a împiedicat și a căzut cu capul de niste pietre. Se vede că l-a bătut Dumnezeu“ (a zis Ioan Mihalca din Coas, jud. Arad). ● Pentru pasageri și pentru alte persoane, parcare autoturismului la Aeroportul Băneasa continuă să rămînă o problemă. Pentru conducerea aeroportului, nu. ● La cofetăria din Buftea scaunele nu au picioare, ci sînt pe roți. Cu toate acestea unele dintre ele șchioapătă. ● Se dă ca nouă intimplarea cu omul care voia să-i despărță pe doi indivizi care se certau. Și pentru asta și-a legat capra de barieră și s-a așezat între ei. Numai că între timp bariera s-a ridicat și i-a spinzurat capra. ● În acest an la Călan (județul Hunedoara) se vor produce 735 000 tone fontă cenușie și 66 000 tone coș metalurgic. Probabil de

aceea se și spune „Sus ca la Călan!“ ● În București există mai multe semafoare care trag cu ochiul într-un mod ciudat. După roșu vine galben și după galben ori vine iar roșu, ori nu se mai vede nimic. ● Maria Keller, str. Narciselor 35, Arad, a împlinit 100 de ani. La mulți ani și nu uitați prin ce-ați trecut! ● Gabriel Pirko și Ioan Kauffman conduc clubul de dresaj și lucrează cu alți 17 dresori pe chinodromul din Arad la dresarea celor mai inteligente patrupeze din județ. ● În comuna Tismana vor fi încheiate lucrările blocului cu 6 apartamente, destinat specialiștilor din comună. Ceilalți specialiști așteaptă următorul bloc. ● La Tirgu Jiu s-a inaugurat nu demult un superb magazin Romarta. Cu prilejul primei ploii au fost inaugurate și gaurile și fisurile din plafon. ● O importantă cantitate de ridică a fost lăsată ca amintire pentru anul viitor de către lucrătorii Agrocooperului din Birlad, asta în timp ce la Roșesti erau 10 tone de cireșe pentru care nu aveau ambalaje. De ce n-or fi dat telefon la București, unde erau ambalaje și nu erau cireșe? ● Întreprinderea Confectia din Vaslui exportă produsele sale în 20 de țări. Dacă le vezi pe alții, n-ai zice că-s fabricate tocmai la Vaslui. ● Podul pentru pietoni din gara C.F.R. Rîșnov are mai multe scinduri lipsă. Una da, una ba. Și dacă începi să calci invers? ● În multe unități de alimentație publică s-a introdus cafeaua naturală și cu toate acestea consumatorii beau tot nechezol. Ține cit ține, dar vine iar vremea mașinilor care stabilesc gradul de diluție și numărul anilor de detenție. ● Tinerii din comuna Benghești-Cioacăia au amenajat un teren de fotbal. Cînd a fost gata, a venit ciobanul și si-a instalat stîna pe gazon. Spectatorii aplaudă brînză. ● Acum nu se găsesc tricouri cu plasă, care se caută mai abtîr decît un loc în autobuz. Acum se găsesc tricouri cu dungi care se cautau cu disperare anul trecut. ● De baclava: Cele mai bune baclavale din București se

găsesc la cofetăria Continental. Cele mai bune baclavale din Timișoara nu se găsesc. ● Revenim asupra comerțului clandestin care se desfășoară în trenul cursă de persoane nr. 8316 care circulă pe ruta Fetești — Ciulnița — București Obor. Pe acest traseu o înghețată de 1,50 lei se vinde cu 4 lei dacă ai noroc și cu 5 lei dacă te cunoaște vinzătorul. ● Vasile Vizireanu, mecanic la Service-ul deschis în comuna Ianca (jud. Brăila), lua autoturismele aduse la reparat și le fugărea în timpul nopții de le trecea transpiratii. Culmea e că pe unele le-a și șifonat. ● La magazinul Romarta copiilor din București sînt o multime de jucării Pantera roz pe care oricît le-ai stînge de gît tot nu scot nici un sunet. Cine este producătorul? ● Pînă una alta toată lumea este rugată să-și concentreze atenția pentru combaterea omizii păroase a dudului care s-a recalcificat și mîncîncă și meri, și peri, și vița-de-vie. ● Sună tare frumos numele comunei Movila Miresei din județul Brăila. ● La Herculanu s-a desfășurat editia de vară a festivalului cultural „Hercules 84“. Deci, Hercules pe lingă putere, avea și cultură. ● În București ființează Cooperativa Arta Imbrăcămintii. Noi nu pleדם pentru schimbarea conducerii ci pentru gramaticalizarea denumirii. ● La Iași funcționează o Cooperativă Prestațiunea (care încadrează 4 vopsitori auto și anunță că s-a deschis parcare din Piața Unirii, terasă și subsol). Și totuși, parcă Prestațiunea provoacă o iritațiune la auz și la dicționar. ● Gheorghe Gheorghe Leonte din Ghindăoani (județul Neamț), are 64 de fii, fiice, nepoți și strănepoți. Dintre aceștia, 18 sînt fiii și fiicele sale. Gheorghe Gheorghe Leonte are 80 de ani și e sănătos tun. ● Copiii înotători din Sibiu încep să cîștige mai toate probele concursurilor republicane dedicate vîrstelor. Se văd urmările bazinului olimpic.

CORNEL NISTORESCU ■

Desene pe asfalt

Evenimentul sportiv al anului

S-a încheiat turneul final al campionatului european de fotbal din Franța. Gazetarii prezenți la fața locului păstrează o tăcere respectuoasă despre cele ce s-au întimplat în zilele competiției. Eu unul care am urmărit ostilitățile (....bătălie mare, Leonido!) la televizor cred că nu trebuie să ne lamentăm. Am jucat aproape la fel de șters ca lei, tigri și dracii roșii prezenți la turnir, mai puțin, desigur, franțuzii care au avut momente de bronz dar și de platină (vezi Platini) și dacă regretăm ceva, apoi s-ar cuveni să ne rușinăm feciorește de tam-

tamul de dinainte de acest turneu final ce n-a dovedit mai nimic.

Sper să nu tulburăm cu nimic ambițiile (credibile) ale lui Mircea Lucescu și să-l lăsăm să-și vadă mai departe de-ale lui. Adică de-ale fotbalului nostru.

Eu altceva vreau să zic: lipsit de inedit, lipsit de poezie, lipsit de senzational, turneul franțuz m-a lăsat cumva rece; inima mea nu s-a tulburat și nici destulburat. Am înlocuit adesea absentul extaz cu cite un cumsecade și bine executat, căscat.

Mă pregăteam să uit turneul, cînd, iată, senzația a venit. De unde? Din revista la care umplu de citiva ani un ciob de vitraliu. De la cine? De la un mare confrate, L. Kalustian (coleg de pagină), gazetar comparabil cu Braniște, Cocea și Fox, zidit (nu doar de sine, dar mai ales de sine) într-o modestie fără egal... Domnia-sa, Delicatetea-sa, Sfîciunea-sa L. Kalustian scrie despre... fot-

bal! Și scrie cu gîngășă patimă. Pare a urmări de demult jocul cu magia băsică prevăzută în tinerețea sa cu... și-ret, pare a avea favoriți și nu-și refuză nici fermecătoarea ipostază a chibițului cu idei!

L. Kalustian se dă ca avînd o vîrstă matusalemică. Proaspătul text jurnalistic îl contrazice. Dacă la o asemenea vîrstă (ținînd de tinerețe, desigur, dar de două ori venerabilă) ajungi să te copilărești superb umplîndu-ți serile cu Arconada, Tigana și Böldni, se cheamă că turneul n-a fost tocmai inutil. Că n-a fost, cum ziceam, șters.

Candida cronică de fotbal a decanului nostru de vîrstă e cel mai frumos îndemn ce putea fi adus fotbalului românesc. E, poate, evenimentul de excepție al anului... sportiv. L-aș tipări ca anexă la regulamentul de fotbal.

L-aș tipări pe frunze și pe fluturi...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Fanalismul lui Bobby (III)

Duelul psihologic dintre campionul Boris Spasski și excentricul său șalanger, Bobby Fischer. Meciuul a început cu întîrziere, Fischer nu a sosit la data începerii primei runde în localitate, protestînd pentru condiții mai bune de joc. Fischer nu era de acord cu blitzurile foto-aparaturii, decît la începutul partidei pe durata a 5 minute, Fischer cerea scoaterea camerelor de luat vederi din sala de joc (indiferent dacă erau ale televiziunii sau cu circuit interior). Fischer cerea îndepărtarea publicului de masa de joc și în special a secundanților. Fischer solicita îmbunătățirea luminii deasupra tablei de joc, interzicerea accesului altor persoane (decît a arbitrilor) în spațiul de joc, Fischer protesta împotriva regulamentului, care prevedea că în zac de egalitate la 12:12 campionul mondial își păstrează titlul. Meciuul era pe cale să nu fie jucat, televiziunea dorea să transmită meciul, regulamentul nu mai putea fi modificat. În sfîrșit a sosit și Bobby. La contactul cu sala și materialele de joc amîndoi combatanții au fost nemulțumiți: scaunul a fost înlocuit (Fischer a oferit adversarului său un scaun identic cu al său, adus direct de la New York). Spasski este nemulțumit că tabla de sah este prea mare, Bobby solicită o tablă cu cîmpuri crem-verzi și nu alb-negre, Spasski cere ca

temperatura sălii să fie de 22 grade Celsius, iar Fischer de 24 (s-a făcut un compromis: 23 grade), spectatorii au fost mutați citeva rînduri mai în spate, secundanților li s-a interzis să ia loc în primele rînduri, etc. Meciuul a început în marea sală a sporturilor. Spasski a venit primul la partidă și a efectuat mutarea 1.d2-d4. Fischer a sosit peste 5 minute, s-a așezat rapid și a replicat 1...Cg8-f6. Prima partidă Fischer a pierdut-o, într-o poziție clară de remiză, un final de nebuni de negru, parcă intenționat, Fischer și-a „arestat“ propriul nebul pe cîmpul h2 prin capturarea unui pion „otrăvit“, pe care nici un începător nu l-ar fi luat... Partida a doua nu s-a jucat, Fischer a pierdut prin neprezențare, Nemulțumit de activitatea camerelor de televiziune din apropierea spațiului de joc, Fischer a refuzat să continue meciul. Fischer amenință că pleacă. Meciuul a continuat totuși după multiple tratative, Fischer a cîștigat 7 partide, a pierdut doar încă o partidă, iar 11 s-au încheiat egale. Robert James Fischer a fost astfel declarat campion mondial.

Întorcînd filele dosarelor închise ale campionatului mondial de sah, constatăm că anul 1975 nu conține meciul pentru titlul suprem. Campionul mondial R. Fischer nu și-a apărat titlul cucerit prin strălucita sa victorie asupra marelui maestru sovietic, Boris Spasski și șalangerul său, Anatoli Karpov, a fost declarat campion mondial la „masa verde“. Este pentru prima oară în istoria acestui sport, cînd un mare campion a renunțat „de bunăvoie“ la titlul obținut cu atîta trudă.

Conform regulamentului de desfășurare a campionatului mondial, elaborat de către Federația internațională, campionul mondial trebuia să-și apere titlul o dată la trei ani împotriva cîștigătorului finalei meciurilor candidaților la titlul mondial printr-un meci de 24 partide. La scor egal, campionul mondial și-ar fi păstrat titlul. O modificare esențială a regulamentului a apărut ca necesară în momentul desfășurării Con-

gresului FIDE din 1971 ca urmare a propunerii făcute de către Federația americană în privința numărului de partide. Congresul de la Skopje din anul 1972 a aprobat pentru meciul anului 1975 ca limita de partide jucabile în meci să fie de 30; în zac de egalitate campionul mondial păstrîndu-și titlul. Înaintea Congresului FIDE din 1973, Federația americană a transmis un nou proiect de modificare a regulamentului, proiect aparținînd lui Bobby Fischer. Meciuul pentru titlul suprem urma să fie jucat pînă la 10 victorii, fără a se limita numărul de partide. Campionul mondial ar fi păstrat titlul la scorul de 9:9, favorizînd astfel, șalangerul în comparație cu vechiul regulament. După părerea specialiștilor sovietici șalangerul nu ar fi fost avantajat, el neputînd juca mai mult de 8 partide (pierdute) și fiind obligat să cîștige 10, în timp ce campionul mondial i-ar fi fost suficiente 9 partide (victorii) pentru a rămîne în posesia titlului. Președintele FIDE, Max Euwe, federațiile celor angrenați în cursa pentru titlul mondial și Federația americană au elaborat un regulament alcătuit din 11 capitole și 133 articole pe baza vechiului regulament întocmit la Vancouver în 1971 și la Skopje în 1972.

Congresul FIDE din 1974 a luat din nou în discuție propunerea lui Bobby Fischer. Prin 28 voturi pentru, 24 contra și 12 abțineri, s-a acceptat creșterea numărului de victorii de la 6 la 10, iar în privința numărului de partide s-a văzut necesară o limită de 36. Pentru o limită de 30 partide au fost 22 voturi, 25 voturi pentru 36 partide și doar 18 voturi pentru propunerea americană de 50 partide. Campionul mondial Robert James Fischer a comunicat Congresului printr-o telegramă de peste 200 de cuvinte că nu este de acord cu noul regulament și că refuză să-și apere titlul în condițiile adoptate. Federația internațională a încercat o revizuire a regulamentului, dar s-a lovit de refuzul a 35 (voturi) și de abținerea a 11, doar 17 voturi au fost pentru.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Bravo „Poli“!

Ni s-a scris larăși despre noua galerie a clubului Politehnica Timișoara. De data aceasta de pe litoral am primit următoarele rînduri: „Sînt elev la Liceul industrial nr. 10 Constanța și iubesc foarte mult fotbalul, fiind supporter fidel al lui „Poli“ Timișoara. Poate o să vă surprindă, dar distanța aceasta considerabilă, de la Constanța pînă în unele localități unde a evoluat „Poli“, am străbătut-o împreună cu cele două steaguri alb-violete pe care le posed. Ați ghicit probabil că sînt timișorean. Anul acesta, după terminarea liceului, mă voi întoarce acasă. Dorința comună a concetățenilor mei de a redresa fotbalul din orașul florilor și de a-l readuce la nivelul prestigiului de care s-a bucurat într-o perioadă nu prea îndepărtată a dus la o mobilizare a tuturor factorilor: conducere, jucători, public. Inițiativa secției de fotbal de a sprijini efortul jucătorilor printr-o galerie organizată a prins imediat rădăcini, punîndu-se bazele clubului susținătorilor lui Poli.“

Dacă la prima vedere faptul poate să pară obișnuit, scopul și mijloacele pe care le vedem că este vorba despre un club original și fără precedent în țara noastră. Scopul principal este acela de a sprijini echipele Politehnicii prin toate mijloacele fair play-ului. Încurajările civilizate și cîntecele originale au înlocuit arsenalul vechilor galerii de maidan. Clubul susținătorilor este eterogen ca vîrstă și profesii. Studenți, elevi, muncitori, tehnicieni, intelectuali, tineri și vîrstnici respectă statutul clubului prin care sînt precizate obligațiile și drepturile membrilor. În planul de activitate sînt prevăzute sedințe pe teme educative, întîlniri cu sportivi frunțași, ziariști, scriitori. În returul campionatului, „Poli“ s-a bucurat de sprijinul entuziastei sale galerii și la jocurile din deplasare. Acești minunați „sufletști“, conduși de studentul Gigi Alexa, au cules aplauzele și admirația publicului de pe stadioanele din Arad, Reșița, Cluj-Napoca. Satu Mare etc. Exemplul timișorenilor, care-și susțin echipa și la bine și la rău, l-am întîlnit și la supporterii altei minunate galerii, cea a rivalei — Universitatea Cluj-Napoca, pe care am văzut-o în toamnă pe stadionul alb-negrilor unde „Poli“ a fost surclasată. Dar s-a revanșat în retur la Timișoara. Acum cînd „Poli“ a revenit prima divizie, numărul membrilor clubului susținătorilor a crescut, iar reperoriul galeriei s-a îmbogățit cu noi cîntece. Ajutați-ne să popularizăm această frumoasă inițiativă ce a înșănătoșit atmosfera de pe stadionul orașului“. (Marius Constantin Stăniș).

Am susținut și o vom face în continuare, atît cît vom putea, ideea că solidaritatea tînbunelor cu sportivii stă la temelia unei inegalabile ambiante, a unei comunități pe care, prin proporții, nici featrul nu o poate realiza. La orice întrecere, între spectatori și sportivi se transmite în ambele sensuri un nevăzut fluid cu putere de influențare reciprocă. Sportivii produc publicului emoții, bucurii și uneori tristeți trecătoare. Spectatorii transmit dinspre tribună căldura suportului moral, stimulînd creativitatea, purtînd — cum se spune — pe aripile victoriei o echipă sau un performer. Această relație, atît de frumoasă și de înălțătoare, merită stîmă noastră.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Totul despre iarbă!

MARTOR OCULAR

● Necunoscută a lumii moderne ● O șansă a vieții ●

miracolul acesta verde fără de care planeta ar muri

Ne întâlnim cu iarbă în cele mai neașteptate împrejurări. Cu iarbă asta banală și obsedantă, iarbă aceasta pe care o vedem din vedere atît de des și de care ne amintim rareori în momente de agrement sau de nostalgie. M-am întâlnit cu iarbă pe Casa Științei unde crește o vitalitate extraordinară în toate firidele, în toate crăpăturile de ciment, imensă, ca în-o savană, buruienoaasă, cloșitoare, stîrnind mirarea celor neinițiați pentru puterea ei de a se cățăra în cele mai imposibile geometrii, împinsă de vînt. M-am întâlnit cu iarbă într-o ipostază demnă de orice geograf de artă: cu iarbă înadînd pur și simplu o mașină, limuzină părăsită pe strada adu de la Afumați, o limuzină antedeluviară, cu ferestrele pline de petrol, cu o caroserie ruginită și costelivă, cu arburile și ștergătoarele de pariz furate dar cu iarbă pe capotă, în portbagajul desfăcut, și fotografiile dezarticulate. M-am întâlnit cu iarbă într-un Boeing 03 care ne traversa peste pol, cu iarbă din bărăganele noastre într-o servietă diplomat pe care o plimba cu grijă un ceretător care participa la un congres al ierbiilor de pe cealaltă parte a pămîntului unde orașul și cu mult în urma noastră. Am văzut iarbă în portofelul unui funcționar de bancă, un portofel în care omul își pune în fiecare dimineață cîteva fire de iarbă pentru că, spune el, ziua i se pare mai aproape de realitate. Un fel de iarbă la purtător. După cum știți foarte bine, există și o iarbă a fiarelor. Există chiar credința în unele părți ale pămîntului că firele de iarbă aflate asupra ta te feresc de lucruri neplăcute. Pe de altă parte, am trăit la Cenușă Flacăra un moment emoțional dacă nu mă înșel la D. în augustul anului trecut, cînd un spectator a trimis membrilor cenușăului o cutie plină cu iarbă, un „calup” din iarbă verde de la Cîmpia Libertății de la Blaj. Era un gest care ne învecina cu istoria și care se constituia într-un simbol. Am călcat pe gazonul de pe Wembley pe o vreme dulce, de ploaie mărunță din octombrie și am avut senzația, sub reflectoarele de antrenament, că mă aflu într-o radiografie și că respir adînc ca să mă satur de ozon. Dar am văzut și gazon de tartan, gazon mătăsoș e adevărat, dar forțat, vopsit în verde, nu născut din seve și din clorofilă. Dar mai ales am trecut printr-unul din cele mai neașteptate cartiere de negustori și de banheri din lume, prin Ginza orașului Tokio pe o stradă în care copaci și iarbă din rigole era imitată din plastic, cu mișcă, pînă la nervurile frunzelor și pînă la firele de iarbă care țîșneau din asfalt, într-o muzică de clopoței care să dea impresia că bate, briza și că totul e viu.

Iarbă m-a emoționat pretutindeni dar nu m-a pus pe gînduri niciodată atît de obsedant ca în dimineața în care, trecînd pe Calea Moșilor, prin dreptul blocului 115, am văzut la parter și în ierburile ferestrelor de la parter, crescînd iarbă, nu flori. De ce crește omul în plin centrul Bucureștilor, în ferestrele casei sale iarbă și nu flori, cum crește toată lumea? Am sunat la apartamentul soților Maria și Dumitru Macovei, foști diplomați pe meridianele lumii, și am aflat că venind de la țară, dintr-o copilărie fericită în natură, acum, la pensie, au vrut să pună între ei și civilizația zgomotoasă și poluată a străzii intens circulate un spațiu protector de iarbă verde, spațiu care le amintește de grădina mult visată și cu peluză de clorofilă. Iată de ce iarbă și nu flori. De la acest „incident” a plecat reportajul de față. De pe Calea Moșilor numărul 115, din apartamentul soților Maria și Dumitru Macovei. Pentru că, dintr-o dată tramvaiele care plonjau pe asfalt și automobilele care lîngau bulevardul mi

s-au părut că se văd prin perdeaua de iarbă ca în vis, alunecînd adică, plutînd prin firele incredibile de iarbă bogată din fața ferestrelor. Trăiam momentul unei evadări din cotidianul de bitum și decibeli. Întrebarea pe care mi-am pus-o și am adresat-o interlocutorilor de-a lungul și de-a latul acestui reportaj a fost: ce înseamnă iarbă în contextul civilizației moderne? Vă mai amintiți din cînd în cînd de iarbă? Cu ce prilej? Mai ieșiți din cînd în cînd la iarbă?

În dreptul avertismentelor repetate pe toate peluzele de iarbă din parcurile noastre scrie, evident: Nu călcați pe iarbă! Călcatul pe iarbă reprezintă o contravenție mai mare decît atingerea unui exponat celebru dintr-un muzeu, să zicem a „Dejunului la iarbă verde” de Manet, „dejun” care a provocat unul dintre cele mai mari scandaluri ale impresionismului și care a fost considerat la un moment dat un atentat la pudoare. Dar nu despre Manet e vorba în acest reportaj ci despre faptul că nu avem dreptul să călcăm pe iarbă. Inginerul Cornel Damian, responsabil, printre alții, cu spațiile verzi ale Bucureștilor, îmi răspunde că avertismentul e firesc pentru că „noi nu avem gazon englezesc” și ne repovestește gluma cu iarbă de pe un gazon englez care se păstrează impecabil și pe care oamenii sînt chiar invitați să calce, în contrast cu gazonul unui parc mai modest unde pașii sînt interziși. Da, dar eu îngrijesc gazonul asta de cîteva sute de ani, îi răspunde flotînd din pipă englezul. E adevărat, noi ne-am trezit cîteva sute de ani mai tîrziu cu gazon și cu nevoia de gazon.

Ați văzut vreodată un sac de sămînță de iarbă? Dar un „semînțiar” cu... sămînță de iarbă? Probabil că nu. Un „semînțiar” cu sămînță de iarbă trebuie bine zăvorît și ferit de curent pentru că sămînța de iarbă e printre cele mai ușoare de pe pămînt și se risipește la o respirație ca să nu mai vorbim la o boare de vînt. Astfel se explică modul în care ajunge iarbă pe Casa Științei sau pe acoperișul unui zgîrie-nori din Manhattan. Astfel se explică și răspîndirea ierbiilor pe pămînt, pretutindeni unde găsește loc prielnic de penetrație, de germinare. Și germinează fulgerător, în cîteva zile, cu o vitalitate extraordinară și cu o grabă de desen

animat. Ar fi însă greșit să deducem de aici că iarbă înseamnă doar peluzele de iarbă din jurul caselor și orașelor noastre, de la Herăstrău pînă la Snagov. Iarbă înseamnă și gazon dar și pașiște. Și de abia din acest moment al clasificării noastre de buzunar începe epopeea adevărată a ierbiilor. Iarbă care ocupă 3 miliarde de hectare de pe suprafața pămîntului, adică o treime din suprafața de uscat a planetei noastre. Iarbă care a dat mereu inapoi în fața agriculturii agresive dar care printr-o încapăținare telurică a refăcut mereu terenul și a pătruns atît de adînc în viața noastră de toate zilele incit nu mai avem timp să o observăm.

Desigur, nu ne aflăm în stepe rusească, preeria cu ierburi înalte a Americii, nici în pampa argentiniană, în savana africană sau în tundra nordică, ci în cîmpiile, luncile, podișurile și în munții noștri cu o fantastică diversitate de ierburi care întrec imaginația noastră de consum. Dacă e să ne luăm numai după explicațiile dicționarului, iarbă noastră de acasă e formată din cîteva sute de specii de plante imposibil de enumerat deși este ciudat cum noi, oamenii, obișnuim atît de mult cu iarbă (ca și cu un ciine credincios din bățătură) știm enorm de puține lucruri despre copaci, despre flori, despre păsări. Sîntem incapabili să recunoaștem un arbore într-o pădure, un cîntec de pasăre sau o pașiște cu flori. Asta pentru că ne-am îndepărtat extrem de mult de cadrul natural în care trăim. Și acest lucru s-a întimplat în cîteva generații. Practic, de la începutul acestui secol. Cine se mai gîndește astăzi că în iarbă pe care o coseșc familiile Flucus și Itu din Poiana Mărului sau din Ohaba în această zi de iulie fierbinte, zi care coboară ca din vitralii iluminate intens de soarele ajuns deasupra capului și ne face umbrele arătătoare de ceas, se află o lume fabuloasă de plante, cu miliarde și miliarde de rădăcini, plante cu miresme tulburătoare, uneori narcotice, cu o rezervă de vitamine demnă de un teazaur, cu o mare putere de regenerare și de a fixa solul ca să nu se cutremure sub influența vînturilor și a ploilor nebune, sub tirania omului nehibzuit. Cine mai stă să se gîndească acum, în Poiana Mărului, că iarbă pe care o coseșc oamenii asudați și îngîndit din cînd în cînd un cîntec, ca acum o mie de ani,

respirînd în ritmul coasei ca și cum s-ar auzi marea pînă aici cu fluxul și refluxul valurilor sale la țarm, cine stă prin urmare să se mai gîndească la faptul că iarbă e un ecosistem extrem de complex, asemănător structurilor electronice, proceselor automatizate, care în rețea minusculă de rădăcini și de plante cresc animale și microorganisme într-o armonie ce o repetă pe cea cosmică. Pentru că o pașiște, o simplă pașiște de la diferite nivele ale solului, ale geografiei noastre zbuciumate, are o anumită combinație de plante care se aliază în lupta cu intemperiiile și cu vicisitudinile naturii și care trăiesc într-o comunitate exemplară. Și se află patru milioane și jumătate de hectare de iarbă la noi, unde poetul spune că sînt „codrii verzi de brazi și iarbă de mătăsoasă”. Aici, la Poiana Mărului, ne aflăm la cel mai important capitol al ierbiilor, al ierbiilor care este pașiște dar și finețată. În acest moment iarbă se preschimbă, sub ochii noștri, în fin, și nimeni nu poate reproduce în cuvinte cîte miresme se răspîndesc în jurul nostru și în ce hal de parfumiuri trăim. Primarul din Poiana Mărului, Itu Gheorghe, ne spune pe șleau că nici o parfumerie din Paris nu poate imita miresmele finului de cîrind cosit dintr-o sură de pe Valea Lupului.

Oamenii s-au trezit tîrziu că pășunile pun probleme grave, ne spune profesorul Constantin Bărbulescu, prorectorul Institutului Agronomic din București. Practic, primul congres al ierbiilor (adică al pașiștilor) a avut loc abia în anul 1927, la Leipzig, iar acum există o Federație internațională a ierbiilor (a pașiștilor), o federație care și-a propus drept scop înlesnirea unui subtil schimb de experiență și de cercetare între specialiștii de pe continentele care și-au căpi pierdut iarbă, și-au compromis iarbă, deși a ajuns la un înalt nivel, în unele țări, în fabricarea gazonului pentru decor, agrement și confort temporar. Sîntem specialiști în iarbă artizanală dar am uitat, spun savanții, că iarbă ne hrănește pe toți chiar dacă noi, oamenii, nu o păștem, nu o mîi păștem dacă e să credem în teoria că ne tragem din uriașa grădina zoologică a planetei. Apoi, dacă e să ne luăm după dieteticieni, oamenii consumă în proporție de aproape 80 la sută carne și produse de animale care se hrănesc cu iarbă! Restul hranei ne vine din agricultura intensivă. Și cu toate acestea omenirea, în general s-a ocupat și continuă să se ocupe mai ales de griu și de porumb, deși iarbă ne oferă șansa salvării planetei de la o infometare prezisă de savanții ce suferă de sindromul de deșert. Oamenii de știință s-au trezit de cîrind să reconsidere iarbă și să-i dea importanța cuvenită. Tîrșanii fac însă acest lucru cu punctualitate și cu o încapăținare ancestrală. Ei știu că fără iarbă și fără de conservare ierbiilor care este finul nu vom avea carne, carne, brînză, unt, și chiar ouă și lînă, oi etc. Numai că studiul ierbiilor a devenit o știință atît de complexă incit nu îți ajunge o viață ca să închei concluziile și să dai sfaturi. Iarbă rămîne în mare parte o necunoscută a lumii moderne.

Sigur că pe noi, cetățenii, ne deranjează inscripția „Nu călcați pe iarbă”. Ni se pare că sîntem frustrați de una din libertățile elementare. „Sus, în munte, nimeni sau aproape nimeni, nu ne interzice să călcăm pe iarbă. Dar va trebui să fim din ce în ce mai atenți la felul în care călcăm pe iarbă dacă ne gîndim că în iarbă pășunilor întreținute, prelucrate, îngrășate, pășunate sau cosite s-a investit un coeficient enorm de efort. Iarbă în condițiile civilizației noastre nu mai poate crește la întimplare. Acest lucru poate să ne sperie la gîndul că nu vom mai putea ieși la... iarbă verde. Nu va fi cazul pentru că se vor crea rezervații destinate agrementului. Iarbă începe să intre în circuitul culturilor mari. Ea necesită de acum încolo aceeași atenție precum aceea acordată griu-

lui, porumbului sau cartofului. S-a ajuns pînă acolo incit e fabricată mai intii pe cale de laborator, în eprubetă, și experimentată în sistem de lot suptavegheat în condiții de secret economic! Prin urmare, viitorul omenirii va depinde și de felul în care ne îngrijim de iarbă noastră cea de toate zilele!

Iarbă noastră nu e Jin Seng, nu e „iarbă vieții”, dar a devenit atît de importantă în împrejurările vieții incit fără ea am muri. Am muri într-o imensă săhară. Și dacă iarbă a condiționat la un moment dat desfășurarea cursului istoriei, (gîndiți-vă numai la migrația popoarelor după iarbă de pășunat sau la fenomenul de transhumanță), astăzi ea ocupă funcții dintre cele mai paradoxale în existența noastră. Într-o anchetă realizată ad hoc în Cîmpingiu, unul dintre locurile cu cele mai frumoase peluze de iarbă, ale orașului, am aflat că iarbă reprezintă pentru oameni un loc de repaos, de refugiu, de evadare din cotidianul unei ori artificial al vieții cetățene, de refacere și reconfortare, ca loc de limpezire a privirilor după o dimineață de lectură, de odihnă a ochilor, de relaxare nervoasă după stresurile lumii moderne, de terapie prin alergări în iarbă, ca tratament în unele sanatorii de tuberculoză, prilej de nostalgie, de amintiri, calmant, somnifer, o uzină de oxigen, o fabrică în care sînt concentrate toate elementele lui Mendeleev etc. Pentru mulți iarbă înseamnă, de asemenea, certitudine (cîtă vreme este iarbă înseamnă că e încă bine pe planeta Pămînt), pentru alții înseamnă speranță (se leagă de venirea primăverii), pentru unii înseamnă un teazaur lingvistic pentru că a păstrat prin tradiție cele mai multe cuvinte din vechea limbă a dacilor și a tracilor pînă în adîncul fondului principal indo-european, pentru mulți iarbă reprezintă cel mai curat fond sonor de noapte cu milioanele de greieri și cu zgomotul desăntat de orologii dereglate ale insectelor de tot felul, pentru alții e un exemplu de încapăținare, de solidaritate (iarbă nu te trădează niciodată dacă te porți frumos cu ea) dar pentru cei mai mulți reprezintă un element al echilibrului nostru ecologic. Aceasta este iarbă. Cele mai bogate zone de iarbă ale țării sînt în Maramureș, Harghita, Hunedoara, Caraș-Severin. De aceea, nu întimplător una dintre cele mai tulburătoare întimplări legate de documentarea pentru acest reportaj am trăit-o undeva, în imediata vecinătate a Clujului, spre Apuseni, unde, pe un podiș dinaintea masivelor de piatră, dedesubtul cărora zace încă aur și argint, un grup de maramureșeni, strînși în jurul unui foc, lîngă vagoanele de campanie unde se odîhnesc, se pregăteau să semene iarbă. Bărbați și femei plecați de la vetrele lor, de la Petrova și Leordina sau Rozavlea să semene iarbă într-un loc mîncat de vînturi și de intemperii frenetice. Un loc golăș în care ar fi urmat să se instaureze pustiu. I-am urmărit o dimineață întreagă pe Ion, pe Maria, pe Gheorghe, pe Ilie, pe Floarea, pe Ileana, și iarăși pe Ion, pe Maria, pe Ilie, pe Traian, pe Floarea, pe Ileana și așa mai departe curînd pămîntul de mărăcini și de cioatele arbuștilor devastate de furtuni, aruncînd bolovanii și pietrele de pe pașiște, nivelînd mușuroaiele și dînd foc vreascurilor, arînd apoi locurile rămase goale, rămase sterpe și semînd iarbă. Dar mai înainte de toate mica tabără de maramureșeni care se așezaseră la poalele munților de apus ai țării săpaseră, după datină și conform contractului o fîntină adîncă împrejmuțată cu zid de beton și făcuseră adaptoari pentru animalele care urmau să vină la pășune. Vă ofer astfel una dintre cele mai frumoase și mai expresive imagini ale modului în care sînt îngrijite pașiștile acum și e repusă în drepturi iarbă noastră cea de toate zilele, miracolul acesta verde fără de care ne-am țusa de vii și ne-am transformat în nisip.

Fotografii de PAUL AGARICI

ADRIAN DOHOTARU

PEACE IS OUR BUSINESS

● Războiul economic mondial ● S-a vindut o bombă ●

Bumerangul

Omenirea a răsrit, pînă acum, să-și reevalueze scadența nucleară, în schimb mormane de ruine, pe termen mediu și lung, invadează pămîntul. Războiul economic mondial se află în plină desfășurare.

„Bomba datoriilor”, cea mai recentă și mai semnificativă dintr-o amplă și mohorîtă suită de bombe, se află la ordinea zilei. Istoria nașterii și maturității acestei bombe este istoria debandadei economice internaționale: forța detonantă a datoriilor lumii a treia a atins nivelul de 810 miliarde de dolari. Sărăcii planetei nu mai reușesc decît cu prețul unei autostrângulări economice să-și plătească dăbîn-zile la dobinzi, Biciul colonialist a fost înlocuit cu fișele de cont. Manipulînd datorii și umflînd do-

binzile, marile bănci occidentale secătuesc de la distanță și pe hirtic, mai acerb și mai singeros fostele colonii devenite azi teritorii debitoare. „The New York Times” nota: „Pe vremea lui Dickens, Anglia avea un leac foarte simplu pentru datornici: închisoarea. Chiar dacă din punct de vedere moral era satisfăcător, din punct de vedere economic era o nebușie. Datornicii, cărora nu li se oferă o șansă de a fi productivi, cu greu îi pot satisface pe creditori. Această lecție se poate aplica astăzi în cazul lumii a treia. A pedepsi oamenii săraci sau superepuzați, împovărîndu-i cu dobinzi și rate care depășesc veniturile lor, este o pedeapsă dură, care îi afectează însă tot atît de grav și pe creditori”.

Cel mai năprasnic bumerang din istoria tuturor timpurilor a intrat în arenă.

RADU BUDEANU ■

Mapamond '84

Datorită înmulțirii în ritm rapid și costului relativ redus al creșterii lor, iepurii ar putea, după opinia unor experți, să contribuie la eradicarea flagelului foametei, ce afectează în special țările lumii a treia. La o recentă reuniune internațională pe această temă, desfășurată la Roma, Peter Cheeke, specialist ce lucrează la realizarea unui proiect de creștere a iepurilor în insula indoneziană Java, a arătat că iepurii se înmulțesc cu rapiditate și nu sînt mari consumatori de cereale, hrănindu-se mai ales cu iarbă. În plus, datorită dimensiunii lor reduse pot fi consumați la o masă, nefiind necesară păstrarea lor la rece, sau conservarea în diverse moduri a cărnii, ca în cazul vitelor sau porcilor. Carnea de iepure se impune tot mai mult și în meniul națiunilor industrializate. Astfel, în Italia ea reprezintă deja patru la sută din

necesarul de carne al întregii țări. Un studiu al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) relevă că pînă la sfîrșitul secolului circa o treime din necesarul de carne mondial ar putea fi acoperit cu carne de iepure. O creștere substanțială dacă se are în vedere că în prezent carnea de iepure reprezintă doar 10 la sută din total!

La Sakkarah, necropolă a capitalei Vechiului Imperiu al Egiptului (2635—2155 î.e.n.) au fost descoperite recent alte trei morminte ale unor înalți demnitari. Potrivit presei egiptene au o deosebită importanță datorită faptului că pentru prima dată într-un mormînt din perioada Vechiului Imperiu au fost găsite vase de lut colorate, unele dintre ele avînd chiar valoroase picturi ornamentale. Într-unul din mormintele de la Sakkarah a fost găsit unt. El era păstrat în vase de piatră și vechimea lui este apreciată la circa 3500 de ani. În prezent specialiștii se străduiesc să descopere secretul tehnicii conservării lui.

Primatul păcii

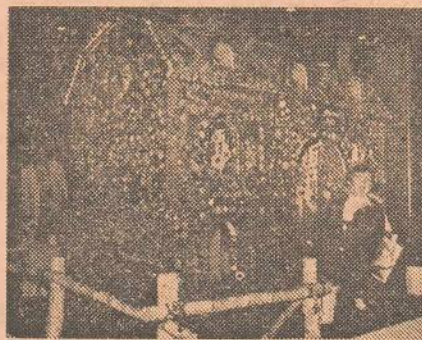
În epoca actuală, cînd a crescut în mod deosebit pericolul unei conflagrații nucleare, cu toate consecințele catastrofale ale unui asemenea război pentru întreaga umanitate, pentru însăși viața pe planeta noastră, nu pot să nu se recomande unei largi atenții opiniile realiste ale unor oameni de știință de cele mai deosebite orientări politice și crezuri filosofice sau ideologice, care, în acord sensibil cu imperativul contemporaneității, se pronunță cu toată responsabilitatea în favoarea ocrotirii și promovării neobosite a dreptului la pace al oamenilor și al națiunilor, ca drept fundamental individual și colectiv, de a cărui exercitare efectivă depind destinele înseși ale ființei umane. Fără a se constitui în cristalizări programatice de amploare, dar surprinzînd procesualitatea dialectică a luptei pentru triumful rațiunii în gîndirea și acțiunea factorilor politici de decizie din întreaga lume, autori călăuziți de obiective umaniste pledează cu vigoare și pilduitoare convingere pentru **recunoașterea primatului păcii**, în sistemul de valori pe care toate națiunile au nobila îndatorire de a le apăra împotriva oricărui atentat. În această categorie se integrează semnatarul volumului colectiv „Peace is our Business”, apărut anul acesta la Londra în editura NSUK.

Dr. Aurelio Pececi, președintele Clubului de la Roma, înființat în 1968, ca instituție neguvernamentală care își propune să examineze în profunzime unele din problemele globale ale omenirii, apreciază că într-o epocă în care se cheltuesc de o sută de ori mai multe fonduri pentru dotarea unui soldat decît pentru educarea unui copil, trebuie căutate soluții novatoare, imaginative, menite să indice drumul cel bun în direcția construirii, menținerii și consolidării păcii. El atribuie, în acest sens, un mare rol tinerei generații, ca purtătoare a noului și modelatoare a viitorului. Orientul tinerilor este cu mult mai larg decît cel al adulților, susține Aurelio Pececi, care crede că este realist să sperăm că societatea actuală poate fi schimbată, iar calea păcii poate fi găsită. Prin contribuția tinerilor, societatea de mîine va fi mai echitabilă și mai armonioasă, va cultiva coexistența și toleranța, iar valorile spirituale, morale, sociale și umane vor putea inflori. Materializarea unui asemenea obiectiv postulează însă întrunirea unor condiții vitale printre care un loc de frunte îl ocupă încrederea

între națiuni. Această exigență este reamintită de Michael Harbottle, membru al Asociației foștilor generali și amirali din unele state membre ale N.A.T.O., asociație care militează în prezent pentru înțelegere reciprocă și realizarea unor măsuri de dezarmare. În opinia acestui autor, dacă lipsește încrederea, șansele coexistenței pașnice sînt îndepărtate, iar cursa înarmărilor va continua, generînd, insecuritate. De aceea, autorul se pronunță în favoarea unui ansamblu de măsuri, la scară națională și internațională, de natură să contribuie la sporirea încrederii, la alungarea suspiciunilor reciproce și la slăbirea încordării din lume. Pentru realizarea unui asemenea deziderat același autor propune, între multe altele, constituirea deministerelor ale păcii în scopul înlăturării dezarmării și reglementării pașnice a diferendelor dintre națiuni. Această propunere el nu o consideră utopică și nici lipsită de consistență practică în situația în care în toate statele lumii funcționează ministere de război, indiferent de terminologiile naționale folosite.

Profesorul britanic John Humphrey, președintele Campaniei medicale împotriva armelor nucleare, își avertizează cititorii că în arsenalele militare ale marilor puteri sînt depozitate în prezent un milion de Hiroshime, iar 40% din totalul inginerilor și fizicienilor lumii lucrează în industria și cercetarea militară. Consecințele apocaliptice ale folosirii eventuale a armei atomice sînt prezentate fără false disimulări de profesorul britanic care crede că nobila cauză a păcii ar avea considerabil de câștigat dacă ooinia publică ar fi mai conștientă decît se dovedește a fi astăzi în ceea ce privește urmările incalculabile ale unui posibil război nuclear. El este de părere că acțiunile de conștientizare a opiniei publice ar trebui să fie intensificate, astfel încît oamenii de pretutindeni să știe cu adevărat că, în ipoteza unei conflagrații nucleare, personalul medical și alți lucrători sanitari nu pot oferi nici un ajutor medical folositor. Adevărul care trebuie înțeles în mințile tuturor oamenilor este acela că **armele nucleare nu trebuie să fie folosite niciodată și sub nici un pretext**. Este necesar să se înțeleagă că problema cea mai urgentă care confruntă umanitatea este pericolul genocidului și al sinuciderii naționale.

La rîndul său, omul de afaceri britanic Richard Causton încearcă să fixeze cît mai fidel „temperatura” reală a mișcărilor pentru pace și ajunge la concluzia că trebuie întreprinse eforturi susținute menite să combată indiferența unor pături ale opiniei publice față de obiecti-

Casa din fotografie, în care oamenii ar putea, la o adică, intra în mod normal (are o înălțime de 2 metri, este lată de 1,2 metri și lungă de 2,4 metri), este făcută exclusiv din... dulciuri. Performanța a fost realizată la Tokio de un grup de 58 de copii între 4 și 8 ani.

Tînărul David Hempleman-Adams, explorator britanic în vîrstă de 27 de ani, a fost primul om care a atins singur, după un marș solitar, Polul Nord magnetic al Pămîntului, după Capul Arctic. Adams a fost readus pe continentul european de un elicopter care l-a recuperat de la baza canadiană Resolute Bay, după ce tînărul explorator parcursese pe jos distanța de 402 kilometri în 22 de zile, trăgînd după el o sîniușă de material plastic în care-și transporta alimentele.

vele campaniilor pentru pace. Trebuie cultivate speranța și credința în capacitatea omului de a-și ocroti propriul destin, trebuie combătute cu hotărîre manifestările de apatie, neîncredere și teamă. Oamenii trebuie să fie convinși că vor triumfa în lupta lor solidară pentru apărarea dreptului lor fundamental la viață, fiind capabili să-și schimbe propria lor soartă.

Problematice atît de vastă și de complexă a corelației dintre pace și dezarmare își găsește o patetică pledoarie în paginile semnate de Daisaku Ikeda, președintele organizației japoneze Soka Gakkai International, care în 1983 a întreprins o vizită și în țara noastră, în fruntea unei importante delegații. Distinsul om de cultură japonez împărtășește convingerea că însăși existența armelor nucleare este una din catastrofele civilizației moderne ale cărei efecte nu pot fi subestimate. Capacitatea de distrugere nucleară fiind în prezent de peste un milion de ori mai mare decît cea a bombelor lansate împotriva orașelor Hiroshima și Nagasaki, este imperios necesară o „înghețare” a înarmărilor nucleare în vederea realizării unor progrese reale pe calea dezarmării, a spargerii cercului vicios al neîncrederii reciproce, al escaladării aprehensiunilor și al spiralei cursei înarmărilor. În același timp, autorul se pronunță în favoarea unor măsuri hotărîte de natură să pună capăt grelei poveri a înarmărilor care implică cheltuieli uriașe, are consecințe dintre cele mai urimate asupra vieții populațiilor și asupra situației economice din numeroase state. Mesajul final al militantului Daisaku Ikeda se adresează tinerei generații de pretutindeni, pentru ocrotirea viitorului acesteia și pentru educarea ei în spiritul umanist al păcii. Victoria trebuie să aparțină aceluia care și-a făcut din promovarea și apărarea păcii o adevărată misiune.

Volumul semnalat în aceste rînduri suferă în mod inevitabil de un anumit eclecticism al gîndirii politice al semnatarilor săi. Unele soluții propuse pe baza concepțiilor filosofice ale budismului sînt discutabile, sau chiar contestabile. Dar dincolo de această particularitate a volumului, se impune apelul vibrant la acțiune neîntîrziată pentru apărarea păcii, ca valoare supremă a întregii umanități, într-o luptă solidară care angajează toate forțele animate de crezul comun în triumful rațiunii, al dreptului și echității în raporturile dintre toate statele lumii, responsabile pentru destinul vieții pe planeta noastră.

IOAN VOICU ■

Cel mai, cea mai

RASPUNDERI. Vineri, 13 aprilie a.c. Chicago. Un judecător de statură mică ochi căprui și gesturi ferme citește 11 (una sută unsprezece) pagini, alcătuită declarația în care stabilește responsabilitățile în ceea ce a fost desemnat drept una dintre cele mai mari catastrofe ecologice care s-au înregistrat după ce de-al doilea război mondial.

Ne întorcem, însă, în timp cu numai șase ani, la 16 martie, cînd furtuna făcuse ravagii pe Atlantic. Între sutele de nave care, la ora respectivă, navighează și pe acest ocean se află și superpetrolierul Amoco Cadiz, lung de 338 de metri, construit pe șantierele spaniole Astilleros. Amoco Transport răspunde de întreținerea principală a navei, care poartă pavilion liberian. O altă societate — Amoco Vulent are în grijă plecările și sosirile petrolierelor cu acest nume. În fine, nava transportă petrol pentru „Standard Oil of Indiana”, desemnată unanim a fi una din cele 10 mari companii petroliere ale lumii, cu filialele sale, mandatarii săi și interpușii săi, — nave care, în majoritatea lor, folosesc pavilioanele de complezență. De fapt, e vorba de societăți zise ecran din țara pavilionului, care dispun de o cutie tală și de un telefon. În rest nimic.

Or, Amoco Cadiz a eșuat în acea zi pe coastele Breitaniei, producînd o imensă catastrofă ecologică iar judecătorul Franck Mc Garr nu s-a sfiit să desemneze puternica „Standard Oil Of Indiana” principala vinovată. Întrebarea este: va plăti formidabilul holding suma care i-a fost imputată sau va recurge la sinuoasele căi juridice lungind procesul pînă la matuzizarea unei noi generații de locuitori ai Coastelor Breitaniei? S-ar putea.

COBALT. Și împlinirea următoare a fost inserată într-o grupă de superlative. Poate pe drept, fiind vorba de cea mai importantă scurgere radioactivă din toate timpurile. Spitalul municipal din localitatea Ciudad Juarez (Mexic) cumpără, dar fără a avea nevoie imediată, o bombă cu cobalt din acele care se folosesc la tratarea cancerului. Aceasta este depozitată într-un hangar unde au acces și niște hoți la lumina zilei, care preiau metalul (recte bomba) vînzîndu-l unei întreprinderi ce colectează fier vechi. Aici totul este demontat și tăiat iar 6000 mici bile de cobalt se risipesc la întimplare. Două oțelării mexicane cumpără „fierul vechi” pe care-l transformă în produse noi, importate apoi de societăți americane. Dar, camioanele care transporta cîteva mii tone de oțel (contaminat) trece prin fața unui laborator ce măsoară radiațiile. Alertă imediată! 90 de zile, inspectorii ai securității nucleare cutreieră toate statele americane măsurînd și căutînd sursa. Se află totuși, se reface traseul parcurs de bomba cu cobalt și se constată cu stupeoare că ea fusese vîndută de un spital american, că 200 persoane au primit doze excesive de radiații (0,5 rems pe an maximum acceptat, iar ele aveau între 1 și 50 rems!), mai multe zeci de locuințe și 4000 tone oțel. Cercetările continuă, alerta se menține, înconștiența a fost crasă iar urmările încă greu evaluabile.

DUMITRU CONSTANTIN ■

O tînără dorea foarte mult să studieze Talmudul și celelalte scrieri religioase ebraice, însă la universitate femeile nu erau primite. Ca urmare, fata cea studioasă se deghizează în băiat și izbutește să-și realizeze dorința, trecînd, firește, prin numeroase peripeții. Acesta este subiectul filmului „Yentl”, imaginat, regizat și jucat (e vorba, se înțelege, de rolul studentei deghizate) de binecunoscuta cîntăreașă și actriță americană Barbra Streisand. Filmul, la care a lucrat 14 ani, s-a bucurat de un mare succes, fiind distins cu un premiu Oscar chiar fără să fi candidat. În fotografie: Barbra Streisand așa cum apare în filmul „Yentl”.

Aerul păzit de două săbii tocite

UNIVERS

● Ocolul Pământului în 78 de zile ● Matadorul indioșat ● De la 73 de reguli, la numai 5 ●

Evenimente în lume

Brigitte Bardot plinge adesea

Există o generație care a cunoscut-o pe B.B., două litere ce reprezentau într-o epocă simbolul feminității, imaginea visată și invidiată de toate adolescențele. Impresia pe care B.B. a produs-o a fost așa de puternică încât pe toate medianele puteai întâlni copii ale celebrei triște. Dar anii au trecut și prototipul s'ar fi dizolvat. Dezamăgirea de viață, Brigitte Bardot s-a retras la Madrague, celebra proprietate de la Saint-Tropez, inconștientă fiind doar de animalele sale — apte cîini și șaițeci de pisici. Copiii o amesc „zina animalelor”, ea însăși se înclină în postura de apărătoare a animalelor.

Protestează cu vehemență împotriva bisexității, împotriva masacrării puilor de păcă, împotriva capcanelor în sfîrșit, împotriva sacrificării animalelor în abatoare. Iată o față deosebită a fostului idol. Invechirea este dacă această activitate a acțiunii nu este doar un alt mod de a atrage atenția asupra sa. Atunci cînd declară că nu-ți plăc copiii mici, cînd n-ai avut resurse sufletești disponibile pe care să le dăruiești propriului băiat, nu e, desigur, o mobilizare și să convingi oamenii de frumusețea, justiea și dezinteresul acțiunii pe care o întreprinzi.

Acum, la cincizeci de ani, B.B. plinge adesea și suferă că este singură.

Prietenie păguboasă

Paco Ojeda — polarizează atenția iubitorilor de coride și probabil atrage asupra sa și minia Brigitei Bardot.

Foștul păstor de capre Paco Ojeda a devenit miliardar datorită marii lui iubiri pentru animale. Matadorul Paco Ojeda nu-ște o mare dragoste față de taurii pe care îi înfruntă în arenă și față de cei pe care-i crește pe cele 350 hectare de pășune cumpărate în urma unor tandre întâlniri dintre Paco și prietenii săi, taurii.

Pentru corida de la Nîmes, Ojeda va primi un milion de franci, ovații, flori — minus șase candidați la respect și iubire. Căci neînfricatul matador se va întâlni cu șase tauri în arenă. Spicium citeva cuvinte ale matadorului apărute în Paris Match: „Bani rămin ultima mea preocupare. Pentru minte contează mai întii prietenia liniștea...”.

Revoluția muzică

Prima zi a solstițiului de vară a transformat Franța de vreo trei ani încoace într-o țară a muzicii. Organizată pentru a treia oară din inițiativa lui Jack Lang „Sărbătoarea muzicii” a preschimbă dulcea Franță într-un lăcaș al Euterpei. Cinci milioane de francezi s-au întâlnit cu muzica în opt mii de locuri diferite. Se făcea muzică peste tot și pentru toate gusturile.

La ora actuală 25.000 de formații de rock se produc în întreaga țară, iar șase milioane de francezi cîntă la cite un instrument. O orchestră gigantică reunită datorită „Sărbătorii muzicii” a interpretat rock, folk, muzică elasică, jazz, determinînd arta să coboare în stradă la întâlnirea cu oamenii.

ELENA GREDESCU

Pentru a supraviețui, omul are nevoie de aer, de hrană, de apă și de alte elemente, furnizate, toate de natură. Existența omului pe pămînt depinde deci de resursele naturii. Legat de aceasta s-a pus, mai ales în ultima vreme, întrebarea dacă resursele respective sînt de-ajuns pentru a asigura supraviețuirea speciei umane, avînd în vedere creșterea puternică a populației. Specialiștii au răspuns afirmativ: da, natura terestră este capabilă să asigure cele necesare unei populații cu mult mai numeroase decît cele șase miliarde ale anului 2000. Cu o condiție esențială: resursele existente să fie conservate.

Or, în realitate, aceste resurse sînt în prezent distruse sau epuizate într-un ritm accelerat, direct proporțional cu nevoia crescîndă de pe glob. Astfel, întinderi imense de pămînt se degradează în absența unui echilibru între sol și vegetație, situație creată adesea de acțiunile oamenilor, cum ar fi desădăririle, extragerea la suprafață a unor minereuri, exploatarea cu mijloace primitive ș.a. Vaste întinderi de pămînt se pierd pentru agricultură din cauză că sînt afectate construcțiilor. Numai în țările dezvoltate dispar anual, fiind destinate construcției de clădiri și de căi de comunicație, nu mai puțin de 3.000 de kilometri pătrați de sol excelent. Așa, de pildă, într-un singur deceniu, din 1961 pînă în 1970, Japonia a pierdut 7,3 la sută din suprafața sa arabilă, Olanda a pierdut 4,3 la sută, Norvegia 1,5 la sută. Dacă degra darea solului va merge în ritmul anual, o treime din terenurile arabile din lume vor fi distruse în următorii 20 de ani. Pădurile tropicale, resurse prețioase și una din cele mai bogate rezerve gene-

rale de pe glob, sînt în prezent tăiate sau arse pentru transformarea lor în teren arabil și în pășuni într-o cadență de 11.000.000 hectare pe an. În condițiile unei astfel de exploatare, suprafețele cu păduri tropicale se vor reduce la sfîrșitul secolului la jumătate. Exploatarea și vinutul nerațional, combinate cu celelalte modificări în echilibrul ecologic al

facă pe baze științifice, raționale, asigurînd permanența finelor și subtililor mecanisme care condiționează viața pe pămînt.

Ajungînd la această concluzie, mai multe organisme internaționale specializate au elaborat un studiu intitulat „Strategia mondială a conservării”. Potrivit acestui document, dezvoltarea economică și socială și salvarea mediului inconjurător trebuie să fie sistematic integrate; aceasta presupune ca omul să învețe să utilizeze în folosul său elementele naturii fără a pune în pericol existența acestor elemente.

De multe ori, problemelor privind conservarea resurselor globului, de importanță capitală pentru viitorul omenirii, li se opun chestiunile presante la ordinea zilei: în unele zone din lume mizeria, bolile, malnutriția; în altele — șomajul, inflația, cursa înarmărilor. Aceștia li se adaugă totdeauna intimitate, conservarea fiind lăsată pe planul al doilea. Dar, după cum subliniază revista „Le Courier de l'UNESCO”, avertîndu-se fără încetare după ce este urgent, se neglijează ce este important; în tentativa de a face față problemelor prezentului, se compromite viitorul. De aceea, este imperios necesar de a integra fără întîrziere dimensiunea viitorului în preocupările și acțiunile prezentului. Planeta noastră înseamnă ceva numai datorită omului, iar omul este planeta însăși. Ei alcătuiesc un tot inseparabil. Omul fiind parte integrantă a naturii, supraviețuirea lui depinde de capacitatea de a administra rațional, pentru generațiile prezente și viitoare, resursele de pe pămînt.

ION CODRU

Comentariul săptămînii

Imperativele conservării

planetei, pun în pericol existența a 400 specii de păsări, a 305 specii de mamifere, a 193 tipuri de pești, a 138 tipuri de amfibii și reptile, a 25.000 specii de plante. Apele și atmosfera devin din ce în ce mai impure.

Iată de ce problema conservării naturii a dobîndit astăzi o dimensiune nouă. Nu mai este vorba acum doar de salvarea de la pieire a unor specii rare de animale și plante, ci de însăși existența omului, prin conservarea resurselor naturale. În acest scop, trebuie luate, pe plan mondial, măsuri pentru ca exploatarea resurselor naturii să se

La întrecere

cu eroul lui Jules Verne

Cine n-a urmărit cu sufletul la gură repetițiile lui Philas Fogg, eroul lui Jules Verne din „Ocolul pămîntului în 80 de zile”, care, după cum rezultă din roman a întreprins faimoasa lui călătorie în anul 1873, utilizînd cele mai diferite mijloace de transport — vapoare, trenuri, rișe, sâni cu pinze și chiar elefanți? Și cine nu s-a gîndit că astăzi, avînd în vedere marile progrese ale științei și tehnicii realizate în mai bine de un secol, nu s-ar putea face călătoria în jurul lumii într-un termen încomparabil mai scurt? Așa a crezut și ziaristul englez Nicholas Coleridge, care a hotărît să purceadă într-o aventură ispititoare: să repete, folosînd pe cit se poate aceleași mijloace de transport, călătoria lui Philas Fogg, însă în mai puține zile, stabilînd astfel un nou record mondial. Luînd cu sine doar un sac de voiaj, în care, ca și în cazul eroului vernian, se găseau doar lucrurile strict necesare — cinci cămăși, o pijama, o periuță de dinți și alte citeva mărunțișuri — Coleridge a luat startul, în aclamațiile prietenilor și cunoscuților, care nu se îndoiau nici o clipă de succesul tentativei, țînînd cont de creșterea considerabilă a vitezei trenurilor și vapoarelor. Realitatea s-a dovedit însă a fi cu totul alta, și călătorul nostru a trebuit să depună eforturi extraordinare pentru a încheia călătoria în... 78 de zile, doar cu două zile mai puțin decît eroul lui Verne. După cum a recunoscut Coleridge, de foarte multe ori s-a îndoit că va putea încheia itinerarul în mai puțin de 80 de zile. Într-adevăr, cu toate că vapoarele din zilele noastre sînt mult mai rapide decît cele din secolul trecut, ele sînt mult mai rare. În timpul călătoriei sale în jurul lumii, ziaristul englez a traver-

sat frontierele a 36 de țări, a parcurs 11 mări, a folosit 9 trenuri, 10 vase de pasageri, 3 rișe, 40 de taxiuri și un elefant.

Ortografie mai simplă

Mai multe limbi — și în primul rînd engleza și franceza — au ortografie etimologică, ceea ce înseamnă că vorbele nu se scriu așa cum se pronunță astăzi, ci cum erau pronunțate cu secole în

DE PE TOATE MERIDIANELE

urmă. Explicația, nu lipsită de temei, care s-a dat menținerii ortografiei etimologice a fost aceea că fiecare cuvînt s-a fixat într-un anumit tipar grafic, fiind recunoscut imediat de către toți cunoscătorii limbii, ca un portret. În același timp, generațiile de astăzi pot citi fără dificultate și scrierile din secolele trecute, ceea ce nu s-ar mai putea dacă s-ar trece la schimbarea ortografiei. În speță dacă s-ar pune de acord astăzi grafia cu pronunțarea. Da, însă prețul pentru aceste avantaje se pare că este prea mare: copiii învață cu mare greutate scrierea. Iată de ce, în țările care vorbesc limbi cu scriere etimologică, specialiștii sînt preocupați de mai multă vreme de simplificarea scrierii. Astfel de preocupări s-au semnalat, în ultimii ani, și în legătură cu scrierea limbii germane. Fără să fie vorba de aceeași discrepanță dintre scriere și pronunție ca la limba engleză, de pildă, limba germană are totuși reguli ortografice foarte complicate, care creează dificultăți nu numai străinilor care vor s-o învețe, ci și germanilor. Așa, de exemplu, nu-

mai în legătură cu scrierea cu majuscule există nu mai puțin de 73 de reguli. Lingviști de seamă din R.D.G., R.F.G., Austria și Elveția au elaborat un sistem nou, mult mai simplu, de scriere, în cadrul căruia, printre altele, din cele 73 de reguli amintite au rămas doar cinci. Savații cer, în primul rînd, să se anuleze obligativitatea scrierii substantivelor cu literă mare — una din cerințele de bază ale actualei ortografii a limbii germane. După noile reguli, aprobate de simpozionul internațional de la Viena din 1982, scrierea cu majuscule se păstrează numai pentru primul cuvînt din titlu, la început de frază, la numele proprii, în formulele protocolare de adresare și la unele cuvinte prescurtate. Totuși, e greu de spus cînd anume această reformă va fi pusă în practică. Pînă una-altă, noile reguli sînt studiate cu atenție, de doi ani încoace, de ministerele și de alte foruri competente din țările amintite.

Aromele pădurii

la domiciliu

O firmă americană a pus recent în funcțiune un aromatizator special pentru camerele de locuit. El răspindește în încăperi mirosuri plăcute cu ajutorul unor plăcuțe de material plastic, în compoziția cărora intră uleiuri aromatice. Placa seamănă cu un disc de patefon și are un diametru de 7,5 centimetri. Vor fi puse în comerț plăci cu circa 40 de arome diferite: de plajă de mare, de lemne care ard în sobă, de pădure după ploaie, de luminări aprinse ș.a.m.d. Nu sînt uitate, firește, nici mirosurile de pom de Crăciun. O cameră mijlocie se umple de miros în decurs de trei minute după ce a fost adusă placa, iar mirosul persistă minimum 5 ore.

ION D. GOIA

Roza vinturilor

MANUEL DEL CABRAL (Republica Dominicană)

Aerul

Intr-un colț aerul stă în genunchi... Îl păzesc două săbii tocite.

Eu însă știu: poporul e glasul meu ce se ridică. Marți fără cruce fac chitara mea să vorbească.

Pedro se cheamă oasele celui lăsat fără cruce.

Dar lumea întreaș se și cheamă Pedro.

Și aici aerul stă la locul său vertical și întreg.

Aici... Lemn de carne înaltă a lumii liberate; Chitara mea.

Soldatul

Soldatul, nu te du pe front, lasă-nemiscate pușca și obuzierul.

Toți cîștigă războiul — tu, niciodată.

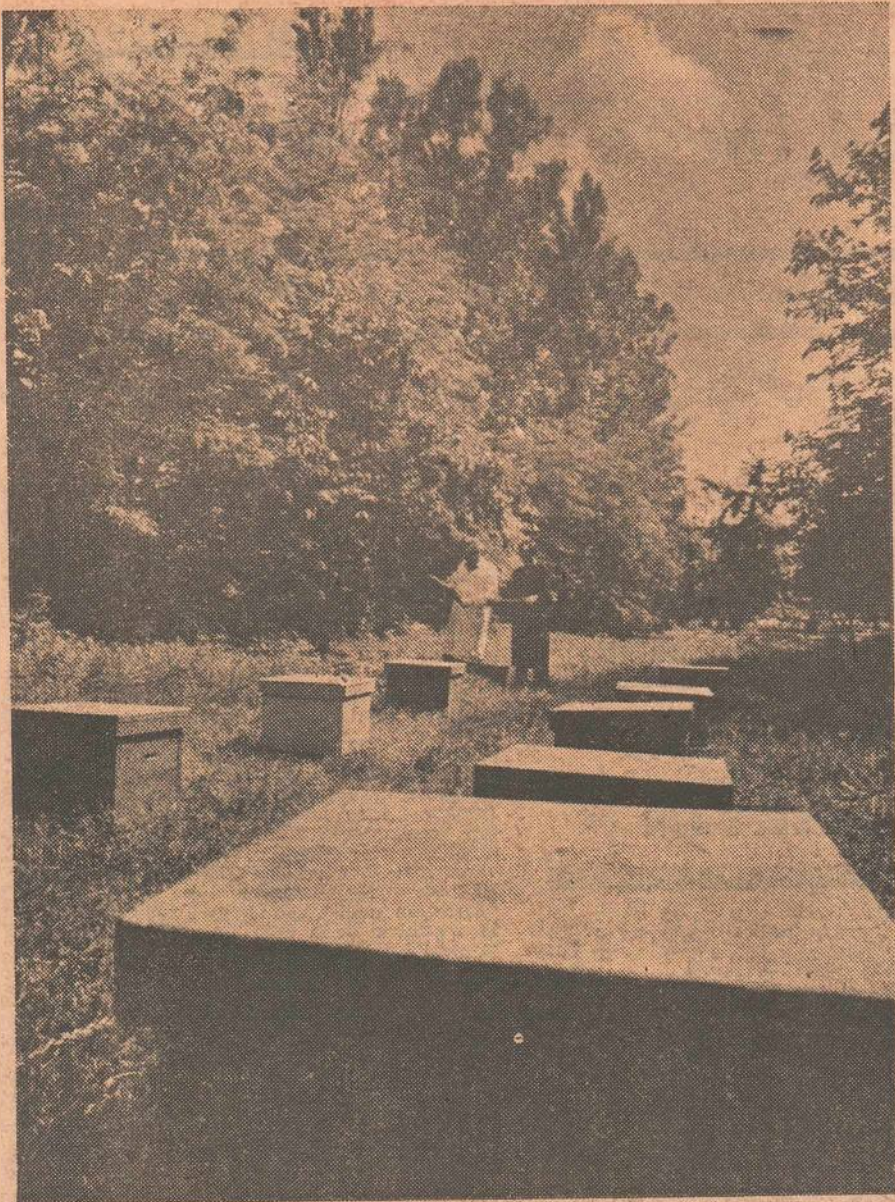
Soldatul duce povara bălăiei pe pămînt. Soldatul moare, povara însă rămîne și continuă războiul.

Soldatul, nu te du pe front, rămii aici. Pe toți îi aperi — doar pe tine nu...

În românește de PETRE STOICA

Lumea se amuză

După N.B.L. și R.D.G.

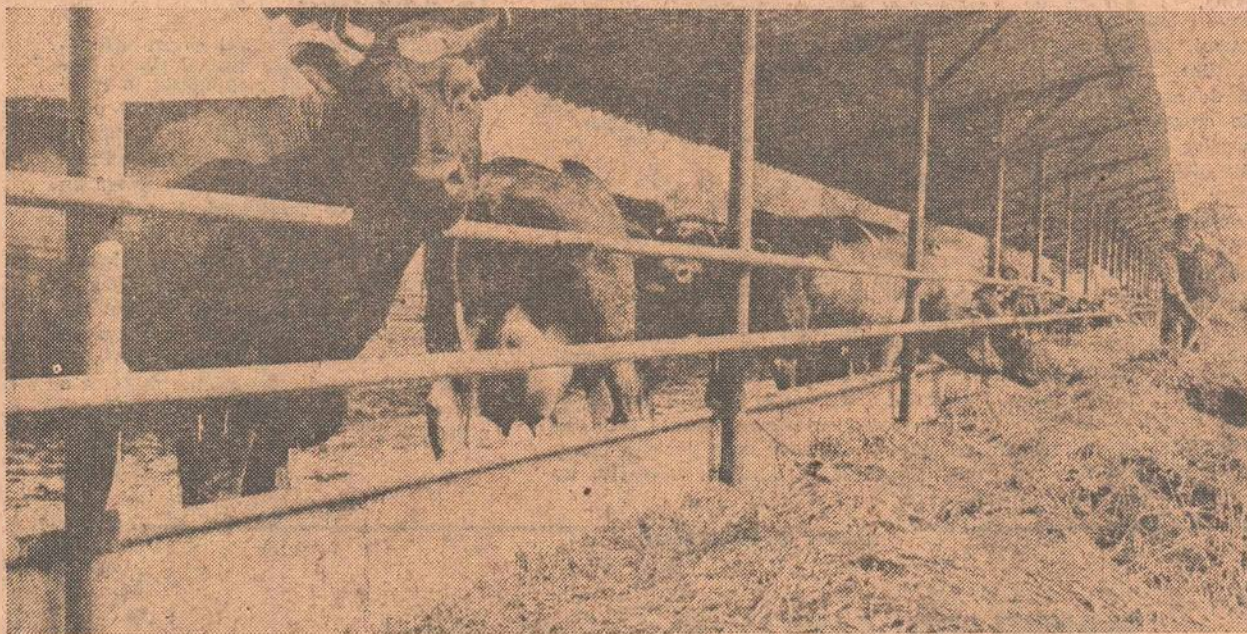
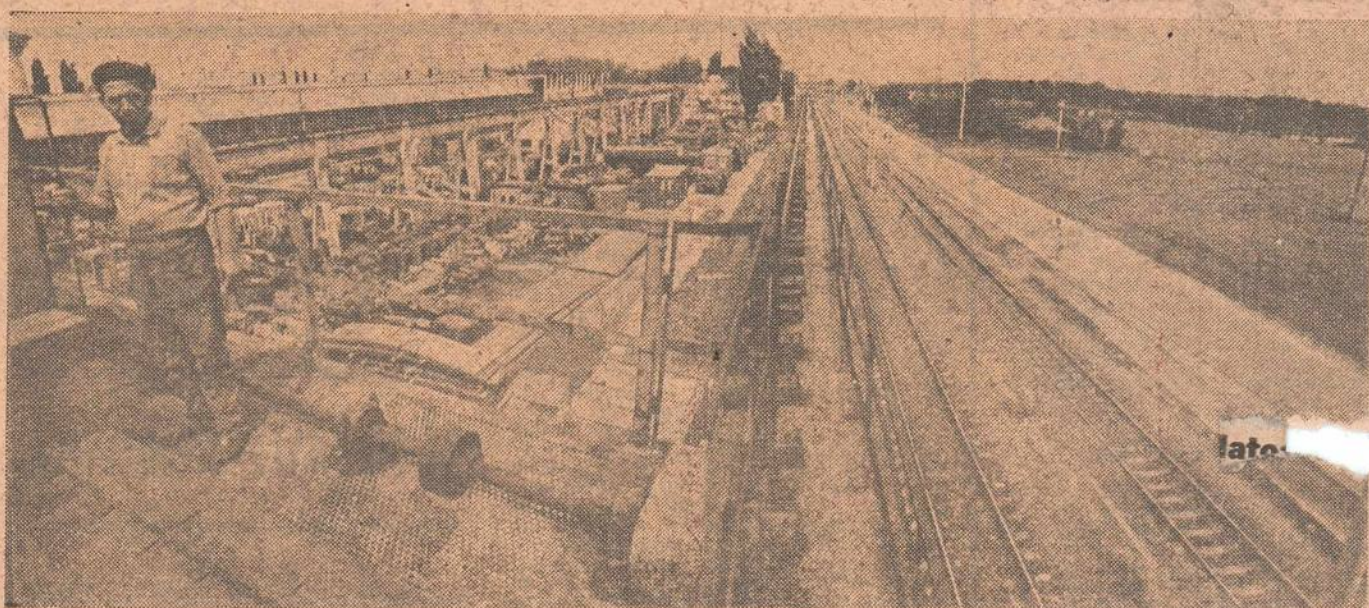
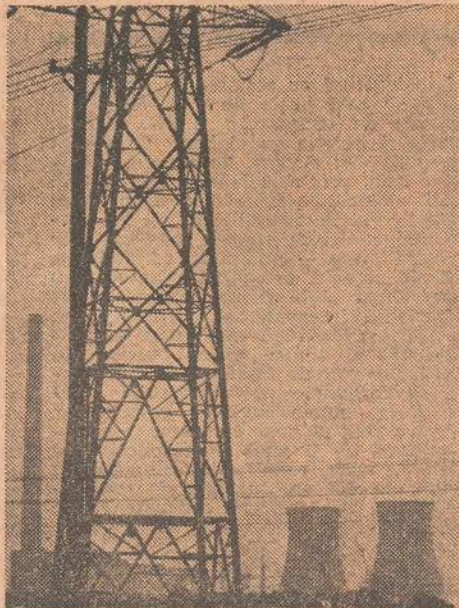
BUCUREȘTII ÎN CENTURĂ NOUĂ

Ca să înțelegi un mare oraș trebuie să-ți dai înțeles un ocol, ceea ce în preajma Bucureștilor ar însemna un drum de peste o sută de kilometri, de fapt o călătorie în jurul unei lumi, pe care o descoperi în cele mai neașteptate imagini. Centura Capitalei înseamnă bucureșteni care vin din oraș cu autoturismul și scot sapele din portbagaj ca să ia în stăpânire un lan cu porumb crescut ca într-o ofensivă vegetală amenințătoare, înseamnă cele 24 de gări ale Capitalei care își trimit antenele de metal peste toată harta României, cu produse industriale și mărfuri de larg consum spre a primi în schimb vaghane cu griu și vagoane încărcate cu d-ale gurii, centura Capitalei înseamnă țărani care se îndreaptă cu căruța spre piață și dau bice calului apropiindu-se de Institutul de fizică atomică de la Măgurele, centura în-

seamnă sate cu viață pașnică în case noi locuite de navetiști și de oameni care refuză acestor localități condiția de dormitoare ale metropolei, centura era chiar marele secret al aprovizionării cu legume și fructe din piețele de odinioară, centura este acum conturul unui proiect pentru un bazin legumicol care așteaptă prima recoltă, răsufărarea vegetală a pământului, centura Capitalei este și adresa multor obiective industriale, este și spațiul de agrement prin care respiră plămîni mecanici ai Bucureștilor și viața liniștită a celor care nu sînt nici orășeni, nici țărani și trăiesc în bună pace cu pomii și cu cîmpia, centura e spațiul liber pentru turmele de vite și locul în care oamenii necugetați vin doar să deșerte gunoale, tulburînd pe alocuri imaginea armonioasă a unui inel de beton, inexplicabil întrerupt, care adună și industrie, și agricultură, în știință, și creșterea animalelor, și turism, și transporturi, și viață liniștită, aproape bucolică, unde locul tramvaielor e stăpînit de biciclete, unde griul se apropie pe nesimțite de zidurile Capitalei și acolo își apleacă spicul îngindurat. Pe centura Bucureștilor copiii învață lecții de agricultură și descoperă că animalele domestice din manuale mai există și la scara 1:1 și tot acolo viața are și farmecul și aerul efemer al unui buchet de maci dus în mare grabă cu bicicleta la o întâlnire pe care n-o mai poți evita. Centura Bucureștilor, o imagine a acestui enorm pulmon care respiră în cîmpie, spre care trimite putere și de la care primește oxigenul curat al pămîntului.

CORNEL NISTORESCU
Fotografii de PAUL AGARICI

Fiacăra. Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisoări—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — George Arion, Victor Niță — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — Ovidiu Ioanițoiaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” —, sectorul export—import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: **ADRIAN PĂUNESCU**

